

Στα Στελέχη μας

που κάνουν τον Οδηγισμό
τρόπο σκέψης, πράξης και ζωής

*«Όσο γνωρίζεις πιο πολύ, τόσο αγαπάς πιο πλέρια,
όσο και πιο πολύ αγαπάς και πιο πολύ γνωρίζεις».*

Κωστής Παλαμάς

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: Ο ΚΛΑΔΟΣ.....	10
1.1 Ο Κλάδος Οδηγών.....	11
1.2 Ευθύνη - Υποχρεώσεις - Καθήκοντα Στελεχών.....	11
1.3 Η Ομάδα των Οδηγών.....	13
1.3.1 Όλες οι Ομάδες δεν είναι Ίδιες.....	13
1.3.2 Οδηγισμός για Όλους.....	14
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2: Η ΟΜΑΔΑ ΚΑΙ Η ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΗΣ.....	15
2.1 Ηλικίες και Δομή.....	16
2.2 Αριθμός μελών- Εγγραφή στην Ομάδα.....	17
2.3 Η Εστία.....	18
2.3.1 Χώρος Συγκεντρώσεων.....	18
2.3.2 Βοηθητικοί Χώροι.....	19
2.3.3 Τακτοποίηση - Συνύπαρξη.....	19
2.4 Διακόσμηση.....	20
2.4.1 Διακόσμηση Εστίας.....	20
2.4.2 Υλικά Διακόσμησης.....	21
2.5 Υπευθυνότητες Αρχηγείου.....	21
2.5.1 Ο Αρχηγός.....	22
2.5.2 Ο Υπαρχηγός.....	23
2.5.3 Υπεύθυνος διαχείρισης των Οικονομικών της Ομάδας.....	23
2.5.4 Γραμματέας.....	25
2.5.5 Υπεύθυνος Αρχείου της Ομάδας.....	25
2.5.6 Υπεύθυνος Προγράμματος.....	25
2.5.7 Υπεύθυνος Λειτουργίας και Τακτοποίησης της Εστίας.....	26
2.5.8 Υπεύθυνος Υλικού της Ομάδας.....	26
2.5.9 Υπεύθυνος Φαρμακείου.....	26
2.5.10 Υπεύθυνος Ημερολογίου και Φωτογραφικού Αρχείου.....	27
2.6 Βιβλία Ομάδας.....	27
2.7 Υλικά Ομάδας.....	29
2.8 Πόροι της Ομάδας.....	30

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3: ΤΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΗΣ ΗΛΙΚΙΑΣ ΤΩΝ ΟΔΗΓΩΝ	33
3.1 Μια πρώτη γνωριμία	34
3.2 Χαρακτηριστικά ηλικίας των Οδηγών και Ομάδα.....	35
3.3 Χαρακτηριστικά ηλικίας και ανάπτυξη	37
3.4 Χαρακτηριστικά ηλικίας, ανάπτυξη και Οδηγικό Παιδαγωγικό Πρόγραμμα.....	39
3.5 Χαρακτηριστικά ηλικίας και φύλο	42
3.6 Φύλα και Συνεκπαίδευση	44
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4: ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ	46
4.1 Οδηγικό Παιδαγωγικό Πρόγραμμα.....	47
4.2 Διαδικασία Προγραμματισμού.....	48
4.3 Πρόγραμμα Χρονιάς Ομάδας και Ενωμοτίας	53
4.4 Πρόγραμμα Χρονιάς	59
4.4.1 Στόχοι Προγράμματος Χρονιάς.....	59
4.4.2 Πώς δουλεύουμε το Πρόγραμμα Χρονιάς.....	60
4.4.3 Αξιολόγηση.....	60
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5Α: ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΗ	64
5Α.1 Είδη Συγκέντρωσης.....	65
5Α.2 Δομή Συγκέντρωσης.....	68
5Α.3 Η Προετοιμασία της Συγκέντρωσης	69
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5Β: ΕΚΔΡΟΜΗ.....	75
5Β.1 Εκδρομή.....	76
5Β.2 Πριν την εκδρομή	77
5Β.3 Κατά τη διάρκεια της εκδρομής.....	82
5Β.4 Μετά την Εκδρομή.....	83
5Β. 5 Λίστα Οργάνωσης Εκδρομής.....	85
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6: ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ	94
6.1 Η Αυτοδιοίκηση.....	95
6.2 Χωρισμός Ομάδας σε Ενωμοτίες.....	96
6.3 Εκλογές Ενωμοταρχών.....	98
6.4 Υπευθυνότητες	101
6.5 Η Ζωή της Ενωμοτίας	102

6.6 Συμβούλια.....	110
6.7 Εκπαίδευση Ενωμοταρχών.....	112
6.8 Το Ενωμοτιακό Σύστημα.....	117
6.9 Η Αυτοδιοίκηση στην Εφαρμογή της και ο Ρόλος του Αρχηγείου	117
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7: ΠΡΟΟΔΟΣ	125
7.1 Εισαγωγή.....	126
7.2 Υπόσχεση.....	127
7.3 Μονοπάτια	129
7.4 Πτυχία.....	132
7.5 Κορυφές	134
7.6 Σήματα Κορυφών και Πτυχίων	135
7.7 Συγκεντρώσεις Προόδου.....	136
7.8 Η Πρόοδος στην Εφαρμογή της.....	139
7.8.1 Στην Ομάδα.....	139
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8: ΣΥΜΒΟΛΑ ΟΜΑΔΑΣ	145
8.1 Εισαγωγή.....	146
8.2 Η Στολή	146
8.2.1 Στολή Οδηγών	146
8.2.2 Στολή Στελεχών.....	147
8.3 Οδηγικός Χαιρετισμός.....	149
8.4 Οδηγικά Σήματα.....	150
8.5 Η Σημαία της Ομάδας	153
8.6 «Μυστικά Σινιάλα» και Σφυρίγματα	154
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 9: ΤΕΛΕΤΕΣ	155
9.1 Εισαγωγή.....	156
9.2 Σχηματισμός Πετάλου	157
9.2.1 Απλός Σχηματισμός Πετάλου	157
9.2.2 Επίσημος Σχηματισμός Πετάλου	157
9.3 Τελετή Υπόσχεσης Οδηγών.....	158
9.4 Τελετή Πετάγματος (Κλάδος Πουλιών – Κλάδος Οδηγών)	161
9.5 Τελετή Περάσματος (Κλάδος Οδηγών – Κλάδος Μεγάλων Οδηγών)	165
9.6 Απονομές	167

9.6.1 Απονομή Σημάτων Κορυφών και Πτυχίων.....	167
9.6.2 Απονομή Διακριτικών Ενωμοταρχών - Υπενωμοταρχών.....	167
9.6.3 Απονομή Διακριτικών Αρχηγών - Υπαρχηγών - Βοηθών.....	168
9.7 Έπαρση και Υποστολή Σημαίας.....	168
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 10: ΟΜΑΔΕΣ ΝΑΥΤΟΔΗΓΩΝ.....	172
10.1 Εισαγωγή.....	173
10.2 Πρόσθετα Προσόντα Αρχηγού Ναυτοδηγικών Ομάδων	173
10.3 Στολή Οδηγών Ναυτοδηγικών Ομάδων	173
10.4 Ναυτοδηγικές Δράσεις	174
10.4.1 Ενσωμάτωση του Θαλασσινού Στοιχείου στη Λειτουργία και το Πρόγραμμα της Ναυτοδηγικής Ομάδας.....	174
10.4.2 Ιδέες Ναυτοδηγικών Δραστηριοτήτων.....	176
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 11: ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ –ΑΣΦΑΛΕΙΑ.....	179
11.1 Η Επικοινωνία στην Ομάδα.....	180
11.2 Επαφή με Γονείς / Κηδεμόνες	181
11.3 Ενημέρωση Τοπικού Εφόρου	182
11.4 Δραστηριότητες εκτός Εστίας.....	183
11.5 Ασφάλεια στη μετακίνηση	184
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 12: ΠΡΟΟΔΟΣ ΣΤΕΛΕΧΟΥΣ	187
12. 1 Ευκαιρίες και Προοπτικές.....	188
12.2 Η Δική σου Πρόοδος.....	189
12.2.1 Γενική Εκπαίδευση	189
12.2.2 Τεχνικές Εκπαιδεύσεις.....	190
12.2.3 Άλλες Εκπαιδεύσεις.....	191
12.2.4 Άλλες Ευκαιρίες για Πρόοδο	191
12.2.5 Διπλώματα	192
Πού θα Βρεις Βοήθεια.....	193
Εκδόσεις – Βοηθήματα – Άλλες Πηγές.....	193

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι - ΟΔΗΓΙΣΜΟΣ ΓΙΑ ΟΛΟΥΣ	195
ΜΕΡΟΣ Α: ΕΙΔΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ	195
Αλλεργίες.....	195
Άσθμα.....	197
Διαβήτης.....	202
Δυσλεξία.....	205
Δυσπραξία.....	206
Επιληψία.....	208
Νοητική Στέρωση.....	211
Προβλήματα Όρασης.....	214
Προβλήματα Ακοής.....	215
Κινητικά Προβλήματα.....	215
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ - ΑΣΦΑΛΕΙΑ	217
ΜΕΡΟΣ Α: ΦΑΡΜΑΚΕΙΟ	217
Περιεχόμενο Φαρμακείου.....	217
Χρήσιμες Οδηγίες.....	220
ΜΕΡΟΣ Β: Α΄ ΒΟΗΘΕΙΕΣ	221
Εισαγωγή.....	221
Σχέδιο δράσης Πρώτων βοηθειών.....	221
Κλήση σε υπηρεσία έκτακτης ανάγκης.....	222
Τηλέφωνα έκτακτης ανάγκης.....	223
Χρήσιμα links.....	229
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙΙ - ΕΝΤΥΠΑ	230
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ V - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ-ΣΤΟΧΟΣ	233
Αξιολόγηση.....	233
Στόχος.....	236
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙV - ΧΡΗΣΙΜΑ ΑΡΧΕΙΑ ΓΙΑ ΕΚΔΡΟΜΗ	240
Διατροφή.....	240
Υπηρεσίες.....	259
Υλικό και Εξάρτηση.....	261
Καιρικές Συνθήκες.....	264

Ευχαριστίες 266

Βιβλιογραφία..... 269

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

«Ο Οδηγισμός είναι ένα σοφό και μελετημένο παιδαγωγικό σύστημα που πλάθει ανθρώπους και σφυρηλατεί χαρακτήρες», είχε πει η Ιδρύτρια του Ελληνικού Οδηγισμού Ειρήνη Καλλιγά.

Αυτό το σοφό και μελετημένο παιδαγωγικό σύστημα, το οποίο ονομάζουμε Οδηγικό Παιδαγωγικό Πρόγραμμα, παραμένει στις αρχές του και στην ουσία του το ίδιο, όπως καθορίστηκε από τον Λόρδο Baden Powel. 100 χρόνια μετά την ίδρυση του Οδηγισμού, εξακολουθεί να είναι πρωτοποριακό, σύγχρονο και πετυχημένο.

Μικρές, ωστόσο, αλλαγές στο Οδηγικό Παιδαγωγικό Πρόγραμμα του Κλάδου Οδηγών, που δεν αλλάζουν την ουσία αλλά απαντούν στις απαιτήσεις και τις ανάγκες της εποχής, είναι ένας από τους λόγους που χρειάστηκε να ξαναγράψουμε το Βοήθημα που κρατάς στα χέρια σου.

Στην πραγματικότητα δεν είναι ένα απλό βοήθημα, είναι αυτό ακριβώς που λέει ο τίτλος του: Οδηγός! Είναι ένας Οδηγός για σένα, τον ενήλικο εθελοντή, το Στέλεχος της Ομάδας Οδηγών.

Ο «Οδηγός στην Ομάδα» είναι μια προσπάθεια καταγραφής των πληροφοριών που θα χρειαστείς, για να εφαρμόσεις το σοφό και μελετημένο παιδαγωγικό σύστημα στον Κλάδο Οδηγών.

Δεν χρειάζεται να τον διαβάσεις από την αρχή μέχρι το τέλος σαν βιβλίο ούτε να τον μάθεις απ'έξω. Είτε είσαι νέο Στέλεχος είτε παλιό, μπορείς να ανατρέχεις στον «Οδηγό» κάθε φορά που έχεις μια αμφιβολία για το αν κάτι κάνεις καλά ή όχι, κάθε φορά που θέλεις να μάθεις ή να ξαναθυμηθείς ποιες ευθύνες έχεις ως Στέλεχος, πώς λειτουργεί η Ομάδα των Οδηγών, ποια είναι τα χαρακτηριστικά της ηλικίας τους, πώς γίνεται ο Προγραμματισμός, η Συγκέντρωση, πώς οργανώνεται και τι περιλαμβάνει μια εκδρομή με την Ομάδα, πώς λειτουργεί το σύστημα της Αυτοδιοίκησης και της Προόδου των Οδηγών, ποιες δυνατότητες σου προσφέρει ο Οδηγισμός για τη δική σου προσωπική ανάπτυξη, αλλά και άλλα θέματα οργάνωσης, επικοινωνίας, ασφάλειας που άπτονται της ζωής στην Ομάδα.

Τελικά, θα καταλήξεις να τον διαβάσεις πολλές φορές ξανά και ξανά αλλά θυμήσου πως πρόκειται για έναν οδηγό και ότι, αν θες να εμβαθύνεις και να μάθεις περισσότερα, θα πρέπει να κοπιάσεις περισσότερο.

Ως Στέλεχος είσαι υπεύθυνος να διασφαλίσεις πώς αυτό το σοφό και μελετημένο παιδαγωγικό σύστημα θα εφαρμοστεί σωστά και έτσι θα πετύχει το σκοπό του: τη δημιουργία των αυριανών ευτυχισμένων και χρήσιμων πολιτών.

Για να γίνει αυτό, εσύ πρώτος πρέπει να πιστέψεις ότι το σύστημα αυτό είναι όντως σοφό, μελετημένο και πετυχημένο και αφού το ενστερισθείς, να δουλέψεις ακούραστα, για να το εφαρμόσεις. Χωρίς τη δική σου πίστη στο σύστημα αυτό και το δικό σου προσωπικό κόπο κανένα βοήθημα και κανένας οδηγός δεν θα καταφέρει να φέρει το επιθυμητό αποτέλεσμα.

Στα λόγια της Ιδρύτριας, λοιπόν, ας μου επιτραπεί να προσθέσω:

Ο Οδηγισμός είναι ένα σοφό και μελετημένο παιδαγωγικό σύστημα που πλάθει ανθρώπους και σφυρηλατεί χαρακτήρες, που όμως χρειάζεται σωστούς και υπεύθυνους εθελοντές να πιστέψουν σε αυτό και να δουλέψουν με αυτό.

Με πολλή αγάπη και πίστη στο έργο όλων.

Η Έφορος του Κλάδου Οδηγών

Ρεβέκα Λάμπρου

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: Ο ΚΛΑΔΟΣ

1.1 Ο Κλάδος Οδηγών

Ο Κλάδος Οδηγών δημιουργήθηκε το 1932, με την ίδρυση του Οδηγισμού στην Ελλάδα. Από τότε μέχρι σήμερα χιλιάδες παιδιά και νέοι έχουν περάσει από τις Ομάδες του Κλάδου και έχουν χαρεί το παιχνίδι, την ομαδική ζωή, τη ζωή στη φύση, την προσφορά και τη δουλειά σε μικρές αυτοδιοικούμενες ομάδες. Σήμερα λειτουργούν πάνω από 90 Ομάδες Οδηγών σε όλη την Ελλάδα με περισσότερους από 1.000 Οδηγούς και 250 Στελέχη, που συγκροτούν τα Αρχηγεία τους.

Όλες αυτές οι Ομάδες ανήκουν στον Κλάδο Οδηγών. Σε Περιφέρειες όπου η δύναμη του Κλάδου υπερβαίνει τις τρεις Ομάδες, μπορεί να εκλεγεί Υπεύθυνος Κλάδου. Στο δυναμικό του Κλάδου ανήκουν επίσης οι Υποψήφιοι Εκπαιδευτές και οι Εκπαιδευτές με Άδεια ή Δίπλωμα που έχουν την ευθύνη για την εκπαίδευση των Στελεχών στα θέματα του Κλάδου τους και οι Κατασκηνωτές με Άδεια ή Δίπλωμα, που έχουν την ευθύνη για την κάλυψη των κατασκηνωτικών αναγκών των Ομάδων.

Η/Ο Έφορος του Κλάδου Οδηγών μαζί με τους Βοηθούς της/του υποστηρίζει την ανάπτυξη του Κλάδου Οδηγών σε όλη την Ελλάδα και φροντίζει για τον εμπλουτισμό και την ανανέωση του Παιδαγωγικού Προγράμματος του Κλάδου. Επίσης, αποτελεί τον συνδυαστικό κρίκο ανάμεσα στα Στελέχη του Κλάδου Οδηγών και την Κεντρική Διοίκηση.

Για να εξασφαλίζεται μεγαλύτερη συμμετοχή και πανελλήνια εκπροσώπηση στη χάραξη της πορείας και της δράσης του Κλάδου, η/ο Έφορος επιλέγει τους Συνεργάτες του Κλάδου.

1.2 Ευθύνη - Υποχρεώσεις - Καθήκοντα Στελεχών

Το Σ.Ε.Ο. εμπιστεύεται στα Στελέχη του τη διαπαιδαγώγηση των παιδιών μέσα από την έμπρακτη εφαρμογή του Νόμου και της Υπόσχεσης. Τα Στελέχη είναι υπεύθυνα για την καλή λειτουργία της Ομάδας και την εφαρμογή του Οδηγικού Παιδαγωγικού Προγράμματος. Για να μπορέσουν να ανταποκριθούν στο ρόλο τους, πρέπει να έχουν ενδιαφέρον και αγάπη για το παιδί, διάθεση να το βοηθήσουν να αναπτύξει και να εξελίξει την προσωπικότητά του, καθώς και αμέριμο χαρακτήρα, ανοιχτό μυαλό, προσωπική καλλιέργεια και ωριμότητα. Τέλος, πρέπει να γνωρίζουν σε βάθος τον παιδαγωγικό σκοπό του

Οδηγισμού, τα μέσα και τις μεθόδους που χρησιμοποιεί και να είναι ενήμερα για το ετήσιο πρόγραμμα και τις δράσεις του Κλάδου τους,.

Κάθε χρόνο, στην αρχή της Οδηγικής χρονιάς, ο/ η Αρχηγός λαμβάνει από τον / τη Γενική Έφορο την Εντολή Αρχηγίας που τον / την καθιστά υπεύθυνο/-η για:

- ♣ Την καλή λειτουργία της Ομάδας, σύμφωνα με τις βασικές αρχές και μεθόδους του Οδηγισμού.
- ♣ Τη σωστή εφαρμογή του Οδηγικού Παιδαγωγικού Προγράμματος.
- ♣ Την ασφάλεια των μελών της Ομάδας.
- ♣ Την προβολή της σωστής εικόνας του Οδηγισμού προς την κοινωνία.

Αναλυτικότερα, η ανάληψη της ευθύνης της Αρχηγίας σε μια ομάδα Οδηγών συνεπάγεται για τον Αρχηγό και το Αρχηγείο της Ομάδας συνολικά, συγκεκριμένα καθήκοντα και υποχρεώσεις απέναντι:

A) στην Ομάδα:

- ♣ Κατάρτιση του προγράμματος χρονιάς, των εβδομαδιαίων Συγκεντρώσεων, εκδρομών, κατασκηνώσεων και άλλων εκδηλώσεων της Ομάδας.
- ♣ Παροχή ίσων ευκαιριών σε όλα τα μέλη της Ομάδας.
- ♣ Αρμονική συνεργασία του Αρχηγείου.
- ♣ Δημιουργία κλίματος χαράς, ελευθερίας, συνεργασίας και φιλίας.
- ♣ Γνώση των βιβλίων του Κλάδου και των εκδόσεων του Σ.Ε.Ο. και αξιοποίηση της ύλης τους.
- ♣ Συμπεριφορά που αποτελεί θετικό πρότυπο. Ο Αρχηγός και το Αρχηγείο της Ομάδας αποτελούν για τα παιδιά της Ομάδας προσωπικό παράδειγμα βιωματικής εφαρμογής των αξιών του Νόμου και της Υπόσχεσης.
- ♣ Εξασφάλιση της διαδοχής στην Αρχηγία της Ομάδας.

B) στους Γονείς των μελών της Ομάδας και τον κοινωνικό περίγυρο:

- ♣ Επικοινωνιακή συνεργασία.

- ♣ Ενημέρωση για τους στόχους του Οδηγισμού και το πρόγραμμα της Ομάδας.

Γ) στο Τοπικό ή Περιφερειακό Τμήμα:

- ♣ Συμμετοχή στα Συμβούλια Στελεχών και συνεργασία με τα άλλα Στελέχη του Τμήματος για την οργάνωση κοινών εκδηλώσεων και γενικότερα την ανταλλαγή γνώσεων και εμπειριών μεταξύ τους.
- ♣ Υποβολή στον/ στην Τοπικό/-ή Έφορο του προγράμματος χρονιάς της Ομάδας και έγκαιρη ενημέρωσή του / της για κάθε εκδήλωση ή δραστηριότητα εκτός Εστίας.
- ♣ Ακριβή τήρηση του αρχείου μελών, του ταμείου και των υπολοίπων βιβλίων της Ομάδας.

Δ) στην Κεντρική Διοίκηση του Σ.Ε.Ο.:

Αναπόκριση στις εγκυκλίους, τα έγγραφα, τις επιστολές, τα ερωτηματολόγια και τις προτάσεις συνεργασίας που λαμβάνει, μέσα στις οριζόμενες κάθε φορά προθεσμίες.

1.3 Η Ομάδα των Οδηγών

Η Ομάδα των Οδηγών αποτελείται από παιδιά ηλικίας 11-14 ετών (ΣΤ΄ Δημοτικού, Α΄ και Β΄ Γυμνασίου). Οι Οδηγοί της Ομάδας χωρίζονται σε μικρότερες ομάδες, τις Ενωμοτίες. Τους Οδηγούς πλαισιώνει το Αρχηγείο της Ομάδας που απαρτίζεται από τον Αρχηγό, τους Υπαρχηγούς και τους Βοηθούς.

1.3.1 Όλες οι Ομάδες δεν είναι Ίδιες

Εκτός από τις Ομάδες Οδηγών, στον Κλάδο υπάρχουν και οι Ναυτοδηγικές Ομάδες που ασχολούνται στο πρόγραμμά τους ιδιαίτερα με τη θάλασσα και το υγρό στοιχείο. Υπάρχουν επίσης Ομάδες που λειτουργούν σε συνεργασία με ειδικά σχολεία και ιδρύματα για παιδιά με σωματικές και πνευματικές ιδιαιτερότητες. Το Σ.Ε.Ο. προάγει την ενσωμάτωση των ατόμων με αναπηρίες στις Ομάδες όλων των

Κλάδων. Τα Στελέχη μπορούν για το θέμα αυτό να ζητήσουν βοήθεια από τον Ειδικό Επιστημονικό Συνεργάτη της/του Γενικής/-ού Εφόρου.

1.3.2 Οδηγισμός για Όλους

Ο στόχος της ενσωμάτωσης στις Ομάδες παιδιών με αναπηρίες είναι ένας υψηλός κοινωνικός στόχος που θα επιτευχθεί με αργά, προσεκτικά βήματα και την πεποίθηση ότι ο Οδηγισμός προσφέρει αυτή τη δυνατότητα.

Οι Ομάδες των Οδηγών στοχεύουν στην ενσωμάτωση μεμονωμένων παιδιών με αναπηρίες (νοητική στέρση, κινητικά προβλήματα, κωφά ή βαρήκοα, τυφλά παιδιά) και στην ενίσχυση της συνεργασίας με Ομάδες που ήδη λειτουργούν σε ιδρύματα και ανήκουν σε Τοπικά Τμήματα.

Το Σ.Ε.Ο. σε ειδικές Εκδόσεις («*Θα Βρούμε ένα Δρόμο*», «*Θα Μπορούσες και Εσύ;*») και στις Εκπαιδεύσεις του ενημερώνει σχετικά με το θέμα, ενώ περισσότερες πληροφορίες παρέχει στα Στελέχη η/ο Ειδική/-ός Σύμβουλος για Θέματα Ενσωμάτωσης. Τα Στελέχη που ενδιαφέρονται μπορούν να έρθουν σε επικοινωνία μαζί της/του μέσω της γραμματείας των κεντρικών γραφείων του Σ.Ε.Ο. Επίσης, μπορούν να βρουν χρήσιμες πληροφορίες σχετικά με το θέμα της ενσωμάτωσης στο παράρτημα αυτού του βοηθήματος και να έχουν μια πρώτη ενημέρωση σε θέματα υγείας, καθώς και οδηγίες για την αντιμετώπισή τους. Παθολογικές, εξάλλου, καταστάσεις, όπως για παράδειγμα το άσθμα και οι αλλεργίες που συχνά ταλαιπωρούν παιδιά αλλά και ενήλικες, δε θα πρέπει να αποτελούν εμπόδιο για τη συμμετοχή των παιδιών στις δράσεις των Ομάδων. **Όταν κάποιο παιδί με θέματα υγείας ενταχθεί στην Ομάδα, θα πρέπει τα Στελέχη να ενημερώνονται επαρκώς και κυρίως από τους γονείς για την υγεία, την ασφάλεια και την φροντίδα των παιδιών αυτών. Χωρίς αμφιβολία, η ενημέρωση, η πρόληψη και η πρόβλεψη είναι απαραίτητες, για να χαίρονται όλοι το Οδηγικό παιχνίδι με ασφάλεια.**

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2: Η ΟΜΑΔΑ ΚΑΙ Η ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΗΣ

2.1 Ηλικίες και Δομή

Ο Αρχηγός της Ομάδας των Οδηγών πρέπει να είναι πάνω από 18 ετών. Στην Ομάδα υπάρχουν ένας ή δύο Υπαρχηγοί, που είναι επίσης πάνω από 18 ετών και ένας ή δύο Βοηθοί που είναι πάνω από 17. (Περισσότερες πληροφορίες για τα προσόντα των Στελεχών υπάρχουν στον Οργανισμό).

Οι Οδηγοί, όπως έχει αναφερθεί, είναι 11 έως 14 ετών, δηλαδή πηγαίνουν στην ΣΤ΄ Δημοτικού, στην Α΄ ή Β΄ Γυμνασίου. Οι Οδηγοί χωρίζονται σε μικρότερες ομάδες, τις Ενωμοτίες, έτσι ώστε να καλύπτονται όσο το δυνατόν καλύτερα οι ανάγκες των παιδιών σύμφωνα με τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της ηλικίας τους. Υπεύθυνος για κάθε Ενωμοτία είναι η/ο Ενωμοτάρχισσα /-ης με τη βοήθεια της/του Υπενωμοτάρχισσας /-η.

Η Ομάδα δέχεται ως νέα μέλη της παιδιά από το Σμήνος αλλά και παιδιά που δεν υπήρξαν Πουλιά και έχουν την ηλικία των παιδιών του Κλάδου Οδηγών. Όταν οι Οδηγοί αποκτήσουν την κατάλληλη ηλικία περνούν στην Ομάδα των Μεγάλων Οδηγών.

Σύμφωνα με το Οργανόγραμμα του Σ.Ε.Ο.

- ❖ Η Ομάδα των Οδηγών που λειτουργεί σε έναν τόπο αποτελεί με τις υπόλοιπες Ομάδες όλων των Κλάδων, το Τοπικό Συμβούλιο και την Ομάδα Συνεργασίας το Τοπικό Τμήμα.
- ❖ Τα Τοπικά Τμήματα της περιοχής ανήκουν σε ένα ευρύτερο γεωγραφικό και διοικητικό σύνολο, την Περιφέρεια.

Σε περιοχές στις οποίες δεν υπάρχει Τοπικό Τμήμα, δίνεται η δυνατότητα να λειτουργούν Τοπικές Ομάδες.

2.2 Αριθμός μελών- Εγγραφή στην Ομάδα

Οι Οδηγοί σε μια Ομάδα μπορεί να είναι από 10 έως 32, ώστε να δημιουργούνται ευνοϊκές προϋποθέσεις για την ανάπτυξη της προσωπικότητας κάθε μέλους. Ο ιδανικός αριθμός, ωστόσο, είναι 28.

Η Ομάδα έχει **από 2 έως 4 Ενωμοτίες** ανάλογα με τον αριθμό των Οδηγών της. Οι Οδηγοί μιας Ενωμοτίας δεν μπορεί να είναι λιγότεροι από 5 και περισσότεροι από 8. Ο ιδανικός αριθμός είναι 7 μέλη σε κάθε Ενωμοτία και 4 Ενωμοτίες ($4 \times 7 = 28$).

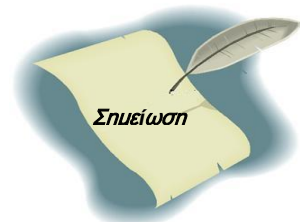
Είναι σημαντικό να τονιστεί ότι ο μικρότερος ή ο πολύ μεγαλύτερος αριθμός Οδηγών τόσο στην Ομάδα όσο και στην Ενωμοτία, δημιουργεί δυσκολίες και εμποδίζει τη σωστή εφαρμογή του Οδηγικού Παιδαγωγικού Προγράμματος. Με λιγότερους από 10 Οδηγούς δε λειτουργούν σωστά οι Ενωμοτίες, οι Υπευθυνότητες των Οδηγών στις Ενωμοτίες τους και δεν μπορεί να εφαρμοστεί αποτελεσματικά το πρόγραμμα του Κλάδου. Επιδίωξη του Αρχηγείου είναι να συμπληρωθεί ο αριθμός των μελών της Ομάδας μέσα στους πρώτους μήνες της Οδηγικής χρονιάς.

Για να ενταχθεί ένα παιδί στην Ομάδα Οδηγών πρέπει να έχει την ανάλογη ηλικία. Ένας από τους γονείς (ο ασκών ή η ασκούμενη γονική μέριμνα) ή ο κηδεμόνας συμπληρώνει και υπογράφει το ειδικό έντυπο αίτησης. Στην αίτηση υπογράφει και ο Οδηγός.

Αν η Ομάδα στην αρχή της χρονιάς έχει λιγότερους από 10 Οδηγούς, θα χρειαστεί να ανασταλεί η ομαλή ροή των Συγκεντρώσεων που αφορούν στις Εκλογές και τον Προγραμματισμό (βλ. κεφ. 3), έως ότου συμπληρωθεί ο ελάχιστος απαιτούμενος αριθμός. Στην περίπτωση αυτή οι Συγκεντρώσεις της πρώτης τριμηνίας εστιάζονται στην προσέλκυση νέων μελών και στην επαύξηση του δυναμικού της Ομάδας. Όμως οι προσπάθειες για να επιτευχθεί ο ιδανικός αριθμός μελών θα πρέπει οπωσδήποτε να συνεχιστούν με τον ίδιο ζήλο.

Αν η Ομάδα έχει περισσότερους από 32 Οδηγούς και υπάρχει έμπειρο και πλήρες Αρχηγείο, δημιουργείται 5η Ενωμοτία με ανώτατο, ωστόσο, συνολικό αριθμό παιδιών στην Ομάδα τα 36. Ή

ακόμα καλύτερα, γίνονται προσπάθειες να δημιουργηθεί 2^η Ομάδα. Σε κάθε άλλη περίπτωση, δημιουργούμε λίστα αναμονής.

2.3 Η Εστία

Η Εστία είναι ο χώρος, όπου συγκεντρώνεται η Ομάδα. Είναι το Οδηγικό μας Σπίτι που προσφέρει ζεστή, φιλική ατμόσφαιρα και ασφάλεια σε Οδηγούς και Στελέχη. Στην Εστία η Ομάδα θα παίξει, θα συζητήσει, θα γνωριστεί, θα δημιουργήσει. Θα πρέπει να πληροί τους κανόνες ασφαλείας και να είναι ένας άνετος και φιλόξενος χώρος κατάλληλα διακοσμημένος από το Αρχηγείο και τους Οδηγούς.

Η Εστία μπορεί να είναι ιδιόκτητη, παραχωρημένη ή νοικιασμένη. Πρέπει να διαθέτει απαραίτητα ικανοποιητικό χώρο για τις Συγκεντρώσεις, τις Γωνιές των Ενωμοτιών και τουαλέτα. Επίσης, θα ήταν καλό να διαθέτει και κουζίνα, γραφείο, αποθήκη και υπαίθριο χώρο.

Είναι απαραίτητο να υπάρχει φαρμακείο που θα φυλάσσεται μακριά από τα παιδιά και σε χώρο χωρίς υγρασία, μυρωδιές ή υψηλές θερμοκρασίες. (Περισσότερες πληροφορίες στο παράρτημα του παρόντος οδηγού.)

Η ύπαρξη τηλεφώνου και μάλιστα καρτοτηλεφώνου είναι σίγουρα χρήσιμη. Χρήσιμη επίσης είναι η ύπαρξη σύνδεσης στο διαδίκτυο.

2.3.1 Χώρος Συγκεντρώσεων

Για να διευκολύνεται η ζωή στην Ομάδα και να εξασφαλίζονται συνθήκες ασφαλείας, ο χώρος Συγκεντρώσεων της Ομάδας πρέπει να διαθέτει:

ΠΑΤΩΜΑ: Ζεστό, ανθεκτικό, που καθαρίζεται καλά και εύκολα (για παράδειγμα, ένα πλαστικό δάπεδο στρωμένο πάνω στο πάτωμα αντέχει τη χρήση από τα πολλά πόδια που κυκλοφορούν και την ταλαιπωρία από τις μπογιές των εργαστηρίων και το τράβηγμα των σκαμνιών).

ΦΩΤΙΣΜΟΣ: Ο χώρος πρέπει να έχει απαραίτητα άπλετο φυσικό φωτισμό την ημέρα, αλλά και καλό τεχνητό φωτισμό (για παράδειγμα, λάμπες φθορισμού ή φωτιστικά φτιαγμένα από εμάς στο ύψος της διακόσμησης της Ομάδας). Ο φυσικός φωτισμός θα γίνεται από παράθυρα που βοηθούν και στον αερισμό του χώρου.

ΘΕΡΜΑΝΣΗ: Καλύτερη είναι η κεντρική θέρμανση ή τα ηλεκτρικά καλοριφέρ και αερόθερμα. Προσφέρουν ομοιόμορφη θέρμανση και μειώνουν τον κίνδυνο πιθανής πυρκαγιάς ή εγκαύματος.

Η διαρρύθμιση του χώρου Συγκεντρώσεων για τον Κλάδο Οδηγών πρέπει να προβλέπει χώρο για τις Γωνιές των Ενωμοτιών.

2.3.2 Βοηθητικοί Χώροι

ΤΟΥΑΛΕΤΑ: Πρέπει να έχει μόνιμη παροχή νερού και να καθαρίζεται τακτικά και με επιμέλεια με ειδικά καθαριστικά που θα φυλάσσονται μακριά από τα παιδιά. Τα υλικά καθαρισμού και ατομικής καθαριότητας δεν πρέπει να λείπουν ποτέ.

ΚΟΥΖΙΝΑ: Μπορεί να είναι στοιχειώδης και να έχει τα βασικά σκεύη και υλικά που χρειάζονται για άμεση εξυπηρέτηση (π.χ. ποτήρια, φλιτζάνια για ένα ρόφημα, υλικά παρασκευής ροφήματος, απορρυπαντικά κ.λπ.). Η κουζίνα πρέπει να καθαρίζεται μετά τη χρήση.

ΑΥΛΗ: Πρέπει να είναι περιφραγμένη, επίπεδη και καθαρή, ώστε να μπορεί να χρησιμοποιηθεί με ασφάλεια, όταν ο καιρός το επιτρέπει, για τα παιχνίδια ή τα εργαστήρια της Ομάδας. Στην αυλή μπορεί να βρίσκεται και ο Ιστός, πάντα φροντισμένος και καλά στερεωμένος. Η αυλή μπορεί να έχει παρτέρια με λουλούδια, τη φροντίδα των οποίων μπορεί να αναλάβει η Ομάδα μετά από συνεννόηση με τον/την Έφορο και τις άλλες Ομάδες του Τοπικού.

2.3.3 Τακτοποίηση - Συνύπαρξη

Η Εστία μπορεί να είναι ένας χώρος που συχνά η Ομάδα μοιράζεται με άλλους «συγκάτοικους», το Γαλαξία, το Σμήνος και την Ομάδα Μ. Οδηγών. Είναι απαραίτητο να διατηρούνται οι χώροι καθαροί και τακτοποιημένοι, ώστε να μπορούν να χρησιμοποιηθούν από όλους. Για οποιοδήποτε θέμα σχετικά με την Εστία τη λύση μπορεί να δώσει η/ο Τοπική/-ός Έφορος.

Όλη η Ομάδα φροντίζει για την τακτοποίηση των χώρων που χρησιμοποιήθηκαν. Μετά το τέλος της Συγκέντρωσης γίνεται τακτοποίηση των πραγμάτων και καλή καθαριότητα. Τη δουλειά αναλαμβάνει η Ομάδα συνολικά ή μία Ενωμοτία κάθε φορά εκ περιτροπής. Το Στέλεχος που είναι υπεύθυνο για την καθαριότητα και την τακτοποίηση φροντίζει για τη σωστή διαδικασία και την προμήθεια των απαραίτητων υλικών. Ο Αρχηγός έχει την τελική ευθύνη να ελέγξει μετά από κάθε Συγκέντρωση ότι όλα είναι εντάξει (τακτοποίηση, φώτα, θέρμανση, σκουπίδια, παράθυρα).

2.4 Διακόσμηση

Η διακόσμηση της Εστίας εκφράζει το ύφος και το χαρακτήρα της Ομάδας και είναι αποκλειστικό δημιούργημα των μελών της. Είναι σταθερή ή τοποθετημένη πάνω σε κινητά στοιχεία (παραβάν).

Η διακόσμηση ανανεώνεται, όποτε η Ομάδα νιώσει την ανάγκη να την αντικαταστήσει ολόκληρη ή μέρος της.

Η διακόσμηση πρέπει να είναι πρωτότυπη, να την χαρακτηρίζει φαντασία και καλαισθησία και να είναι αποτέλεσμα συλλογικής δράσης.

Σε κάθε περίπτωση, η διακόσμηση της Εστίας είναι αυτή που θα προσελκύσει και θα ενθουσιάσει. Φθαρμένοι και γυμνοί τοίχοι, μουντά χρώματα και ξεχαρβαλωμένα έπιπλα προδιαθέτουν αρνητικά. Φροντίζουμε, λοιπόν, η διακόσμηση να είναι «σύγχρονη» πάντα, ιδιαίτερα επιμελημένη, με οδηγικό πνεύμα και φαντασία.

2.4.1 Διακόσμηση Εστίας

Στοιχεία που μπορούν να χρησιμοποιηθούν για να διακοσμήσουν την Εστία μας είναι:

- Το Παγκόσμιο Οδηγικό Τριφύλλι
- Το Έμβλημα και το Λογότυπο του Σ.Ε.Ο.
- Πίνακας ανακοινώσεων
- Πίνακας Προόδου
- Πίνακας Προγραμματισμού Τριμηνίας
- Πίνακες τεχνικών γνώσεων

- Αναμνηστικά δραστηριοτήτων
- Έπαθλα συμμετοχής
- Φωτογραφίες δραστηριοτήτων
- Σημαία σε σημαιοστάτη
- Στοιχεία Παγκόσμιου Οδηγισμού (Παγκόσμια Οδηγικά Κέντρα, σήματα άλλων χωρών κ.ά.)
- Αφίσες – Πανό – Πίνακες

2.4.2 Υλικά Διακόσμησης

Τα υλικά που θα χρησιμοποιηθούν για το Στολισμό της Εστίας πρέπει να είναι ανθεκτικά, απλά και φυσικά.

Τέτοια υλικά είναι:

Τα ξύλα, που μπορούμε να τα προμηθευτούμε από το εμπόριο ή να τα συλλέξουμε από τη φύση σε κάποια δράση της Ομάδας.

Το ύφασμα (βαμβακερό, υφαντό, μονόχρωμο ή χρωματιστό, λινάτσα κ.λπ.), που θα ραφτεί και θα διακοσμηθεί (π.χ. με πάτσγουορκ ζωγραφική, κολάζ), για να καλύψει τα παράθυρα, τα έπιπλα ή κάποιες άλλες επιφάνειες της Εστίας.

Τα φυσικά υλικά: Βότσαλα, σπόροι, φύλλα, φλούδες, καλάμι, κ.λπ.

Τα κατεργασμένα φυσικά υλικά: Σχοινί, φελλός, δέρμα, πηλός, χαλκός, γυαλί, χαρτομάζα κ.ά.

Το χαρτί, που υπάρχει σε διάφορους τύπους. Είναι εύκολο στη χρήση, αλλά δεν είναι ανθεκτικό στο χρόνο και συνιστάται να αποφεύγεται για βασικές κατασκευές.

2.5 Υπευθυνότητες Αρχηγείου

Όσοι επιλέξουν να γίνουν Στελέχη σε μια Ομάδα Οδηγών και να συγκροτήσουν το Αρχηγείο της, σημαίνει πως:

- Δέχονται να αναλαμβάνουν ευθύνες και να τις φέρνουν εις πέρας με συνέπεια.

- Φροντίζουν να δημιουργούν στην Ομάδα κλίμα σεβασμού και αγάπης.
- Πιστεύουν στα παιδιά και θα προσπαθήσουν να συμβάλουν στην ανάπτυξή τους.
- Αποδέχονται τις αξίες και τα ιδανικά που απορρέουν από το Νόμο και την Υπόσχεση, πιστεύουν στο σκοπό και στις μεθόδους του Οδηγισμού και φροντίζουν με όλη τους τη δύναμη για τη σωστή εφαρμογή τους.

2.5.1 Ο Αρχηγός

Είναι η ψυχή της Ομάδας. Ο συντονιστής και ο ηγέτης της.

Αναλυτικά η ευθύνη και οι υποχρεώσεις του απέναντι στην Ομάδα, τους γονείς των παιδιών της Ομάδας, τον κοινωνικό περίγυρο, αλλά και απέναντι στο Τοπικό Τμήμα και την Κεντρική Διοίκηση περιγράφονται στο κεφάλαιο 1. Επιπλέον πληροφορίες υπάρχουν και στον Οργανισμό.

Για να ανταποκριθεί ο ίδιος και να στηρίξει το υπόλοιπο Αρχηγείο στο ρόλο του, χρειάζεται να μελετά, να εκπαιδεύεται τακτικά και να μη διστάζει να ζητήσει βοήθεια. Η/Ο Τοπική/-ός Έφορος είναι μια πρώτη πηγή, αλλά και έμπειρα Στελέχη του Κλάδου στην περιοχή (Υπεύθυνος Κλάδου, Εκπαιδευτές, Κατασκηνωτές, Συνεργάτες) μπορούν να προσφέρουν πολύτιμη υποστήριξη και καθοδήγηση. Απαραίτητο είναι να ενημερώνεται για όσα συμβαίνουν γύρω του και να ενδιαφέρεται ο ίδιος για την προσωπική του ανάπτυξη. Ιδιαίτερα, για όσα θέματα αφορούν τους Οδηγούς της Ομάδας του, πρέπει να επαγρυπνεί, να ασχολείται με αυτά προσωπικά και να στηρίζει, όπου χρειαστεί.

Ο Αρχηγός δέχεται την Υπόσχεση των Οδηγών της Ομάδας του, εφόσον έχει δώσει Υπόσχεση ο ίδιος.

Αρχηγός με Άδεια. Ένας Αρχηγός, όταν δεν πληροί κάποια προϋπόθεση για χορήγηση Εντολής από την Κεντρική Διοίκηση (για παράδειγμα δεν έχει την ηλικία που προβλέπεται), παίρνει Άδεια. Σε αυτήν την περίπτωση, συνεργάζεται ακόμα πιο στενά και υποστηρίζεται από την/ον Τοπική/-ό Έφορο.

2.5.2 Ο Υπαρχηγός

Ο Υπαρχηγός είναι το «δεξί χέρι» του Αρχηγού. Έχει τις ίδιες αρμοδιότητες με αυτόν και τον αναπληρώνει, όποτε εκείνος απουσιάζει. Στηρίζει τον Αρχηγό σε κάθε του προσπάθεια.

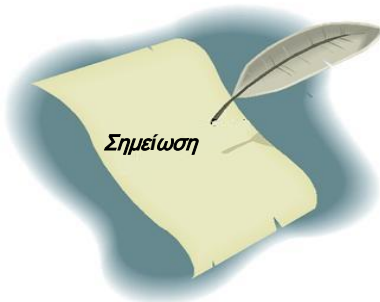
2.5.3 Υπεύθυνος διαχείρισης των Οικονομικών της Ομάδας

Υπεύθυνος της διαχείρισης των οικονομικών της Ομάδας είναι ένας Υπαρχηγός και όχι ο Αρχηγός, ώστε να εξασφαλίζεται η δυνατότητα ελέγχου. Έχει τη φροντίδα και την ευθύνη:

- Να τηρεί το σχετικό Αρχείο Ταμείου της Ομάδας και την τακτική ενημέρωσή του με όλα τα έσοδα και έξοδα που πραγματοποιεί η Ομάδα: Στο τέλος κάθε μήνα κάνει ισοσκελισμό εσόδων-εξόδων, ώστε να γνωρίζει το χρηματικό υπόλοιπο που διαθέτει η Ομάδα, και προσκομίζει στην/στον Ταμία του Τοπικού Τμήματος όλα τα πρωτότυπα παραστατικά δαπανών που έχει κάνει η Ομάδα φροντίζοντας να κρατήσει για το Αρχείο της Ομάδας φωτοτυπίες. Επίσης, ενημερώνει την/τον Ταμία για όποιες εισπράξεις έχει κάνει κατά τη διάρκεια του μήνα (ετήσιες συνδρομές, συνδρομές Συγκέντρωσης, έσοδα από δράσεις της Ομάδας κ.λπ.) και της/του παραδίδει τα ποσά, προκειμένου η/ο Ταμίας να κόψει τις σχετικές αποδείξεις είσπραξης.
- Να τηρεί φάκελο με φωτοτυπίες αποδείξεων πληρωμών που αφορούν στα έξοδα προγράμματος και λειτουργίας της Ομάδας.
- Να συγκεντρώνει τις ετήσιες συνδρομές των μελών της Ομάδας και να τις αποδίδει στην/στον Ταμία του Τοπικού Τμήματος, μαζί με το προβλεπόμενο έντυπο, για να κόψει η/ο Ταμίας τις σχετικές αποδείξεις και να αποστείλει τις συνδρομές στο Σ.Ε.Ο.
- Να δίνει στα μέλη της Ομάδας που κατέβαλαν την ετήσια συνδρομή τους τις σφραγισμένες και υπογεγραμμένες από την/τον Ταμία του Τ.Τ. αποδείξεις είσπραξης συνδρομών.
- Να συγκεντρώνει τη μηνιαία ή εβδομαδιαία συνδρομή των Οδηγών καθώς και τα έσοδα της Ομάδας που προκύπτουν

από τις συνδρομές και τις δραστηριότητες (εορταγορές, λούνα παρκ κ.ά.) της Ομάδας και να φροντίζει να κόβονται τα σχετικά παραστατικά είσπραξης από την/τον Ταμία του Τ.Τ.

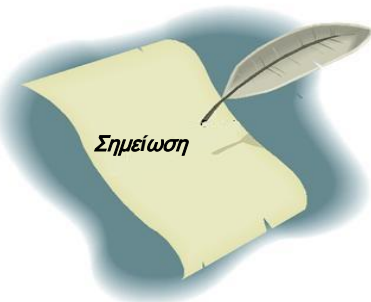
- Να προϋπολογίζει μαζί με την/τον Αρχηγό τις οικονομικές υποχρεώσεις του επόμενου μήνα, για να εξασφαλίζει εγκαίρως από την/τον Ταμία του Τ.Τ.τα απαιτούμενα ποσά για την κάλυψή τους.
- Να συνεργάζεται στενά με την/τον Ταμία του Τοπικού Τμήματος και να την/τον ενημερώνει στο τέλος του μήνα για κάθε χρηματική κίνηση που έχει κάνει ή σκοπεύει να κάνει.
- Να προτείνει ιδέες και δράσεις, για να έχει ο Ομάδα δικούς της οικονομικούς πόρους.

Σε κάθε Τοπικό Τμήμα υπάρχει **ένα μόνο Ταμείο** για τις συναλλαγές που πραγματοποιούνται από **το Τοπικό Συμβούλιο και τις Ομάδες όλων των Κλάδων** του. Υπεύθυνη/-ος είναι η/ο Ταμίας του Τοπικού Τμήματος. (Ταμείο δικό της ξεχωριστό τηρεί σε κάθε Τοπικό Τμήμα μόνο η Ομάδα Συνεργασίας.) Η/Ο Υπεύθυνος διαχείρισης των οικονομικών της Ομάδας τηρεί Αρχείο Ταμείου,

στο οποίο απεικονίζεται η οικονομική κατάσταση της Ομάδας.

Η Ενωμοτία, ωστόσο, επειδή διαχειρίζεται πολύ μικρά ποσά, διατηρεί την οικονομική αυτοδυναμία της. Στην περίπτωση που τα έσοδα της Ενωμοτίας

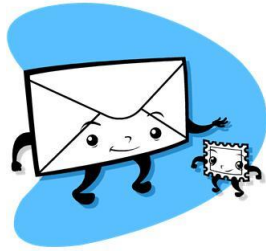

αυξηθούν (πάνω από 50€), τότε το Στέλεχος που έχει αναλάβει τα οικονομικά της Ομάδας ενημερώνει σχετικά την/τον Ταμία του Τοπικού Τμήματος.

2.5.4 Γραμματέας

Ο Γραμματέας της Ομάδας έχει την ευθύνη για:

- Την τήρηση των πρακτικών των Συμβουλίων Ομάδας και Υπευθύνων.
- Τη σύνταξη και διεκπεραίωση της αλληλογραφίας της Ομάδας.
- Τη φύλαξη της σφραγίδας της Ομάδας, αν υπάρχει.

Η αλληλογραφία με εξωτερικούς φορείς, για παράδειγμα τις Δημοτικές Αρχές, γίνεται πάντοτε μέσω Τοπικού Συμβουλίου.

2.5.5 Υπεύθυνος Αρχείου της Ομάδας

Ο Υπεύθυνος Αρχείου της Ομάδας έχει τη φροντίδα για τη σωστή τήρηση και ενημέρωση των ντοσιέ με:

- Τις αιτήσεις εγγραφής των παιδιών.
- Τα προσωπικά στοιχεία των Οδηγών (σημ. γιορτές και γενέθλια).
- Τα τηλέφωνα και λοιπά στοιχεία επικοινωνίας των Οδηγών.
- Την Οδηγική Πρόοδο των Οδηγών.
- Τα στοιχεία των Οδηγών που έχουν φύγει από την Ομάδα.
- Τα στοιχεία παιδιών που θα ήθελαν να ενταχθούν στην Ομάδα.

2.5.6 Υπεύθυνος Προγράμματος

Ο Υπεύθυνος Προγράμματος έχει τη φροντίδα για:

- Την τήρηση του προγράμματος της Ομάδας σε τριμηνιαία και ετήσια βάση.
- Την τήρηση και ενημέρωση του Βιβλίου ή Αρχείου Προγραμμάτων.
- Την εξασφάλιση των αναγκαίων υλικών.
- Τον καταμερισμό εργασίας για την προετοιμασία και πραγματοποίηση του προγράμματος.

- Τη δημιουργία και φύλαξη των «μοντέλων» των εργαστηρίων.
-

2.5.7 Υπεύθυνος Λειτουργίας και Τακτοποίησης της Εστίας

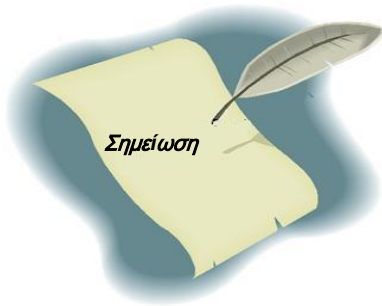
Ο Υπεύθυνος Λειτουργίας της Εστίας έχει τη φροντίδα για:

- Την καλή λειτουργία όλων των υλικοτεχνικών μέσων της Ομάδας.
- Την τακτοποίηση της Εστίας μετά από κάθε Συγκέντρωση.

2.5.8 Υπεύθυνος Υλικού της Ομάδας

Ο Υπεύθυνος Υλικού της Ομάδας έχει τη φροντίδα για:

- Την καλή κατάσταση όλου του υλικού της Ομάδας.
- Τη συγκέντρωση και φύλαξή του μετά από κάθε χρήση.
- Τη συντήρηση ή και αντικατάστασή του.
- Την προμήθεια νέου υλικού.

Καλό θα είναι να τηρείται αρχείο με προμηθευτές (κατασκευαστικό υλικό, υλικά εργαστηρίων, γραφική ύλη κ.ά.), ώστε να ανατρέχουμε σε αυτό, όποτε το χρειαζόμαστε.

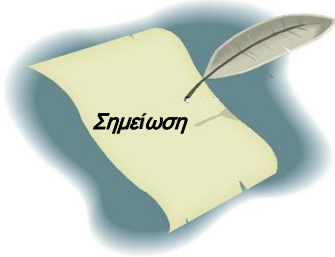
2.5.9 Υπεύθυνος Φαρμακείου

Ο Υπεύθυνος Φαρμακείου της Ομάδας έχει τη φροντίδα για:

- Την τήρηση Αρχείου με το ιατρικό ιστορικό των Οδηγών.
- Τη δημιουργία, την ανανέωση και την πληρότητα του φαρμακείου της Ομάδας.
- Τον έλεγχο της καταλληλότητας των φαρμάκων που υπάρχουν στο φαρμακείο της Ομάδας (ΠΡΟΣΟΧΗ στις ημερομηνίες λήξης και στις οδηγίες χρήσης).
- Τη μεταφορά του φαρμακείου σε κάθε δραστηριότητα της Ομάδας.

Ο Υπεύθυνος Φαρμακείου, όπως άλλωστε και όλα τα Στελέχη της Ομάδας, ενδείκνυται να έχει γνώσεις Α΄ Βοηθειών και να συμπεριφέρεται με ψυχραιμία στις επείγουσες καταστάσεις.

Στο παράρτημα του παρόντος οδηγού υπάρχει αναλυτική λίστα με το τι πρέπει να περιέχει ένα φαρμακείο καθώς και πληροφορίες και πηγές για Α΄ Βοήθειες.

2.5.10 Υπεύθυνος Ημερολογίου και Φωτογραφικού Αρχείου

Είναι ο «ιστορικός» ή ο «δημοσιογράφος» της Ομάδας. Φροντίζει να ενημερώνει τακτικά το Ημερολόγιο της Ομάδας, να αποτυπώνει φωτογραφικά κάθε σημαντική στιγμή και δράση της και να συμπληρώνει το Φωτογραφικό Άλμπουμ.

Μπορεί να προκύψουν προαιρετικά και άλλες Υπευθυνότητες των Μελών του Αρχηγείου της Ομάδας, ανάλογα με τις ανάγκες, τους στόχους και το πρόγραμμα της Ομάδας, καθώς και τις δυνατότητες και την εμπειρία των μελών του Αρχηγείου.

Το Αρχηγείο στην αρχή της χρονιάς καταμερίζει τις Υπευθυνότητες σύμφωνα με τα ενδιαφέροντα, τις ιδιαίτερες γνώσεις και το διαθέσιμο χρόνο όλων. Αν χρειαστεί, μπορούν να μοιραστούν οι επιμέρους αρμοδιότητες κάποιας Υπευθυνότητας, έτσι ώστε να διευκολύνονται τα Στελέχη.

Κάθε Στέλεχος συνεργάζεται στενά και βοηθά τους Οδηγούς που έχουν αντίστοιχη υπευθυνότητα στην Ενωμοτία (κεφ.6).

2.6 Βιβλία Ομάδας

Κάθε Ομάδα τηρεί τα βιβλία της, όπου με το διάβα των χρόνων καταγράφεται η ζωή, η πορεία και η ιστορία της. Για αυτό, είναι σκόπιμο να ενημερώνονται τακτικά από τα Στελέχη που τα έχουν αναλάβει και να φυλάσσονται σε πολύ καλή κατάσταση. Τα βιβλία της Ομάδας είναι:

Το Αρχείο (ντοσιέ) με τις αιτήσεις εγγραφής

Περιέχει τις αιτήσεις εγγραφής των Οδηγών της Ομάδας και πρέπει να είναι πάντα ενημερωμένο. Οι αιτήσεις εγγραφής των Οδηγών που φεύγουν από την Ομάδα αρχειοθετούνται επίσης και φυλάσσονται. Αποτελούν μέρος της ιστορίας της Ομάδας και πηγή άντλησης μελλοντικών Στελεχών.

Το Παρουσιολόγιο

Είναι ένα τετράδιο με χαραγμένους πίνακες, στο οποίο σημειώνονται τα ονόματα των Οδηγών και οι παρουσίες τους στις Συγκεντρώσεις και τις άλλες Δραστηριότητες της Ομάδας. Συνήθως ενημερώνεται από τον Υπαρχηγό. Σε περιπτώσεις παρατεταμένης και αδικαιολόγητης απουσίας Οδηγών (πάνω από 3 συνεχόμενες Συγκεντρώσεις), ο/η Αρχηγός επικοινωνεί προσωπικά με τον Οδηγό και τους Γονείς του και ενημερώνεται για τους λόγους της απουσίας του.

Το Βιβλίο Προγραμμάτων

Στο Βιβλίο Προγραμμάτων της Ομάδας καταγράφονται ο Στόχος κάθε χρονιάς, τα Προγράμματα κάθε τριμηνίας και αναλυτικά τα Προγράμματα με υλικό από πολύ αξιόλογες και πετυχημένες Συγκεντρώσεις. Το βιβλίο Προγραμμάτων είναι χρήσιμο στην αξιολόγηση και λειτουργεί και ως πηγή για ιδέες.

Το Τετράδιο Πρακτικών του Συμβουλίου Ομάδας

Στο Τετράδιο Πρακτικών μετά το τέλος της Συγκέντρωσης καταγράφονται τα θέματα που απασχόλησαν το Συμβούλιο Ομάδας και οι αποφάσεις που ελήφθησαν. Τηρείται από το Γραμματέα.

Το Τετράδιο Πρακτικών των Συμβουλίων Υπευθύνων

Είναι το Τετράδιο στο οποίο καταγράφονται τα θέματα που απασχόλησαν κάθε φορά το Συμβούλιο Υπευθύνων. Στην αρχή κάθε Συμβουλίου γίνεται η ανάγνωση των πρακτικών του προηγούμενου, ώστε όλοι να θυμηθούν τι συζητήθηκε, ποιες αποφάσεις ελήφθησαν, ποιες απ' αυτές υλοποιήθηκαν και τι ακόμη πρέπει να γίνει. Για την

καταγραφή των πρακτικών μπορεί να ζητηθεί η βοήθεια των μελών του Συμβουλίου Υπευθύνων.

Ντοσιέ Αλληλογραφίας

Είναι το ντοσιέ όπου φυλάσσεται από το Γραμματέα η εισερχόμενη και εξερχόμενη αλληλογραφία, όλα δηλαδή τα έγγραφα που στέλνονται από τον Κλάδο, την Περιφέρεια και την Κεντρική Διοίκηση και αντίγραφα των επιστολών προς τους γονείς των Οδηγών και τους Οδηγούς ή άλλες Ομάδες. Για το περιεχόμενο του ντοσιέ ενημερώνονται συχνά όλα τα Στελέχη της Ομάδας.

Το Βιβλίο Υλικού

Σε αυτό καταγράφονται τα «περιουσιακά στοιχεία» της Ομάδας. Πρόκειται για το πιο ακριβό, μη αναλώσιμο υλικό: κασετόφωνο, φωτογραφική μηχανή, σκηνές, φαρμακείο κ.ά. Στο βιβλίο σημειώνονται επίσης η ημερομηνία αγοράς, ο προμηθευτής, το κόστος, όλα εκείνα τα στοιχεία που μπορεί να φανούν χρήσιμα σε πιθανή επισκευή ή σε μελλοντική αγορά, και οπωσδήποτε στην περίπτωση που ο Αρχηγός παραδίδει στον επόμενο.

2.7 Υλικό Ομάδας

Κάθε Ομάδα, για να υλοποιήσει τις δραστηριότητες του προγράμματός της χρειάζεται κάποια απαραίτητα υλικά:

- καθίσματα για όλους τους Οδηγούς, μαξιλάρια και ένα τραπέζι για κάθε Ενωμοτία
- ντουλάπια ή άλλους αποθηκευτικούς χώρους
- φαρμακείο
- κασετόφωνο, φωτογραφική μηχανή, εργαλεία
- οδηγικά βιβλία /βοηθήματα
- χαρτόνια, χαρτί του μέτρου
- αναλώσιμα υλικά εργαστηρίων και κατασκευών

- κοντάρια, τα οποία χρησιμοποιούνται για κατασκευές, σε παιχνίδια, στην εκμάθηση κόμπων και συνδέσεων κ.λπ.
- σχοινιά, σπάγκοι, κορδόνια
- ρούχα και αξεσουάρ για μεταμφιέσεις
- παιχνίδια (μπάλες, κορύνες, στεφάνια κ.ά.)
- κατασκηνωτικό υλικό
- υλικά καθαριότητας

Πυρηνικό κουτί

Στο «πυρηνικό κουτί» φυλάσσεται γραφική ύλη και άλλα χρήσιμα είδη. Πρόκειται για ένα βαλιτσάκι, κατάλληλα εξοπλισμένο, έτοιμο για να μεταφερθεί σε κάθε δράση εκτός Εστίας.

Περιεχόμενο

Μαρκαδόροι, μολύβια, στυλό, γόμες, διορθωτικό, ξύστρες, κοπίδια, ψαλίδια, χάρακες, χαρτί A4, συρραπτικό, κόλλες, πινέζες, συνδετήρες, φάκελοι, σελοτέιπ, ταινία διπλής όψης, καρφίτσες, λαστιχάκια, ατλακόλ, αναπτήρας, σπέρτα, παραμάνες κ.ά.

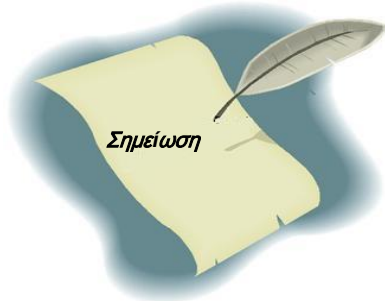
Οι Οδηγοί σε κάθε δράση της Ομάδας έχουν πάντα μαζί τους **τα πέντε πράγματα**: χαρτί, μολύβι, μαντήλι, παραμάνα, σχοινί.

2.8 Πόροι της Ομάδας

Για να έχει η Ομάδα τη δυνατότητα να υλοποιεί τις δράσεις της με άνεση, χρειάζεται να διαθέτει οικονομικούς πόρους. Τα έσοδα της Ομάδας προέρχονται από:

- τις εισφορές των Οδηγών (Για παιδαγωγικούς λόγους είναι καλό να καλύπτουν οι Οδηγοί τη συνδρομή τους από το χαρτζιλίκι τους). Η εισφορά μπορεί να είναι εβδομαδιαία, μηνιαία ή να καταβάλλεται όποτε επιλέξει η Ομάδα.

- την οικονομική ενίσχυση από το Τοπικό Τμήμα.
- εκδηλώσεις (εορταγορά, κάλαντα, λαχειοφόρος, κ.λπ.).

Προσοχή: οι έρανοι δεν επιτρέπονται και είναι αντίθετοι με τις Αρχές του Οδηγισμού.

Κυριότερα Σημεία

Αρχηγός	> 18 ετών
Υπαρχηγός (1-2)	> 18 ετών
Βοηθός (1-2)	> 17 ετών
Οδηγοί	10 - 28 άτομα 11 - 14 ετών (ΣΤ΄ Δημοτ. - Β΄ Γυμν.)

Ενωμοτίες 2 - 4 (Κάθε Ενωμοτία 5 – 7 μέλη)

Εστία ασφάλεια και συνθήκες υγιεινής
άνεση – κατάλληλα επιπλωμένη–χώρος για
Ενωμοτίες
διακόσμηση

Υπευθυνότητες Αρχηγείου

Ταμίας, Γραμματέας, Υπ. Αρχείου, Υπ.
Φωτογραφίας
Υπ. Υλικού, Υπ. Φαρμακείου κ.ά.

Βιβλία Ομάδας

Στόχος: Καταγραφή της πορείας και της ιστορίας της Ομάδας.

- Αρχείο Ομάδας αιτήσεις εγγραφής Οδηγών
- Παρουσιολόγιο παρουσία Οδηγών σε κάθε Συγκέντρωση
- Βιβλίο Προγραμμάτων στόχοι χρονιάς - πρόγραμμα τριμηνίας - Συγκεντρώσεις
- Τετράδιο Πρακτικών Σ.Ο. /Σ.Υ., Ντοσιέ αλληλογραφίας, Βιβλίο Υλικού, Φωτογραφικό άλμπουμ

Πόροι Ομάδας

- Εισφορές Οδηγών, Ενίσχυση Τ.Σ. και Εκδηλώσεις

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3: ΤΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΗΣ ΗΛΙΚΙΑΣ ΤΩΝ ΟΔΗΓΩΝ

3.1 Μια πρώτη γνωριμία

Είναι παιδιά 11, 12, 13 και 14 χρονών.

Ανήκουν στην Ομάδα. Είναι οι Οδηγοί της.

Κάθε παιδί είναι μοναδικό και ανεπανάληπτο και έχει το αναφαίρετο δικαίωμα να ξεδιπλώσει ελεύθερα την προσωπικότητά του και να διαμορφώσει το χαρακτήρα του. Μέσα του κλείνει δυνάμεις και τάσεις που το ωθούν να μεγαλώσει και να αναπτυχθεί και τίποτα δεν μπορεί να τις σταματήσει.

Οι Οδηγοί βρίσκονται στην προεφηβική - εφηβική ηλικία. Είναι μια περίοδος συναρπαστική που ταυτόχρονα αποτελεί μεγάλη πρόκληση για τον εαυτό τους και τους γύρω τους.

Το πιο χαρακτηριστικό γνώρισμα αυτής της περιόδου είναι η αλλαγή. Σημαντικές εσωτερικές και εξωτερικές αλλαγές συμβαίνουν με διαφορετικό ρυθμό σε κάθε παιδί, κάνοντας συχνά δύσκολη την αναγνώριση εκ μέρους του και την αποδοχή τους.

Όταν είχες την ηλικία των Οδηγών σου, πώς ήσουν, πώς φερόσουν, τι σε δυσκόλευε, τι σε ευχαριστούσε, ποιοι άνθρωποι σε βοήθησαν στο μεγάλωμά σου, τι θαύμαζες και κυρίως γιατί.

Το πέρασμα ενός παιδιού 11, 12, 13, 14 χρονών από την Ομάδα μπορεί να γίνει για αυτό ένας σημαντικός σταθμός που θα επηρεάσει θετικά όλη την κατοπινή του ζωή, γιατί θα το έχει πλουτίσει με εμπειρίες και βιώματα που ολοκληρώνουν τον άνθρωπο και τον κάνουν ευτυχισμένο.

3.2 Χαρακτηριστικά ηλικίας των Οδηγών και Ομάδα

Τα κύρια χαρακτηριστικά ηλικίας των Οδηγών είναι:

Επιθυμία για παρέα

Η ανάγκη για παρέα με συνομηλίκους και δημιουργία φίλων καλύπτεται μέσα από το Ενωμοτιακό Σύστημα και τη ζωή της Ομάδας γενικότερα. Οι συνομηλικοί γίνονται πολύ σημαντικοί και τα παιδιά επηρεάζονται από αυτούς. Προτιμούν όμως τη συντροφιά με άτομα του ίδιου φύλου, τα αγόρια αναπτύσσουν φιλίες με τα αγόρια, συχνά σε ομάδες με ίδιο ντύσιμο ή φρασεολογία. Το ίδιο συμβαίνει και με τα κορίτσια, μεταξύ τους λένε τα μυστικά τους, συγκρίνονται. Σε αυτήν την ηλικία μπορεί να δημιουργηθούν φιλίες που θα κρατήσουν για πάντα.

Επιθυμία για απομόνωση – τάση για ονειροπόληση

Αν και η παρέα είναι πολύ σημαντική, συχνά τα παιδιά αποκόπτονται από τους άλλους και προτιμούν να μείνουν μόνο τους.

Τάση για ανεξαρτητοποίηση

Τα παιδιά αυτής της ηλικίας αρχίζουν να ανακαλύπτουν τον εαυτό τους και τις δυνατότητές τους. Νιώθουν ότι μεγαλώνουν και μπορούν να αποφασίζουν μόνο τους. Επηρεάζονται όλο και λιγότερο από την οικογένειά τους, αν και ακόμα έχουν την ανάγκη της. Δεν αποδέχονται εύκολα κανόνες από μεγαλύτερους, τουλάχιστον όχι χωρίς αιτιολόγηση. Αμφισβητούν τα πάντα.

Ανάπτυξη αφηρημένης σκέψης

Αναπτύσσουν νέους τρόπους σκέψης που τους επιτρέπουν να κατανοούν βαθύτερα τα γεγονότα. Αναπτύσσουν κριτική σκέψη, μπορούν να κάνουν υποθέσεις, κατανοούν και μιλάνε για αφηρημένες έννοιες, όπως δημοκρατία, ελευθερία, δικαιοσύνη, αρετή, ειλικρίνεια κ.ά.

Αναζήτηση ταυτότητας

Μέχρι τώρα τα παιδιά ταυτίζονταν έντονα με τους γονείς τους και τους χρησιμοποιούσαν ως πρότυπα. Τώρα έχουν την ανάγκη ψυχολογικά να διαφοροποιηθούν, επιζητούν να προσδιορίσουν με ακρίβεια το δικό τους ρόλο και το ρόλο των άλλων. Αναζητούν τη δική τους ταυτότητα, αισθάνονται ανασφάλεια και ανάγκη για αποδοχή.

Σωματικές αλλαγές

Σ' αυτήν την ηλικία συντελούνται σημαντικές αλλαγές στα χαρακτηριστικά του σώματος των παιδιών που συχνά προξενούν ανησυχία. Τα παιδιά αρχίζουν βαθμιαία να αποδέχονται τις αλλαγές αυτές και να διαμορφώνουν την εικόνα για το σώμα τους. Ανησυχούν όμως όλο και περισσότερο για την εμφάνισή τους.

Βιωματική μάθηση

Προτιμούν να συμμετέχουν σε διαδραστικές δραστηριότητες που θα τους προκαλέσουν να συμμετάσχουν ενεργά, να αναδείξουν και να καλλιεργήσουν τις δεξιότητές τους. Τα παιδιά μαθαίνουν καλύτερα, όταν συμμετέχουν στη διαδικασία της μάθησης σωματικά, νοητικά και συναισθηματικά.

Εναλλαγές στη διάθεση

Έχουν έντονες και ξαφνικές μεταπτώσεις στη συμπεριφορά, από τη χαρά στη λύπη, από την ηρεμία στο θυμό, από τον ενθουσιασμό στην απογοήτευση κ.λπ. Δεν έχουν αποκτήσει ακόμα την ικανότητα να διαχειρίζονται τις αλλαγές των συναισθημάτων τους.

Επιθετικότητα σωματική - λεκτική

Είτε για να τραβήξουν την προσοχή των άλλων είτε γιατί βαριούνται εύκολα είτε, τέλος, γιατί δεν κατανοούν πολλές φορές τα συναισθήματά τους, είναι πιθανόν να έχουν αντιδράσεις, όπως η εκδήλωση επιθετικότητας. Σύμφωνα με τους ψυχολόγους η επιθετικότητα είναι μια υγιής αντίδραση που στοχεύει στη διαφοροποίηση. Τα παιδιά στην εφηβεία θυμώνουν, για να μπορέσουν να διαφοροποιηθούν από τους

γονείς, να ανακαλύψουν τα δικά τους όρια και να αποκτήσουν την ταυτότητά τους.

Ανάγκη για ενθάρρυνση

Η αυτοαντίληψη καθορίζεται συχνά από την αντίδραση των άλλων. Μια πιθανή απόρριψη μπορεί να πληγώσει το παιδί αυτής της ηλικίας πολύ εύκολα.

Προσωπική αναζήτηση

Τα παιδιά στην ηλικία των Οδηγών ψάχνουν να βρουν αξίες και να ζήσουν σύμφωνα με αυτές. Σχηματίζουν δικούς τους κανόνες και προσπαθούν να διαμορφώσουν την προσωπικότητά τους.

Αγάπη στην περιπέτεια

Θέλουν να ζήσουν καινούργιες εμπειρίες, να ανακαλύψουν νέους κόσμους.

Σε γενικές γραμμές οι Οδηγοί έχουν τα παραπάνω χαρακτηριστικά, αλλά είναι σημαντικό να θυμόμαστε πως κάθε παιδί είναι μοναδικό και αναπτύσσεται με το δικό του ρυθμό.

Γνωρίζοντας, ωστόσο, τα χαρακτηριστικά της ηλικίας των Οδηγών, το Αρχηγείο της Ομάδας είναι σε θέση να στηρίζει την εφαρμογή του Οδηγικού Παιδαγωγικού Προγράμματος καλύτερα και να ανταποκρίνεται πιο αποτελεσματικά στις ανάγκες και τα ενδιαφέροντα των παιδιών, συμβάλλοντας στην ανάπτυξή τους.

3.3 Χαρακτηριστικά ηλικίας και ανάπτυξη

Το Οδηγικό Παιδαγωγικό Πρόγραμμα απαντάει στις ανάγκες των παιδιών συνολικά, γιατί σκοπός του Οδηγισμού είναι να συμβάλει στην ολοκληρωμένη ανάπτυξή κάθε παιδιού, προκειμένου αυτό να «αναπτύξει το μέγιστο των δυνατοτήτων του ως υπεύθυνος πολίτης του κόσμου».

Ο Οδηγισμός προσφέρει ευκαιρίες στα παιδιά να αποκτήσουν νέες γνώσεις, να αναπτύξουν την ικανότητα κατανόησης, κριτική σκέψη, καθώς και τις απαραίτητες προσωπικές και κοινωνικές δεξιότητες, ώστε να μπορούν να επικοινωνούν αποτελεσματικά, να συναναστρέφονται και να συνεργάζονται με άλλους, να συμμετέχουν ενεργά όχι μόνο στη ζωή της κοινότητάς τους, αλλά και πέρα από αυτή. Ενθαρρύνει τα παιδιά να διαμορφώσουν προσωπικές αξίες και πιστεύω και τους παρέχει τη δυνατότητα να εκφράζουν τις σκέψεις, τα συναισθήματα και τις φιλοδοξίες τους μέσα από δημιουργικές και ενδιαφέρουσες δραστηριότητες σε ασφαλές και υποστηρικτικό περιβάλλον.

Η ανάπτυξη του ατόμου μπορεί να κατηγοριοποιηθεί σε 6 τομείς, που δεν είναι ωστόσο ανεξάρτητοι ο ένας από τον άλλο:

- 1. Σωματική διάσταση:** Εστιάζει στο σώμα. Συμπεριλαμβάνει την υγεία / υγιεινή και ανάγκες όπως η διατροφή, ο ύπνος, η φυσική δραστηριότητα, η καθαριότητα.
- 2. Νοητική διάσταση:** Συνδέεται με τη διαδικασία της μάθησης, της κατανόησης και της γνώσης. Συμπεριλαμβάνει την ανάπτυξη ικανοτήτων προσοχής, μνήμης, κατηγοριοποίησης πληροφοριών. Έχει επίσης σχέση με την γλωσσική ανάπτυξη.
- 3. Συναισθηματική διάσταση:** Αφορά στην ικανότητα αναγνώρισης, κατανόησης και έκφρασης των συναισθημάτων.
- 4. Κοινωνική διάσταση:** Αφορά στην ικανότητα του ατόμου να αναγνωρίζει τις σχέσεις που αναπτύσσονται στην κοινωνία, το πώς αυτή είναι δομημένη και πώς ομάδες ατόμων αλληλεξαρτώνται. Συμπεριλαμβάνει την κατανόηση των κανόνων συμπεριφοράς και αλληλεπίδρασης και τον έλεγχο των αντιδράσεων.
- 5. Ηθική διάσταση:** Αφορά στις αρχές και στις αξίες που ένα άτομο ή μια κοινωνία έχουν αποδεχτεί ως σωστές και οι οποίες κατευθύνουν τις σκέψεις, τα συναισθήματα και τις συμπεριφορές τους.
- 6. Πνευματική διάσταση:** Αφορά στις πιο βαθιές σκέψεις και πιστεύω του ατόμου. Η πίστη ότι υπάρχει κάποια ανώτερη δύναμη. Αυτή η πτυχή συνδέεται με τις αξίες που έχει ένα άτομο και του παρέχει καθοδήγηση στην καθημερινότητά του.

3.4 Χαρακτηριστικά ηλικίας, ανάπτυξη και Οδηγικό Παιδαγωγικό Πρόγραμμα

Ο Οδηγισμός έχει αναπτύξει τη δική του παιδαγωγική προσέγγιση και με το Οδηγικό Παιδαγωγικό Πρόγραμμα, προσαρμοσμένο στην ηλικία των παιδιών των τεσσάρων Κλάδων, ανταποκρίνεται και καλύπτει τους παραπάνω 6 τομείς ανάπτυξης του ατόμου.

Η προσέγγιση αυτή, η Οδηγική μέθοδος, περιλαμβάνει για όλους τους Κλάδους:

- Δέσμευση μέσα από την Υπόσχεση και το Νόμο
- Αυτοδιοίκηση
- Μάθηση μέσα από την πράξη
- Προγράμματα βασισμένα στους 3 άξονες: Προσωπική Ανάπτυξη, Κοινωνική Συμμετοχή, Ζωή στη Φύση
- Συμβολισμούς
- Συνεργασία παιδιών – ενηλίκων

Πιο συγκεκριμένα, το Οδηγικό Παιδαγωγικό Πρόγραμμα του Κλάδου Οδηγών ανταποκρίνεται στα χαρακτηριστικά και στις ανάγκες της ηλικίας των Οδηγών, ενδεικτικά, ως εξής:

Επιθυμία για παρέα

Η ανάγκη για παρέα με συνομηλίκους και η δημιουργία φίλων καλύπτεται μέσα από το Ενωμοτιακό Σύστημα και τη ζωή της Ομάδας γενικότερα.

Επιθυμία για απομόνωση – τάση για ονειροπόληση

Το Πρόγραμμα παρουσιάζει μεγάλη ποικιλία και εναλλαγές, περιλαμβάνει δράσεις που απαιτούν κίνηση και ζωντάνια αλλά και στιγμές πιο ήρεμες, που δίνουν τη δυνατότητα για βαθύτερη σκέψη, περισυλλογή, προβληματισμό και μια μικρή εσωστρέφεια.

Τάση για ανεξαρτητοποίηση

Η Αυτοδιοίκηση, όπως εφαρμόζεται στον Κλάδο Οδηγών (Συμβούλιο Ενωμοτίας, Συμβούλιο Ομάδας, Συμβούλιο Υπευθύνων, Υπευθυνότητες, κ.λπ.) δίνει τη δυνατότητα στα παιδιά αυτής της ηλικίας να συμμετέχουν ενεργά σε δημοκρατικές διαδικασίες, να συζητούν, να εκφράζουν τη γνώμη τους, να καταλήγουν ως σύνολο σε αποφάσεις για θέματα που τους αφορούν. Να δεσμεύονται για την υλοποίησή τους, να αναλαμβάνουν πρωτοβουλίες και να αισθάνονται πραγματικά ότι είναι υπεύθυνα και ανεξάρτητα με δικαιώματα αλλά και με υποχρεώσεις.

Ανάπτυξη αφηρημένης σκέψης

Το Οδηγικό Πρόγραμμα δίνει την ευκαιρία στα παιδιά να ασχοληθούν με όποιο θέμα τους ενδιαφέρει ή τους απασχολεί και να εμβαθύνουν σε αυτό.

Αναζήτηση ταυτότητας

Μέσα από το ρόλο που αναλαμβάνουν στην Ομάδα και στην Ενωμοτία τους, μέσα από τις δραστηριότητες και τις δράσεις της Ομάδας, μέσα από τη συναναστροφή με συνομηλίκους και των δύο φύλων, χάρη στην αλληλεπίδραση των Ενωμοτιών, τα παιδιά αρχίζουν να αισθάνονται μεγαλύτερη ασφάλεια και αυτοπεποίθηση. Ικανοποιείται η ανάγκη τους για αναγνώριση και αποδοχή, αυξάνει η εμπιστοσύνη στον εαυτό τους και τις ικανότητές τους και αρχίζουν να συνειδητοποιούν το ρόλο το δικό τους και των άλλων.

Σωματικές αλλαγές

Οι συμβολισμοί στην Ομάδα, η δέσμευση μέσω της Υπόσχεσης αλλά και τα διάφορα παιχνίδια, κυρίως τα κινητικά, βοηθούν το παιδί να αποδεχτεί τις αλλαγές που παρουσιάζονται στα σωματικά του χαρακτηριστικά αλλά και να αξιοποιήσει τις νέες του ικανότητες.

Βιωματική Μάθηση

Το Οδηγικό Πρόγραμμα δίνει τη δυνατότητα στους Οδηγούς να συμμετέχουν στη διαδικασία μάθησης σωματικά, νοητικά και συναισθηματικά. Η βασική μέθοδος που χρησιμοποιεί είναι το learning

by doing εξασφαλίζοντας την ενεργό συμμετοχή των παιδιών. Με τα ζωηρά παιχνίδια, τα Μεγάλα Παιχνίδια, τα Νυχτερινά, τις μικρές ή μεγάλες εξορμήσεις και εκδρομές στη Φύση, κ.λπ. προσφέρει πολλές ευκαιρίες για δράση, για κίνηση και εκτόνωση.

Εναλλαγές στη διάθεση

Το Αρχηγείο είναι πάντα κοντά σε κάθε Οδηγό χωριστά και αντιμετωπίζει τις αλλαγές στη διάθεση των Οδηγών με κατανόηση και υπομονή αλλά και εμπλέκοντάς τους πιο δυναμικά στο πρόγραμμα και τις δραστηριότητες της Ομάδας.

Επιθετικότητα σωματική - λεκτική

Η Υπόσχεση και ο Νόμος των Οδηγών με τις αξίες που περιλαμβάνουν προτείνουν έναν τρόπο ζωής με κυρίαρχες τις έννοιες του σεβασμού, της φιλίας, της προσφοράς. Το προσωπικό βίωμα των αξιών αυτών μέσα στην Ομάδα, τα θετικά πρότυπα συμπεριφοράς που βιώνουν και διαμορφώνουν τα παιδιά στις ώρες των Συγκεντρώσεων και της Κατασκήνωσης συντελούν στην ενίσχυση του χαρακτήρα τους και στην αντιμετώπιση των αιτίων που οδηγούν σε σωματική ή λεκτική επιθετικότητα.

Ανάγκη για ενθάρρυνση

Το Αρχηγείο ενθαρρύνει, στηρίζει και ενισχύει την προσπάθεια του κάθε Οδηγού στην Ομάδα. Σε κάθε του βήμα, σε κάθε του επιλογή και στην Ατομική του Πρόοδο το Αρχηγείο είναι συμπαραστάτης και εμπυχωτής του παιδιού. Μέσα από τη διαδικασία της αξιολόγησης επισημαίνει την πρόοδό του στην Ομάδα και ενισχύει την αυτοπεποίθηση και την εμπιστοσύνη στις ικανότητές του.

Προσωπική αναζήτηση

Η Υπόσχεση και ο Νόμος των Οδηγών περιέχουν βασικές ανθρώπινες αξίες που πολλές απ' αυτές ή όλες απαντούν στην ανάγκη των παιδιών να σχηματίσουν το προσωπικό τους αξιακό σύστημα και στην ανάγκη να διαμορφώσουν την προσωπικότητά τους.

Αγάπη στην περιπέτεια

Το Οδηγικό Παιδαγωγικό Πρόγραμμα βασισμένο στους 3 Άξονες, Προσωπική Ανάπτυξη, Κοινωνική Συμμετοχή, Ζωή στη Φύση, δίνει άπειρες ευκαιρίες για περιπέτεια.

3.5 Χαρακτηριστικά ηλικίας και φύλο

Οι διαφορές στην αναπτυξιακή πορεία αγοριών και κοριτσιών έχουν από καιρό απασχολήσει ειδικούς διαφόρων ειδικοτήτων. Υπάρχουν τόσο βιολογικοί όσο και περιβαλλοντικοί παράγοντες που ερμηνεύουν τις διαφορές αυτές. Οι βιολογικοί παράγοντες έχουν να κάνουν με διαφορές στη σωματική διάπλαση αλλά και την επίδραση διαφορετικών ορμονών στα δύο φύλα. Μεγάλη σημασία, όμως, έχουν και οι περιβαλλοντικοί παράγοντες, που σχετίζονται με τις προσδοκίες, τα στερεότυπα και το τι θεωρείται «αγορίστικο» και «κοριτσίστικο» από τον πολιτισμό ενός λαού. Από τα πρώτα χρόνια της ζωής τους τα παιδιά καλούνται να μάθουν τι απαιτεί ο ρόλος που έχουν ως αγόρι ή κορίτσι. Έτσι, π.χ. σε κάποιες κοινωνίες τα κορίτσια μεγαλώνοντας επιβραβεύονται για συμπεριφορές που έχουν να κάνουν με τη φροντίδα του εαυτού τους και των άλλων, ενώ τα αγόρια για τις αρχηγικές τους ικανότητες, τη φυσική τους δύναμη κ.λπ.

Βιολογικά, τα αγόρια είναι πιο αργά στη διαδικασία της νευρολογικής ωρίμανσης σε σχέση με τα κορίτσια. Παρόλα αυτά, οι μέσοι δείκτες γενικής νοημοσύνης δε διαφέρουν ουσιαστικά στα δύο φύλα.

Σωματικά, τα αγόρια έχουν μεγαλύτερη σωματική δύναμη, ενώ τα κορίτσια υπερτερούν σε λεπτές κινήσεις όπως το γράψιμο και η ζωγραφική.

Στον τομέα της κοινωνικότητας, οι εμπειρίες αγοριών και κοριτσιών με τους συνομήλικους τους διαφέρουν σημαντικά. Τα κορίτσια συγκεντρώνονται σε ομάδες δύο ή τριών, έχουν λιγότερους φίλους από τα αγόρια και κάνουν φίλους λιγότερο γρήγορα. Οι φίλιες των κοριτσιών χαρακτηρίζονται από μοίρασμα συναισθημάτων, ανταλλαγές δώρων και φιλοφρονήσεων και μακροσκελείς συζητήσεις. Τα αγόρια συνήθως έχουν μεγαλύτερες ομάδες φίλων και περισσότερους φίλους διαφορετικών ηλικιών. Επίσης συνηθίζουν να παίζουν βίαια, ανταγωνιστικά παιχνίδια με τους φίλους τους και να συναλλάσσονται σε μέρη απαλλαγμένα από την άμεση επιτήρηση των ενηλίκων. Τα αγόρια

φαίνεται πως κοινωνικοποιούνται για να ανταγωνίζονται το ένα το άλλο σε δραστηριότητες που υπόκεινται σε κάποιο σύστημα κανόνων, ενώ τα κορίτσια κοινωνικοποιούνται για τη συνεργασία και τη διαπροσωπική ευαισθησία σε περιστάσεις όπου οι κανόνες απλώς υπονοούνται.

Παρά τις διαφορές που παρατηρούνται στην αναπτυξιακή πορεία αγοριών και κοριτσιών, είναι σημαντικό να τονιστεί ότι οι συναισθηματικές ανάγκες είναι ίδιες και για τα δύο φύλα. Τόσο τα αγόρια όσο και τα κορίτσια, καθώς μεγαλώνουν, χρειάζονται αγάπη, φροντίδα, διαφορετικά ερεθίσματα που θα βοηθήσουν τη νοητική τους εξέλιξη, ενδιαφέρον και επικοινωνία. Ο διάλογος, η επικοινωνία, οι ουσιαστικές σχέσεις με σημαντικούς άλλους στη ζωή τους, η αυτοπεποίθηση, η ευελιξία, η ενσυναίσθηση (η ικανότητα να καταλαβαίνουν πώς νιώθει ο άλλος), αποτελούν αξίες πολύ χρήσιμες στη σημερινή κοινωνία της πολυπλοκότητας, που θα βοηθήσουν στο να ζήσουν καλά.

Νοητικές ικανότητες

Μέχρι τις ηλικίες 9 - 13 κορίτσια και αγόρια έχουν παρόμοιες λεκτικές ικανότητες και αντίληψη του χώρου. Κατά τη διάρκεια των ηλικιών αυτών τα κορίτσια έχουν καλύτερες επιδόσεις στην ορθογραφία, τη γλώσσα και τη γραφή. Τα αγόρια είναι πιο ικανά να οπτικοποιούν «νοητικά» αντικείμενα και γενικά στη «χωροταξική» αντίληψη.

Κινητικές δεξιότητες

Τα κορίτσια αναπτύσσουν γρηγορότερα την ικανότητα να εκτελούν εργασίες που απαιτούν λεπτό χειρισμό και συντονισμό, ενώ τα αγόρια αναπτύσσουν γρηγορότερα κινήσεις που ενεργοποιούν τις μεγάλες μυϊκές ομάδες του σώματος (τρέξιμο, άλματα, ισορροπία).

Επιθετικότητα

Και τα αγόρια και κορίτσια μπορεί να είναι επιθετικά. Τα κορίτσια είναι συνήθως επιθετικά λεκτικά (μιλούν άσχημα, βρίζουν, αποκλείουν τους συνομήλικούς τους), ενώ τα αγόρια είναι συνήθως επιθετικά σωματικά (χτυπάνε και κλωτσάνε).

Τα συναισθήματα των εφήβων

Τα κορίτσια είναι πιο πιθανό να παρουσιάσουν άγχος ή κατάθλιψη, ενώ τα αγόρια δεν είναι σύνηθες να *αναφέρουν* αισθήματα θλίψης, ντροπής ή ενοχής.

Είναι σημαντικό το Πρόγραμμα να χαρακτηρίζεται από ποικιλία και ισορροπία, ώστε να ανταποκρίνεται στις ανάγκες και τις ικανότητες και των δύο φύλων. Επίσης, να παρέχει και στα δύο φύλα την ευκαιρία να εκφραστούν, εφόσον το επιθυμούν, και σε τομείς που μπορεί να πιστεύουν ότι δεν έχουν τις καλύτερες επιδόσεις. Π.χ. Μέσα από το Οδηγικό Πρόγραμμα δίνεται η δυνατότητα στα αγόρια να ασχοληθούν με δραστηριότητες που σχετίζονται με την τέχνη (ζωγραφική, χειροτεχνία, χορός, τραγούδι) και παράλληλα η ευκαιρία στα κορίτσια για περισσότερη δράση και συμμετοχή σε ομαδικά κινητικά παιχνίδια ή σε σπορ.

Σύμφωνα με τελευταίες έρευνες, αγόρια και κορίτσια που δεν έχουν έντονα ανεπτυγμένα τα στερεότυπα του φύλου τους, τείνουν να έχουν μεγαλύτερη αυτοπεποίθηση, κατανόηση και ευελιξία στις κοινωνικές τους σχέσεις. Αργότερα, ως ενήλικες προσαρμόζονται πιο εύκολα, έχουν μεγαλύτερη αυτοπεποίθηση, μπορούν να εκφραστούν καλύτερα, έχουν καλύτερες σχέσεις και αποκαθίστανται επαγγελματικά ευκολότερα.

3.6 Φύλα και Συνεκπαίδευση

Για την κοινωνικοποίηση των παιδιών της ηλικίας των Οδηγών είναι σημαντικό τα δύο φύλα να αλληλεπιδρούν, να επικοινωνούν, να παρατηρούν και να μαθαίνουν το ένα από το άλλο. Αυτό βοηθά στην ομαλή ψυχική εξέλιξή τους και στη σωστή διάπλαση του ήθους και του χαρακτήρα τους. Τα φύλα πρέπει να εξοικειώνονται νωρίς το ένα με το άλλο, καθώς η γνωριμία, η συνύπαρξη, η συνεργασία μεταξύ τους θα είναι χρήσιμη για την ενήλικη ζωή τους.

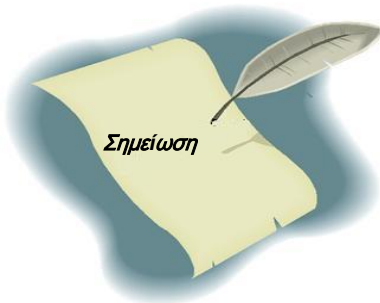
Οι παιδαγωγικές αυτές αντιλήψεις αλλά και η ανάγκη να υπάρξει ισότητα μεταξύ αγοριών και κοριτσιών και ίσες ευκαιρίες ανάπτυξης και για τα δύο φύλα από τη προσχολική και σχολική ηλικία, οδήγησαν στην καθιέρωση της συνεκπαίδευσης στη χώρα μας ήδη από τα μέσα του προηγούμενου αιώνα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3 ΤΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΗΣ ΗΛΙΚΙΑΣ ΤΩΝ ΟΔΗΓΩΝ

«Η συνεκπαίδευση αποδέχεται τη βιολογική διαφορά αντρών και γυναικών, αλλά απορρίπτει την αντίληψη των αντρικών και γυναικείων στερεοτύπων, επομένως, αυτομάτως, απορρίπτει την υπάρχουσα ιεραρχική διάρθρωση που ευνοεί τους άντρες έναντι των γυναικών και γι' αυτό επιτρέπει την κατάρριψη και άλλων στεγανών της ιεραρχίας. Η συνεκπαίδευση αποτελείται από κορίτσια και αγόρια που εκπαιδεύονται σε ένα πλαίσιο πάνω και πέραν από τους έμφυλους ρόλους που η κοινωνία υπαγορεύει για κάθε φύλο» (Crosato et al. 2005, σελ. 65).

Η WAGGGS αναγνωρίζει τη συνεκπαίδευση ως μία εκπαιδευτική μέθοδο που αναπτύσσει τη συνεργασία μεταξύ αγοριών και κοριτσιών και τους παρακινεί να αναγνωρίζουν τις διαφορές τους αλλά και τις δυνατότητές τους, να σέβονται ο ένας τον άλλο και να βρουν τρόπους να χτίσουν από κοινού ένα καλύτερο κόσμο.

Και το Σώμα Ελληνικού Οδηγισμού πιστεύει στη συνεκπαίδευση αγοριών και κοριτσιών και στα οφέλη που απορρέουν από αυτή, τόσο για κάθε παιδί ξεχωριστά, όσο και για την κοινωνία και τον κόσμο που θέλουμε να δημιουργήσουμε. Αυτός είναι και ο λόγος που οι Ομάδες μας είναι μεικτές και όχι αμιγείς.

«Η ισότητα των φύλων, η ισότητα μεταξύ αντρών και γυναικών, συνεπάγεται την έννοια ότι όλοι οι άνθρωποι, άντρες και γυναίκες, είναι ελεύθεροι να αναπτύξουν τις προσωπικές τους ικανότητες και να προβούν σε επιλογές χωρίς τους περιορισμούς που θέτουν τα στερεότυπα, οι αυστηρώς καθορισμένοι ρόλοι των φύλων και οι προκαταλήψεις.

Ισοτιμία των φύλων σημαίνει δίκαιη μεταχείριση γυναικών και αντρών, ανάλογα με τις ανάγκες τους. Αυτή μπορεί να είναι ίση μεταχείριση ή μεταχείριση η οποία είναι διαφορετική, αλλά θεωρείται ισοδύναμη όσον αφορά στα δικαιώματα, τις παροχές, τις υποχρεώσεις και τις ευκαιρίες» (UNESCO 2000, σελ. 5).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4: ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ

4.1 Οδηγικό Παιδαγωγικό Πρόγραμμα

Για να έχουν οι Οδηγοί την ευκαιρία να ζήσουν το Οδηγικό Παιδαγωγικό Πρόγραμμα, καταρτίζεται Πρόγραμμα στην αρχή κάθε τριμηνίας και πριν την Κατασκήνωση. Έτσι, οι διάφορες δράσεις που πραγματοποιούνται κατά τη διάρκεια της χρονιάς τοποθετούνται σε μια σειρά και υπάρχει απεικόνιση του ποιος κάνει τι και πότε.

Ο Οδηγισμός προσφέρει στα παιδιά κάθε ηλικίας ευκαιρίες βιωματικής εκπαίδευσης. Μέσα από δραστηριότητες που βασίζονται στην Οδηγική Ιδεολογία, όπως αυτή εκφράζεται μέσα από την Υπόσχεση, το Νόμο και το Ρητό, οι Οδηγοί αποκτούν εμπειρίες. Πραγματοποιούν δράσεις που τους μαθαίνουν να ζουν με αξίες, όπως ο σεβασμός, η πίστη, η ελευθερία, η συνεργασία, η φιλία. Το σύνολο των δραστηριοτήτων που βασίζονται στην Οδηγική Ιδεολογία και έχουν παιδαγωγικό χαρακτήρα ονομάζεται Οδηγικό Παιδαγωγικό Πρόγραμμα.

Το Οδηγικό Παιδαγωγικό Πρόγραμμα στηρίζεται στη μέθοδο της **αγωγής του παιδιού από το παιδί**. Οι Οδηγοί, μέσα από μικρές αυτοδιοικούμενες ομάδες, τις Ενωμοτίες, μαθαίνουν να προτείνουν, να αποφασίζουν, να υλοποιούν και να αξιολογούν.

Το Οδηγικό Παιδαγωγικό Πρόγραμμα βασίζεται σε τρεις άξονες και προσφέρει στα παιδιά ευκαιρίες για:

- **Προσωπική ανάπτυξη:** Το Οδηγικό Παιδαγωγικό Πρόγραμμα περιλαμβάνει δράσεις μέσα από τις οποίες επιδιώκεται η σωματική, πνευματική και ψυχική ανάπτυξη των παιδιών.
- **Κοινωνική προσφορά και συμμετοχή:** Το Οδηγικό Παιδαγωγικό Πρόγραμμα περιλαμβάνει δράσεις που βοηθούν τα παιδιά να συμμετέχουν και να προσφέρουν στο κοινωνικό σύνολο.
- **Ζωή στη φύση:** Το Οδηγικό Παιδαγωγικό Πρόγραμμα περιλαμβάνει δράσεις που μαθαίνουν στα παιδιά να αγαπούν και να σέβονται τη φύση και το περιβάλλον.

Παράλληλα, κάθε δραστηριότητα περιέχει τα τέσσερα Σημεία Αγωγής του παιδιού που τέθηκαν από τον Ιδρυτή του Οδηγισμού Αρχιπρόσκοπο Λόρδο Μπένιεν Πάουελ και είναι: **Πνευματική καλλιέργεια, Υγεία-Υγιεινή, Υπηρεσία, Δεξιότητες.**

Κάθε εβδομαδιαία Συγκέντρωση ή άλλη Δράση της Ομάδας προγραμματίζεται και υλοποιείται με τέτοιο τρόπο, ώστε να περιέχει

όλα τα παραπάνω σημεία και να υπηρετεί τον τελικό σκοπό του Οδηγισμού που είναι να συμβάλει στη διαμόρφωση της προσωπικότητας των παιδιών και των νέων, κοριτσιών και αγοριών, ώστε να εξελιχθούν σε υπεύθυνους και συνειδητοποιημένους πολίτες, φορείς δημιουργίας ενός καλύτερου κόσμου.

4.2 Διαδικασία Προγραμματισμού

Στον ετήσιο Προγραμματισμό, δηλαδή στη διαδικασία με την οποία καταρτίζεται το πρόγραμμα στον Κλάδο Οδηγών, συμμετέχει όλη η Ομάδα. Ο Προγραμματισμός ολοκληρώνεται σε **6 Στάδια**.

Πριν από το Πρώτο Στάδιο, στην αρχή της Οδηγικής χρονιάς δίνονται ερεθίσματα, έτσι ώστε να συγκεντρωθούν οι *επιθυμίες* των Οδηγών, που αποτελούν τη βάση πάνω στην οποία αναπτύσσεται το πρόγραμμα.

Επίσης, σε μία ή περισσότερες Συγκεντρώσεις πριν από το Πρώτο Στάδιο, οι Οδηγοί παρακινούνται να εντοπίσουν Μονοπάτια και Πτυχία που ενδιαφέρονται να περάσουν (βλ. κεφ. 7).

Στάδιο 1^ο: Στόχοι χρονιάς

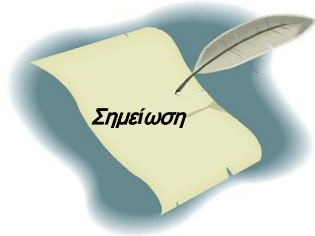
Στο Συμβούλιο Ομάδας οι Οδηγοί θέτουν στόχους είτε τριμηνίας είτε για όλη την Οδηγική χρονιά, οι οποίοι εκφράζουν όλη την Ομάδα και βασίζονται στις ανάγκες και τις επιθυμίες των μελών της.

Οι στόχοι μπορεί να είναι ένας ή περισσότεροι, εύκολοι ή δύσκολοι, ανάλογα με τις δυνατότητες και τη δυναμική της Ομάδας.

Στον καθορισμό των Στόχων της Ομάδας λαμβάνονται υπόψη οι Στόχοι και το Σύνθημα Χρονιάς του Κλάδου, γεγονότα και συνθήκες κοινωνικού περιβάλλοντος κ.λπ.

Πριν τον καθορισμό των Στόχων με τους Οδηγούς, το Αρχηγείο φροντίζει να καταγράψει τις επιδιώξεις του που αφορούν στην πορεία της Ομάδας και στην πρόοδο των Οδηγών. Βασίζονται, καταρχάς, στα ίδια τα παιδιά (χαρακτηριστικά ηλικίας, ατομικές ανάγκες, επιθυμίες, γνώσεις, ικανότητες) και στην ιδιαίτερη δυναμική της Ομάδας (φύλο, ηλικίες, εμπειρία).

Οι επιδιώξεις του Αρχηγείου και η αξιολόγηση της προηγούμενης χρονιάς λαμβάνονται σοβαρά υπόψη στον καθορισμό του στόχου ή των στόχων της νέας οδηγικής χρονιάς.

Στο παράρτημα του παρόντος οδηγού υπάρχουν περισσότερες πληροφορίες για τους στόχους και τη στοχοθέτηση.

Στάδιο 2^ο: Ιδέες

Στο Συμβούλιο Ενωμοτίας οι Οδηγοί δηλώνουν:

- τις **επιθυμίες** τους για την Οδηγική χρονιά. Επιλέγουν θέματα και δραστηριότητες που τους ενδιαφέρουν να ασχοληθούν και οι οποίες σχετίζονται με τους στόχους χρονιάς που έχουν τεθεί στο 1^ο Στάδιο.
- τα **Μονοπάτια** και τα **Πτυχία** που θέλουν να περάσουν.

Και το Αρχηγείο σε δικό του Συμβούλιο δηλώνει τις επιθυμίες του και προτείνει ιδέες.

Στάδιο 3^ο: Επιλογή δράσεων

Στο Συμβούλιο Ομάδας οι Ενωμοτίες και το Αρχηγείο παρουσιάζουν τις προτάσεις τους για δράσεις της Ομάδας, οι οποίες εγκρίνονται ή απορρίπτονται απ' όλη την Ομάδα με βασικό κριτήριο τους στόχους που έχουν τεθεί στο 1^ο Στάδιο.

Στάδιο 4ο: Ένταξη σε ημερομηνίες

Στο Συμβούλιο Υπευθύνων εντάσσονται σε συγκεκριμένες ημερομηνίες της τριμηνίας:

- οι διάφορες δράσεις που ενέκρινε η Ομάδα.
- τα Μονοπάτια και τα Πτυχία που έχουν δηλώσει οι Οδηγοί.

Είναι σημαντικό να επιλεγούν δράσεις με ποικίλο περιεχόμενο που να καλύπτουν όσο το δυνατόν τα ενδιαφέροντα και τις ανάγκες των παιδιών και να ανταποκρίνονται στους στόχους που έχουν τεθεί.

Το Αρχηγείο λαμβάνει υπόψη του από πριν:

♣ Τις υποχρεώσεις των Στελεχών

Είναι αναγκαίο να γνωρίζει το Αρχηγείο τις άλλες οδηγικές ή προσωπικές υποχρεώσεις των Στελεχών του, ώστε να μη συμπίπτουν χρονικά με τις δράσεις της Ομάδας.

♣ Το Πρόγραμμα της Κεντρικής Διοίκησης (Ημέρα Οδηγισμού, Ημέρα Σκέψης κ.ά.), το Πρόγραμμα του Κλάδου (Πρόγραμμα Χρονιάς, Κ.Ι., Συναντήσεις Στελεχών κ.ά.) και το Πρόγραμμα της Περιφέρειας και του Τοπικού Τμήματος

Τα προτεινόμενα προγράμματα και οι δραστηριότητές τους ενσωματώνονται ή συνδυάζονται με τις άλλες δράσεις της Ομάδας.

♣ Ημερομηνίες κλειδιά και ανάγκες του τόπου

Πρόκειται για συγκεκριμένες ημερομηνίες μέσα στη χρονιά που έχουν επαναλαμβανόμενο χαρακτήρα για την Ομάδα, π.χ. Άνοιγμα, Πέταγμα, Πέρασμα, Συγκεντρώσεις Αξιολόγησης και Προγραμματισμού αλλά και ημερομηνίες που συνδέονται με Εθνικές Εορτές, Εορτές με θρησκευτικό ή τοπικό χαρακτήρα και, τέλος, δράσεις που σχετίζονται με ανάγκες του συγκεκριμένου τόπου.

Με βάση τα παραπάνω σημεία και φυσικά τις προτάσεις που έχουν έρθει από το Συμβούλιο Ομάδας, το Αρχηγείο και οι Ενωμοτάρχες τοποθετούν στα κουτάκια του ημερολογίου τις Δραστηριότητες και καταρτίζουν το Πρόγραμμα τριμηνίας της Ομάδας. Οι προτάσεις που δεν πρόκειται να πραγματοποιηθούν τη συγκεκριμένη τριμηνία καταγράφονται στα πρακτικά, προκειμένου να αξιοποιηθούν στις επόμενες τριμηνίες.

Στάδιο 5^ο: Προγραμματισμός Ενωμοτίας

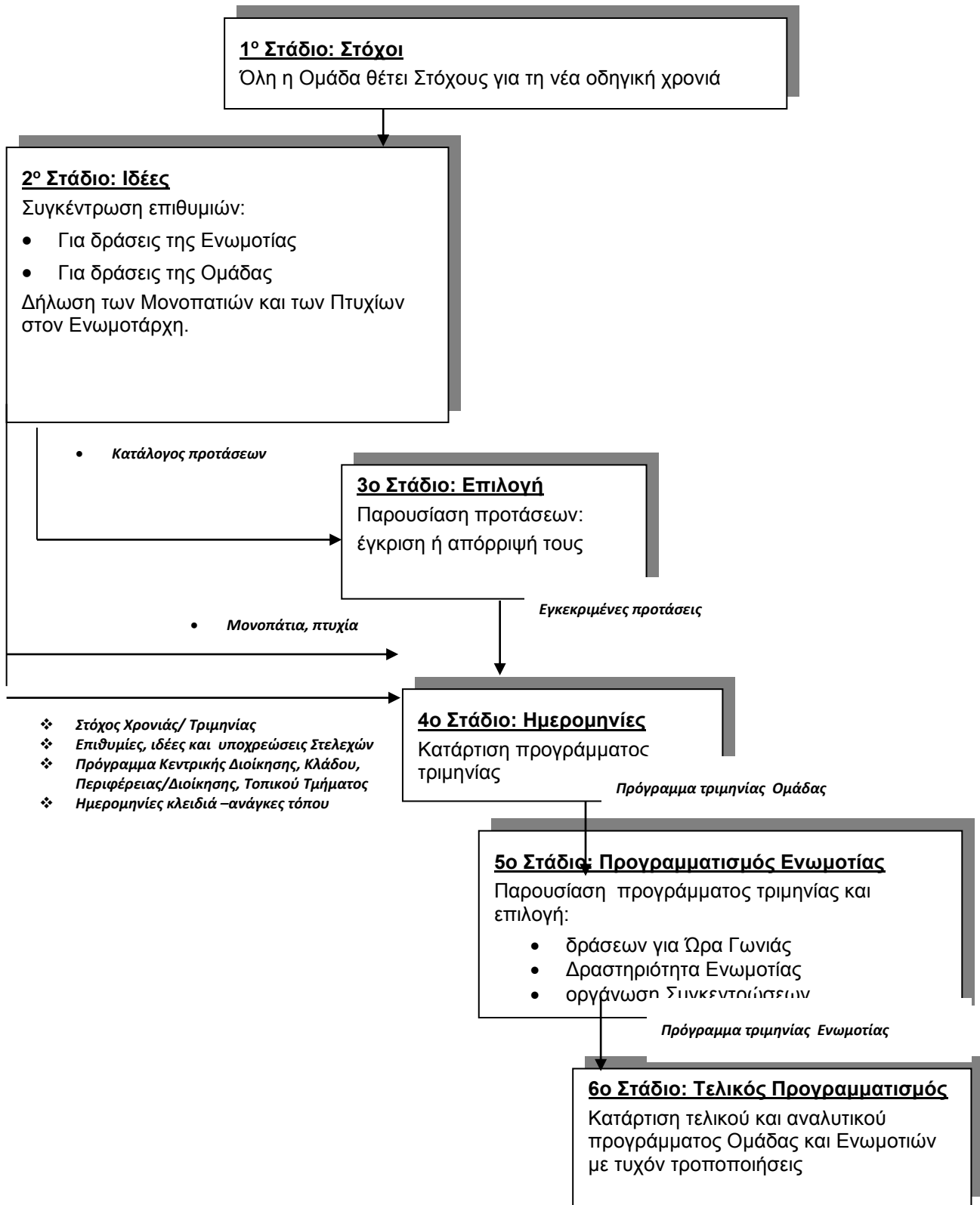
Στο Συμβούλιο Ενωμοτίας ο Ενωμοτάρχης και ο Υπενωμοτάρχης ενημερώνουν τα παιδιά της Ενωμοτίας τους για τον **Προγραμματισμό της Ομάδας** και κάθε Ενωμοτία:

- επιλέγει **δράσεις** (εργαστήρια, τεχνικές γνώσεις κ.λπ.) που θα πραγματοποιήσει στην Ώρα Γωνιάς.
- επιλέγει τη **Δραστηριότητα Ενωμοτίας** που θα υλοποιήσει στην τριμηνία.
- επιλέγει προαιρετικά **Συγκεντρώσεις** της Ομάδας που θέλει να προετοιμάσει η ίδια και
- εντάσσει σε συγκεκριμένες **ημερομηνίες** τις δράσεις για κάθε Ώρα Γωνιάς και τη Δραστηριότητα Ενωμοτίας.

Στάδιο 6^ο: Ανακοίνωση Προγραμματισμού

Στο Συμβούλιο Υπευθύνων κάθε Ενωμοτάρχης:

- ανακοινώνει τον **Προγραμματισμό της Ενωμοτίας** του που μπορεί όμως να υποστεί κάποιες αλλαγές ή τροποποιήσεις.
- προτείνει **Συγκεντρώσεις στην προετοιμασία των οποίων** η Ενωμοτία θέλει να συμμετέχει.
- ενημερώνει για πιθανές **υποχρεώσεις** των μελών της Ενωμοτίας του που μπορεί να τροποποιήσουν τον Προγραμματισμό της Ομάδας και να επιφέρουν κάποιες αλλαγές.

✓ Στην αρχή της Β΄ και Γ΄ τριμηνίας επαναλαμβάνονται το 4ο, 5ο και 6ο στάδιο. Το Συμβούλιο Ομάδας επιλέγει με ποιους επιμέρους στόχους θέλει να ασχοληθεί περισσότερο

στη νέα τριμηνία ή θέτει και καινούργιους, λαμβάνοντας υπόψη την αξιολόγηση που έχει προηγηθεί. Επίσης, στο ίδιο Συμβούλιο Ομάδας μπορούν να Οδηγοί να εκφράσουν νέες επιθυμίες για δράσεις και να δηλώσουν ξανά Μονοπάτια και Πτυχία.

- ✓ Πριν την κατασκήνωση και την εκδρομή το Αρχηγείο φροντίζει να λάβει υπόψη του τις επιθυμίες των Οδηγών και τις δηλώσεις τους για Μονοπάτια και Πτυχία Φύσης (2^ο στάδιο). Όταν στην κατασκήνωση ή στην εκδρομή συμμετέχουν περισσότερες από μία Ομάδες, τα Αρχηγεία μεταφέρουν τις επιθυμίες των Οδηγών τους.
- ✓ Στο 4^ο Στάδιο του Προγραμματισμού τοποθετούνται πρώτα σε συγκεκριμένες ημερομηνίες Συγκεντρώσεις που έχουν επαναλαμβανόμενο για κάθε οδηγική χρονιά χαρακτήρα. Π.χ. Άνοιγμα χρονιάς, Πέταγμα – Πέρασμα, Συγκεντρώσεις Αξιολόγησης και Προγραμματισμού, Εκλογές, Ημέρα Οδηγισμού, Εκπαίδευση Ενωμοταρχών / Υπενωμοταρχών, Ημέρα Σκέψης, Θρησκευτικές, Εθνικές Εορτές, Τοπικές Εορτές και Εκδηλώσεις, Κλείσιμο χρονιάς

4.3 Πρόγραμμα Χρονιάς Ομάδας και Ενωμοτίας

Παρακάτω παρατίθεται ένα ενδεικτικό παράδειγμα προγράμματος χρονιάς Ομάδας, χωρισμένο σε τριμηνίες (Α', Β', Γ'), το αντίστοιχο πρόγραμμα μιας Ενωμοτίας για την «Ωρα Γωνιάς» και σχετικά σχόλια.

Στόχοι Ομάδας:

Μέχρι τις διακοπές των Χριστουγέννων να έχουμε επιπλέον 10 Οδηγούς στην Ομάδα.

Να έχουμε μεγαλύτερη επαφή με τη Φύση [3 μονοήμερες, 3 διήμερες εκδρομές, 1 Μεγάλο Παιχνίδι Φύσης].

Να αποκτήσουμε περισσότερες Οδηγικές Γνώσεις.

Να πραγματοποιήσουμε μία Κοινωνική Προσφορά στην πόλη μας.

Να συγκεντρώσουμε 1000 € για την Κατασκήνωσή μας.

Α΄ ΤΡΙΜΗΝΙΑ

A	ΣΕΠΤ	13/9	20/9	27/9		
		Άνοιγμα χρονιάς	Συγκέντρωση με Κ.Ι. guider games (με φίλους)	Μονοήμερη Εκδρομή (Προετοιμασία Εκλογών & Εκλογές)		← Ομάδα
			Παιχνίδια	Επιλογή Υπενωμοτάρχη Δώρα για το Πέρασμα-Πέταγμα		← Ενωμοτία
		<i>Ένα δυναμικό ξεκίνημα για τη νέα χρονιά!</i>	<i>Εξυπηρετεί το στόχο της αύξησης της Ομάδας.</i>	<i>Επαφή με τη φύση, Οδηγικές γνώσεις και αυτοδιοίκηση.</i>		← Σχόλια
	ΟΚΤ	4/10	11-12/10	18/10	25/10	28/10
		Πέρασμα-Πέταγμα	Εκπαίδευση Ενωμοταρχών-Υπενωμοταρχών	Απλή Συγκέντρωση (Προγραμματισμός)	Μ.Π.Π. (με φίλους)	Παρέλαση
		Καλωσόρισμα νέων Οδηγών	Εφαρμογή θεμάτων εκπαίδευσης	Προγραμματισμός (2 ^ο Στάδιο)	Προγραμματισμός (5 ^ο Στάδιο)	
		<i>Υποδοχή νέων Οδηγών νωρίς τον Οκτώβρη.</i>	<i>Εκπαίδευση όσο πιο γρήγορα γίνεται.</i>	<i>Προγραμματισμός της Α Τριμηνίας (μετά το Πέταγμα – Πέρασμα).</i>	<i>Εξυπηρετεί το στόχο της αύξησης της Ομάδας.</i>	
	ΝΟΕ	1/11	8/11	15/11	22/11	
		Απλή Συγκέντρωση (Πρόοδος)	Ημέρα Οδηγισμού	Συγκέντρωση με Κ.Ι. (Halloween με φίλους)	Σύνθημα Χρονιάς	Χριστουγεννιάτικο Εργαστήρι
		Προετοιμασία για Ημέρα Οδηγισμού	Ενωμοτιακό Βιντεοκλίπ	Στολισμός Γωνιάς	Εργαστήρι	Στολισμός Γωνιάς
		<i>Παρακίνηση Οδηγών για ενασχόληση με Μονοπάτια και Πτυχία</i>	<i>Ενωμοτιακό Βιντεοκλίπ με στόχο την προβολή!</i>	<i>Θεματική συγκέντρωση η οποία γίνεται με φίλους ακόμη μία φορά.</i>		
	ΔΕΚ	6/12	13/12	20-21/12	24/12	
		Bazaar	Κινηματογράφος στην Εστία (με φίλους)	Διήμερη Εκδρομή	Κάλαντα	
		Παιχνίδια	Προετοιμασία Εκδρομής	Προετοιμασία Δραστηριότητας	Ανταλλαγή δώρων	

	<i>Προβολή της Ομάδας και Συγκέντρωση Χρημάτων.</i>	<i>Εξυπηρετεί το στόχο της αύξησης της Ομάδας.</i>	<i>Επαφή με τη φύση. Οδηγικές γνώσεις.</i>	<i>Ευκαιρία για δέσιμο Ομάδας και συγκέντρωση χρημάτων.</i>
--	---	--	--	---

Β' ΤΡΙΜΗΝΙΑ

		10/1	17/1	24/1	31/1
IAN	Απλή Συγκέντρωση Αξιολόγηση- Προγραμματισμός- Πίτα		Συγκέντρωση με Κ.Ι. (Πειράματα)	Μονοήμερη εκδρομή Δραστηριότητα Ενωμοτίας	Απλή Συγκέντρωση (Πρόοδος)
	Αξιολόγηση – Προγραμματισμός		Προετοιμασία Δραστηριότητας	Συμβούλιο Ενωμοτίας Αξιολόγηση Δραστηριότητας	Προετοιμασία για προσφορά
	<i>Η τριμηνία ξεκινάει με την αξιολόγηση της προηγούμενης και τον προγραμματισμό της επόμενης.</i>		<i>Οι συγκεντρώσεις με Κεντρική Ιδέα δίνουν περιθώριο για πειραματισμούς!</i>	<i>Το πιο σπουδαίο κομμάτι της Ενωμοτιακής ζωής.</i>	<i>Πρόοδος στη 'Β Τριμηνία.</i>
ΦΕΒΡ	7/2	14/2	21/2	28/2	
	Εργαστήρι	Προσφορά	Ημέρα Σκέψης	Πάρτυ με φίλους	
	Προετοιμασία για Ημέρα Σκέψης	Προετοιμασία Πάρτυ	Επικοινωνία με Ομάδα του εξωτερικού	Συμβούλιο Ενωμοτίας	
	<i>Εξάσκηση δεξιοτήτων!</i>	<i>Εξυπηρετεί το στόχο της προσφοράς στην πόλη.</i>	<i>Οι Οδηγοί όλου του κόσμου γιορτάζουν.</i>	<i>Ακόμη μια ευκαιρία για αύξηση Ομάδας και έσοδα.</i>	
ΜΑΡΤ	7/3	14/3	21/3	25/3	28-29/3
	Επίσκεψη σε αρχαιολογικό μουσείο	Κύκλοι Γνώσεων	Σύνθημα Χρονιάς	Παρέλαση	Διήμερη εκδρομή (Ενωμοτιακό Μαγείρεμα)
	Παιχνίδια από την Αρχαία Ελλάδα	Εργαστήρι κόμπων	Προετοιμασία εκδρομής (αναμνηστικά)		Προετοιμασία Δραστηριότητας
	<i>Ανακάλυψη του παρελθόντος!</i>	<i>Εξυπηρετεί το στόχο για Οδηγικές Γνώσεις.</i>			<i>Επαφή με τη φύση Ενωμοτιακά.</i>

Γ΄ ΤΡΙΜΗΝΙΑ

ΑΠΡ	18/4	25/4			
	Απλή Συγκέντρωση (Αξιολόγηση- Προγραμματισμός)	Συγκέντρωση με Κ.Ι. (Μαγειρική)			
	Αξιολόγηση - Προγραμματισμός	Προετοιμασία Δραστηριότητας			
	<i>Η τριμηνία ξεκινάει με την αξιολόγηση της προηγούμενης και τον προγραμματισμό της επόμενης.</i>	<i>Εξάσκηση μαγειρικών δεξιοτήτων!</i>			
ΜΑΪ	2/5	9/5	16/5	23/5	30/5
	Δραστηριότητα Ενωμοτίας	Μ.Π.Φ.	Κ.Ι. (Τέχνη)	Απλή (Ενωμοτιακοί Αγώνες)	Μονοήμερη Εκδρομή για Προετοιμασία Κατασκήνωσης
	Συμβούλιο Ενωμοτίας Αξιολόγηση Δραστηριότητας	Κύκλοι Γνώσεων	Προετοιμασία για Ενωμοτιακούς Αγώνες	Συμβούλιο Ενωμοτίας	Επικοινωνία με Δεωμοτία
	<i>Το πιο σπουδαίο κομμάτι της Ενωμοτιακής ζωής.</i>	<i>Επαφή με τη φύση.</i>	<i>Ανακάλυψη καλλιτεχνικής πλευράς!</i>	<i>Ευγενής Αμιλλα</i>	<i>Η κατασκήνωση πλησιάζει και η Δεωμοτίες σχηματίζονται.</i>
ΙΟΥΝ	6/6	13/6	20-21/6		
	Σύνθημα Χρονιάς	Απλή Συγκέντρωση (Πρόοδος)	Διήμερη εκδρομή - Κλείσιμο (Αξιολόγηση Τριμηνίας-Χρονιάς)		
	Προετοιμασία Μονοπατιών	Προετοιμασία Εκδρομής Τακτοποίηση Γωνιάς	Αξιολόγηση Τριμηνίας-Χρονιάς Δημιουργία αναμνηστικού χρονιάς	Προετοιμασία Κατασκήνωσης	
		<i>Πρόοδος στη Γ΄ Τριμηνία.</i>	<i>Ένα ξεχωριστό κλείσιμο ολοκληρώνει τις συγκεντρώσεις της χρονιάς. Η κατασκήνωση περιμένει! Αξιολόγηση όλης της χρονιάς!</i>		

Ο ετήσιος Προγραμματισμός περιέχει κατά μέσο όρο 35 - 40 Συγκεντρώσεις, ως εξής:

Ανάλογα με το μέσο,

8-10 Απλές Συγκεντρώσεις

4-5 Συγκεντρώσεις με Κεντρική Ιδέα

2-3 Εργαστήρια

2-3 Μεγάλα παιχνίδια (εκτός εκδρομών)

2-3 Συγκεντρώσεις με κέντρο μάθησης

Ανάλογα με το περιεχόμενο,

3-4 Συγκεντρώσεις Προγραμματισμού – Αξιολόγησης

3-4 Συγκεντρώσεις Προόδου

1-2 Συγκεντρώσεις Τελετών (Πέταγμα, Πέρασμα)

5-7 Συγκεντρώσεις Εορταστικές (Ημέρα Σκέψης, Παρέλαση, Αποκριάτικη, κ.ά.)

2-3 Συγκεντρώσεις Κοινωνικής Δράσης (προσφορά, συμμετοχή στα κοινά, κ.α.)

2-3 Δράσεις στην Φύση

2-3 Προσωπικής Ανάπτυξης, Γνώσεων

1-2 Παγκόσμιου Οδηγισμού

2-3 Μονοήμερες εκδρομές-πορείες

2-3 Διήμερες/Τριήμερες εκδρομές

2-3 Συγκεντρώσεις Ενωμοτίας (Δραστηριότητα, στολισμό Γωνιάς, κ.α.)

1-2 Κοινές Συγκεντρώσεις /εκδρομές

2-3 Συγκεντρώσεις Συνθήματος Χρονιάς

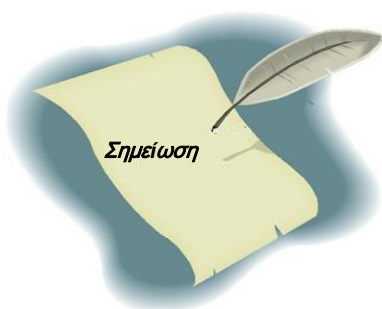
Ανάλογα με τον τόπο,

Περίπου οι μισές Συγκεντρώσεις-Δράσεις καλό είναι να είναι εκτός Εστίας.

Τα συστατικά ενός πετυχημένου προγράμματος είναι η σωστή αναλογία δράσης και ηρεμίας, η σωστή αναλογία Συγκεντρώσεων εντός και εκτός Εστίας και η άσκηση τόσο του πνεύματος όσο και του σώματος. Επίσης, θα πρέπει να γίνεται διαρκής προσπάθεια, ώστε το πρόγραμμα να ανταποκρίνεται στα χαρακτηριστικά της ηλικίας και τις ανάγκες των Οδηγών για δράση, περιπέτεια και εκτόνωση.

Τα στοιχεία που χρειάζονται προσοχή στον Προγραμματισμό είναι:

- **Οι Εκλογές** στην Ομάδα πραγματοποιούνται πριν το Πέρασμα-Πέταγμα.
- **Ο Προγραμματισμός** μπορεί να γίνει σε δύο Συγκεντρώσεις. Στην πρώτη δίνονται ερεθίσματα για πιθανές δράσεις της Ομάδας και ολοκληρώνονται τα τέσσερα πρώτα Στάδια και στη δεύτερη τα δύο τελευταία.
- **Το Πέρασμα-Πέταγμα** γίνεται στην αρχή της Οδηγικής χρονιάς και όχι μετά την Ημέρα Οδηγισμού. Γίνεται μετά τις Εκλογές και το Χωρισμό Ενωμοτιών, όπου θα ενταχθούν οι καινούριοι Οδηγοί. Είναι σκόπιμο στην αρχή της Οδηγικής χρονιάς να γίνεται Συγκέντρωση με φίλους, με στόχο να αποκτήσει η Ομάδα καινούριους Οδηγούς.
- **Η Εκπαίδευση Ενωμοταρχών - Υπενωμοταρχών** γίνεται οπωσδήποτε κάθε χρόνο και πραγματοποιείται μετά από τις Εκλογές.
- Η Τελετή της **Υπόσχεσης** πραγματοποιείται συνήθως σε εκδρομή, ειδική Συγκέντρωση, στην κατασκήνωση ή σε εκδηλώσεις, εφόσον υπάρχουν παιδιά που θέλουν να δώσουν Υπόσχεση.
- Η Ομάδα πηγαίνει δύο με τρεις **εκδρομές** το χρόνο.
- Μία με δύο φορές το χρόνο καλό είναι να προγραμματίζονται **Συγκεντρώσεις Γονέων** στις οποίες συμμετέχει και η/ο Τοπική/ός Έφορος.

Το Αρχηγείο χρειάζεται να δείχνει ευελιξία κατά τη διάρκεια της χρονιάς και να διαμορφώνει ανάλογα το πρόγραμμα φροντίζοντας, ωστόσο, να μην επηρεάζεται το πρόγραμμα των Ενωμοτιών.

Σε περιόδους εξετάσεων των Οδηγών καταβάλλεται κάθε δυνατή προσπάθεια να πραγματοποιούνται οι Συγκεντρώσεις, ιδιαίτερα αν υπάρχει ικανοποιητικός αριθμός Οδηγών που πηγαίνουν Δημοτικό.

4.4 Πρόγραμμα Χρονιάς

Το Πρόγραμμα Χρονιάς έχει ως στόχο την ενασχόληση των Οδηγών με κάποιο ιδιαίτερο θέμα στη διάρκεια όλης της Οδηγικής χρονιάς και δουλεύεται από όλες τις Ομάδες και κατά προτίμηση κατά Ενωμοτίες.

4.4.1 Στόχοι Προγράμματος Χρονιάς

Επιμέρους στόχοι του Προγράμματος Χρονιάς είναι:

- να ασχοληθούν οι Οδηγοί με ένα θέμα που τους ενδιαφέρει (πολλές φορές το Πρόγραμμα Χρονιάς προκύπτει από τις επιθυμίες τους) και να νιώσουν χαρά και ευχαρίστηση από την ενασχόλησή τους με προγράμματα που διακρίνονται από φαντασία, κέφι και έντονη δράση.
- να αποκτήσουν οι Οδηγοί βαθύτερη και πολύπλευρη γνώση για ένα θέμα, προσεγγίζοντάς το με πρωτότυπους τρόπους αλλά και απλά μέσα.
- να αναπτύξουν οι Οδηγοί τη δημιουργικότητά τους. Να καλλιεργήσουν και να εξελίξουν οργανωτικές ικανότητες και καλλιτεχνικές δεξιότητες. Να ασκήσουν και να αναπτύξουν την κριτική τους σκέψη.
- να δοθούν στις Ομάδες κίνητρα για δραστηριότητες εκτός Εστίας.
- να κινητοποιηθούν οι Οδηγοί και να δουλέψουν, όχι μόνο στο πλαίσιο της Ενωμοτίας και της Ομάδας, αλλά και σε συνεργασία με Οδηγούς του Τοπικού τους Τμήματος, της Περιφέρειας, με Οδηγούς από την υπόλοιπη Ελλάδα και το εξωτερικό.
- να έρθουν σε επαφή με το ευρύτερο κοινωνικό σύνολο και να συνεργαστούν με φορείς ή με παιδιά εκτός Οδηγισμού. Έτσι επιτυγχάνεται η καλύτερη προβολή του Οδηγισμού και των δράσεών του στην κοινωνία.
- να τονωθεί η Ενωμοτία και να δοθεί έμφαση στην Αυτοδιοίκηση.

□ να προωθηθεί γενικότερα το Οδηγικό Παιδαγωγικό Πρόγραμμα και το Οδηγικό Πνεύμα με έναν διαφορετικό και πρωτότυπο τρόπο. Μέσα από το Πρόγραμμα Χρονιάς, οι Οδηγοί γνωρίζουν στην πράξη τις πνευματικές αξίες που βρίσκονται πίσω απ' όλα τα Οδηγικά προγράμματα: τη χαρά, την αγάπη, τη φιλία, το σεβασμό, την ευγένεια, την συνέπεια, την υπευθυνότητα, την αλήθεια, την ελευθερία.

4.4.2 Πώς δουλεύουμε το Πρόγραμμα Χρονιάς

Το Πρόγραμμα Χρονιάς δουλεύεται από όλες τις Ομάδες Οδηγών σε όλη την Ελλάδα και κατά προτίμηση κατά Ενωμοτίες. Ανάλογα με την εμπειρία της Ομάδας μπορεί να δουλευτεί μια ενότητα από όλη την Ομάδα και κάποιες άλλες από τις Ενωμοτίες χωριστά. Απαραίτητη είναι η καθοδήγηση και η βοήθεια του Αρχηγείου.

Το Αρχηγείο φροντίζει:

- να καθοδηγεί και να βοηθάει τις Ενωμοτίες στον Προγραμματισμό τους τονώνοντας την Ενωμοτιακή ζωή
- να δημιουργεί ευκαιρίες για όλους
- να δίνει σε κάθε Οδηγό τη δυνατότητα να εκφράζει ελεύθερα τις επιθυμίες του και να συμμετέχει σε όλες τις δραστηριότητες

Το Αρχηγείο θα πρέπει να φροντίζει να γίνονται εγκαίρως όλες οι σχετικές επαφές και συνεννοήσεις με τους ανθρώπους ή φορείς με τους οποίους θα συνεργαστεί η Ομάδα. Θα πρέπει επίσης να εξασφαλίζει όλες τις προϋποθέσεις, ώστε να κυλά ομαλά το πρόγραμμα.

Δουλεύοντας το Πρόγραμμα Χρονιάς, οι Οδηγοί έχουν την ευκαιρία να περάσουν Μονοπάτια ή να καλύψουν απαιτήσεις Πτυχίων.

4.4.3 Αξιολόγηση

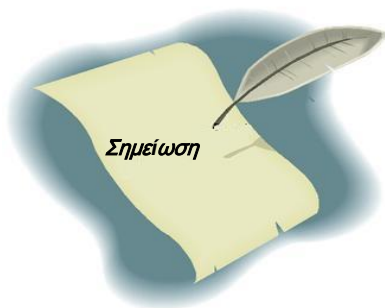
Η αξιολόγηση είναι η ενέργεια εκείνη που αποσκοπεί στην ανασκόπηση της πορείας της Ομάδας, στη σύγκριση των επιτευγμάτων

της σε σχέση με τους αρχικούς στόχους, στη λήψη διορθωτικών μέτρων ή στην καλύτερη σχεδίαση της επόμενης αντίστοιχης δραστηριότητας.

Στο τέλος κάθε δράσης, Συγκέντρωσης, εκπαίδευσης, τριμηνίας και χρονιάς η Ομάδα πραγματοποιεί αξιολόγηση του προγράμματος. Επίσης, στο τέλος κάθε τριμηνίας, το Αρχηγείο της Ομάδας και οι Ενωμοτίες πραγματοποιούν τη δική τους αξιολόγηση χωριστά.

Κατά την αξιολόγηση μιας δουλειάς δεν αξιολογούνται άτομα αλλά αποτελέσματα εργασίας, δηλαδή η επίτευξη ή όχι του στόχου. Αν είναι ανάγκη να αξιολογηθούν άτομα, αυτό γίνεται με προσοχή και προσπάθεια να διατηρηθεί ωραίο κλίμα στις ανθρώπινες σχέσεις. Η αξιολόγηση δεν είναι το κλείσιμο μιας δουλειάς, αλλά η διαδικασία που βοηθά στην επαναστοχοθέτηση με σκοπό τη βελτίωση του αποτελέσματος σε επόμενη προσπάθεια. Για το λόγο αυτό τονίζονται τόσο τα θετικά όσο και τα αρνητικά σημεία. Η αξιολόγηση είναι σαφής και καλοπροαίρετη.

Οι Ομάδες που χρησιμοποιούν σταθερά τη μέθοδο της αξιολόγησης κατά τη διάρκεια των δράσεών τους αλλά και μετά την ολοκλήρωσή τους, χαρακτηρίζονται από μεγάλη αποτελεσματικότητα και δυνατούς δεσμούς.

Η αξιολόγηση είναι ένα πολύ σημαντικό εργαλείο, απαραίτητο για την επίτευξη των στόχων γενικότερα αλλά και του σκοπού του Οδηγισμού. Στο παράρτημα του παρόντος οδηγού υπάρχουν περισσότερες πληροφορίες.

Κυριότερα Σημεία

Οδηγικό Παιδαγωγικό Πρόγραμμα: το σύνολο των δραστηριοτήτων που βασίζονται στην Οδηγική Ιδεολογία και έχουν παιδαγωγικό χαρακτήρα.

Δίνει ευκαιρίες για:

- Προσωπική ανάπτυξη
- Κοινωνική συμμετοχή – προσφορά
- Ζωή στη φύση

Πρόγραμμα

Οι συγκεκριμένες δραστηριότητες του Οδηγικού Παιδαγωγικού Προγράμματος που πραγματοποιούνται από την Ομάδα κατά τη διάρκεια της χρονιάς, τοποθετημένες σε ημερολογιακή σειρά ανά τριμηνίες. Πρόκειται για απεικόνιση του τι κάνει ποιος και πότε.

Συστατικά ενός πετυχημένου προγράμματος είναι:

- ♣ η σωστή αναλογία δράσης και ηρεμίας
- ♣ σωστή αναλογία προγράμματος εντός και εκτός Εστίας
- ♣ άσκηση πνεύματος - σώματος

Παράγοντες που λαμβάνονται υπόψη για την κατάρτιση του προγράμματος :

- Στόχος χρονιάς (Με βάση τα χαρακτηριστικά ηλικίας των παιδιών, ιδιαίτερα την ανάγκη των Οδηγών για δράση, περιπέτεια και εκτόνωση, τις ατομικές ανάγκες, επιθυμίες, γνώσεις και ικανότητές τους αλλά και τη δυναμική της Ομάδας -φύλα, ηλικίες, εμπειρία-)
- Αξιολόγηση προηγούμενης χρονιάς
- Επιθυμίες – Προτάσεις – Ιδέες (Οδηγών – Αρχηγείου)
- Οικονομικές δυνατότητες
- Υποχρεώσεις Στελεχών - Διαθέσιμος χρόνος
- Σταθερές ημερομηνίες
- Παράδοση Ομάδας
- Πρόγραμμα Κεντρικής Διοίκησης /Κλάδου /Τμήματος
- Τοπικά ήθη – Έθιμα – Εκδηλώσεις – Εθνικές / Θρησκευτικές γιορτές
- Συνθήκες κοινωνικού συνόλου, κλιματολογικές συνθήκες

Προγραμματισμός

Διαδικασία κατάρτισης του προγράμματος

Πότε: Στην αρχή της χρονιάς, κάθε τριμηνίας, πριν την κατασκήνωση

Ποιοι: Όλα τα μέλη της Ομάδας

Πώς: Σε 6 στάδια

Αξιολόγηση

Κατά τη διάρκεια και στο τέλος κάθε δράσης, Συγκέντρωσης, εκπαίδευσης, τριμηνίας και χρονιάς.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5Α: ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΗ

5Α.1 Είδη Συγκέντρωσης

Οι Συγκεντρώσεις στον Κλάδο Οδηγών γίνονται μια φορά την εβδομάδα σε τακτή ημέρα και ώρα και διαρκούν τουλάχιστον 2 ώρες. Στόχος είναι οι Οδηγοί να βιώσουν κατά τη διάρκειά τους τον τρόπο ζωής και τις αξίες του Οδηγισμού μέσα από πρωτότυπες, παιδαγωγικές, ομαδικές δραστηριότητες.

Η Συγκέντρωση μπορεί να πραγματοποιηθεί εντός ή εκτός Εστίας. Οι Οδηγοί στη Συγκέντρωση μπορούν να παίξουν, να τραγουδήσουν, να δημιουργήσουν, να προβληματιστούν, να συζητήσουν, να προοδεύσουν. Το βασικότερο συστατικό μιας Συγκέντρωσης είναι η ισορροπία, ισορροπία ανάμεσα σε ομαδικές και ατομικές δράσεις, σε κινητικές και καθιστικές ασχολίες, σε πνευματικές και σωματικές ασκήσεις. Η Συγκέντρωση πρέπει να προσφέρει ευκαιρίες σωματικής, πνευματικής και ψυχικής ανάπτυξης.

Ανάλογα με το περιεχόμενο οι Συγκεντρώσεις διακρίνονται σε:

- Προγραμματισμού
- Αξιολόγησης
- Εκλογών
- Τελετών
- Προόδου
- Ενωμοτίας (Στολισμός Γωνιάς, Δραστηριότητα Ενωμοτίας, Ενωμοτιακή Συγκέντρωση)
- Κοινωνικής δράσης
- Δράσης στη φύση- Οδηγικών γνώσεων
- Παγκόσμιου Οδηγισμού
- Προσωπικής Ανάπτυξης - Γνώσεων

Ανάλογα με το μέσο σε Συγκεντρώσεις:

- Απλές
- Κεντρικής Ιδέας
- Με Κέντρο Μάθησης
- Μεγάλα παιχνίδια

- Εργαστήρια

Ανάλογα με τον τόπο σε Συγκεντρώσεις:

Εντός Εστίας

Εκτός Εστίας: Σε ανοιχτό χώρο (π.χ. πάρκο) / σε κλειστό χώρο (π.χ. μουσείο)

Ανάλογα με το χρόνο διάρκειας σε:

Τυπικής διάρκειας 2 ωρών.

Μεγάλης διάρκειας. Διαρκούν περισσότερο από δύο ώρες και πραγματοποιούνται συνήθως εκτός Εστίας. Στο χρόνο διάρκειάς τους πρέπει να συνυπολογισθεί και ο χρόνος για τις μετακινήσεις ή και περισσότερος χρόνος για το Κυρίως Μέρος.

Σε αρκετές περιπτώσεις τα είδη των Συγκεντρώσεων λειτουργούν συνδυαστικά (για παράδειγμα: Μεγάλο Παιχνίδι Πόλης μαζί με παιδιά από το Κέντρο Μέριμνας, κοινή Συγκέντρωση εκτός Εστίας με κυριότερο μέσο το Μ.Π.).

Αναλυτικότερα:

Απλή Συγκέντρωση είναι η λιγότερο σύνθετη μορφή Συγκέντρωσης στην Ομάδα. Η ονομασία απλή δε σημαίνει ότι μειονεκτεί σε οργάνωση και προετοιμασία σε σχέση με τις άλλες. Αντίθετα, οι απλές Συγκεντρώσεις είναι εξίσου καλά οργανωμένες και έχουν το πλεονέκτημα ότι δίνουν τη δυνατότητα στους Οδηγούς να ασχοληθούν περισσότερο με τις Ενωμοτίες τους, να έχουν πιο πολύ χρόνο στη διάθεσή τους για την Ώρα Γωνιάς και να φροντίσουν θέματα που αφορούν στις Υπευθυνότητες που έχουν αναλάβει και στην Πρόοδό τους. Επίσης, να συζητήσουν μεταξύ τους, να παίξουν, να τραγουδήσουν και να συμμετέχουν σε ένα πιο ήρεμο και απλό πρόγραμμα. Πραγματοποιούνται πριν ή και μετά από μια σημαντική δράση της Ομάδας, όπως μια Συγκέντρωση εκτός Εστίας, ένα Μεγάλο Παιχνίδι, μια εκδρομή και γενικότερα πριν ή μετά από οποιαδήποτε έντονη δραστηριότητα της Ομάδας. Με τις Απλές Συγκεντρώσεις επιτυγχάνουμε την ισορροπία και την εναλλαγή στο πρόγραμμα με πιο ήρεμες αλλά συγχρόνως και πιο δημιουργικές Συγκεντρώσεις.

Συγκέντρωση με Κεντρική Ιδέα είναι η Συγκέντρωση της Ομάδας που όλο της το πρόγραμμα σχετίζεται άμεσα με ένα θέμα. Είναι οι Συγκεντρώσεις που δίνουν την ευκαιρία στους Οδηγούς να αποκτήσουν

ή να διευρύνουν τις γνώσεις τους πάνω στο θέμα που έχουν επιλέξει. Τα θέματα που μπορούν να αποτελέσουν την Κ.Ι. μιας Συγκέντρωσης είναι ατελείωτα. Ό, τι κεντρίζει το ενδιαφέρον της Ομάδας, όποιο θέμα επιθυμεί η Ομάδα να γνωρίσει καλύτερα μπορεί να επιλεγεί ως Κεντρική Ιδέα για μια Συγκέντρωση. Κεντρικές Ιδέες Συγκεντρώσεων μπορεί π.χ. να είναι: η ειρήνη, το νερό, το θέατρο, το βιβλίο, η υγεία, το διάστημα, η μουσική, η πατρίδα, κοινωνικά θέματα, αθλήματα, κ.λπ.

Αξιοποιώντας τα μέρη της Συγκέντρωσης (Άνοιγμα, Κυρίως Μέρος, κ.λπ.) οι Οδηγοί προσεγγίζουν και γνωρίζουν καλύτερα σημαντικές πτυχές του θέματος που έχει επιλεγεί ως Κ.Ι. Βασικό μέλημα του Αρχηγείου είναι η όσο το δυνατόν πληρέστερη ενημέρωσή του και καλύτερη προετοιμασία του πάνω στο θέμα. Πληροφορίες μπορεί να αναζητήσει σε σχετική βιβλιογραφία, στο διαδίκτυο ή από κάποιον ειδικό. Οι γνώσεις που αποκομίζει τότε η Ομάδα είναι αληθινά πολύτιμες.

Εορταστική Συγκέντρωση

Οι Εθνικές και Τοπικές Επέτειοι, οι Θρησκευτικές Εορτές, η Ημέρα Σκέψεως, τα γενέθλια της Ομάδας αποτελούν συχνά ευκαιρίες για Εορταστικές Συγκεντρώσεις. Κατά τη διάρκεια των Εορταστικών Συγκεντρώσεων η Ομάδα έχει την ευκαιρία να παρευρεθεί σε εκδηλώσεις που οργανώνονται στον τόπο της ή και να γιορτάσει την ιδιαίτερη ημέρα με το δικό της πρόγραμμα. Το πρόγραμμα των Εορταστικών Εκδηλώσεων – Συγκεντρώσεων που πραγματοποιούνται εντός ή εκτός της Εστίας προετοιμάζεται και υλοποιείται με ιδιαίτερη φροντίδα και τη συμμετοχή όλων. Η εμπλοκή των Οδηγών είναι απαραίτητη. Στις Εορταστικές Συγκεντρώσεις μπορούν να προσκαλούνται οι γονείς και φίλοι των Οδηγών, ο Τοπικός Έφορος και ο Έφορος Περιφέρειας, Μέλη του Τοπικού Συμβουλίου, οι Τοπικές Αρχές και φίλοι του Οδηγισμού.

Κοινή Συγκέντρωση με άλλη Ομάδα ή Φορέα

Οι Ομάδες μπορούν να πραγματοποιούν κοινές Συγκεντρώσεις με άλλες Ομάδες Οδηγών ή Μεγάλων Οδηγών, με Γαλαξίες, Σμήνη, Ομάδες Προσκόπων αλλά και με άλλους φορείς, πολιτιστικά και αθλητικά σωματεία κ.λπ. Στόχος των κοινών Συγκεντρώσεων με άλλες Οδηγικές Ομάδες είναι να γνωριστούν οι Οδηγοί με άλλους Οδηγούς, να ανταλλάξουν εμπειρίες και να συνειδητοποιήσουν ότι είναι μέλη μιας

μεγάλης Οδηγικής Οργάνωσης. Οι κοινές Συγκεντρώσεις των Ομάδων με άλλες εξωοδηγικές ομάδες υποστηρίζουν την ανταλλαγή γνώσεων, τη φιλία και τη συνεργασία. Το πρόγραμμα των κοινών Συγκεντρώσεων προετοιμάζεται από το Αρχηγείο της Ομάδας εγκαίρως και σε συνεννόηση με τη συνεργαζόμενη Ομάδα ή τον συνεργαζόμενο φορέα.

5Α.2 Δομή Συγκέντρωσης

Κατά κανόνα η Συγκέντρωση έχει την ακόλουθη δομή:

Άνοιγμα

Κυρίως μέρος

Ώρα Γωνιάς

Συμβούλιο Ομάδας

Κλείσιμο

Αναλυτικότερα:

Άνοιγμα. Αποτελεί την ομαλή εισαγωγή στο κυρίως μέρος της Συγκέντρωσης και είναι πλήρως εναρμονισμένο σε ύφος και περιεχόμενο με αυτό. Μπορεί να είναι μια παρουσίαση, μια σκέψη, ένα παιχνίδι ή τραγούδι σχετικό με το κυρίως μέρος που ακολουθεί κ.ά.

(5-10 λεπτά)

Κυρίως μέρος. Πρόκειται για την κύρια δραστηριότητα της Συγκέντρωσης. Είναι ο πυρήνας της και ποικίλει ανάλογα με το είδος της. Βασίζεται στις ιδέες, επιθυμίες και ανάγκες των Οδηγών. Μπορεί να αποτελείται από εργαστήριο, Μεγάλο Παιχνίδι, τραγούδια, κύκλους γνώσης κ.ά.

(70-90 λεπτά)

Ώρα Γωνιάς. Το περιεχόμενο της Ώρας Γωνιάς ποικίλει ανάλογα με τις ανάγκες της Ενωμοτίας και διαμορφώνεται σύμφωνα με το ξεχωριστό πρόγραμμά της. **(5-30 λεπτά)**

Συμβούλιο Ομάδας. Είναι η ώρα που η Ομάδα λαμβάνει αποφάσεις, αξιολογεί τη Συγκέντρωση, συζητά διάφορα θέματα και το Αρχηγείο και οι Ενωμοτίες κάνουν τις ανακοινώσεις τους. **(15-20 λεπτά)**

Κλείσιμο. Στο τέλος της Συγκέντρωσης γίνεται το Κλείσιμο. Έχει και αυτό σχέση με το θέμα και την ατμόσφαιρα της Συγκέντρωσης. Μπορεί να είναι μια σκέψη, ένα τραγούδι ή μια άλλη σύντομη δραστηριότητα. Είναι η τελευταία εικόνα της Συγκέντρωσης που θα προδιαθέσει θετικά τον Οδηγό και θα τον κάνει να ανυπομονεί για την επόμενη Συγκέντρωση. Γι' αυτό το Κλείσιμο πρέπει να είναι πολύ προσεγμένο. **(5 λεπτά)**

Παιχνίδια-Τραγούδια. Μπορούν να ενταχθούν σε κάθε μέρος της Συγκέντρωσης, στο Άνοιγμα, το Κυρίως Μέρος, το Σ.Ο. και το Κλείσιμο αλλά και σαν μεταβατικό μέσο από το ένα μέρος στο άλλο ή και έκτακτα, όταν η Ομάδα το έχει ανάγκη. **(5-15 λεπτά)**

5Α.3 Η Προετοιμασία της Συγκέντρωσης

Ανάλογα με το είδος της Συγκέντρωσης διαμορφώνεται το ύφος και η διάρκεια του κάθε μέρους της.

Το Αρχηγείο, όταν προετοιμάζει το Πρόγραμμα της Συγκέντρωσης, περιλαμβάνει σ' αυτό κατάλληλες δραστηριότητες που δίνουν στους Οδηγούς ευκαιρίες να αυξήσουν τις γνώσεις τους, να εκφραστούν δημιουργικά, να παίξουν, να ζήσουν την περιπέτεια, να αναλάβουν πρωτοβουλίες και υπευθυνότητες, να συνεργαστούν.

Με λίγα λόγια, σε κάθε Συγκέντρωση το Αρχηγείο μεριμνά για Δραστηριότητες προγράμματος που ανταποκρίνονται στις επιθυμίες και τις ανάγκες των Οδηγών, συνδέονται με τους τρεις άξονες του Ο.Π.Π. και δίνουν τη δυνατότητα στα παιδιά να εφαρμόσουν την Αυτοδιοίκηση και να ασχοληθούν με την Πρόοδό τους. Σε κάθε Συγκέντρωση το Αρχηγείο εφαρμόζει το Οδηγικό Παιδαγωγικό Πρόγραμμα και σε καμία περίπτωση δεν απασχολεί απλώς τα παιδιά. Όταν τη Συγκέντρωση έχουν αναλάβει να προετοιμάσουν οι Οηγοί, το Αρχηγείο φροντίζει και πάλι να ισχύουν τα παραπάνω καθοδηγώντας τα παιδιά χωρίς να επεμβαίνει.

Κάθε μέρος της Συγκέντρωσης πρέπει να χαρακτηρίζεται από πρωτοτυπία και φαντασία, να διασφαλίζει την ενεργό συμμετοχή των Οδηγών και να κρατά αμείωτο το ενδιαφέρον τους.

Έχει σημασία η Συγκέντρωση να προετοιμάζεται έγκαιρα και με ιδιαίτερη φροντίδα, να δίνεται προσοχή σε κάθε λεπτομέρειά της και να επιδεικνύεται υπευθυνότητα από όλους σε ό, τι αναλαμβάνουν.

Στην προετοιμασία συμμετέχει όλο το Αρχηγείο και σε ορισμένες περιπτώσεις συμμετέχουν οι Οδηγοί. Στο 1^ο Συμβούλιο Υπευθύνων, μετά τον Προγραμματισμό (6ο στάδιο Προγραμματισμού) και αφού έχει προηγηθεί συζήτηση στο Συμβούλιο Ενωμοτίας (5^ο στάδιο Προγραμματισμού), οι Ενωμοτάρχες δηλώνουν το χρόνο και το θέμα με το οποίο η Ενωμοτία τους θέλει να ασχοληθεί. Στο Συμβούλιο καταγράφεται, δηλαδή, εκτός από την ημερομηνία και το είδος της Συγκέντρωσης και ποιος αναλαμβάνει την προετοιμασία της. Η προετοιμασία της Συγκέντρωσης γίνεται σε συμβούλιο που πραγματοποιεί το Αρχηγείο της Ομάδας / η Ενωμοτία / το Συμβούλιο Υπευθύνων.

Στο συμβούλιο του Αρχηγείου για την προετοιμασία της Συγκέντρωσης τα Στελέχη:

- Αξιολογούν την προηγούμενη Συγκέντρωση με βάση το στόχο που είχαν θέσει.
- Λαμβάνουν υπόψη τους την αξιολόγηση της προηγούμενης Συγκέντρωσης και τις τυχόν παρατηρήσεις που έχουν γίνει, προκειμένου να καθορισθεί ο στόχος της επόμενης Συγκέντρωσης.
- Έρχονται προετοιμασμένα με ιδέες και πηγές, αφού γνωρίζουν από το πρόγραμμα τριμηνίας το είδος της συγκεκριμένης Συγκέντρωσης και το θέμα της.
- Συμφωνούν για το στόχο της Συγκέντρωσης, που πρέπει να έχει σχέση με το στόχο/στόχους της χρονιάς.
- Καταρτίζουν το ωρολόγιο πρόγραμμα, δηλαδή το περιεχόμενο και τη διάρκεια κάθε μέρους της Συγκέντρωσης, και το καταγράφουν όλοι.
- Σημειώνουν τα υλικά που θα χρειαστούν και εντοπίζουν πράγματα που θα πρέπει να έχουν οι Οδηγοί μαζί τους.

Ένα ή περισσότερα Στελέχη αναλαμβάνουν τα μέρη της Συγκέντρωσης, τα οποία και προετοιμάζουν στο συμβούλιο ή, αν ο χρόνος δεν επαρκεί, τα ολοκληρώνουν στο σπίτι τους και οπωσδήποτε πριν την επόμενη Συγκέντρωση.

Σε περίπτωση που η Συγκέντρωση δε γίνει τη συνηθισμένη ώρα ή γίνει εκτός Εστίας ή οι Οδηγοί χρειάζεται να έχουν κάτι συγκεκριμένο μαζί τους, ο Αρχηγός ενημερώνει τους Ενωμοτάρχες εγκαίρως και εκείνοι με τη σειρά τους τα μέλη των Ενωμοτιών τους. Φυσικά, ο Αρχηγός επιβεβαιώνει ότι όλοι έχουν ενημερωθεί.

Εγκαίρως, επίσης, και πριν από τη Συγκέντρωση ο Αρχηγός επιβεβαιώνει πως όλα είναι έτοιμα. Τέλος, το Αρχηγείο πηγαίνει στην Εστία νωρίτερα από την ώρα έναρξης της Συγκέντρωσης, για να κάνει τις τελευταίες προετοιμασίες (στήσιμο χώρων, διακόσμηση, μεταμφίεση κ.ά.).

Έντυπο Οργάνωσης Συγκέντρωσης

Ημερομηνία				
Στόχος				
Κεντρική Ιδέα				
Τόπος				
Κόστος				
Διάρκεια				
Εξάρτηση				
Επικοινωνία				
Ωρολόγιο				
	Ώρα	Περιεχόμενο	Ποιος	Υλικά
Άνοιγμα				
Κυρίως Μέρος				
Ώρα Γωνιάς				
Συμβούλιο Ομάδας				
Κλείσιμο				
Συμβούλιο				

Υπευθύνων				
Αξιολόγηση				

Κυριότερα Σημεία**Η Συγκέντρωση**

Στόχος : Να βιώσουν τον τρόπο ζωής και τις αξίες του Οδηγισμού.

Περιεχόμενο: Αξίες, γνώσεις, ψυχαγωγία, πρόοδος, δεξιότητες, αυτοδιοίκηση, προσφορά, συμμετοχή, ομαδική ζωή.

Τόπος : Εστία ή οπουδήποτε διευκολύνει το πρόγραμμα.

Συχνότητα : Μια φορά κάθε βδομάδα.

Διάρκεια : Τουλάχιστον 2 ώρες.

Προετοιμασία : Εγκαίρως - από Αρχηγείο.

Κατανομή αρμοδιοτήτων - συνεργασία με Ειδικούς, Οδηγούς, άλλα Στελέχη.

Πηγές : Βιβλία, ιδέες, ερεθίσματα από κοινωνικό περιβάλλον.

Είδη συγκέντρωσης

Προγραμματισμού

Αξιολόγησης

Εκλογών

Τελετών

Προόδου

Ενωμοτίας (Στολισμός Γωνιάς, Δραστηριότητα Ενωμοτίας, Ενωμοτιακή Συγκέντρωση)

Κοινωνικής δράσης

Δράσης στη φύση- Οδηγικών γνώσεων

Παγκόσμιου Οδηγισμού

Προσωπικής Ανάπτυξης - Γνώσεων

Δομή Συγκέντρωσης

Άνοιγμα

Κυρίως Μέρος

Ωρα Γωνιάς

Συμβούλιο Ομάδας

Κλείσιμο

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5Β: ΕΚΔΡΟΜΗ

5B.1 Εκδρομή

Η εκδρομή δίνει τη δυνατότητα στην Ομάδα να πραγματοποιήσει δράσεις που δεν μπορούν να γίνουν στις Συγκεντρώσεις, είτε γιατί δεν υπάρχει ο απαραίτητος χρόνος είτε γιατί δεν προσφέρεται ο χώρος. Η εκδρομή αποτελεί μοναδική ευκαιρία να ζήσουν οι Οδηγοί της Ομάδας και να χαρούν τη φύση, να γνωρίσουν πόλεις, χωριά και τόπους της πατρίδας μας και να βιώσουν την ομαδική ζωή στο μέγιστο βαθμό. Η μορφή και η οργάνωση της εκδρομής εξαρτώνται από τους στόχους που θα θέσει η Ομάδα, καθώς και τις ανάγκες και τις επιθυμίες των Οδηγών.

Η οργάνωση της εκδρομής περιλαμβάνει δύο βασικούς τομείς: τη **Λειτουργία** και το **Πρόγραμμα**.

Ο όρος «Λειτουργία» αναφέρεται σε όλα όσα αφορούν στην προετοιμασία και πραγματοποίηση της εκδρομής από λειτουργικής και υποστηρικτικής άποψης, όπως ο χώρος και η διαμονή (αν πρόκειται για διήμερη ή τριήμερη), το φαγητό, το αναλώσιμο υλικό, η ασφάλεια κ.λπ. Ο όρος «Πρόγραμμα» αναφέρεται σε ό,τι σχετίζεται με το «αναλυτικό περιεχόμενο» της εκδρομής, δηλαδή τα προγραμματικά κομμάτια, τις δραστηριότητες που θα πραγματοποιηθούν (π.χ. Μεγάλα Παιχνίδια, ψυχαγωγίες, εργαστήρια, Άνοιγμα - Κλείσιμο), την Κεντρική Ιδέα, αλλά και τα μέσα που διακοσμούν και συμβάλλουν στη δημιουργία κατάλληλης ατμόσφαιρας, όπως οι πίνακες, τα διακριτικά κ.λπ.

Η οργάνωση της εκδρομής χωρίζεται σε τρία μέρη: στις εργασίες που πρέπει να γίνουν **πριν** από την εκδρομή, σε όλα όσα πρέπει γίνουν **κατά τη διάρκειά της** και σε όλα όσα πρέπει να ακολουθήσουν **μετά** από την πραγματοποίησή της.

5B.2 Πριν την εκδρομή**Τόπος-Διαμονή**

Η επιλογή του τόπου και του χώρου είναι ένα από τα πρώτα θέματα με τα οποία θα πρέπει να ασχοληθεί το Αρχηγείο. Ανάλογα με τις ανάγκες και τους στόχους της Ομάδας, μπορεί να επιλεγεί χώρος στο βουνό, στη θάλασσα, σε πόλη ή χωριό.

Η μορφή διανυκτέρευσης ποικίλει και αυτή ανάλογα πάντα με τους στόχους αλλά και με τις δυνατότητες της Ομάδας (για παράδειγμα, δε θα επιλεγεί διανυκτέρευση με σκηνές στο βουνό, αν η Ομάδα αποτελείται κυρίως από νέους Οδηγούς με λίγες τεχνικές γνώσεις). Διανυκτέρευση μπορεί να πραγματοποιηθεί σε **καταφύγια**, σε **σκηνές**, αν το επιτρέπει ο καιρός και οι δυνατότητες των Οδηγών, σε **Εστίες** άλλων Ομάδων, σε **ξενώνες**, **σπίτια**, **σχολεία** και άλλα πολλά.

Σε κάθε περίπτωση, ο χώρος που θα επιλεγεί πρέπει να πληροί τους κανόνες ασφαλείας, να διαθέτει πόσιμο νερό και τουαλέτες, θέρμανση (αν η εκδρομή πραγματοποιηθεί χειμώνα) και να παρέχει τη δυνατότητα προετοιμασίας φαγητού και εύκολης και γρήγορης πρόσβασης σε πρώτες βοήθειες (Νοσοκομείο, Κέντρο Υγείας κ.λπ.). Αν επιλεγεί το ύπαιθρο και η διανυκτέρευση πρόκειται να γίνει σε σκηνές, το Αρχηγείο φροντίζει να εξασφαλίσει κατάλυμα για την περίπτωση κακοκαιρίας. Δεν επιλέγεται χώρος, όπου η διέλευση «περαστικών» είναι ανεξέλεγκτη.

Ημερομηνία

Η επιλογή της ημερομηνίας γίνεται με βάση τις υποχρεώσεις όλων των μελών της Ομάδας, και των Οδηγών και των Στελεχών, ώστε να υπάρχει η μεγαλύτερη δυνατή συμμετοχή. Αν η εκδρομή προγραμματιστεί, όπως πρέπει, εγκαίρως και ενταχθεί στον Προγραμματισμό της Τριμηνίας, υπάρχει αρκετός χρόνος στο Αρχηγείο να την προετοιμάσει σωστά και να ενημερώσει σχετικά τους Γονείς των Οδηγών.

Συμμετέχοντες

Η Ομάδα μόνη της ή σε συνεργασία με άλλες Ομάδες.

Ενημέρωση

Το Αρχηγείο ενημερώνει έγκαιρα:

- A. τους Οδηγούς (πρόσκληση, γράμμα, εξάρτυση, ραντεβού)
- B. τους Γονείς. Από τους Γονείς ζητά υπογεγραμμένη Υπεύθυνη Δήλωση ότι επιτρέπουν στο παιδί τους να συμμετάσχει στην εκδρομή.
- Γ. την/τον Τοπική/-ό Έφορο.
- Δ. τις Τοπικές Αρχές ή τους φορείς του τόπου όπου θα πραγματοποιηθεί η εκδρομή, εφόσον χρειάζεται (π.χ. Κέντρο Υγείας, Τοπική Αυτοδιοίκηση, Πυροσβεστική κ.λπ.). Για παράδειγμα, αν επιλεγεί ένας τόπος που έχει συνήθως ελάχιστους κατοίκους, τότε είναι απαραίτητο να ενημερωθεί το πλησιέστερο Κέντρο Υγείας ότι τις δεδομένες ημερομηνίες συγκεκριμένος αριθμός παιδιών θα βρίσκεται στο συγκεκριμένο μέρος.

Μεταφορά

Για τη μετακίνηση μπορεί να επιλεγεί οποιοδήποτε μέσο μαζικής μεταφοράς: τρένο, λεωφορείο ή πλοίο. Σε καμία περίπτωση δε χρησιμοποιούνται αυτοκίνητα Ι.Χ., πρωτίστως για λόγους ασφάλειας αλλά και γιατί αποκλείεται έτσι η ανάπτυξη της δυναμικής που δημιουργείται, όταν οι Οδηγοί ταξιδεύουν ως Ομάδα. Επιλέγεται η πιο οικονομική λύση, για να μην επιβαρύνεται ο προϋπολογισμός της εκδρομής, **ποτέ όμως σε βάρος της ασφάλειας των Οδηγών**. Αρκετά μέσα μαζικής μεταφοράς παρέχουν έκπτωση, όταν εκδίδεται ομαδικό εισιτήριο.

Κόστος

Ο προϋπολογισμός της εκδρομής καθορίζεται από το κόστος της μεταφοράς, του φαγητού, της διανυκτέρευσης, τα λειτουργικά έξοδα (υλικά υπηρεσιών, εργαλεία, αναλώσιμα, όπως πετρέλαιο για τις λάμπες κ.λπ.) και τα έξοδα προγράμματος (υλικό προγράμματος, εργαστήρια κ.λπ.). Θα πρέπει να είναι όσο το δυνατόν πιο μικρός και να ανταποκρίνεται στην οικονομική δυνατότητα της πλειονότητας των Οδηγών. Εάν το Ταμείο της Ομάδας το επιτρέπει, συμπληρώνεται απ' αυτό ένα μέρος των εσόδων του προϋπολογισμού. Κάθε Οδηγός πληρώνει τη συμμετοχή του και μάλιστα καταβάλλει εγκαίρως στο Αρχηγείο μια προκαταβολή. Ιδιαίτερη προσοχή πρέπει να δίνεται σε

Οδηγούς που έχουν σοβαρά οικονομικά προβλήματα. Σε περίπτωση που κάποιος Οδηγός αδυνατεί να καταβάλει τη συμμετοχή του, ο Αρχηγός μπορεί να προτείνει με διακριτικότητα, χωρίς να προσβάλλει τον Οδηγό ή την οικογένειά του, να μην πληρωθεί η συμμετοχή, αν ο προϋπολογισμός το επιτρέπει, ή να καταβληθεί από το ταμείο της Ομάδας ή ακόμα και του Τοπικού, αν υπάρχει αυτή η δυνατότητα. Τα Στελέχη συνήθως δε συμμετέχουν οικονομικά στα έξοδα της εκδρομής.

Φαγητό

Στο δαιτολόγιο κάθε μέρας συμπεριλαμβάνονται οπωσδήποτε τρία πλήρη γεύματα, που καλύπτουν όσες περισσότερες ομάδες τροφίμων γίνεται, δεκατιανό και απογευματινό. Γονείς, μέλη του Τοπικού Συμβουλίου ή της Ομάδας Συνεργασίας με χαρά προσφέρουν κέικ, πίτες, κουλουράκια κ.ά. εξασφαλίζοντας τις περισσότερες φορές τις ανάγκες της εκδρομής για δεκατιανά και απογευματινά. Η ποσότητα του φαγητού πρέπει να είναι αρκετή και οι μερίδες πολύ ικανοποιητικές. (Κάποιοι λένε: «Ό,τι δεν περίσσεψε, σημαίνει πως δεν έφτασε»). Αν ζητηθεί από τα παιδιά να έχουν μαζί τους ξηρά τροφή για το πρώτο γεύμα, αυτό αναγράφεται στην εξάρτυση που συνοδεύει την πρόσκληση. Συνήθως, για λειτουργικούς λόγους το πρώτο και το τελευταίο γεύμα της εκδρομής είναι ξηρά τροφή.

Επιμερισμός Υπευθυνότητων-Υπηρεσιών

Κάθε Στέλεχος αναλαμβάνει στην εκδρομή μία ή δύο υπευθυνότητες. Αν υπάρχει ανάγκη, μπορεί να ζητηθεί βοήθεια από άλλα Στελέχη του Τοπικού Τμήματος ή και Μ.Ο. (ύστερα από συνεννόηση με τον/την Αρχηγό τους). Οι Υπευθυνότητες/υπηρεσίες στην εκδρομή είναι οι εξής:

ΥΠΕΥΘΥΝΟΤΗΤΕΣ

Αρχηγός: Αρχηγός της εκδρομής είναι ο Αρχηγός της Ομάδας. Αν συμμετέχουν περισσότερες Ομάδες, την αρχηγία αναλαμβάνει ένας από τους Αρχηγούς, συνήθως ο πιο έμπειρος.

Πρόγραμμα: Ο Υπεύθυνος Προγράμματος είναι υπεύθυνος για το αναλυτικό πρόγραμμα: Φροντίζει για την έγκαιρη προετοιμασία των προγραμματικών κομματιών, συγκεντρώνει και εξασφαλίζει το

προγραμματικό υλικό που θα χρειαστεί και έχει την ευθύνη για την επιτυχή πραγματοποίηση όλων των προγραμματισμένων δραστηριοτήτων στη διάρκεια της εκδρομής (π.χ. επιλογή χώρων, Μ.Π., Ν.Π, ενημέρωση υπευθύνων, χωρισμός Ενωμοτιών, ψυχαγωγία, παιχνίδια κ.ά.).

Λειτουργία: Ο Υπεύθυνος Λειτουργίας φροντίζει για την τήρηση του Ωρολογίου Προγράμματος, είναι υπεύθυνος για τις υπηρεσίες και το υλικό της Λειτουργίας, συνεννοείται για τα μεταφορικά και για τα λειτουργικά του χώρου (σκουπίδια, τουαλέτες, νερό, μαγείρεμα κ.ά.).

Τροφοδοσία: Ο Υπεύθυνος Τροφοδοσίας καταρτίζει μαζί με τον Αρχηγό και το μάγειρα (αν υπάρχει) ή τον Υπεύθυνο μαγειρέματος το διαιτολόγιο της εκδρομής. Κάνει επαφές με όσους προμηθευτές χρειαστεί και φροντίζει για την προμήθεια των τροφίμων πριν και κατά τη διάρκεια της εκδρομής.

Ταμείο: Ο Υπεύθυνος Ταμείου κάνει μαζί με τον Αρχηγό τον προϋπολογισμό της εκδρομής και διαχειρίζεται τα χρήματα για τις αγορές κρατώντας πάντα αποδείξεις. Στο τέλος της εκδρομής κάνει οικονομικό απολογισμό. Είναι από την αρχή σε επικοινωνία με τον / την Ταμία του Τοπικού για ακριβείς οδηγίες.

Φαρμακείο: Ο Υπεύθυνος Φαρμακείου φροντίζει να υπάρχει πάντα στην εκδρομή ένα πλήρες φαρμακείο και είναι σε θέση να περιποιηθεί απλά τραύματα και να αντιμετωπίσει μικρές αδιαθεσίες. Επίσης, έχει κατάλογο με τα τηλέφωνα του γιατρού της περιοχής, του Κέντρου Υγείας, κ.λπ.)

ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ

Εξωραϊσμός: Η Ενωμοτία που έχει την Υπηρεσία του Εξωραϊσμού αναλαμβάνει τον εξωραϊσμό του χώρου, την Έπαρση και την Υποστολή.

Πλύσιμο πιάτων: Η Ενωμοτία Πλυσίματος Πιάτων πλένει τα πιάτα, τα ποτήρια και τα μαχαιροπήρουνα καθώς και τα σκεύη σερβιρίσματος.

Καθαριότητα: Η Ενωμοτία Καθαριότητας καθαρίζει και απολυμαίνει τις τουαλέτες και τα ντους (αν υπάρχουν). Φροντίζει να υπάρχει πάντα χαρτί στις τουαλέτες.

Σερβίρισμα: Η Ενωμοτία Σερβιρίσματος στρώνει και μαζεύει το τραπέζι, κόβει ψωμί και σαλάτα, γεμίζει τις κανάτες με νερό, πλένει και σερβίρει τα φρούτα, ετοιμάζει τα δεκατιανά και τα απογευματινά.

Μαγείρεμα: Το Στέλεχος που είναι Υπεύθυνο Μαγειρέματος σηκώνεται 15 λεπτά νωρίτερα, ανάβει τη φωτιά και ετοιμάζει το γάλα. Ετοιμάζει επίσης το μεσημεριανό και το βραδινό φαγητό σε συνεργασία με την Ενωμοτία Μαγειρέματος, φροντίζει για το πλύσιμο των σκευών που χρησιμοποιήθηκαν κατά την προετοιμασία του φαγητού και έχει πάντα καθαρό το χώρο του μαγειρείου.

Οργάνωση Προγράμματος

Το πιο σημαντικό προγραμματικό κομμάτι της εκδρομής είναι η **Κεντρική Ιδέα**. Η Κ.Ι. πρέπει να σχετίζεται όσο το δυνατόν περισσότερο με τους στόχους και τις ανάγκες της Ομάδας, να συνδέεται, αν γίνεται, με τον τόπο και τον χρόνο πραγματοποίησης της εκδρομής, να είναι «εντυπωσιακή» και να ταιριάζει στα χαρακτηριστικά ηλικίας του Κλάδου Οδηγών. Πάνω στην Κεντρική Ιδέα θα στηριχθεί όλο το πρόγραμμα της εκδρομής.

Τα επιμέρους στοιχεία που περιλαμβάνονται στο πρόγραμμα και συνδέονται άμεσα με την Κεντρική Ιδέα είναι τα παρακάτω:

- Πρόσκληση
- Ονοματολογία Ενωμοτιών και Αρχηγείου
- Διακριτικά Ενωμοτιών και Αρχηγείου
- Πίνακες (Κεντρικής Ιδέας, Ωρολογίου, Υπηρεσιών)
- Διακόσμηση - στολισμός
- Άνοιγμα - Παιχνίδι Γνωριμίας (αν συμμετέχουν πάνω από 1 Ομάδες)
-Κλείσιμο
- Πρωινές και απογευματινές Δραστηριότητες
- Ψυχαγωγίες
- Ντοσιέ (αν χρειάζεται)
- Πρωινά Ανοίγματα - Βραδινά Κλεισίματα
- Εκπλήξεις
- Εναλλακτικές λύσεις

- Παιχνίδια - τραγούδια
- Νυχτερινό παιχνίδι
- Αναμνηστικό

5B.3 Κατά τη διάρκεια της εκδρομής

Ωρολόγιο Πρόγραμμα

Ωρολόγιο πρόγραμμα ονομάζεται ο πίνακας επιμερισμού του χρόνου που θα αφιερωθεί σε κάθε δράση. Καταρτίζεται πριν την εκδρομή και σ' αυτό καθορίζονται :

- οι ώρες που θα πραγματοποιηθούν οι πρωινές και απογευματινές Δραστηριότητες, οι Υπηρεσίες, η Ψυχαγωγία, το φαγητό, η Έπαρση, η Υποστολή, το Συμβούλιο Ομάδας, οι Υπηρεσίες κ.λπ.
- η ελεύθερη ώρα, η οποία πρέπει να τηρείται οπωσδήποτε μετά το μεσημεριανό φαγητό αλλά και σε άλλες περιπτώσεις, όπως αν έχει προηγηθεί έντονη δραστηριότητα. Η ελεύθερη ώρα δεν παραβιάζεται ποτέ για χάρη του προγράμματος.
- η ώρα του βραδινού ύπνου και του πρωινού ξυπνήματος που πρέπει να παρέχουν τη δυνατότητα στους Οδηγούς για 8 τουλάχιστον ώρες ύπνου και ξεκούρασης.

Αν στο πρόγραμμα προβλέπεται Νυχτερινό Παιχνίδι, αυτό πραγματοποιείται μετά τη βραδινή Ψυχαγωγία και **πριν** πάνε τα παιδιά για ύπνο. Τέλος, η ώρα που προβλέπεται για το φαγητό πρέπει να είναι επαρκής.

Υπεύθυνος για την τήρηση του Ωρολογίου είναι ο Υπεύθυνος Λειτουργίας, ο οποίος φροντίζει να υπενθυμίζει με ευγενικό τρόπο σε όλους τι ακολουθεί στο πρόγραμμα.

Το ωρολόγιο πρόγραμμα καταρτίζεται προκειμένου να εξυπηρετεί την Ομάδα να πραγματοποιήσει το πρόγραμμα και τους στόχους της και όχι για να «εξυπηρετεί» η Ομάδα το ωρολόγιο! Αν για κάποιο λόγο κριθεί απαραίτητο να παρεκκλίνει η Ομάδα από αυτό, τότε δε διστάζει να το κάνει.

Αναλυτικό Πρόγραμμα

Αναλυτικό ονομάζεται το Πρόγραμμα που περιλαμβάνει αναλυτικά τις προγραμματικές δραστηριότητες. Καταρτίζεται πριν την εκδρομή και υπεύθυνος για την παρακολούθησή του είναι ο Υπεύθυνος

Προγράμματος, ο οποίος φροντίζει για την έγκαιρη προετοιμασία από όλους και τη σωστή υλοποίηση των κομματιών του προγράμματος. Αν για οποιοδήποτε λόγο υπάρξει πρόβλημα στο Πρόγραμμα, είναι έτοιμος να το αντιμετωπίσει δίνοντας εναλλακτικές λύσεις.

5B.4 Μετά την Εκδρομή

Το Αρχηγείο μετά την ολοκλήρωση της εκδρομής και πριν την αναχώρηση φροντίζει να αφήσει το χώρο ακριβώς όπως τον βρήκε κι αν γίνεται και καλύτερο! Απομακρύνει τα σκουπίδια, ελέγχει για τυχόν ζημιές, παραδίδει τα κλειδιά ή οτιδήποτε άλλο έχει χρησιμοποιήσει από το χώρο και επιβεβαιώνει με τον υπεύθυνο του χώρου ότι όλα είναι εντάξει. Στην περίπτωση που υπάρχουν ζημιές ή απώλειες συνεννοείται για την επιδιόρθωση ή την αντικατάστασή τους.

Αξιολογεί με τα παιδιά στο Σ.Ο. και μετά στο Συμβούλιο Αρχηγείου το Πρόγραμμα, τη Λειτουργία, τις σχέσεις κ.ά.

Ευχαριστεί τους ανθρώπους που στήριξαν και βοήθησαν στην πραγματοποίηση της εκδρομής είτε δίνοντάς τους κάποιο αναμνηστικό είτε στέλνοντας μια ευχαριστήρια επιστολή.

Εξοφλεί έγκαιρα και χωρίς λάθη όλες τις οικονομικές υποχρεώσεις προς τους ανθρώπους ή φορείς με τους οποίους συνεργάστηκε.

ΧΡΗΣΙΜΕΣ ΣΥΜΒΟΥΛΕΣ

Είναι σκόπιμο να πραγματοποιεί η Ομάδα 2-3 διήμερες εκδρομές το χρόνο και 1-2 ημερήσιες. Δεν αποκλείεται και η τριήμερη σε περίοδο σχολικών διακοπών.

Όσον αφορά στο ετήσιο χρονοδιάγραμμα των εκδρομών καλό είναι να έχει το Αρχηγείο υπόψη του ότι:

η 1^η ΕΚΔΡΟΜΗ

πραγματοποιείται συνήθως στην Α΄ τριμηνία και το πιθανότερο είναι να υπάρχουν νέοι Οδηγοί στην Ομάδα που θα έχουν την πρώτη ουσιαστική επαφή με τον ομαδικό τρόπο ζωής στη φύση. Βασική επιδίωξη του Αρχηγείου πρέπει να είναι το δέσιμο της Ομάδας.

η 2^η ΕΚΔΡΟΜΗ

γίνεται συνήθως στη Β΄ τριμηνία, δηλαδή σε χειμερινούς μήνες, οπότε θα πρέπει να δίνεται ιδιαίτερη σημασία στην επιλογή του χώρου. Η δεύτερη εκδρομή μπορεί να αποτελέσει ευκαιρία για προώθηση της Ατομικής Προόδου, από τη στιγμή που οι Οδηγοί έχουν ήδη δουλέψει για ένα χρονικό διάστημα στην Ομάδα.

η 3^η ΕΚΔΡΟΜΗ

γίνεται συνήθως στη Γ΄ τριμηνία, δηλαδή κατά την περίοδο της Άνοιξης, οπότε είναι μια καλή ευκαιρία για επαφή και καλύτερη γνωριμία με τη φύση. Καθώς είναι κοντά στην κατασκηνωτική περίοδο, το Αρχηγείο αξιοποιεί την εκδρομή, για να προετοιμάσει τους Οδηγούς με κατασκηνωτικές και τεχνικές γνώσεις.

ΓΙΑ ΝΑ ΜΗ ΧΑΘΕΙ Η ΜΑΓΕΙΑ, ΜΠΡΟΣΤΑ ΣΤΟΥΣ ΟΔΗΓΟΥΣ ΤΟ ΑΡΧΗΓΕΙΟ ΔΕ ΛΕΕΙ ΠΟΤΕ....

...ΤΙΣ λέξεις: Μεγάλο Παιχνίδι, Νυχτερινό Παιχνίδι, Κεντρική Ιδέα, Άνοιγμα – Κλείσιμο, Εργαστήρι

...τα πραγματικά ονόματα του Αρχηγείου

...τι θα φάμε

...τι θα κάνουμε μετά

...πού είμαστε πραγματικά

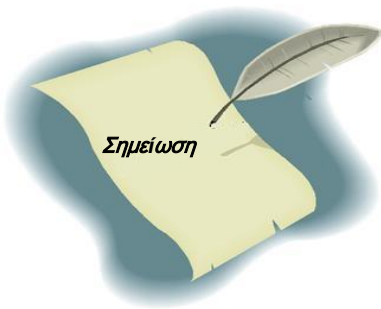
Το Αρχηγείο, επίσης:

- δε χρησιμοποιεί το τηλέφωνο κατά τη διάρκεια του προγράμματος και φροντίζει επίσης να μη χτυπήσει βάζοντάς το σε αθόρυβη λειτουργία ή απενεργοποιώντας το.
- Περιορίζει τις «κακές» συνήθειες (τσιγάρο, καφέ, αναψυκτικά κ.λπ.) σε συγκεκριμένο, προκαθορισμένο χώρο στον οποίο δεν έχουν πρόσβαση οι Οδηγοί.
- Επισκέπτεται το χώρο πριν την εκδρομή – ιδιαίτερα αν δεν τον γνωρίζει - και επιβεβαιώνει από έγκυρες πηγές τις συνθήκες διαμονής.

- Συμμετέχει ενεργά και συνεργάζεται με τα παιδιά στις Υπηρεσίες και παίρνει μέρος σε όλες τις προγραμματικές δραστηριότητες.
- Έχει πάντα μαζί του πόσιμο νερό, τόσο στο ταξίδι όσο και στον τόπο της εκδρομής, κυρίως για την κάλυψη έκτακτων περιστατικών (Α΄ βοήθειες).
- Εξηγεί τους λόγους και φροντίζει να χρησιμοποιούν οι Οδηγοί το κινητό τους τηλέφωνο μόνο στην Ελεύθερή τους Ώρα. Ενημερώνει τους γονείς σχετικά.

Για οποιοδήποτε πρόβλημα παρουσιαστεί ειδοποιεί πρώτα από όλους την/ον Τοπική/-ό Έφορο.

Εφόρου.

Αν η Ομάδα επιθυμεί να πραγματοποιήσει τριήμερη εκδρομή (δύο διανυκτερεύσεις) με σκηνές στο ύπαιθρο και ο Αρχηγός δεν έχει ολοκληρώσει τη Γενική του Εκπαίδευση ή δεν είναι Κατασκηνωτής, θα πρέπει να ενημερώσει τον Κλάδο και να έχει τη σύμφωνη γνώμη της/του

5B. 5 Λίστα Οργάνωσης Εκδρομής

<u>Στόχος:</u>
<u>ΑΡΧΗΓΕΙΟ</u>
Αρχηγός:

Υπαρχηγός Λειτουργία:
Υπαρχηγός Πρόγραμμα:
Μαγείρεμα:
Πλύσιμο πιάτων:
Σερβίρισμα:
Εξωραϊσμός:
SOS:
Καθαριότητα:
Αποθήκη:
Ταμείο:

Τόπος:
Ημερομηνία:
Μετακίνηση:

Ενημέρωση:
<ul style="list-style-type: none">• Γονείς
<ul style="list-style-type: none">• Ομάδα
<ul style="list-style-type: none">• Άλλοι
<ul style="list-style-type: none">• Έφορος

Κεντρική Ιδέα:

Ιστορία:

ΟΝΟΜΑΤΑ ΑΡΧΗΓΕΙΟΥ

ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

	ΠΡΩΙ	ΑΠΟΓΕΥΜΑ	ΒΡΑΔΥ
ΣΑΒΒΑΤΟ			
ΚΥΡΙΑΚΗ			

- Διακριτικά Ενωμοτιών και Αρχηγείου
- Πίνακες (Κεντρικής Ιδέας, Ωρολογίου, Υπηρεσιών)
- Διακόσμηση – στολισμός
- Άνοιγμα-Παιχνίδι Γνωριμίας (αν συμμετέχουν πάνω από 1 Ομάδες) – Κλείσιμο
- Πρωινές και απογευματινές δραστηριότητες
- Ψυχαγωγίες
- Ντοσιέ
- Πρωινά ανοίγματα - βραδινά κλεισίματα
- Εκπλήξεις
- Εναλλακτικές λύσεις
- Παιχνίδια-τραγούδια
- Νυχτερινό παιχνίδι
- Αναμνηστικά

ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΕΚΔΡΟΜΗΣ

ΕΣΟΔΑ		ΕΞΟΔΑ	
1. Συμμετοχές παιδιών : X =		1. Μεταφορικά	
2. Συμμετοχές Στελεχών : X =		2. Λειτουργικά	
ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ :		3. Υλικό προγράμματος	
A.		4. Διατροφή	
B.		5. Διανυκτέρευση	
Γ.		6.	
Δ.		7. Απρόβλεπτα	
ΣΥΝΟΛΟ		ΣΥΝΟΛΟ	
ΥΠΟΛΟΙΠΟ		ΥΠΟΛΟΙΠΟ	

ΔΙΑΙΤΟΛΟΓΙΟ ΕΚΔΡΟΜΗΣ

	ΠΡΩΙΝΟ	ΔΕΚΑΤΙΑΝΟ	ΜΕΣΗΜΕΡΙΑΝΟ	ΑΠΟΓΕΥΜΑΤΙΝΟ	ΒΡΑΔΙΝΟ
ΣΑΒ					
ΚΥΡ					

ΠΟΣΟΤΟΛΟΓΙΟ

ΗΜΕΡΑ	ΠΡΩΙΝΟ	ΔΕΚΑΤ.	ΜΕΣΗΜΕΡΙΑΝΟ	ΑΠΟΓΕΥΜ.	ΒΡΑΔΙΝΟ

ΛΙΣΤΑ ΥΛΙΚΩΝ

ΣΥΝΟΛΙΚΕΣ ΠΟΣΟΤΗΤΕΣ	ΑΓΟΡΕΣ (πού, πότε)

Κυριότερα Σημεία

Η Εκδρομή

Στόχος :	Να βιώσουν οι Οδηγοί τον τρόπο ζωής και τις αξίες του Οδηγισμού, να έρθουν σε επαφή με τη φύση, να γνωρίσουν μέρη, να ζήσουν ομαδικά.
Περιεχόμενο:	Ζωή στη φύση, αξίες, γνώσεις, ψυχαγωγία, πρόοδος, δεξιότητες, αυτοδιοίκηση, προσφορά, συμμετοχή, ομαδική ζωή, δράση, περιπέτεια, προκλήσεις.
Τόπος :	Στο ύπαιθρο, ξενώνες, καταφύγια κ.ά.
Συχνότητα :	Σε κάθε τριμηνία, συνολικά 1-2 ημερήσιες, 2-3 διήμερες (ή και τριήμερη)
Πριν την εκδρομή:	Τόπος, ημερομηνία, συμμετέχοντες, ενημέρωση, μεταφορά, κόστος, φαγητό, υπευθυνότητες (επιμερισμός-προετοιμασία), οργάνωση προγράμματος.
Κατά τη διάρκεια:	Τήρηση ωρολογίου προγράμματος, τήρηση αναλυτικού προγράμματος.
Μετά την εκδρομή:	Τακτοποίηση, έλεγχος, οικονομικές υποχρεώσεις, αξιολόγηση, ευχαριστήρια.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6: ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ

6.1 Η Αυτοδιοίκηση

Αυτοδιοίκηση σημαίνει «διοικητική ανεξαρτησία». Σημαίνει ότι μια Ομάδα αναλαμβάνει τη διοίκησή της με την ενεργό συμμετοχή όλων των μελών της στη λήψη των αποφάσεων και την πραγματοποίηση ή υλοποίησή τους. Σημαίνει δημοκρατία, σεβασμός, εμπιστοσύνη, φροντίδα και συνεργασία. Για να πετύχει η Αυτοδιοίκηση, κάθε μέλος της Ομάδας χρειάζεται να συνειδητοποιεί τη θέση του σε αυτή, τις ευθύνες και τα δικαιώματά του και να προσφέρει την ενεργητικότητα και τις ικανότητές του για το καλό του συνόλου.

Στην Ομάδα διασφαλίζουμε τις συνθήκες για την επίτευξη Αυτοδιοίκησης με:

- το Χωρισμό της Ομάδας σε Ενωμοτίες
- τις Εκλογές Ενωμοταρχών/-ισσών
- τις Υπευθυνότητες στην Ενωμοτία
- την Εκπαίδευση των Ενωμοταρχών/-ισσών – Υπενωμοταρχών/-ισσών
- τα Συμβούλια (Συμβούλιο Ενωμοτίας, Συμβούλιο Υπευθύνων και Συμβούλιο Ομάδας)
- την Ώρα Γωνιάς και γενικότερα τη ζωή της Ενωμοτίας

Με άλλα λόγια, υπάρχουν λειτουργικοί θεσμοί μέσα στην Ομάδα που αφορούν στη δομή της, στον τρόπο επιλογής και εκπαίδευσης των συντονιστών της, τις διαδικασίες λήψης αποφάσεων και αξιολόγησης. Οι θεσμοί αυτοί επιτρέπουν την από κοινού χάραξη της πορείας της Ομάδας και την ενεργό συμμετοχή όλων στην υλοποίηση των αποφάσεων.

6.2 Χωρισμός Ομάδας σε Ενωμοτίες

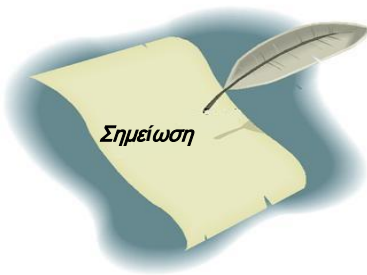
Η Ομάδα χωρίζεται σε μικρότερες ομάδες, σε 2-4 Ενωμοτίες που αποτελούνται από 5 έως 8 παιδιά ανάλογα με τον αριθμό τους. Ο ιδανικός αριθμός των μελών μιας Ενωμοτίας είναι 7. Σε καμία περίπτωση οι Οδηγοί μιας Ενωμοτίας δεν μπορούν να είναι λιγότεροι από 5. (βλ. κεφ.2)

Αν στην Ομάδα υπάρχουν **πάνω από 20 Οδηγοί**, ο αριθμός των Οδηγών σε κάθε Ενωμοτία θα είναι τουλάχιστον 5.

Οι Ενωμοτίες θα πρέπει να είναι ισοδύναμες τόσο στον αριθμό όσο και στις γνώσεις, τις ικανότητες και την οδηγική εμπειρία των παιδιών και να περιλαμβάνουν παιδιά από όλες τις ηλικίες.

Οι διαφορετικές ηλικίες σε κάθε Ενωμοτία εξασφαλίζουν μεγαλύτερη ισοδυναμία μεταξύ των Ενωμοτιών. Εξάλλου, έτσι μοιράζεται η εμπειρία των πιο παλιών, το κέφι των πιο νέων και αναπτύσσεται καλύτερα η δυναμική της Ενωμοτίας.

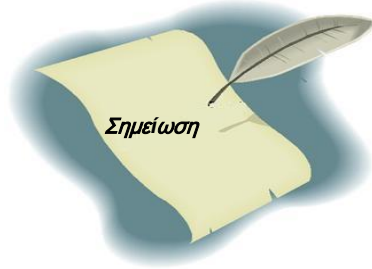
Όταν στην Ομάδα πετούν Πουλιά από το Σμήνος, αυτά έχουν ήδη ενταχθεί από το Συμβούλιο Υπευθύνων σε Ενωμοτίες. Αν όμως τα Πουλιά-νέοι Οδηγοί εκφράσουν την επιθυμία να αλλάξουν Ενωμοτία, τότε μπορούν να το κάνουν, εφόσον δεν αίρεται η ισοδυναμία των Ενωμοτιών.

Η ένταξη των Πουλιών - νέων Οδηγών στην Ομάδα γίνεται με το συγκεκριμένο τρόπο, για να υπάρχει η ισοδυναμία που αναφέρεται παραπάνω. Το Συμβούλιο Υπευθύνων έχει ενημερωθεί από τον/την Αρχηγό του Σμήνους για τα Πουλιά που θα «πετάξουν» (πόσα χρόνια ήταν στο Σμήνος, αν δούλεψαν την Ατομική τους Πρόοδο, αν έχουν κατασκηνωτική εμπειρία κ.λπ.). Γνωρίζει, επίσης, τη σύσταση της κάθε Ενωμοτίας και τις ανάγκες της για καινούργια μέλη. Για το λόγο αυτό μπορεί να κατανέμει με δίκαιο τρόπο τα Πουλιά τα οποία θα πετάξουν στις Ενωμοτίες που πρέπει να ενισχυθούν. Παρόλα αυτά, επειδή είναι σημαντικό να παραμένουν οι Οδηγοί στην ίδια Ενωμοτία όσα χρόνια ανήκουν στην Ομάδα αλλά και εξίσου σημαντικό να είναι χαρούμενοι για την Ενωμοτία που ανήκουν, δίνεται η δυνατότητα στα Πουλιά- νέους

Οδηγούς να ενταχθούν τελικά στην Ενωμοτία που επιθυμούν και όχι σ' αυτήν που επιλέχτηκε για αυτούς.

Όταν στην Ομάδα έρχονται νέα παιδιά, αφού ενημερωθούν για τις ανάγκες που υπάρχουν σε κάθε Ενωμοτία, επιλέγουν μετά από 1-2 Συγκεντρώσεις την Ενωμοτία στην οποία επιθυμούν να ενταχθούν.

Στα νέα παιδιά δίνεται η δυνατότητα να επιλέξουν μόνα τους εξ αρχής σε ποια Ενωμοτία θέλουν να ενταχθούν, γιατί συνήθως έρχονται στην Ομάδα, επειδή ο φίλος/ η φίλη τους είναι Οδηγός και επιθυμούν να είναι μαζί του/της στην ίδια Ενωμοτία. Εξάλλου, το μοναδικό κριτήριο ένταξης στην περίπτωση αυτή, δηλαδή η ηλικία (δεν έχουν καθόλου Οδηγικές γνώσεις, εμπειρίες κ.λπ), δεν μπορεί να επηρεάσει σημαντικά την ισοδυναμία μεταξύ των Ενωμοτιών.

Σε μια καινούργια Ομάδα Οδηγών τα παιδιά χωρίζονται σε Ενωμοτίες σύμφωνα με την προτίμησή τους.

Γίνεται προσπάθεια οι Οδηγοί να παραμένουν στην ίδια Ενωμοτία όλα τα χρόνια που βρίσκονται στην Ομάδα.

Αν η Ομάδα στην αρχή της χρονιάς έχει λιγότερους από 10 Οδηγούς, θα χρειαστεί να ανασταλεί η ομαλή ροή των Συγκεντρώσεων που αφορούν στις Εκλογές, στον Προγραμματισμό, στο Στολισμό Γωνιάς κ.λπ.(βλ .κεφ. 2), έως ότου συμπληρωθεί ο ελάχιστος απαιτούμενος αριθμός. Στην περίπτωση αυτή οι Συγκεντρώσεις της πρώτης τριμηνίας εστιάζονται στην αύξηση του αριθμού των παιδιών. Ο χωρισμός Ενωμοτιών θα γίνει με τη νέα σύνθεση της Ομάδας.

Είναι σημαντικό να τονιστεί ότι, ακόμα και όταν συμπληρωθεί ο αριθμός των 10 Οδηγών, θα πρέπει να συνεχιστούν οι προσπάθειες, έτσι ώστε να επιτευχθεί ο ιδανικός αριθμός των 28 Οδηγών.

6.3 Εκλογές Ενωμοταρχών

Οι Εκλογές πραγματοποιούνται μία φορά το χρόνο, στην αρχή της χρονιάς, πριν το Πέρασμα – Πέταγμα. Πριν την διεξαγωγή των Εκλογών προηγείται το στάδιο της προετοιμασίας στο οποίο εξηγείται η διαδικασία, ορίζονται τα κριτήρια επιλογής και καταρτίζεται το ψηφοδέλτιο με τους υποψηφίους. Στη συνέχεια διεξάγονται Εκλογές κατά τις οποίες εκλέγονται οι Ενωμοτάρχες.

Αναλυτικότερα:

Προετοιμασία

Κατά την προετοιμασία των Εκλογών, στο Συμβούλιο Ομάδας ο Αρχηγός εξηγεί στους Οδηγούς τη σοβαρότητα της ψήφου τους και την ευθύνη που έχουν επιλέγοντας τους Ενωμοτάρχες, γιατί οι Ενωμοτάρχες που θα εκλεγούν θα παραμείνουν για ένα ολόκληρο χρόνο και θα πρέπει να είναι Οδηγοί που όλοι τους εκτιμούν για το χαρακτήρα, τις γνώσεις και τις ικανότητές τους. Στη συνέχεια, παρουσιάζονται με πρωτότυπο τρόπο και συζητούνται τα προσόντα που θα πρέπει να έχει ο Ενωμοτάρχης και, τέλος, καθορίζονται τα κριτήρια επιλογής. Ένας καλός Ενωμοτάρχης πρέπει να είναι:

- ♣ **φιλικός** με όλους, να έχει **χαρούμενη διάθεση** και **ευθύ χαρακτήρα** και να είναι αγαπητός σε όλους
- ♣ **συνεπής**, για να μπορέσουν να στηριχθούν σε αυτόν
- ♣ **συνεργάσιμος**, για να αφήνει και στους άλλους τη χαρά της δράσης
- ♣ **πρόθυμος και εργατικός**, για να δίνει το καλό παράδειγμα
- ♣ **υπεύθυνος και ευσυνείδητος**, για να ολοκληρώνει ό,τι αναλαμβάνει

Τέλος, ο υποψήφιος Ενωμοτάρχης πρέπει:

- ♣ να έχει δώσει Υπόσχεση,
- ♣ να έχει Οδηγική εμπειρία και καλό θα ήταν και κατασκηνωτική.

Ποιοι είναι οι Οδηγοί που διαθέτουν τα περισσότερα προσόντα; Ποιοι έχουν το ζήλο και τη δύναμη να προσπαθήσουν να τα αποκτήσουν;

Το Αρχηγείο φροντίζει να μην "ξεχαστούν" Οδηγοί που τυχόν απουσιάζουν και ενθαρρύνει τους Οδηγούς που έχουν τις δυνατότητες αλλά διστάζουν.

Το Συμβούλιο Ομάδας:

- Αποφασίζει τα κριτήρια επιλογής (προσόντα) των υποψηφίων, όπως αναφέρθηκε παραπάνω.
- Αποφασίζει τι θα γίνει σε περίπτωση ισοψηφίας μεταξύ των υποψηφίων. Συνήθως γίνεται επανάληψη ψηφοφορίας για τους ισοψηφήσαντες ή κλήρωση.
- Προτείνει υποψήφιους που συγκεντρώνουν τα προσόντα που αποφασίστηκαν.
- Εκλέγει Εφορευτική Επιτροπή που την αποτελούν 2 έως 3 Οδηγοί που δε θα είναι υποψήφιοι – μπορεί να είναι Οδηγοί που θα περάσουν στον Κλάδο Μεγάλων Οδηγών - και ένα Στέλεχος. Η Εφορευτική Επιτροπή ετοιμάζει τα ψηφοδέλτια και είναι υπεύθυνη για τη σωστή διεξαγωγή των Εκλογών (εκλογικό κατάλογο, ψηφοδέλτια, κάλπη, παραβάν).
- Αποφασίζει αν θέλει να ψηφίσει και το Αρχηγείο, καθώς οι Οδηγοί είναι αυτοί που πρέπει να εκπαιδευτούν στις δημοκρατικές διαδικασίες. Εντούτοις, επειδή τα Στελέχη συμμετέχουν ισότιμα στη λήψη των αποφάσεων της Ομάδας, μπορούν να ψηφίσουν, εφόσον το Συμβούλιο της Ομάδας αποφασίσει σχετικά.

Εκλογές

Η διαδικασία των εκλογών είναι η ακόλουθη:

Υπενθύμιση κριτηρίων**Προεκλογικός αγώνας Υποψηφίων** (προαιρετικός)

Ψηφοφορία: Οι Εκλογές γίνονται πάντα με μυστική ψηφοφορία, ώστε κάθε Οδηγός να εκφράσει ελεύθερα τη γνώμη του. Δικαίωμα ψήφου έχουν όλα τα μέλη της Ομάδας, εκτός από το Αρχηγείο και τους Οδηγούς που θα περάσουν στους Μεγάλους Οδηγούς. Αυτοί που ψηφίζουν έχουν δικαίωμα να βάλουν τόσους σταυρούς όσοι και ο αριθμός των Ενωμοτιών ή λιγότερους.

Κατά τη διάρκεια της ψηφοφορίας το Αρχηγείο απασχολεί την Ομάδα με παιχνίδια και τραγούδια.

Αν το Συμβούλιο Ομάδας έχει κρίνει ότι και τα Στελέχη θα πρέπει να έχουν ισότιμο λόγο στην εκλογή των Ενωμοταρχών, ψηφίζει και το Αρχηγείο (βλ. και παραπάνω).

Ανακοίνωση αποτελεσμάτων: Ανακοινώνονται τα ονόματα των Οδηγών που εκλέχθηκαν, όχι όμως ο ακριβής αριθμός ψήφων που πήραν.

Ορισμός Ενωμοτάρχη: Αν οι Οδηγοί που εκλεγούν προέρχονται από διαφορετική Ενωμοτία, τότε ο καθένας γίνεται Ενωμοτάρχης στην Ενωμοτία του.

Σε περίπτωση που περισσότεροι από έναν Ενωμοτάρχη εκλεγούν από την ίδια Ενωμοτία:

- ♣ Είτε ορίζεται με κλήρωση ποιος πηγαίνει σε κάθε Ενωμοτία
- ♣ Είτε διαλέγουν οι ίδιοι οι Ενωμοτάρχες μεταξύ τους σε ποια Ενωμοτία θα πάει ο καθένας.

Ορισμός Υπενωμοτάρχη: Υπάρχουν δύο εναλλακτικές δυνατότητες:

- ♣ Είτε επιλέγεται από τον Ενωμοτάρχη (καλό θα είναι να πληροί τα κριτήρια)

♣ Είτε εκλέγεται από την Ενωμοτία

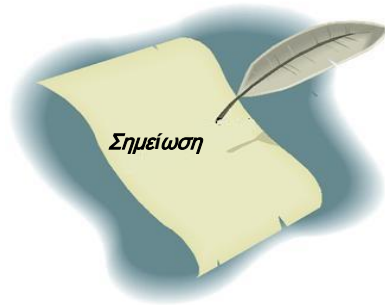
Κατά παράδοση, σε κάθε Ομάδα εφαρμόζεται ένας από τους δύο τρόπους.

Θητεία Ενωμοτάρχη: Η θητεία του Ενωμοτάρχη διαρκεί ένα χρόνο και ο Ενωμοτάρχης έχει δικαίωμα επανεκλογής για ακόμη έναν.

Αν για οποιοδήποτε λόγο αποχωρήσει ο Ενωμοτάρχης πριν από τη λήξη της θητείας του:

♣ είτε προάγεται ο Υπενωμοτάρχης, εφόσον έχει εκλεγεί,

♣ είτε η Ενωμοτία εκλέγει το νέο Ενωμοτάρχη με εσωτερικές Εκλογές, εφόσον ο Υπενωμοτάρχης είχε επιλεγεί από τον Ενωμοτάρχη.

Στο τέλος της Συγκέντρωσης γίνεται η απονομή των διακριτικών των Ενωμοταρχών και Υπενωμοταρχών.

6.4 Υπευθυνότητες

Υπευθυνότητες στην Ομάδα

Την ευθύνη για τις Υπευθυνότητες στην Ομάδα την έχουν τα Στελέχη (βλ. κεφ. 2), που συνεργάζονται όμως στενά με τους αντίστοιχους υπευθύνους των Ενωμοτιών, για να τους βοηθούν και να τους εκπαιδεύουν αλλά και για να είναι και τα ίδια πιο αποτελεσματικά. Για παράδειγμα, στην τακτοποίηση του υλικού της Ομάδας που γίνεται με

ευθύνη του υπεύθυνου Στελέχους, συμμετέχουν και οι υπεύθυνοι Υλικού από κάθε Ενωμοτία.

Υπευθυνότητες στην Ενωμοτία

Οι Υπευθυνότητες αναφέρονται αναλυτικά στη σελίδα 28 του βιβλίου "Καινούρια Μονοπάτια" και είναι οι εξής: Υπευθυνότητα Γραμματέα Πρακτικών Συμβουλίου Ενωμοτίας, Ταμείου, Υλικού, Γωνιάς, Ημερολογίου.

Οι Οδηγοί έχουν δικαίωμα να προτείνουν και δικές τους Υπευθυνότητες, όπως π.χ. Τραγουδιών, Γενεθλίων, Δημοσίων Σχέσεων και άλλες.

6.5 Η Ζωή της Ενωμοτίας

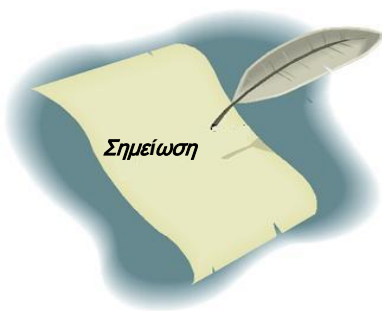
Κάθε Ενωμοτία έχει τη δική της, ανεξάρτητη, "ιδιωτική" ζωή, παράλληλα με τη ζωή της Ομάδας. Η Ενωμοτία έχει τα δικά της ιδιαίτερα χαρακτηριστικά. Έχει όνομα, έμβλημα και κραυγή και δημιουργεί την παράδοσή της. Έχει τη Γωνιά της, το δικό της ξεχωριστό χώρο και τη δική της ξεχωριστή ώρα κατά τη διάρκεια της Συγκέντρωσης, την Ώρα Γωνιάς. Διαθέτει τα δικά της πράγματα, το υλικό της και τηρεί τα βιβλία της. Μπορεί να ασχοληθεί με πράγματα που την ενδιαφέρουν, σχεδιάζοντας και υλοποιώντας τη δική της Δραστηριότητα.

Παράδοση

Η Ομάδα έχει κοινό θέμα για τα ονόματα των Ενωμοτιών. Προτιμότερο είναι τα ονόματα να έχουν σχέση με τη φύση (π.χ. ονόματα ζώων, φυτών, αστερισμών) και να μην αλλάζουν συχνά, για να διατηρείται η παράδοση της Ενωμοτίας αλλά και της Ομάδας. Κάθε Ενωμοτία έχει το έμβλημά της, δηλαδή ένα σήμα που απεικονίζει το όνομά της και το σημαϊάκι της με το έμβλημα αυτό.

Εκτός από το όνομα και το έμβλημα υπάρχουν χίλια δυο άλλα πράγματα που μπορούν να συνδέσουν την Ενωμοτία και να συμβάλουν στη διατήρηση της παράδοσής της.

- ❖ Η κραυγή της Ενωμοτίας: Πρόκειται για μία πρόταση ή ένα δίστιχο που χρησιμοποιείται από την Ενωμοτία, όποτε θέλει να δηλώσει την παρουσία της, να ενθουσιάσει ή να εμπυχώσει τα μέλη της. Πολλές φορές αποτελείται από λέξεις που δε συναντά κανείς στο λεξικό! Οι άγνωστες για όλους τους άλλους λέξεις ενισχύουν το συναίσθημα ενότητας μεταξύ των μελών της Ενωμοτίας και τη μοναδικότητά της, καθώς σε αυτή την περίπτωση, η κραυγή είναι κάτι που κατανοεί μόνο αυτή.
- ❖ Το κοντάρι της Ενωμοτίας: Σε αυτό στερεώνεται το σημαϊάκι με το έμβλημα της Ενωμοτίας. Χρησιμεύει στο Στολισμό της Γωνιάς και προσφέρεται για πρακτική εφαρμογή κόμπων και συνδέσεων. Πολλές Ενωμοτίες συνηθίζουν να διακοσμούν το κοντάρι τους με πυρογραφία. Πολλά μπορούν να μπουν σε ένα κοντάρι: μορς, ανιχνευτικά, κόμπιοι, τα ονόματα των Οδηγών που πέρασαν από την Ενωμοτία κ.ά.
- ❖ Αναμνηστικά-βραβεία
- ❖ Το άλμπουμ με τις φωτογραφίες των Οδηγών που πέρασαν από την Ενωμοτία.

Ακόμα, ένα μικρό δωράκι στους Οδηγούς που γιορτάζουν, μία κοινή βόλτα, ένα απόγευμα στο σπίτι του Ενωμοτάρχη μπορούν να συμβάλουν στην ομαδικότητα και το πνεύμα συνεργασίας και σύμπνοιας μεταξύ των Οδηγών.

Η παραμονή του Οδηγού στην ίδια Ενωμοτία για όσο καιρό ανήκει στην Ομάδα έχει ως αποτέλεσμα το δέσιμο της Ενωμοτίας, κάτι που είναι απαραίτητο προκειμένου ο Οδηγός να αισθανθεί άνετα και να μπορέσει να αναπτυχθεί. Επίσης, συμβάλλει στη διατήρηση της παράδοσής της.

Ωρα Γωνιάς

Η Ωρα Γωνιάς γίνεται σε κάθε Συγκέντρωση, διαρκεί 5-30 λεπτά και είναι η ώρα που η Ενωμοτία κάνει το δικό της ξεχωριστό πρόγραμμα, όπως αυτό καταρτίστηκε στον Προγραμματισμό στην αρχή της τριμηνιάς. Η Ωρα Γωνιάς έχει ωρολόγιο πρόγραμμα που καταρτίζεται με ευθύνη του Ενωμοτάρχη και τον Υπενωμοτάρχη. Το Πρόγραμμα της Ωρας Γωνιάς περιλαμβάνει: εργαστήρια, παιχνίδια-τραγούδια, πέρασμα Μονοπατιών, στολισμό Γωνιάς, εκμάθηση κόμπων-μορς-ανιχνευτικών, προετοιμασία για τη Δραστηριότητα Ενωμοτίας κ.λπ.

Ο ρόλος του Αρχηγείου είναι αρχικά να εκπαιδεύσει τους Ενωμοτάρχες και Υπενωμοτάρχες στο σχεδιασμό ενός προγράμματος Ωρας Γωνιάς και στη συνέχεια να τους βοηθά δίνοντας ιδέες, ερεθίσματα και κάθε υλική ή ηθική υποστήριξη.

Ενδεικτικό πρόγραμμα Ωρας Γωνιάς

- 10' Παιχνίδι: Όλη η Ενωμοτία παίζει το παιχνίδι «Ψείρες».
- 10' Υπευθυνότητες: Κάθε Οδηγός οργανώνει την Υπευθυνότητα που έχει αναλάβει στην Ενωμοτία.
- 5' Συμβούλιο Ενωμοτίας με θέμα την ενίσχυση του ταμείου της Ενωμοτίας.

Πόροι

Για να αποκτήσει υλικό και να υλοποιήσει η Ενωμοτία τις δραστηριότητές της, χρειάζεται χρήματα. Οι πόροι της μπορεί να είναι:

- ❖ Εβδομαδιαία ή μηνιαία εισφορά των μελών της (για παιδαγωγικούς λόγους η εισφορά προέρχεται από το χαρτζιλίκι τους)
- ❖ Εισπράξεις από συγκέντρωση υλικών για ανακύκλωση (εφημερίδες, μπουκάλια, τενεκεδάκια κ.λπ.)
- ❖ Έσοδα από δράσεις των Οδηγών της Ενωμοτίας (αποκριάτικο πάρτι με είσοδο, πλύσιμο αυτοκινήτων, κάλαντα κ.ά.)
- ❖ Έσοδα από πώληση χειροτεχνημάτων, χριστουγεννιάτικων και πασχαλινών ειδών, ημερολογίων κ.ά.

Γωνιά

Η Γωνιά είναι ο ξεχωριστός χώρος της Ενωμοτίας. Περιλαμβάνει: τραπέζι και καθίσματα για όλους τους Οδηγούς, αποθηκευτικό χώρο και κινητή ή σταθερή επιφάνεια, την οποία οι Οδηγοί διακοσμούν σύμφωνα με το Στολισμό Γωνιάς που αποφασίζουν.

Στολισμός Γωνιάς

Στη Γωνιά της Ενωμοτίας περιλαμβάνονται απαραίτητα το όνομα, το έμβλημα και τα ονόματα των Οδηγών (δυναμολόγιο). Ακόμα, μπορούν να συμπεριληφθούν: ο Νόμος, η Υπόσχεση, το Ρητό, οι Υπευθυνότητες, κόμπι, μορς, ανιχνευτικά, το Παγκόσμιο Τριφύλλι, ο Χαιρετισμός, Πίνακας Προόδου, αναμνηστικά, βραβεία και οτιδήποτε άλλο σχετίζεται με την Οδηγική ζωή και την ιστορία της Ενωμοτίας.

Χρησιμοποιούνται υλικά φύσης, ξύλο, όσπρια, φύλλα κ.ά. Ακόμα, μπορεί να χρησιμοποιηθούν φελλός, χαλκός, γυαλί, δέρμα, λινάτσα κ.λπ. Το χαρτί και τα παράγωγά του φθείρονται και καταστρέφονται εύκολα, γι' αυτό και αποφεύγονται.

Οι κατασκευές πρέπει να διακρίνονται από καλαισθησία, πρωτοτυπία, συνδυασμό υλικών και προσεκτικό φινίρισμα. Κατά την τοποθέτηση της διακόσμησης χρειάζεται αρμονία, συμμετρία και τήρηση των αναλογιών στα μεγέθη.

Ο Στολισμός της Γωνιάς ανανεώνεται κάθε χρόνο, αλλά δεν αποκλείεται να διατηρούνται κάποια κομμάτια του από προηγούμενα χρόνια.

ΙΔΕΑ! Η διακόσμηση μπορεί να βασιστεί σε μια Κεντρική Ιδέα που να έχει σχέση με τα ονόματα των Ενωμοτιών ή να είναι επιλογή της Ενωμοτίας. Για παράδειγμα, βυθός, ουρανός, δάσος, διάστημα κ.ά.

Ο Στολισμός καλό είναι να ολοκληρώνεται μέσα στην πρώτη τριμηνία και να ανανεώνεται κατά τη διάρκεια της χρονιάς. Πολλές Ομάδες συνηθίζουν να κάνουν διαγωνισμό για τον καλύτερο Στολισμό Γωνιάς. Σε αυτήν την περίπτωση λαμβάνεται υπόψη, εκτός από το αποτέλεσμα, η συνεργασία όλης της Ενωμοτίας, η συμμετοχή όλων και η συνέπεια.

Ο ρόλος του Αρχηγείου είναι να εκπαιδεύσει στην αρχή της χρονιάς τους Ενωμοτάρχες σχετικά και να δίνει ερεθίσματα, ιδέες και πρακτική

βοήθεια, τόσο κατά τη διάρκεια του σχεδιασμού όσο και κατά τη διάρκεια της εκτέλεσης. Ο Στολισμός Γωνιάς είναι μια θαυμάσια ευκαιρία να μάθουν οι Οδηγοί να δουλεύουν και να δημιουργούν με διάφορα υλικά, (χαλκός, γυαλί, ξύλο) και να χρησιμοποιούν τεχνικές, όπως η πυρογραφία, η νηματογραφία κ.λπ.

Υλικό

Η Ενωμοτία διαθέτει δικό της ξεχωριστό υλικό, το οποίο προμηθεύεται μόνη της, φυλάσσει, ανανεώνει και αξιοποιεί για την πραγματοποίηση της Ώρας Γωνιάς, το Στολισμό της και γενικά τις δράσεις της. Αν η Ενωμοτία δεν έχει ακόμα τους δικούς της πόρους για την προμήθεια του υλικού της, τότε μπορεί να επιδοτηθεί από το ταμείο της Ομάδας.

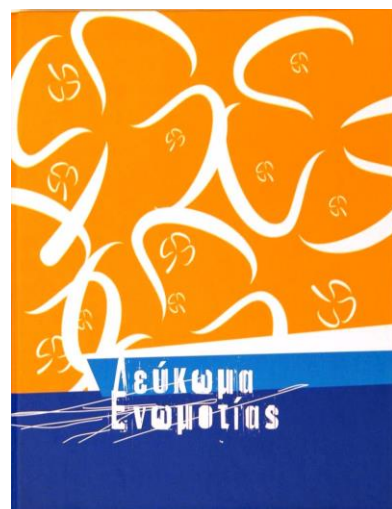
Το Υλικό της Ενωμοτίας περιλαμβάνει γραφική ύλη, παιχνίδια, φωτογραφική μηχανή, κασετόφωνο κ.ά.

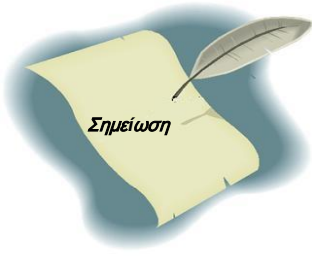
Βιβλία

Μέσα από την τήρηση των βιβλίων, που συνήθως αντιστοιχούν σε συγκεκριμένη Υπευθυνότητα, π.χ. ταμείο, βιβλίο πρακτικών, ημερολόγιο, λεύκωμα φωτογραφιών, παρουσιολόγιο, οδηγικά βιβλία, βιβλίο τραγουδιών-παιχνιδιών, προόδου κ.ά., καταγράφεται η πορεία και η ιστορία της Ενωμοτίας. Εκτός από το ταμείο, που πρέπει να έχει συγκεκριμένη μορφή, όλα τα υπόλοιπα βιβλία μπορεί η Ενωμοτία να τα διαμορφώσει όπως αυτή επιθυμεί.

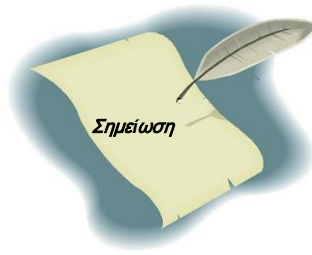

Στο «Μαγαζάκι», στα Κεντρικά Γραφεία του Σ.Ε.Ο στην Αθήνα, διατίθεται το **Λεύκωμα της Ενωμοτίας**, στο οποίο περιλαμβάνονται το βιβλίο του Ταμείου, το βιβλίο των Πρακτικών Σ.Ε., το βιβλίο Προόδου, το παρουσιολόγιο κ.ά. Οι σελίδες του Λευκώματος ανανεώνονται στην αρχή κάθε Οδηγικής χρονιάς και οι σελίδες της προηγούμενης χρονιάς φυλάσσονται στο αρχείο.

Ο ρόλος του Αρχηγείου είναι μέσω του Συμβουλίου Υπευθύνων να ενημερώνεται, να παρακολουθεί και να φροντίζει για την τήρηση των βιβλίων της Ενωμοτίας από τους υπεύθυνους της κάθε Ενωμοτίας.

Το ταμείο της Ενωμοτίας στο τέλος της χρονιάς παραδίδεται στον Αρχηγό και, αν υπάρχει υπόλοιπο, χρησιμοποιείται για να ενισχυθεί οικονομικά η Ενωμοτία την επόμενη χρονιά.

Δραστηριότητα Ενωμοτίας

Η Δραστηριότητα της Ενωμοτίας είναι μια δράση που οργανώνεται και υλοποιείται από την Ενωμοτία για την ίδια την Ενωμοτία σε συγκεκριμένο χρόνο, όπως έχει οριστεί στον Προγραμματισμό Ενωμοτίας.

Αποτελεί βασικό στοιχείο της Αυτοδιοίκησης στην Ομάδα των Οδηγών, συμβάλλει στο «δέσιμο» της Ενωμοτίας και την Πρόοδο όλης της Ομάδας. Σ' όλη τη διάρκεια του σχεδιασμού, της οργάνωσης, της προετοιμασίας, της υλοποίησης και της αξιολόγησης της Δραστηριότητας οι Οηγοί εκφράζουν τη γνώμη τους, συμμετέχουν ενεργά, αναλαμβάνουν πρωτοβουλίες και υπευθυνότητες. Είναι συνυπεύθυνοι για το αποτέλεσμα και εμπλέκονται ενεργά. Ακόμα πιο σημαντικό είναι το γεγονός πως μέσα από την κοινή δράση οι Οηγοί της Ενωμοτίας περνούν περισσότερο χρόνο μαζί, συνεργάζονται και έρχονται πιο κοντά. Γνωρίζουν ο ένας τον άλλο καλύτερα, πέρα από τα στενά όρια της Συγκέντρωσης και της Ώρας Γωνιάς.

Η Δραστηριότητα γίνεται τουλάχιστον 3 φορές μέσα στη διάρκεια της Οηγικής χρονιάς και σε αυτή συμμετέχει η Ενωμοτία μαζί με ένα Στέλεχος το οποίο τη συνοδεύει για λόγους ασφάλειας.

Βήματα για τη Δραστηριότητα Ενωμοτίας**1. Καθορισμός στόχου** της Δραστηριότητας

Η Ενωμοτία ανάλογα με τις ανάγκες και τις επιθυμίες της θέτει το στόχο της Δραστηριότητας.

2. Επιλογή περιεχομένου

- Η Ενωμοτία επιλέγει το περιεχόμενο της Δραστηριότητας με βάση το στόχο που θέλει να πετύχει.
- Καλό είναι να επιλέγουν οι Οδηγοί τη θεματολογία της Δραστηριότητάς τους μέσα από διαφορετικό κάθε φορά άξονα του Ο.Π.Π.

3. Καθορισμός του τόπου όπου θα πραγματοποιηθεί η Δραστηριότητα.**4. Καθορισμός του χρόνου** που θα πραγματοποιηθεί η Δραστηριότητα

Ο χρόνος πραγματοποίησης της Δραστηριότητας μπορεί να μη συμπίπτει με τις ώρες της Συγκέντρωσης.

5. Κατάρτιση ωρολογίου προγράμματος της Δραστηριότητας.

Συνήθως η Δραστηριότητα Ενωμοτίας ακολουθεί τη δομή της Συγκέντρωσης: Άνοιγμα - Κυρίως Μέρος - Σ.Ε. – Κλείσιμο.

6. Καταγραφή υλικών που θα χρειαστούν και **δημιουργία κατάστασης με τα ονόματα των ανθρώπων** με τους οποίους θα συνεργαστεί η Ενωμοτία.**7. Κατανομή αρμοδιοτήτων** σε όλα τα μέλη της Ενωμοτίας βάσει των δυνατοτήτων και των επιθυμιών κάθε μέλους της Ενωμοτίας.

- Ένα ή περισσότερα μέλη της Ενωμοτίας αναλαμβάνουν να προετοιμάσουν κάθε κομμάτι του ωρολογίου προγράμματος.
- Κατανέμονται και άλλες αρμοδιότητες, όπως εύρεση και αγορά υλικών, επικοινωνία με αρμόδια άτομα ή φορείς, κατάρτιση προϋπολογισμού κ.λπ.
- Ο Ενωμοτάρχης συντονίζει όλα τα μέλη της Ενωμοτίας και ελέγχει κάθε υπεύθυνο για την πορεία αυτών που έχει αναλάβει.

8. Κατάρτιση Χρονοδιαγράμματος

- Για την έγκαιρη και σωστή προετοιμασία της Δραστηριότητας απαιτείται χρονοδιάγραμμα των Συμβουλίων Ενωμοτίας και των

διαφόρων εργασιών που έχει αναλάβει κάθε μέλος της Ενωμοτίας.

- Η Ενωμοτία εντάσσει τη Δραστηριότητά της στον Προγραμματισμό σε ημερομηνία που της εξασφαλίζει αρκετό χρόνο, για να προετοιμαστεί, και αρχίζει την προετοιμασία εγκαίρως, ώστε να είναι σε θέση να αντιμετωπίσει τυχόν απρόοπτα ή δυσκολίες.

9. Πραγματοποίηση Δραστηριότητας Ενωμοτίας

10. Η **Αξιολόγηση** γίνεται σε δύο φάσεις:

- Κατά τη διάρκεια της προετοιμασίας, πριν την υλοποίηση και όποτε η Ενωμοτία το θεωρεί αναγκαίο, προκειμένου να αξιολογηθεί η πορεία της δουλειάς, η κάλυψη του χρονοδιαγράμματος και η κάλυψη του στόχου.
- Αμέσως μετά την υλοποίηση της Δραστηριότητας ή στο Συμβούλιο Ενωμοτίας που ακολουθεί χρονικά, η Ενωμοτία αξιολογεί συνολικά τη Δραστηριότητα με βάση το στόχο και τον τρόπο που εργάστηκαν οι Οδηγοί.

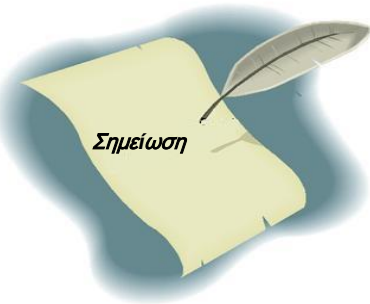
6.6 Συμβούλια

ΣΥΜΒΟΥΛΙΑ	ΠΟΙΟΙ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΥΝ	ΠΟΙΟΣ	ΠΟΤΕ & ΠΟΥ	ΠΟΣΟ	ΘΕΜΑΤΑ	ΣΗΜΑΣΙΑ	ΙΔΙΑΙΤΕΡΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ
ΟΜΑΔΑΣ	<ul style="list-style-type: none"> ❖ όλοι οι Οδηγοί ❖ όλα τα μέλη του Αρχηγείου ❖ ακούγεται η γνώμη όλων, αποφασίζουν όλοι μαζί 	Ένα μέλος του Αρχηγείου	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Συγκέντρωση ❖ Εκδρομή ❖ Κατασκήνωση 	10-30 λεπτά ανάλογα με	<ul style="list-style-type: none"> ❖ ιδέες και επιθυμίες ❖ αξιολόγηση μιας δράσης ❖ παρουσίαση-αξιολόγηση Μονοπατιών ❖ προγραμματισμός ❖ Υπευθυνότητες ❖ ενημέρωση από Αρχηγείο και Ενωμοτίες ❖ όποιο άλλο θέμα απασχολεί την Ομάδα 	<p>πυρήνας Αυτοδιοίκησης</p> <p>όλα τα μέλη είναι ισότιμα και συνυπεύθυνα</p> <p>γίνεται αξιολόγηση της πορείας της Ομάδας</p>	Ο γραμματέας κρατά πρακτικά και τα βάζει στον πίνακα ανακοινώσεων, ώστε να τα βλέπουν όλοι
ΕΝΩΜΟΤΙΑΣ	όλοι οι Οδηγοί της Ενωμοτίας	ο Ενωμοτάρχης	στην Ωρα Γωνιάς σε κάθε Συγκέντρωση, ημέρα εκδρομής/ κατασκήνωσης	5-10 λεπτά ανάλογα με	<ul style="list-style-type: none"> ❖ οργάνωση Δραστηριότητας Ενωμοτίας ❖ επιλογή διακόσμησης Γωνιάς ❖ Προγραμματισμός ❖ διαχείριση ταμείου και Υπευθυνότητων ❖ ενημέρωση από Σ.Υ ❖ όποιο άλλο θέμα απασχολεί την Ενωμοτία 	Είναι η καρδιά της Ενωμοτίας	Μπορεί να γίνει και εκτός Συγκέντρωσης/ εκτός Εστίας
ΥΠΕΥΘΥΝΩΝ	<p>Αρχηγείο</p> <p>Ενωμοτάρχες</p> <p>Υπενωμοτάρχες</p> <p>Οδηγοί με κάποια υπευθυνότητα</p> <p>Οδηγοί με ειδικές γνώσεις</p>	Ένα μέλος του Αρχηγείου	<p>σε κάθε Συγκέντρωση, εκτός αν δεν υπάρχει κάποιο θέμα</p> <p>πριν ή μετά από τη Συγκέντρωση</p>	10-30 λεπτά ανάλογα με	<ul style="list-style-type: none"> ♣ κατάρτιση του προγράμματος της Ομάδας ♣ διεκπεραίωση των θεμάτων του Σ.Υ ♣ συντονισμός των προγραμμάτων των Ενωμοτιών ♣ ένταξη της προόδου των Οδηγών ♣ επίλυση προβλημάτων ♣ λοιπά θέματα 	είναι το εκτελεστικό όργανο του Σ.Ο.	Οι Ενωμοτάρχες και οι Υπενωμοτάρχες αναλαμβάνουν να μεταφέρουν στην Ενωμοτία τα θέματα που συζητήθηκαν στο Σ.Υ

Το Συμβούλιο Ομάδας δεν είναι μόνο η «ώρα των ανακοινώσεων» από την πλευρά του Αρχηγείου, γιατί έτσι χάνει το νόημά του και γίνεται βαρετό. Στο Συμβούλιο Ομάδας το Αρχηγείο θέτει θέματα, οι Οδηγοί εκφράζουν τη γνώμη τους και λαμβάνονται ομαδικά αποφάσεις. Οι Οδηγοί την ώρα του Συμβουλίου θα πρέπει να είναι εφοδιασμένοι με χαρτί και μολύβι, για να σημειώνουν ό,τι τους αφορά. Το Αρχηγείο στο Σ.Ο. δε χάνει την ευκαιρία να ευχαριστεί, να ενθαρρύνει και να επαινεί κάθε αξιόλογη προσπάθεια. Στην περίπτωση που συζητούνται προβλήματα, οι τυχόν παρατηρήσεις του Αρχηγείου γίνονται με προσοχή και ευγένεια. Πάνω απ' όλα, στο Συμβούλιο Ομάδας δίνεται η δυνατότητα σε κάθε Οδηγό να συμμετέχει ενεργά και να εκφράζει τη γνώμη του.

Το Αρχηγείο εξασφαλίζει σε κάθε Συγκέντρωση χρόνο για την Ώρα Γωνιάς και το Συμβούλιο Ενωμοτίας σύμφωνα με ό, τι έχει αποφασιστεί στο Σ.Υ. Αν το Σ.Ε. δεν πραγματοποιείται, η Ενωμοτία στερείται ένα πολύ σημαντικό στοιχείο Αυτοδιοίκησης και το πιθανότερο είναι να οδηγηθεί η Ομάδα στην αποτυχία του Ενωμοτιακού Συστήματος και της Αυτοδιοίκησης στον Κλάδο.

μέρα.

Λόγοι συνέπειας, υπευθυνότητας και καλής συνεργασίας Αρχηγείου και Γονέων επιβάλλουν να ενημερώνει το Αρχηγείο τους Γονείς των Οδηγών που συμμετέχουν στο Σ.Υ. για την υποχρέωση των παιδιών τους να παραμένουν μισή ώρα μετά τη Συγκέντρωση ή να έρχονται μισή ώρα νωρίτερα. Το ίδιο ισχύει, αν έχει αποφασιστεί το Σ.Υ. να γίνεται κάποια άλλη

Στο Συμβούλιο Υπευθύνων γίνεται:

- ❖ ενημέρωση του Αρχηγείου για τη πορεία κάθε Ενωμοτίας και για κάθε Οδηγό ατομικά.
- ❖ ενημέρωση των Ενωμοταρχών για συντονισμό των Ενωμοτιών και για τυχόν θέματα που θα πρέπει να συμπεριλάβουν στο επόμενο Σ. Ε.
- ❖ επίλυση προβλημάτων των Ενωμοτιών
- ❖ προγραμματισμός
- ❖ αξιολόγηση
- ❖ εκπαίδευση Ενωμοταρχών
- ❖ όποιο άλλο θέμα απασχολεί τις Ενωμοτίες

Οι Ενωμοτάρχες και οι Υπενωμοτάρχες είναι το δεξί χέρι του Αρχηγείου και αυτό πρέπει να το αισθανθούν στην πράξη. Η δημιουργία φιλικής, πιο χαλαρής ατμόσφαιρας είναι το κλειδί της επιτυχίας. Ένα κέρασμα, μια αγκαλιά και ένα πλησίασμα μπορούν να κάνουν θαύματα!

6.7 Εκπαίδευση Ενωμοταρχών

Στόχος

Η εκπαίδευση Ενωμοταρχών έχει στόχο:

- να γνωρίσουν οι Ενωμοτάρχες και οι Υπενωμοτάρχες καλύτερα το Ενωμοτιακό Σύστημα με το οποίο είναι οργανωμένη η ζωή της Οδηγικής Ομάδας, ώστε να μπορούν να συμβάλουν στην καλή λειτουργία τους.
- να συνειδητοποιήσουν οι Ενωμοτάρχες και οι Υπενωμοτάρχες το ρόλο που αναλαμβάνουν στην Ενωμοτία τους και στην Ομάδα, ώστε να είναι αποτελεσματικοί και να μπορούν να στηρίξουν την Ενωμοτία τους και την Ομάδα.

Μορφή – Διάρκεια

Η Εκπαίδευση Ενωμοταρχών πρέπει να πραγματοποιείται μέσα στην πρώτη Τριμηνία, λίγο μετά τις Εκλογές Ενωμοταρχών και το Πέρασμα-Πέταγμα. Η πιο αποτελεσματική μορφή Εκπαίδευσης είναι το διήμερο (Σαββατοκύριακο), γιατί εξασφαλίζει χρονικά την πλήρη κάλυψη όλων των θεμάτων. Σε ένα διήμερο αυξάνονται οι πιθανότητες συμμετοχής του συνόλου των Ενωμοταρχών, Υπενωμοταρχών και του Αρχηγείου και δίνεται η ευκαιρία για ανάπτυξη δυναμικών, σαν και αυτές που θα πρέπει να αναπτύξουν οι Ενωμοτάρχες και οι Υπενωμοτάρχες στην Ενωμοτία τους.

Την πρώτη μέρα συμμετέχουν μόνο οι Ενωμοτάρχες και οι Υπενωμοτάρχες που εκπαιδεύονται σε όλα τα θέματα της Εκπαίδευσης Ενωμοταρχών και τη δεύτερη συμμετέχει όλη η Ομάδα και γίνεται η εφαρμογή όλων των εκπαιδευτικών θεμάτων από τους Ενωμοτάρχες στις Ενωμοτίες τους. Εναλλακτικά μπορεί να συμμετέχει στο διήμερο όλη η Ομάδα από την αρχή, με διαφορετικό πρόγραμμα για τους Οδηγούς το Σάββατο, τις ώρες που οι Ενωμοτάρχες και οι Υπενωμοτάρχες εκπαιδεύονται.

Αυτό δεν σημαίνει, βέβαια, ότι δεν υπάρχουν και άλλες μορφές Εκπαίδευσης. Η Εκπαίδευση Ενωμοταρχών μπορεί να γίνει πριν ή μετά τη Συγκέντρωση, σε δύο ή τρία απογεύματα, σε δύο Σαββατοκύριακα ή σε μία ημέρα και η εφαρμογή των θεμάτων με την υπόλοιπη Ομάδα να γίνεται στις αμέσως επόμενες Συγκεντρώσεις. Κριτήριο είναι πάντα οι ανάγκες και οι δυνατότητες των Οδηγών και κυρίως ο διαθέσιμος χρόνος όλων.

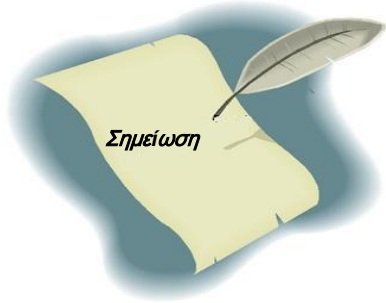
Αν η Εκπαίδευση ολοκληρωθεί σε περισσότερες από μία συναντήσεις, θα πρέπει και πάλι να καλυφθούν πλήρως όλα τα θέματα και να εξασφαλιστεί η συμμετοχή των Ενωμοταρχών και των Υπενωμοταρχών σε όλες τις συναντήσεις, ώστε να μην υπάρχουν κενά σε κανέναν.

Χώρος Διεξαγωγής

Ο χώρος της Εκπαίδευσης επιλέγεται με βάση τη μορφή της. Έτσι, η Εκπαίδευση μπορεί να γίνει στην Εστία, σε καταφύγιο, σε κάποιο Οδηγικό κέντρο, σε ξενώνα και γενικά σε οποιοδήποτε χώρο που μπορεί να καλύψει τις ανάγκες της (π.χ. χώρος για ολομέλεια και παρουσίαση θεμάτων, κουζίνα, διαμονή, τουαλέτες κ.λπ.). Η απόφαση θα πρέπει να ληφθεί με βάση τις δυνατότητες και τα οικονομικά της Ομάδας (ή των Ομάδων που συμμετέχουν).

Συμμετέχοντες

Στην Εκπαίδευση συμμετέχουν μόνο οι Ενωμοτάρχες και οι Υπενωμοτάρχες της Ομάδας, αν η προτεραιότητα του Αρχηγείου είναι να καλύψει εξατομικευμένες ανάγκες των Ενωμοταρχών της Ομάδας του. Η συνεργασία με άλλες Ομάδες είναι επιβεβλημένη, όταν το Αρχηγείο επιθυμεί να αξιοποιήσει τη θετική δυναμική που αναπτύσσεται σε μεγάλο αριθμό εκπαιδευομένων, όταν το ίδιο δεν έχει μεγάλη πείρα στην Εκπαίδευση και, τέλος, για να υπάρχει μεγαλύτερη άνεση στον προϋπολογισμό.

Αν η πείρα του Αρχηγείου είναι μικρή, αν οι συνθήκες είναι δύσκολες, ο χρόνος περιορισμένος, η/ο υπεύθυνη/-ος του Κλάδου, η/ο Συνεργάτης του Κλάδου στην περιοχή, η/ο Τοπική/-ός Έφορος ή η/ο Έφορος Περιφέρειας είναι πάντα πρόθυμοι να βοηθήσουν.

Περιεχόμενο και δομή της Εκπαίδευσης

Θέματα:

Ρόλος και Ευθύνη Ενωμοτάρχη Στόχος: Να συνειδητοποιήσουν τα παιδιά τον ρόλο που αναλαμβάνουν ως Ενωμοτάρχες, να κατανοήσουν την ευθύνη που απορρέει από το ρόλο αυτό και να αυτοδεσμευτούν για την αποτελεσματική εφαρμογή των γνώσεων που θα αποκομίσουν.

Προγραμματισμός Ομάδας / Ενωμοτίας Στόχος: Να μάθουν τι είναι και πώς γίνεται ο Προγραμματισμός στην Ομάδα και την Ενωμοτία και ποιος είναι ο ρόλος τους σε αυτόν.

Ατομική Πρόοδος Στόχος: Να μάθουν ποια είναι η Ατομική Πρόοδος στον Κλάδο, ποια τα στάδιά της και πώς μπορούν να στηρίξουν τα παιδιά της Ενωμοτίας τους στην προσπάθειά τους για την προσωπική τους ανάπτυξη.

Συμβούλια (Ομάδας, Ενωμοτίας, Υπευθύνων) Στόχος: Να μάθουν ποια είναι τα Συμβούλια στα οποία συμμετέχουν οι ίδιοι και οι Οδηγοί της Ομάδας, πώς λειτουργούν, ποιος είναι ο δικός τους ρόλος σε αυτά και

πώς μπορούν να συμβάλουν στην αποδοτική για την Ομάδα ή την Ενωμοτία λειτουργία τους.

Ωρα Γωνιάς Στόχος: Να μάθουν τι είναι Ωρα Γωνιάς, τι περιλαμβάνει, πώς οργανώνεται και ποιος είναι ο ρόλος τους στην οργάνωση της Ωρας Γωνιάς.

Υπευθυνότητες – βιβλία Ομάδας / Ενωμοτίας Στόχος: Να μάθουν ποιες είναι οι Υπευθυνότητες που αναλαμβάνουν οι Οδηγοί της Ενωμοτίας, οι υποχρεώσεις που απορρέουν απ' αυτές, ποια είναι τα βιβλία που τηρεί κάθε Ενωμοτία και η χρησιμότητά τους, καθώς επίσης και ποιο ρόλο αναλαμβάνουν οι ίδιοι, ώστε οι Υπευθυνότητες να συμβάλλουν στην Ατομική Πρόοδο των Οδηγών και στην οργάνωση και καλή λειτουργία της Ενωμοτίας τους.

Δραστηριότητα Ενωμοτίας Στόχος: Να γνωρίσουν τι είναι η Δραστηριότητα της Ενωμοτίας, πώς επιλέγεται, οργανώνεται και πώς πραγματοποιείται, καθώς και το δικό τους ρόλο από το στάδιο της επιλογής της Δραστηριότητας μέχρι την υλοποίηση και την αξιολόγησή της.

Στολισμός Γωνιάς Στόχος: να μάθουν τι είναι ο Στολισμός Γωνιάς, τι περιλαμβάνει και ακόμα τρόπους να διακοσμήσουν με τους Οδηγούς της Ενωμοτίας το δικό τους ιδιαίτερο και ξεχωριστό χώρο μέσα στην Εστία που θα τους εκφράζει και θα τους εμπνέει.

Παρουσίαση εκπαιδευτικών θεμάτων

Τα θέματα δουλεύονται με ζωντάνια, πρωτότυπη παρουσίαση, ευκαιρίες για πρακτική εφαρμογή και συμμετοχή. Κάθε θέμα είναι καλό να ακολουθεί τα εξής στάδια:

1ο στάδιο: Γνώση

Το Αρχηγείο παρουσιάζει με ενδιαφέροντα τρόπο ό,τι χρειάζεται να γνωρίζουν οι Ενωμοτάρχες και οι Υπενωμοτάρχες για το θέμα.

2ο στάδιο : Κατανόηση

Με ένα παιχνίδι, με κουίζ, σταυρόλεξο, ερωτήσεις πολλαπλών επιλογών κ.λπ. ελέγχεται αν οι Οδηγοί κατανόησαν τις πληροφορίες και γνώσεις που παρουσιάστηκαν νωρίτερα. Στο στάδιο αυτό δίνονται διευκρινίσεις και διευρύνεται η γνώση.

3ο στάδιο: Εφαρμογή όσων έμαθαν-Σύνθεση

Δίνεται στους Ενωμοτάρχες και Υπενωμοτάρχες η δυνατότητα να εφαρμόσουν στην πράξη, να βιώσουν, αυτά που έμαθαν και να δημιουργήσουν κάτι που έχει σχέση με το θέμα. Στο 3ο στάδιο και για τα θέματα: Ωρα Γωνιάς, Δραστηριότητα Ενωμοτίας, Υπευθυνότητες, Στολισμός Γωνιάς, Ατομική Πρόοδος μπορεί παραδείγματος χάριν να ζητηθεί από τους εκπαιδευόμενους να σχεδιάσουν πώς θα παρουσιάσουν το αντίστοιχο θέμα στα παιδιά της Ενωμοτίας τους στην Ωρα Γωνιάς.

4ο στάδιο: Αξιολόγηση

Αρχηγείο και εκπαιδευόμενοι αξιολογούν την παρουσίαση, την πληρότητα του θέματος, τι πήγε καλά και τι όχι. Διαπιστώνεται επίσης αν έχει επιτευχθεί και σε ποιο βαθμό ο στόχος του θέματος, αν έχουν καλυφθεί οι ανάγκες των εκπαιδευόμενων και αν η ανταπόκριση και η συμμετοχή τους στο θέμα ήταν η αναμενόμενη.

Πρόγραμμα

Η Εκπαίδευση Ενωμοταρχών έχει Κεντρική Ιδέα, η οποία διευκολύνει το στήσιμο του Προγράμματος και δημιουργεί ένα πιο ευχάριστο πλαίσιο, μέσα στο οποίο μπορούν να παρουσιαστούν τα εκπαιδευτικά θέματα. Επίσης, το Πρόγραμμα εμπλουτίζεται με στοιχεία που συμβάλλουν στην ανάπτυξη δεξιοτήτων, στη διασκέδαση και τη δημιουργία κλίματος δράσης και περιπέτειας: Μεγάλο Παιχνίδι, Νυχτερινό Παιχνίδι, Ζωηρά Παιχνίδια, Εργαστήρι, Ψυχαγωγία. Αν συνεργάζονται περισσότερες από μια Ομάδες, είναι απαραίτητο το παιχνίδι γνωριμίας.

Ο χώρος διακοσμείται με βάση την Κεντρική Ιδέα, χρησιμοποιούνται πίνακες (συνήθως Κεντρικής Ιδέας και Υπηρεσιών), δίνονται διακριτικά, ντοσιέ και αναμνηστικά. Επισημαίνεται ότι το ντοσιέ της Εκπαίδευσης Ενωμοταρχών περιέχει εκτός των άλλων και υλικό σχετικό με τα εκπαιδευτικά θέματα και σκοπός είναι να μπορεί να χρησιμοποιηθεί από τον Ενωμοτάρχη / Υπενωμοτάρχη ως σημείο αναφοράς καθ' όλη τη διάρκεια της χρονιάς.

Κύριο μέλημα είναι η Εκπαίδευση να είναι πολύ καλά προετοιμασμένη και να κρατάει αμείωτο το ενδιαφέρον των Ενωμοταρχών και Υπενωμοταρχών.

6.8 Το Ενωμοτιακό Σύστημα

Το Ενωμοτιακό Σύστημα είναι το χαρακτηριστικό που ξεχωρίζει την Ομάδα των Οδηγών από οποιαδήποτε άλλη ομάδα.

Σύστημα είναι ένα σύνολο ανεξάρτητων μερών που αλληλεπιδρούν και συνεργάζονται για την επίτευξη ενός κοινού στόχου. Η Ομάδα των Οδηγών είναι πράγματι ένα σύνολο από αυτοδιοικούμενες υποομάδες, τις Ενωμοτίες, που αλληλεπιδρούν και συνεργάζονται για την επίτευξη του στόχου ή των στόχων που όλα τα μέλη της Ομάδας ως σύνολο έχουν θέσει στην αρχή της Οδηγικής χρονιάς.

Ο Κλάδος Οδηγών εφαρμόζοντας το Ενωμοτιακό Σύστημα στην Ομάδα των Οδηγών αποβλέπει να συντελέσει στην πολύπλευρη ανάπτυξη των Οδηγών, ώστε να γίνουν άτομα υπεύθυνα, ικανά και δημιουργικά, συνειδητοποιημένοι και ενεργοί πολίτες που θα συμβάλουν στη δημιουργία ενός καλύτερου κόσμου.

6.9 Η Αυτοδιοίκηση στην Εφαρμογή της και ο Ρόλος του Αρχηγείου

Τίποτα στον Οδηγισμό δεν είναι θεωρία και τίποτα δεν έχει αξία, αν δεν έχει γίνει βίωμα και καθημερινός τρόπος ζωής. Αυτό σημαίνει πως το Αρχηγείο της Ομάδας πρέπει να δίνει από την αρχή στις Ενωμοτίες αυτονομία, να δημιουργεί τις κατάλληλες συνθήκες για να ζουν τη δική τους ζωή και κυρίως να τηρεί τη δέσμευση ότι θα λειτουργεί με αυτό το γνώμονα. Από την άλλη μεριά, φροντίζει να εξασφαλίζει την ενότητα της Ομάδας που δεν είναι τίποτα άλλο παρά η αρμονική και συντονισμένη έκφραση της ζωής των Ενωμοτιών.

Το Αρχηγείο έχει επομένως το ρόλο του συντονιστή. Συντονίζω, στην περίπτωση αυτή, σημαίνει βοηθώ τους Οδηγούς:

- να προγραμματίζουν
- να διαλέγουν ρεαλιστικά
- να εξασφαλίζουν ισορροπία στο πρόγραμμά τους
- να μοιράζονται τη δουλειά

- να πραγματοποιούν όσα αποφασίζουν
- να εκφράζουν τη γνώμη τους
- να αξιολογούν καθετί που γίνεται
- να αξιοποιούν τις αποτυχίες όσο και τις επιτυχίες

Στην περίπτωση που η Ομάδα σου δεν λειτουργεί με συνέπεια ως προς τα σημεία της Αυτοδιοίκησης, χρειάζονται μικρά βήματα στην αρχή και όσο η δυναμική της το επιτρέπει, τόσο η Ομάδα θα προοδεύει σταδιακά.

Τρόποι και προϋποθέσεις βελτίωσης:

- Πίστεψε ότι τα παιδιά μπορούν. Μπορούν να επιλέξουν, να αποφασίζουν, να συνεργαστούν και να κάνουν θαύματα. Μόνα τους. Αν κάποια στιγμή διστάσεις, σκέψου τι σκεφτόσουν εσύ, όταν ήσουν σε αυτή την ηλικία και κυρίως τι μπορούσες να κάνεις.
- Κάν' τα να θέλουν. Δώσε κίνητρα, ερεθίσματα, αξιοποίησε μικρά τεχνάσματα προκειμένου να παρακινήσεις τους Οδηγούς και να τους οδηγήσεις στο επιθυμητό αποτέλεσμα. Για παράδειγμα, αν απλά λέμε στους Οδηγούς ότι πρέπει να κάνουν Στολισμό, το πιο πιθανό είναι ότι ή δε θα κάνουν ή θα αργήσουν να τον ολοκληρώσουν. Αν όμως οργανώσουμε ένα διαγωνισμό Στολισμού Γωνιάς μεταξύ των Ενωμοτιών, ίσως δώσουμε περισσότερα κίνητρα, μέσα από τη χαρά της πρόκλησης.
- Βάλε τα όρια. Δώσε ευκαιρίες για επιλογή και ανάληψη πρωτοβουλίας. Το χαρακτηριστικό όμως του δημοκρατικού τρόπου ζωής της Ομάδας είναι η ελευθερία και η τάξη. Επομένως, το Αρχηγείο έχει καθήκον και ευθύνη να οριοθετεί το πλαίσιο μέσα στο οποίο κινούμαστε, κυρίως για να συνειδητοποιήσουν οι Οδηγοί ότι ελευθερία και δημοκρατία δε σημαίνει "κάνω ό,τι μου κατέβει στο κεφάλι".
- Κάνε ένα σχέδιο δράσης ως προς κάθε σημείο της Αυτοδιοίκησης ξεχωριστά, βάλε βραχυπρόθεσμο στόχο για τη συγκεκριμένη χρονιά και μακροπρόθεσμο στόχο για τα επόμενα χρόνια.

- **1° βήμα:** Αξιολόγησε σε ποιο σημείο βρίσκεται η Ομάδα σου
- **2° βήμα:** Βρες τις αιτίες των προβλημάτων και τρόπους για να τις εξαλείψεις
- **3° βήμα:** Κάνε κάτι

Παράδειγμα σχετικά με τη Δραστηριότητα Ενωμοτίας

1° βήμα. Η συγκεκριμένη υποθετική Ομάδα Οδηγών διαθέτει τέσσερις Ενωμοτίες με ικανοποιητικό αριθμό η κάθε μία. Οι Ενωμοτάρχες έχουν εκλεγεί κανονικά και έχει γίνει Εκπαίδευση Ενωμοταρχών. Ωστόσο, δεν φαίνεται να ενδιαφέρονται οι Ενωμοτίες για τη Δραστηριότητα Ενωμοτίας.

2° βήμα: Υπάρχει έλλειψη ενδιαφέροντος που οφείλεται σε δυο λόγους. Ο πρώτος είναι ότι οι Οηγοί δεν έχουν καταλάβει τι ακριβώς είναι η Δραστηριότητα Ενωμοτίας, αφού δεν έχουν κάνει ποτέ, και ο δεύτερος λόγος είναι ότι δεν ξέρουν γιατί πρέπει να την κάνουν ή αλλιώς τι θα αποκομίσουν από αυτή. Άρα το Αρχηγείο θα πρέπει να τους δώσει να καταλάβουν, χωρίς πολλά λόγια και νουθεσίες, τι είναι η Δραστηριότητα και πόσο καλά θα περάσουν, βοηθώντας τους να επιλέξουν Δραστηριότητα με περιορισμένες για πρώτη φορά απαιτήσεις.

3° βήμα:

-Ξέρουν οι Ενωμοτάρχες τι είναι η Δραστηριότητα της Ενωμοτίας;

-*Αν όχι, εκπαίδευσέ τους και κυρίως ενθουσίασέ τους στο Σ.Υ.*

-Ξέρουν οι Οηγοί τι είναι η Δραστηριότητα της Ενωμοτίας;

-*Φρόντισε οι Ενωμοτάρχες να περάσουν το μήνυμα στην υπόλοιπη Ενωμοτία.*

-Έχουν κάνει ποτέ κάτι μαζί ως Ενωμοτία εκτός Συγκέντρωσης;

-*Αν όχι, ξεκίνα από κάτι μικρό: πρότεινέ τους να διανυκτερεύσουν όλοι μαζί, να περάσουν ένα απόγευμα μαγειρεύοντας ή κατασκευάζοντας κάτι, να δουλέψουν για το Στολισμό Γωνιάς ένα απόγευμα στην Εστία με μουσική, αναψυκτικά και φαγητό.*

-Μήπως οι Οδηγοί χάνουν πολύτιμο χρόνο και δεν καταλήγουν πουθενά;

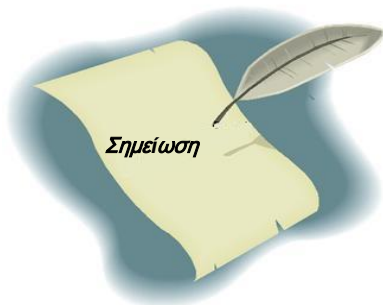
-*Δώσε έτοιμες ιδέες. Δεν πειράζει να το κάνεις στην αρχή, για να ξεκινήσουν από κάπου.*

-Φαίνεται ότι δεν μπορεί να συντονιστεί κανένας και δεν υπάρχει αρκετός χρόνος;

-*Αξιοποίησε τον Προγραμματισμό, φρόντισε να "τοποθετηθούν" οι δραστηριότητες σε ημερομηνίες που να δίνουν αρκετό χρόνο για την προετοιμασία τους.*

-Αποτελέσματα;

-*Ικανοποίηση και περηφάνια από την επιτυχία της προσπάθειας των Οδηγών. ("Τα δικά μας τα παιδιά το κατάφεραν αυτό;")*

Χρήσιμο αρχείο για την αυτοδιοίκηση είναι το Πρόγραμμα Χρονιάς του Κλάδου Οδηγών, «Ενωμοτία 5 Αστέρων».

Υπευθυνότητες Ομάδας: Επιλογή των Οδηγών στο Σ.Ο.

Γραμματέας Σ.Ο.

Υπεύθυνος Ημερολογίου

Υπεύθυνος Φαρμακείου

Φωτογράφος

Υπευθυνότητες Ενωμοτίας: Ενωμοτάρχης

(θητεία 1 έτος, δικαίωμα επανεκλογής
για 1 έτος ακόμα)

Επιλογή των παιδιών στο Σ.Ε.

Γραμματέας Σ.Ε.

Ταμίας

Υπεύθυνος Υλικού

Υπεύθυνος Γωνιάς

Υπεύθυνος Ημερολογίου

Συμβούλια

Συμβούλιο Ομάδας (Σ.Ο.)

Πότε Σε κάθε Συγκέντρωση

Ποιοι Όλα τα μέλη της Ομάδας (Οδηγοί και Αρχηγείο)

Γιατί Ακούγεται η γνώμη όλων - Παίρνονται αποφάσεις και μοιράζεται η ευθύνη για την πορεία της Ομάδας.

Θέματα Ιδέες - επιθυμίες- προγραμματισμός - αξιολόγηση - ενημέρωση – πρόοδος

Συμβούλιο Ενωμοτίας (Σ.Ε.)

Πότε Σε κάθε Συγκέντρωση

Ποιοι Τα μέλη της Ενωμοτίας

Θέματα Προτάσεις για Σ.Ο.- Πρόγραμμα Ενωμοτίας (ιδέες, επιθυμίες, 1ο – 5ο στάδιο προγραμματισμού)/ Δραστηριότητα - ιδέες για διακόσμηση - διαχείριση χρημάτων - ενημέρωση από Σ.Υ.- παρακολούθηση των Υπευθυνότητων.

Συμβούλιο Υπευθύνων (Σ.Υ.)

Πότε Πριν ή μετά από κάθε Συγκέντρωση ή σε άλλη συμφωνημένη τακτή ημέρα και ώρα.

Ποιοι Αρχηγείο + Ενωμοτάρχες + Υπενωμοτάρχες
(+ Οδηγοί με υπευθυνότητες - Πτυχία)

Θέματα Τελικό πρόγραμμα μετά το Σ.Ο. - συντονισμός δράσεων - επίλυση
πρακτικών προβλημάτων - ενημέρωση από Σ.Ε.

Εκπαίδευση Ενωμοταρχών - Υπενωμοταρχών

Πότε Αρχή χρονιάς, μέσα στην πρώτη τριμηνία

Διάρκεια Μονοήμερη, διήμερη ή σε φάσεις

Που Εστία, ξενώνας, εκπαιδευτικό κέντρο κ.ά.

Θέματα Ρόλος και ευθύνη Ενωμοτάρχη / Ώρα γωνιάς/
Υπευθυνότητες- Βιβλία-Υλικό / Στολισμός γωνιάς /
Προγραμματισμός Ομάδας & Ενωμοτίας/ Συμβούλια/
Δραστηριότητα Ενωμοτίας/ Ατομική Πρόοδος.

Ενωμοτιακή Ζωή

Παράδοση Όνομα Ενωμοτίας/Παραμονή Οδηγών/
Κραυγή/ Συνήθειες - Αναμνήσεις που ενώνουν.

Ώρα Γωνιάς Διάρκεια 5 ' - 30'
Προετοιμασία Από τον
Ενωμοτάρχη/Υπενωμοτ
άρχη με κατάρτιση
ωρολογίου
προγράμματος

Περιεχόμενο Στολισμός Γωνιάς,
παιχνίδια, τεχνικά θέματα,
γνώσεις κ.ά.

Πόροι

Γωνιά

Υλικό

Βιβλία

Δραστηριότητα Ενωμοτίας

- Καθορισμός **στόχου**
- Επιλογή **περιεχομένου**
- Καθορισμός **τόπου**
- Καθορισμός **χρόνου**
- Κατάρτιση **ωρολογίου προγράμματος**
- Εντοπισμός **υλικών και ανθρώπων**
- **Κατανομή αρμοδιοτήτων** σε όλα τα μέλη της Ενωμοτίας
- Κατάρτιση **Χρονοδιαγράμματος**
- Πραγματοποίηση **Δραστηριότητας Ενωμοτίας**
- **Αξιολόγηση**

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7: ΠΡΟΟΔΟΣ

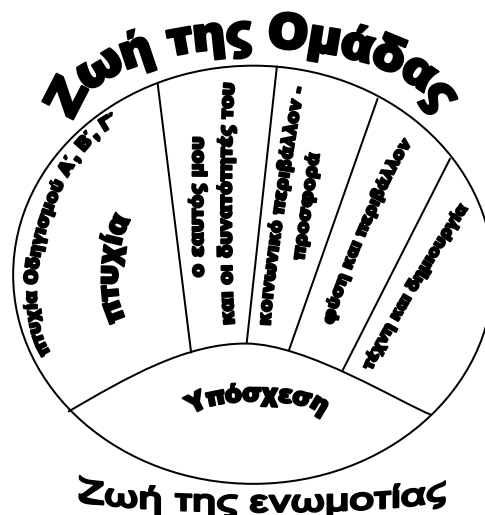
7.1 Εισαγωγή

Η **Ατομική Πρόοδος** ως αναπόσπαστο κομμάτι του Οδηγικού Παιδαγωγικού Προγράμματος συμβάλλει στην προσωπική **ανάπτυξη** των Οδηγών:

- Με τις δραστηριότητες / δοκιμασίες που προτείνει στους Οδηγούς
- Με τη διαδικασία που ακολουθείται για την επιλογή τους, την προετοιμασία και παρουσίασή τους από τους Οδηγούς και την τελική τους αξιολόγηση από τη Ομάδα ή την Ενωμοτία.

Τα **Μονοπάτια** και τα **Πτυχία** είναι **μεμονωμένες δραστηριότητες / δοκιμασίες ή ένα σύνολο δραστηριοτήτων / δοκιμασιών που αποτελούν το περιεχόμενο της Ατομικής Πρόοδου** των Οδηγών. Η επιλογή, η προετοιμασία, η παρουσίαση των Μονοπατιών ή των Πτυχίων δίνει την ευκαιρία στους Οδηγούς να ανακαλύψουν και να καλλιεργήσουν τα ταλέντα και τις κλίσεις τους, να αξιοποιήσουν τη δημιουργικότητά τους, να ερευνήσουν, να εμπεδώσουν τις γνώσεις τους και τελικά να ενισχύσουν την εμπιστοσύνη στον εαυτό τους και να προοδεύσουν. Οι Οδηγοί επιλέγουν μόνοι τους ανάλογα με τις κλίσεις και τα ενδιαφέροντά τους με ποιες δραστηριότητες θέλουν να ασχοληθούν και η ενασχόλησή τους με αυτές σε όλα τα στάδια από την επιλογή ως την αξιολόγηση είναι ουσιαστικά η έμπρακτη εφαρμογή του "**μαθαίνω κάνοντας**" (learning by doing). Είναι, λοιπόν, πολύ σημαντικό να βοηθήσει το Αρχηγείο τους Οδηγούς της Ομάδας να συνειδητοποιήσουν τη σημασία της Ατομικής Πρόοδου.

Η Ατομική Πρόοδος στον Κλάδο Οδηγών ξεκινά με την **Υπόσχεση** και συνεχίζεται με τα **Μονοπάτια** και τα **Πτυχία** που οδηγούν σε **Κορυφές**.

Ατομική Πρόοδος = προσωπική επιλογή + ατομική προσπάθεια

7.2 Υπόσχεση

Η **Υπόσχεση**, ο Νόμος και το Ρητό εκφράζουν την Ιδεολογία του Οδηγισμού. Όλες οι Αξίες και τα Ιδεώδη που χαρακτηρίζουν την Οδηγική ζωή διατυπώνονται μέσα στην Υπόσχεση, το Νόμο και το Ρητό, για αυτό και η Υπόσχεση είναι από τα πρώτα στοιχεία του Οδηγισμού με τα οποία πρέπει να φέρουμε σε επαφή τους νέους Οδηγούς της Ομάδας.

ΥΠΟΣΧΕΣΗ ΚΛΑΔΟΥ ΟΔΗΓΩΝ

*Υπόσχομαι με πίστη στο Θεό
να αγαπώ την πατρίδα μου
και να υπερασπίζομαι την ειρήνη και την ελευθερία,
να βοηθώ παντού και πάντοτε
και να κάνω τρόπο ζωής τις αξίες του Οδηγισμού.*

Τι σημαίνει η Υπόσχεση των Οδηγών;

Η Υπόσχεση σημαίνει **να προσπαθείς να κάνεις το καλύτερο που μπορείς** και αυτό είναι διαφορετικό για κάθε Οδηγό. Τα λόγια της Υπόσχεσης έχουν ιδιαίτερο νόημα.

Πίστη στο Θεό σημαίνει:

- νοιάζομαι για τους άλλους
- αγαπώ τον κόσμο γύρω μου
- μαθαίνω για τη θρησκεία μου και προσπαθώ να ζω σύμφωνα με αυτήν
- μοιράζομαι τις αρχές της πίστης μου με τους άλλους, για να με καταλάβουν και είμαι διατεθειμένος να τους καταλάβω κι εγώ

Αγαπώ την πατρίδα σημαίνει:

- σέβομαι και τηρώ τους νόμους
- είμαι ένα χρήσιμο μέλος της κοινωνίας μου
- μαθαίνω για την ιστορία και την παράδοση της πατρίδας μου
- αναγνωρίζω την αξία της ειρήνης και της ελευθερίας και προσπαθώ να τις διαφυλάξω

- είμαι «πρεσβευτής» της χώρας μου, όταν βρεθώ στο εξωτερικό ή όταν βρεθώ με ανθρώπους από άλλες χώρες.

Κάνω τρόπο ζωής τις αξίες του Οδηγισμού σημαίνει:

Στην καθημερινή μου ζωή προσπαθώ να ζω σύμφωνα με τις παραπάνω Αξίες καθώς και με τις υπόλοιπες Αξίες του Οδηγισμού που πηγάζουν από τον Οδηγικό Νόμο.

ΟΔΗΓΙΚΟΣ ΝΟΜΟΣ

Οι Οδηγοί

- Είναι ειλικρινείς και δίκαιοι.
- Σέβονται τα δικαιώματα των άλλων και τηρούν τους νόμους.
- Είναι δημιουργικοί, πρόθυμοι και συμμετέχουν στο κοινωνικό σύνολο.
- Ανακαλύπτουν και καλλιεργούν τις δυνατότητες τους.
- Είναι καλοί φίλοι, πρόσχαροι και ευγενικοί με όλους.
- Αγαπούν και προστατεύουν τη φύση και το περιβάλλον.
- Είναι εργατικοί, συνεπείς και υπεύθυνοι.
- Έχουν θάρρος και ψυχραιμία
- Αγαπούν και φροντίζουν την οικογένεια τους.
- Είναι αξιοπρεπείς και ελέγχουν τις σκέψεις, τα λόγια και τις πράξεις τους.

Ο **Νόμος** είναι ένας κώδικας κανόνων που καθορίζουν για τους Οδηγούς μια στάση ζωής. Εμπεριέχει στα 10 άρθρα του Ιδανικά και Αξίες γενικά παραδεκτές: σεβασμό, φιλία, αλληλοβοήθεια, ευγένεια, φυσιολατρία, ευσυνειδησία, αισιοδοξία, εργατικότητα, αξιοπρέπεια, ειλικρίνεια, δικαιοσύνη, αγάπη.

Το Ρητό του Κλάδου Οδηγών "**Εσο Έτοιμος**" σημαίνει ότι οι Οδηγοί είναι έτοιμοι να προσφέρουν παντού και πάντα, να βοηθούν σε οποιαδήποτε δύσκολη ή εύκολη κατάσταση, σημαίνει ότι προσπαθούν πάντα για το καλύτερο δυνατό αντιμετωπίζοντας τα εμπόδια και τις δυσκολίες με ψυχραιμία, ευελιξία και προνοητικότητα. Όλες οι νέες γνώσεις, οι δεξιότητες και οι εμπειρίες που αποκτά ένας Οδηγός μέσα από την Οδηγική ζωή έχουν νόημα μόνο όταν τις αξιοποιεί, για να

φανεί χρήσιμος όχι μόνο στον εαυτό του αλλά κυρίως στους άλλους γύρω του.

Γιατί δίνουμε Υπόσχεση:

Υπάρχουν πολλά πράγματα που ξεχωρίζουν τους Οδηγούς από άλλες οργανώσεις για νέους, αλλά το πιο σημαντικό είναι ότι οι Οδηγοί σε όλο τον κόσμο δίνουν την ίδια σχεδόν Υπόσχεση.

Αυτό σημαίνει ότι όλοι οι Οδηγοί, όπου κι αν ζουν, έχουν τον ίδιο στόχο και ότι θα προσπαθήσουν να κάνουν το καλύτερο που μπορούν, για να τον πετύχουν.

Δίνοντας Υπόσχεση, ο Οδηγός δεσμεύεται - δεν ορκίζεται - ότι αναλαμβάνει μια υποχρέωση απέναντι στον εαυτό του "να προσπαθήσει" να τηρήσει και να ενσωματώσει στην καθημερινότητά του μια καλύτερη ποιότητα ζωής, που στηρίζεται πλήρως στις Αρχές και τις Αξίες του Οδηγισμού.

Το Αρχηγείο προετοιμάζει τους νέους Οδηγούς να δώσουν την Υπόσχεσή τους βοηθώντας τους με ευχάριστο τρόπο να συνειδητοποιήσουν τις Αξίες του Οδηγικού Νόμου και της Υπόσχεσης. Ακόμη φροντίζει να δώσει ευκαιρίες στα νέα μέλη να γνωριστούν ουσιαστικά με τα υπόλοιπα μέλη της Ομάδας και της Ενωμοτίας τους.

Οι καινούργιοι Οδηγοί πρέπει να δίνουν Υπόσχεση σύντομα, κατά τη διάρκεια της Α' τριμηνίας. Στο κεφάλαιο "Τελετές" περιγράφεται η Τελετή της Υπόσχεσης με κάθε λεπτομέρεια. Πριν από την Τελετή γίνεται μια συζήτηση των Οδηγών με τον Αρχηγό με θέμα την Υπόσχεση και την ιδιαίτερη σημασία της, ώστε να αποφασίσουν οι Οδηγοί αν είναι έτοιμοι να δώσουν την Υπόσχεσή τους. Κάθε Οδηγός αποφασίζει προσωπικά και μόνο αυτός αν είναι έτοιμος για αυτό το βήμα. Ευθύνη του Αρχηγού και του Ενωμοτάρχη είναι να υποστηρίξουν και να ενθαρρύνουν τους καινούργιους Οδηγούς να δώσουν Υπόσχεση το συντομότερο δυνατό.

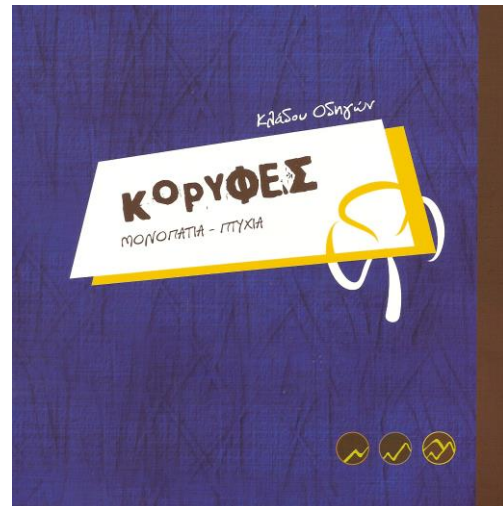
7.3 Μονοπάτια

Αφού δώσουν οι Οδηγοί Υπόσχεση, μπορούν να αρχίσουν να περνάνε **Μονοπάτια και Πτυχία**.

Τα Μονοπάτια είναι δραστηριότητες/ασχολίες που επιλέγουν, προετοιμάζουν και παρουσιάζουν οι Οδηγοί και το περιεχόμενό τους αφορά στις παρακάτω θεματικές ενότητες:

- Ο εαυτός μου και οι δυνατότητές του
- Κοινωνικό περιβάλλον - προσφορά
- Φύση και περιβάλλον
- Τέχνη και δημιουργία

Τα Μονοπάτια βρίσκονται στο βιβλίο «Κορυφές» κατανεμημένα στα αντίστοιχα κεφάλαια.

Προγραμματισμός – Δήλωση

Οι Οδηγοί, αφού μόνοι τους ή με τη βοήθεια της Ενωμοτίας τους επιλέξουν τα Μονοπάτια που τους ενδιαφέρουν, τα δηλώνουν στον Ενωμοτάρχη τους και εκείνος με την σειρά του ενημερώνει το Σ.Υ., ώστε να ενταχθούν στον Προγραμματισμό της Ομάδας. Αφού προσδιοριστεί η ημερομηνία της παρουσίασής τους, οι Ενωμοτάρχες ενημερώνουν σχετικά τους ενδιαφερόμενους Οδηγούς.

Προετοιμασία

Όταν οι Οδηγοί προετοιμάζουν Μονοπάτια, πρέπει να έχουν στο νου τους τα κριτήρια με τα οποία θα αξιολογηθεί η δουλειά τους.

Τα **σημαντικότερα κριτήρια** που καθορίζουν αν ένας Οδηγός "περνάει" κάποιο Μονοπάτι είναι:

- να είναι καλά προετοιμασμένο
- να έχει πρωτοτυπία
- να είναι μέσα στο θέμα
- να έχει προσεγμένη παρουσίαση
- να έχει φαντασία

Για τα Μονοπάτια θυμόμαστε πάντα τα «3 Π»:
Προετοιμασία, Πρωτοτυπία, Παρουσίαση.

Παρουσίαση - Αξιολόγηση

Μπορεί να επιλεγεί κάθε μέσο για την παρουσίαση, όπως αφήγηση, σκετς, βίντεο, παιχνίδι, πίνακες, αφίσες, πανό και να χρησιμοποιηθεί οποιοδήποτε υλικό ή συνδυασμός υλικών και μέσων. Μέσα που προσδίδουν στην πρωτοτυπία και τη φαντασία, όπως η μεταμφίεση ή η συνοδεία μουσικής, κάνουν ένα Μονοπάτι να ξεχωρίζει.

Τα Μονοπάτια **παρουσιάζονται** και **αξιολογούνται** στο Συμβούλιο Ομάδας.

Όταν τα Μονοπάτια που πρόκειται να παρουσιαστούν είναι αρκετά, το Αρχηγείο βρίσκει ένα πρωτότυπο τρόπο για την επιλογή της σειράς παρουσίασης. (Για παράδειγμα, όλα τα Μονοπάτια είναι γραμμένα σε χαρτόνι σε σχήμα αερόστατου και κρέμονται από ένα σχοινί. Ένας Οδηγός, τυχαία, επιλέγει το αερόστατο που θα «πετάξει», δηλαδή το Μονοπάτι που θα παρουσιαστεί.)

Όλα τα μέλη του Συμβουλίου Ομάδας, Οδηγοί και Στελέχη, μπορούν στο τέλος της παρουσίασης ενός Μονοπατιού να υποβάλουν ερωτήματα στον Οδηγό σχετικά με το θέμα του Μονοπατιού, την προετοιμασία και τα υπόλοιπα κριτήρια, ώστε να σχηματίσουν πληρέστερη εικόνα.

Τέλος, **ψηφίζουν** όλοι **οι Οδηγοί**, όχι τα Στελέχη, με φανερή ψηφοφορία, αν κρίνουν ότι το Μονοπάτι αξίζει να περαστεί ή όχι. Ο πρωτότυπος τρόπος και στη διαδικασία της ψηφοφορίας δημιουργεί ένα ευχάριστο κλίμα και μια όμορφη ατμόσφαιρα για όλους. (Για παράδειγμα, σε συνέχεια του προηγούμενου, όσοι Οδηγοί θεωρούν ότι ο Οδηγός περνάει το Μονοπάτι, όπου το **περνάει = πετάει το αερόστατο**, σηκώνονται από τη θέση τους και ανεβαίνουν όσο πιο ψηλά μπορούν, σε κάθισμα, σε τραπέζι κ.λπ. Όσοι θεωρούν ότι ο Οδηγός δεν περνάει το Μονοπάτι, όπου το **δεν περνάει = το αερόστατο μένει στο έδαφος**, κάθονται όσο πιο χαμηλά μπορούν, π.χ. στο πάτωμα.

Είναι σημαντικό το Αρχηγείο να εκπαιδεύσει τους Οδηγούς, έτσι ώστε κατά την αξιολόγηση των Μονοπατιών να λαμβάνουν υπόψη τους τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά και τις δυνατότητες των Οδηγών που παρουσιάζουν Μονοπάτια καθώς και τις συνθήκες, όπως για παράδειγμα, αν πρόκειται για το πρώτο τους Μονοπάτι.

7.4 Πτυχία

Στο βιβλίο «**Κορυφές**» βρίσκονται με αλφαβητική σειρά τα **Πτυχία**. Τα Πτυχία αποτελούνται από ένα σύνολο 5 - 7 δραστηριοτήτων και απαιτήσεων και δίνουν ακόμα μεγαλύτερη δυνατότητα εμπάθυνας και εξειδίκευσης σε ένα συγκεκριμένο θέμα που ενδιαφέρει τους Οδηγούς.

Είναι σημαντικό να κατανοήσει και να εξηγήσει εκ των προτέρων το Αρχηγείο στους Οδηγούς ότι η φύση των Πτυχίων επιβάλλει την παρουσία κάποιου Ειδικού που θα κρίνει το Πτυχίο επιτυχές ή όχι. Αυτό δείχνει τη σημασία που έχει η σωστή προετοιμασία του Πτυχίου και χαρίζει στα Πτυχία **μεγαλύτερη βαρύτητα** ενισχύοντας την πρόκληση στους Οδηγούς. «Ειδικός» σε πολλά Πτυχία μπορεί να είναι και ο Αρχηγός ή μέλος του Αρχηγείου, αρκεί να έχουν βέβαια ικανοποιητικές γνώσεις σχετικά με το θέμα και να έχουν προετοιμαστεί κατάλληλα.

Προγραμματισμός - Δήλωση - Προετοιμασία

Ο Αρχηγός πρέπει να γνωρίζει ποια Πτυχία θέλουν να περάσουν οι Οδηγοί της Ομάδας, ώστε να φροντίσει έγκαιρα για την εξεύρεση κάποιου ανθρώπου με ειδικές γνώσεις, εφόσον αυτό χρειάζεται, και να προγραμματίσει τότε θα γίνει η παρουσίαση (πριν ή μετά τη Συγκέντρωση, σε Συγκέντρωση Προόδου, σε εκδρομή κ.λπ.). Η δήλωση των Πτυχίων γίνεται όπως ακριβώς και των Μονοπατιών και τα κριτήρια που θα πρέπει να έχουν στο νου τους οι Οδηγοί, όταν προετοιμάζουν ένα Πτυχίο, είναι ίδια με αυτά των Μονοπατιών. Οι Οδηγοί έχουν δικαίωμα να μην προετοιμάσουν μία από τις απαιτήσεις του Πτυχίου (αυτό δεν ισχύει για τα Πτυχία Οδηγισμού).

Παρουσίαση - Αξιολόγηση

Τα Πτυχία παρουσιάζονται και αξιολογούνται από Ειδικούς. Πριν την παρουσίαση των Πτυχίων οι Ειδικοί έχουν ενημερωθεί από το Αρχηγείο

και γνωρίζουν τα κριτήρια αξιολόγησης. Οι Οδηγοί την ημέρα της παρουσίασης παρουσιάζουν στον Ειδικό τις απαιτήσεις του Πτυχίου, τις ιδιαίτερες γνώσεις που απέκτησαν και τις πηγές που χρησιμοποίησαν στο στάδιο της προετοιμασίας. Αν ο Ειδικός με βάση τα κριτήρια διαπιστώσει ότι οι Οδηγοί ανταποκρίθηκαν στις απαιτήσεις του Πτυχίου, τότε θεωρείται ότι οι Οδηγοί πέρασαν το Πτυχίο με επιτυχία και ενημερώνεται ο Αρχηγός. Μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του Πτυχίου, ο Αρχηγός συμπληρώνει την καρτέλα Προόδου και ο Οδηγός μπορεί να αγοράσει ή να παραγγείλει το αντίστοιχο Πτυχίο από το Μαγαζάκι.

Πτυχία Οδηγισμού

Τα Πτυχία Οδηγισμού είναι μια ειδική κατηγορία Πτυχίων που αποτυπώνουν την πρόοδο των Οδηγών στην απόκτηση Οδηγικών γνώσεων και την εξέλιξη τους μέσα από τη ζωή της Ομάδας και της Ενωμοτίας.

Για το Πτυχίο Οδηγισμού Α΄ οι Οδηγοί πρέπει να γνωρίζουν:

1. πότε, πώς και από ποιον ιδρύθηκε ο Οδηγισμός στην Ελλάδα και τον κόσμο,
2. τι συμβολίζει το Τριφύλλι της Υπόσχεσης (έμβλημα Σ.Ε.Ο.),
3. σταυρόκομπο και ψαλιδιά,
4. πώς να περιποιηθούν ένα απλό τραύμα και τσίμπημα εντόμου.

Θα πρέπει ακόμα:

5. να έχουν συμμετάσχει ενεργά στο Στολισμό Γωνιάς της Ενωμοτίας του και
6. να έχουν παίξει ένα Μεγάλο Παιχνίδι.

Για το Πτυχίο Οδηγισμού Β΄ οι Οδηγοί πρέπει να γνωρίζουν:

1. τι γιορτάζουν οι Οδηγοί όλου του κόσμου στις 22 Φεβρουαρίου, ποια είναι και πού βρίσκονται τα Παγκόσμια Οδηγικά Κέντρα,

2. σταυροειδή και παράλληλη σύνδεση,
3. πώς να βρίσκουν το Βορρά με πυξίδα και τουλάχιστον δύο άλλους τρόπους,
4. τα σήματα μορς.

Θα πρέπει ακόμα:

5. να έχουν πάει διήμερη εκδρομή με την Ομάδα και
6. να έχουν φέρει στην Ομάδα ένα φίλο τους, για να γίνει Οδηγός.

Για το Πτυχίο Οδηγισμού Γ΄ οι Οδηγοί πρέπει:

1. να έχουν ενημερώσει έναν καινούργιο Οδηγό που έρχεται στην Ομάδα και να τον έχουν βοηθήσει να περάσει το Πτυχίο Οδηγισμού Α΄,
2. να έχουν κάνει σε εκδρομή ή κατασκήνωση μία κατασκευή με κοντάρια (λαμποθήκη, παπουτσοθήκη κ.λπ.) χρησιμοποιώντας δύο διαφορετικές συνδέσεις,
3. να έχουν συμμετάσχει ενεργά σε μία Δραστηριότητα Ενωμοτίας και
4. να έχουν πάει 2 Κατασκηνώσεις με την Ομάδα τους.

Οι Οδηγοί πρέπει να καλύψουν όλες τις απαιτήσεις των Πτυχίων Οδηγισμού.

7.5 Κορυφές

Στόχος είναι να φτάσουν οι Οδηγοί στην **Α΄ Κορυφή** και στη συνέχεια να κατακτήσουν τη **Β΄ και τη Γ΄ Κορυφή**. Τι πρέπει να περάσουν;

Για την Α΄ Κορυφή:

- τέσσερα Μονοπάτια από οποιοδήποτε κεφάλαιο
- ένα Πτυχίο Οδηγισμού
- ένα Πτυχίο της επιλογής τους.

Για τη Β΄ Κορυφή:

- τέσσερα Μονοπάτια από οποιοδήποτε κεφάλαιο
- ένα Πτυχίο Οδηγισμού
- ένα Πτυχίο της επιλογής τους.

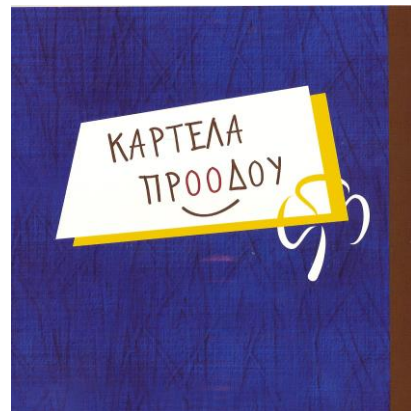
Για τη Γ΄ Κορυφή:

- τέσσερα Μονοπάτια από οποιοδήποτε κεφάλαιο
- ένα Πτυχίο Οδηγισμού
- ένα Πτυχίο της επιλογής τους.

Συνολικά, δηλαδή, για να κατακτήσουν οι Οδηγοί και τις τρεις Κορυφές, πρέπει να περάσουν 12 Μονοπάτια, 3 Πτυχία και τα 3 Πτυχία Οδηγισμού.

Η Ατομική τους Πρόοδος στην Ομάδα μπορεί να συνεχιστεί με την προετοιμασία και την παρουσίαση και άλλων Πτυχίων, έστω και αν αυτό δε θα τους οδηγήσει στην «κατάκτηση» κάποιας άλλης Κορυφής.

Όταν ο Οδηγός περάσει κάποιο Μονοπάτι ή Πτυχίο, ο Αρχηγός **υπογράφει στην Καρτέλα Ατομικής Προόδου.**

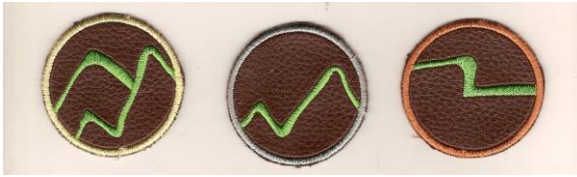
7.6 Σήματα Κορυφών και Πτυχίων

Η Πρόοδος των Οδηγών αποτυπώνεται στο Κορδόνι της Προόδου, ένα κορδόνι λαιμού χρώματος μπλε, που μπορούν οι Οδηγοί να το φορούν αμέσως μόλις περάσουν το πρώτο Μονοπάτι ή το πρώτο Πτυχίο.

Όταν ένας Οδηγός πάρει την Α΄ Κορυφή, κρεμάει το **χάλκινο** σήμα στο Κορδόνι της Προόδου. Για τη Β΄ Κορυφή το σήμα είναι **ασημένιο** και για τη Γ΄ Κορυφή **χρυσό**.

Τα σήματα των Πτυχίων είναι κονκάρδες που καρφισώνονται στο κορδόνι.

7.7 Συγκεντρώσεις Προόδου

Είναι σημαντικό κατά την κατάρτιση του Προγραμματισμού να εξασφαλίζεται χρόνος για την Ατομική Πρόοδο των Οδηγών. Οι Συγκεντρώσεις Προόδου δίνουν τη δυνατότητα για:

- επιλογή και προγραμματισμό Μονοπατιών και Πτυχίων
- προετοιμασία, παρουσίαση και αξιολόγηση Μονοπατιών και Πτυχίων.

Οι Συγκεντρώσεις Προόδου γίνονται **μία** φορά κάθε τριμηνία και μία φορά στην κατασκήνωση. Μπορούν, φυσικά, να γίνουν και στην εκδρομή. Σε μια Συγκέντρωση Προόδου:

Στην Ώρα Γωνιάς οι Οδηγοί μπορούν με τη βοήθεια του Ενωμοτάρχη να μελετήσουν και να επιλέξουν Μονοπάτια και Πτυχία.

Την υπόλοιπη ώρα της Συγκέντρωσης υπάρχει η δυνατότητα να προετοιμάζουν οι Οδηγοί τα Μονοπάτια και Πτυχία που έχουν επιλέξει.

Στο Συμβούλιο Ομάδας, που μπορεί να έχει λίγο μεγαλύτερη διάρκεια, γίνεται παρουσίαση και αξιολόγηση Μονοπατιών.

Οι Οδηγοί μπορούν επίσης να παρουσιάσουν Πτυχία, πριν ή μετά τη Συγκέντρωση αλλά και κατά τη διάρκειά της, ενώ η υπόλοιπη Ομάδα ασχολείται με την προετοιμασία Μονοπατιών, παίζει κ.λπ.

Συχνές ερωτήσεις

1. **Μπορούν οι Οδηγοί να ετοιμάσουν Μονοπάτι με μια φίλη ή ένα φίλο τους;**

Ναι. Μάλιστα, η φίλη ή ο φίλος μπορούν να μην είναι Οδηγοί. Όταν συνεργάζονται δύο άτομα στην προετοιμασία ενός Μονοπατιού θα πρέπει να υπάρχει καταμερισμός εργασίας, συνεισφορά και συμμετοχή και των δύο. Το κριτήριο της συνεργασίας είναι σημαντικό σε αυτήν την περίπτωση.

2. **Μπορούν οι Οδηγοί να περνούν ενωμοτικά Μονοπάτια, δηλαδή όλοι οι Οδηγοί της Ενωμοτίας μαζί συγχρόνως το ίδιο Μονοπάτι;**

Όχι. Κάτι τέτοιο δεν ενισχύει την *προσωπική επιλογή* και την *ατομική προσπάθεια*. Η Δραστηριότητα Ενωμοτίας δίνει την ευκαιρία στην Ενωμοτία να εργαστεί ομαδικά για ένα αποτέλεσμα.

3. **Γιατί δεν ψηφίζει το Αρχηγείο;**

Γιατί οι Οδηγοί είναι αυτοί που χρειάζεται να περάσουν από τη διαδικασία «αξιολογώ - αξιολογούμαι». Ρόλος του Αρχηγείου είναι να κρατάει ισορροπίες, να φροντίζει για την ομαλή διεξαγωγή της παρουσίασης και της αξιολόγησης και να θυμίζει διαρκώς τα κριτήρια. Τα Στελέχη με τις ερωτήσεις και τις τοποθετήσεις τους βοηθούν τα παιδιά να διαμορφώνουν άποψη. Σε καμία περίπτωση, βέβαια, δεν θα πρέπει τα Στελέχη να χειραγωγούν. Τέλος, στην περίπτωση Μονοπατιού που αντικειμενικά δεν ικανοποιεί τα κριτήρια, είναι σημαντικό να διαχειριστούν τα Στελέχη την απογοήτευση του παιδιού και να την μετατρέψουν σε διάθεση για νέα προσπάθεια αναδεικνύοντας τα θετικά στοιχεία του Μονοπατιού. Η λέξη - κλειδί είναι η ενθάρρυνση. Αντίθετα, η «απόρριψη» της δουλειάς ενός Μονοπατιού από ένα Στέλεχος που ψηφίζει αρνητικά μπορεί να αποτρέψει τα παιδιά να ασχοληθούν με την Ατομική τους Πρόοδο στην Ομάδα.

4. **Αν ένας Οδηγός έχει φανερά αδυναμία σε κάποιο τομέα (έχει λεκτική αδυναμία, είναι υπερβολικά ντροπαλός, αδέξιος κ.λπ.) ή είναι πολύ καινούργιος και το Μονοπάτι που παρουσίασε έχει αδυναμίες, ποια στάση κρατά το Αρχηγείο;**

Και σε αυτή την περίπτωση τα Στελέχη θα πρέπει να ενθαρρύνουν το παιδί και να μην υποστηρίξουν μια αξιολόγηση που θα έχει αρνητικό αντίκτυπο. Μια τοποθέτηση σαφής και ειλικρινής είναι τις περισσότερες φορές ό,τι καλύτερο. (Για παράδειγμα η επισήμανση από το Αρχηγείο: «θα μπορούσες να είχες κάνει πιο προσεκτική δουλειά, αλλά είναι το πρώτο σου Μονοπάτι και ίσως δεν ήξερες ακριβώς τι πρέπει να κάνεις. Τι λέτε οι υπόλοιποι;»)

5. **Τι οδηγίες να δώσει ο Αρχηγός στον Ειδικό που θα εξετάσει το Πτυχίο ή ποια στάση πρέπει να κρατήσει ο ίδιος, όταν εξετάζει ένα Πτυχίο;**

Ο Αρχηγός ή ο Ειδικός που εξετάζουν ένα Πτυχίο οφείλουν να είναι φιλικοί αλλά συγχρόνως σοβαροί. Παρακολουθούν την παρουσίαση κάθε απαίτησης και κάνουν σχετικές ερωτήσεις. Αν κάπου οι Οδηγοί δυσκολευτούν, τους βοηθούν να συνεχίσουν. Ποτέ δεν ανακοινώνουν στο τέλος της εξέτασης αν οι Οδηγοί πέρασαν ή δεν πέρασαν το Πτυχίο. Η γνωστοποίηση γίνεται στην απονομή, οπότε απονέμονται οι σχετικές βεβαιώσεις.

6. **Από ποιον εξετάζονται τα Πτυχία Οδηγισμού και πώς;**

Εξετάζονται από ένα Στέλεχος, συνήθως τον Αρχηγό.

Η διαφορά από τα υπόλοιπα Πτυχία είναι ότι οι Οδηγοί που περνούν Πτυχίο Οδηγισμού για την ίδια Κορυφή μπορούν να εξετάζονται ταυτόχρονα.

Για ορισμένες απαιτήσεις αρκεί μόνο ένα τσεκάρισμα από τον Αρχηγό. Για παράδειγμα: δύο κατασκηνώσεις: √, έχει φέρει φίλο ή φίλη στην Ομάδα: √. Για άλλες απαιτήσεις ο Αρχηγός καλεί όλους τους Οδηγούς που περνούν την ίδια Κορυφή, για να τους ρωτήσει ή να τους ζητήσει να κάνουν κάτι (π.χ. σταυρόκομπο και ψαλιδιά), ώστε να διαπιστώσει ότι πράγματι το γνωρίζουν ή το μπορούν. Κάποιες άλλες απαιτήσεις, τέλος, μπορεί να ζητηθεί να τις παρουσιάσουν οι Οδηγοί στη διάρκεια μιας δράσης της Ομάδας. (Για παράδειγμα ο Αρχηγός αναθέτει

στους Οδηγούς που περνούν τη Γ΄ Κορυφή να φτιάξουν στη διάρκεια μιας εκδρομής με την Ομάδα μια λαμποθήκη.)

Για την ακριβή ημερομηνία παρουσίασης του Πτυχίου οι Οδηγοί ενημερώνονται από τον Ενωμοτάρχη, που με τη σειρά του έχει ενημερωθεί στο Συμβούλιο Υπευθύνων.

7. Μπορούν να περνιούνται Μονοπάτια μέσα από το Πρόγραμμα;

Φυσικά. Το Αρχηγείο έχοντας τις δηλώσεις των Οδηγών για τα Μονοπάτια οφείλει να εντάξει την παρουσίαση κάποιων από αυτά στο Πρόγραμμα των Συγκεντρώσεων. Η προετοιμασία και η παρουσίαση, θα πρέπει να έχει γίνει από τον Οδηγό. Η παρουσίαση μπορεί να είναι μέρος του προγράμματος της συγκέντρωσης και η αξιολόγηση να γίνει κανονικά στο Συμβούλιο της Ομάδας. Παράδειγμα: Μονοπάτι 9, κεφάλαιο Κοινωνικό Περιβάλλον – Προσφορά. «Μάθε ένα τραγούδι ή ένα χορό από μια ξένη χώρα και δίδαξέ τον στην Ενωμοτία ή την Ομάδα σου.» Αν στον προγραμματισμό υπάρχει συγκέντρωση με στόχο π.χ. γνωριμία με άλλες χώρες, τότε το Αρχηγείο μπορεί να εντάξει το παραπάνω μονοπάτι και να ζητήσει από τον Οδηγό το Μονοπάτι του να είναι μέρος του προγράμματος. Αλλά αν το Αρχηγείο δείξει ένα χορό και ο Οδηγός απλώς συμμετάσχει, τότε δεν σημαίνει ότι πέρασε το μονοπάτι.

8. Μπορούν οι Οδηγοί να δηλώσουν Μονοπάτια και Πτυχία στη μέση της χρονιάς;

Οι Οδηγοί μπορούν να δηλώσουν Μονοπάτια και Πτυχία οποτεδήποτε και πριν από την κατασκήνωση. Το Αρχηγείο τους υπενθυμίζει τη δυνατότητα που έχουν να περάσουν στη διάρκειά της Μονοπάτια και Πτυχία Φύσης και τους παρακινεί σχετικά.

7.8 Η Πρόοδος στην Εφαρμογή της

7.8.1 Στην Ομάδα

Είναι ευθύνη του Αρχηγείου να βοηθήσει τους Οδηγούς να καταλάβουν τη σημασία της Ατομικής Πρόοδου και να τους παρακινεί, να τους υποστηρίζει στην προσπάθειά τους να αποκτούν γνώσεις και εμπειρίες.

Βασικό του μέλημα κάθε αρχή της Οδηγικής χρονιάς είναι να αποκτήσουν οι καινούργιοι Οδηγοί από την πρώτη κιόλας στιγμή τα βιβλία του Κλάδου "**Καινούρια Μονοπάτια**" και «**Κορυφές**», και για να γνωρίσουν τον τρόπο δουλειάς στον Κλάδο Οδηγών αλλά και για να μπορέσουν να αρχίσουν να προετοιμάζονται για την Υπόσχεση και το πέρασμα Μονοπατιών και Πτυχίων.

Στη Συγκέντρωση Προόδου της πρώτης τριμηνίας, διάστημα κατά το οποίο η Ομάδα δέχεται τους περισσότερους νέους Οδηγούς, το Αρχηγείο υπενθυμίζει στους παλιούς Οδηγούς και ενημερώνει τους καινούργιους για τις δυνατότητες που προσφέρει το Πρόγραμμα στην Ομάδα για την Ατομική Πρόοδο του καθενός. Παρουσιάζει το περιεχόμενο και το σύστημα της Ατομικής Προόδου (τα στάδια της Προόδου, Υπόσχεση – Μονοπάτια - Πτυχία, πώς δηλώνονται τα Μονοπάτια - Πτυχία, πότε περνιούνται, σε ποιον, κριτήρια αξιολόγησης κ.λπ.) και βοηθά τους νέους Οδηγούς να αρχίσουν να προετοιμάζονται για την Υπόσχεση και τους παλιότερους να δηλώσουν Μονοπάτια και Πτυχία. Η παρουσίαση κάποιων Μονοπατιών στο Συμβούλιο Ομάδας και η αξιολόγησή τους θα βοηθήσει τους νέους Οδηγούς να γνωρίσουν στην πράξη τον τρόπο με τον οποίο προετοιμάζονται, παρουσιάζονται και αξιολογούνται τα Μονοπάτια.

Βεβαίως όλα αυτά διαμορφώνονται ανάλογα με τη δυναμική της Ομάδας σε θέματα προόδου, η οποία εξαρτάται από την εμπειρία και τις ικανότητες των Οδηγών και του Αρχηγείου.

Οι Οδηγοί παρακολουθούν την Ατομική τους Πρόοδο από την Ατομική Καρτέλα Προόδου, όπου το Αρχηγείο σημειώνει κάθε φορά τα Μονοπάτια ή τα Πτυχία που περνούν. Στην Ομάδα, όμως, τηρείται και το αρχείο της Ατομικής Προόδου των Οδηγών (βλ. υπόδειγμα παρακάτω) από κάποιο μέλος του Αρχηγείου, που αναλαμβάνει την Υπευθυνότητα αυτή. Ενημερώνοντας το αρχείο πολύ τακτικά και παρακολουθώντας την πορεία των Οδηγών μέσα στην Ομάδα, το μέλος του Αρχηγείου έχει την ευθύνη να παρακινεί συνεχώς τα παιδιά να περνούν τα Μονοπάτια και τα Πτυχία που υπολείπονται, προκειμένου να ολοκληρώσουν τα στάδια της Ατομικής τους Προόδου. Ένας μεγάλος Πίνακας Προόδου στην Εστία ή και στη Γωνιά μπορεί να γίνει ένα πολύ καλό κίνητρο για την Ατομική Πρόοδο των Οδηγών.

Κυριότερα Σημεία

Η **Ατομική Πρόοδος** συμβάλλει στην προσωπική **ανάπτυξη** των Οδηγών:

- ✦ Με τις δραστηριότητες / δοκιμασίες που προτείνει στους Οδηγούς
- ✦ Με τη διαδικασία που ακολουθείται για την επιλογή τους, την προετοιμασία και παρουσίασή τους από τους Οδηγούς και την τελική τους αξιολόγηση από τη Ομάδα ή την Ενωμοτία.

Στόχος: νέες γνώσεις, καλλιέργεια δημιουργικότητας, ανακάλυψη ταλέντων/κλίσεων κ.ά. μέσω του “μαθαίνω κάνοντας” (learning by doing)

Υπόσχεση

Προετοιμασία Βιωματικές δραστηριότητες κατά τη διάρκεια Συγκεντρώσεων, για να γνωρίσουν οι Οδηγοί τις Αξίες του Οδηγισμού. Συζήτηση με τον Αρχηγό

Πότε; Μέσα στην Α΄ τριμηνία

Πώς; Σε ειδική τελετή

Μονοπάτια

Πότε; Μετά την Υπόσχεση – Κάθε τριμηνία

Πού;	Στην Εστία, στην εκδρομή, στην κατασκήνωση και αλλού
Πώς;	Από 4 θεματικές ενότητες
Σε ποιόν;	Παρουσίαση – αξιολόγηση στο Συμβούλιο Ομάδας

Κριτήρια αξιολόγησης Μονοπατιών

Θετικά

Φαντασία

Καλή προετοιμασία

Μέσα στο θέμα

Ολοκληρωμένη δουλειά

Πρωτοτυπία

Τα «3 Π»:

Αρνητικά

Μιμητισμός

Επιπόλαιη δουλειά

Εκτός θέματος

Προχειρότητα στην προετοιμασία

Προχειρότητα στην παρουσίαση

Πρωτοτυπία

Προετοιμασία

Παρουσίαση

Πτυχία

Πότε;

Μετά την Υπόσχεση

Σε ποιόν;

Σε κάποιον Ειδικό με γνώσεις στο θέμα

Πτυχία Οδηγισμού Α', Β', Γ'.

(Ενημέρωση κάρτας προόδου – Βιβλίο: «Κορυφές»)

Συγκέντρωση Προόδου

Πότε; Σε κάθε τριμηνία

Τι;

- ενασχόληση με τα στάδια της Υπόσχεσης
- επιλογή και προγραμματισμός Μονοπατιών και Πτυχίων
- προετοιμασία, παρουσίαση, αξιολόγηση Μονοπατιών και Πτυχίων

Κορυφές

Για κάθε **Κορυφή** οι Οδηγοί θα πρέπει να παρουσιάσουν:

- τέσσερα Μονοπάτια
- ένα Πτυχίο Οδηγισμού
- ένα Πτυχίο της επιλογής τους

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8: ΣΥΜΒΟΛΑ ΟΜΑΔΑΣ

8.1 Εισαγωγή

Η Οδηγική στολή, τα σήματα, ο χαιρετισμός, η χειραψία και τα άλλα σύμβολα εκφράζουν κοινά ιδανικά, αποτελούν τα εξωτερικά χαρακτηριστικά της Οδηγικής ταυτότητας και είναι τα μέσα που μας ενώνουν σε ένα δυναμικό σύνολο. Ας τα γνωρίσουμε, ώστε να τα χρησιμοποιούμε σωστά και να έχουμε όλοι οι Οδηγοί ομοιόμορφη εικόνα.

8.2 Η Στολή

Η στολή είναι η φορεσιά μας, όταν πηγαίνουμε στη Συγκέντρωση, στην εκδρομή και όταν συμμετέχουμε με τους Οδηγούς σε Οδηγικές δράσεις ή εκδηλώσεις. Μας κάνει ξεχωριστούς και θυμίζει σε όλους πως είμαστε μέλη μιας μεγάλης παρέας.

Το σημαντικό είναι, όμως, να θυμόμαστε ότι ο κάθε Οδηγός είναι υπεύθυνος για τη στολή του. Θα πρέπει να φορά πάντα άψογη στολή, καθαρή και σιδερωμένη, να έχει το μαντήλι του κολλαριστό, το τριφύλλι του γυαλισμένο και «τα πέντε πράγματα» μαζί του. Χρειάζεται, επίσης, να γνωρίζει πώς τοποθετούνται σωστά στη στολή του τα σήματα (σήματα και διακριτικά).

Προϋπόθεση για όλα αυτά είναι το Αρχηγείο να φοράει πάντα τη στολή του με σωστό τρόπο, ώστε να λειτουργεί ως πρότυπο.

8.2.1 Στολή Οδηγών

Χειμερινή Στολή

Οι Οδηγοί, κορίτσια και αγόρια, φορούν

- ♣ μπλε παντελόνι (μακρύ ή βερμούδα) που συνδυάζεται με πουκάμισο ή ρολο (μακρυμάνικο ή κοντομάνικο)
- ♣ ζώνη
- ♣ κάλτσες (μπλε με πράσινη και γαλάζια ρίγα)
- ♣ μαντήλι Κλάδου (άσπρο με γαλάζια τριφύλλια) δεμένο με σταυρόκομπο

Το πάνω μέρος της στολής συνοδεύεται προαιρετικά από πουλόβερ, φλις ή φούτερ.

Θερινή στολή

- ♣ μπλε παντελόνι (βερμούδα ή μακρύ)
- ♣ ρολο κοντομάνικο
- ♣ μαντήλι
- ♣ ζώνη

Διαθέσιμα εξαρτήματα: τσαντάκι, καπέλο τζόκεϊ

8.2.2 Στολή Στελεχών

Χειμερινή στολή

Γυναίκες και άντρες Στελέχη φορούν

- ♣ μπλε παντελόνι (μακρύ ή βερμούδα) που συνδυάζεται με πουκάμισο ή ρολο (μακρυμάνικο ή κοντομάνικο)
- ♣ ζώνη
- ♣ μαντήλι Κλάδου (άσπρο με γαλάζια τριφύλλια) δεμένο με σταυρόκομπο

Το πάνω μέρος της στολής συνοδεύεται προαιρετικά από πουλόβερ, ζακέτα, φλις ή φούτερ.

Αρχηγοί, Εκπαιδευτές και Κατασκηνωτές με Δίπλωμα μπορούν να φορούν και ταγιέρ (οι γυναίκες) ή κοστούμι.

Θερινή στολή

Ίδια με αυτή των Οδηγών.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

- Το ρολο (μακρυμάνικο ή κοντομάνικο) φοριέται μόνο με παντελόνι έξω ή μέσα από αυτό.
- Οι Οδηγοί το καλοκαίρι δε φορούν κάλτσες

- Τα παπούτσια είναι σκουρόχρωμα (μαύρα, μπλε ή καφέ)
- Τα σήματα φοριούνται στο πουκάμισο, το ρολο, το πουλόβερ, τη ζακέτα ή το σακάκι. Δεν φοριούνται στο φούτερ και το φλις.

Πότε και Πώς φοράμε τη στολή

Στη Συγκέντρωση & την Εκδρομή:

Φοράμε πάντα στολή. Καθένας μπορεί να κάνει το συνδυασμό που του αρέσει. Δεν είναι υποχρεωτικό να υπάρχει απόλυτη ομοιομορφία.

Οδηγική Στολή θεωρείται αυτή που απαρτίζεται μόνο από τα είδη που πωλούνται στο Μαγαζάκι του Σ.Ε.Ο. Δε φοράμε μόνο το μαντήλι πάνω από οποιαδήποτε ρούχα σε καμία περίπτωση.

Στην Κατασκήνωση:

Καθημερινά:

- λευκά ή μπλε μακό μπλουζάκια χωρίς στάμπες (όχι απαραίτητα οδηγικά) ή/και αναμνηστικές μπλούζες από προηγούμενες κατασκηνώσεις ή άλλες οδηγικές δράσεις.
- μπλε βερμούδες

Στις επίσημες εμφανίσεις / εκδηλώσεις με κοινό:

- Θερινή στολή
- ♣ Το Οδηγικό μαντήλι μπορεί να αντικατασταθεί από το μαντήλι της Κατασκήνωσης.
- ♣ Στην Έπαρση ο Σημαιοφόρος και οι Παραστάτες φορούν θερινή στολή με Οδηγικό μαντήλι. Οι υπόλοιποι δε χρειάζεται να φορούν θερινή στολή. Αρκεί να φορούν άσπρα – μπλε και μαντήλι.

Σε Τελετές:

Σε επίσημες εκδηλώσεις / τελετές φοράμε στολή, ιδιαίτερα φροντισμένη.

Οδηγοί

Εναλλακτικά τον Α΄ ή το Β΄ συνδυασμό με μαντήλι - ζώνη - κάλτσες:

Α΄ συνδυασμός

- Πουκάμισο με μακρύ ή κοντό παντελόνι

Β΄ συνδυασμός

- Ρολο (κοντομάνικο ή μακρυμάνικο) με μακρύ ή κοντό παντελόνι

Στελέχη

Φορούν τον Α΄ συνδυασμό ή το Β΄ συνδυασμό και μαντήλι – ζώνη, με μακρύ παντελόνι, όταν πρόκειται για παρέλαση, λιτανεία ή εμφάνιση στις Αρχές.

Αρχηγοί, Εκπαιδευτές και Κατασκηνωτές με Δίπλωμα μπορούν να φορούν ταγιέρ (οι γυναίκες) ή κοστούμι.

Ανάλογα με τις καιρικές συνθήκες οι Οδηγοί φορούν πουλόβερ και τα Στελέχη πουλόβερ ή ζακέτα. Σε επίσημες τελετές ή εκδηλώσεις δε φοριούνται το φλις και το φούτερ. Τέλος, ακόμα και στις τελετές τα μανίκια του πουκαμίσου μπορούν να γυρίζουν προς τα πάνω, εκτός από αυτά του διμοιρίτη και των Στελεχών που στην παρέλαση φορούν γάντια.

8.3 Οδηγικός Χαιρετισμός

Ο Οδηγικός Χαιρετισμός είναι ένας, ο εξής:

Δεξί χέρι στο ύψος του δεξιού ώμου (ο αγκώνας κλειστός ακουμπά στα πλευρά). Ισχύει για όλες τις περιπτώσεις.

*Με Οδηγικό χαιρετισμό **χαιρετούμε,***

- ♣ όταν δίνουμε την Υπόσχεσή μας κι ας μη φορούμε ακόμη το σήμα της Υπόσχεσης.

και εφόσον έχουμε δώσει Υπόσχεση και τη συγκεκριμένη στιγμή φορούμε πλήρη Στολή και Τριφύλλι (σήμα Υπόσχεσης) στις εξής περιπτώσεις:

- ♣ Κατά την Έπαρση της Ελληνικής Σημαίας.
- ♣ Όταν παρελαύνει η Σημαία εμπρός μας.
- ♣ Όταν ακούγεται ο Εθνικός Ύμνος.

- ♣ Όταν χαιρετάμε κάποιον άλλον Οδηγό, δίνοντας συγχρόνως χειραψία με το αριστερό χέρι.
- ♣ Κάθε φορά που θέλουμε να χαιρετήσουμε έναν άλλο Οδηγό ή Πρόσκοπο, ανεξάρτητα με το αν φοράμε στολή ή όχι.

Δεν χαιρετάμε μέσα σε εκκλησία.

8.4 Οδηγικά Σήματα

Είναι σημαντικό τα Στελέχη να γνωρίζουν ποια είναι τα Οδηγικά σήματα και να παροτρύνουν τους Οδηγούς να τα φοράνε πάντα στη σωστή θέση.

Εννοείται ότι τα ίδια τα Στελέχη πρέπει να φορούν και να προσέχουν τα δικά τους σήματα.

<u>ΣΗΜΑ</u>	<u>ΤΙ ΣΗΜΑΙΝΕΙ</u>	<u>ΘΕΣΗ ΠΟΥ ΦΟΡΙΕΤΑΙ</u>
 Οδηγικό Τριφύλλι	Έχει δώσει Υπόσχεση	Στον κόμπο του μαντηλιού
 Τριφύλλι Αστεριών μεταλ.	Έχει δώσει Υπόσχεση ως Αστέρι	Αριστερά στο στήθος (Οδηγοί) Δεξιά στο στήθος (Στελέχη)
 Σήμα Πουλιών	Έχει δώσει Υπόσχεση ως Πουλί	Αριστερά στο στήθος (Οδηγοί) Δεξιά στο στήθος (Στελέχη)
 Σήμα Εν/ων (2 σαρδέλες)	Είναι Ενωμοτάρχης	Στο αριστερό πέτο

 <p>Σήμα Υπεν/ων (1 σαρδέλα)</p>	<p>Είναι Υπενωμοτάρχης</p>	<p>Στο αριστερό πέτο</p>
 <p>Παγκόσμιο Τριφύλλι (δεν απονέμεται)</p>	<p>Οδηγοί όλου του κόσμου</p>	<p>Δεξιά στο στήθος (Οδηγοί) Αριστερά στο στήθος (Στελέχη)</p>
 <p>Α' κορυφή (χάλκινη)</p>	<p>Έχει περάσει 4 Μονοπάτια, το Πτυχίο Οδηγισμού Α' και 1 Πτυχίο</p>	<p>Κορδόνι της Προόδου</p>
 <p>Β' κορυφή (ασημένια)</p>	<p>Έχει περάσει 4 Μονοπάτια, το Πτυχίο Οδηγισμού Β' και 1 Πτυχίο</p>	<p>Κορδόνι της Προόδου</p>
 <p>Γ' κορυφή (χρυσή)</p>	<p>Έχει περάσει 4 Μονοπάτια, Πτυχίο Οδηγισμού Γ' και 1 πτυχίο</p>	<p>Κορδόνι της Προόδου</p>
 <p>Πτυχία</p>	<p>Έχει περάσει Πτυχίο</p>	<p>Κορδόνι της Προόδου</p>
 <p>Σήμα Αρχηγού (2 άστρα)</p>	<p>Είναι Αρχηγός</p>	<p>Στο δεξί πέτο</p>
 <p>Σήμα Υπ/γου (1 άστρο)</p>	<p>Είναι Υπαρχηγός</p>	<p>Στο δεξί πέτο</p>

 Σήμα Βοηθού (γαλάζιο τρυφύλλι)	Είναι Βοηθός	Στο δεξί πέτο
 Σήμα Υπόσχεσης Μ.Ο.	Έχει δώσει Υπόσχεση ως Μ.Ο.	Δεξιά στο στήθος
Σήμα Ομάδας	Ανήκει σε αυτήν την ομάδα	Στον αριστερό ώμο
Σήμα εν/ιας	Ανήκει σε αυτήν την εν/ια	Δεξιά στο στήθος
Αναμνηστικά και άλλα σήματα από κατασκηνώσεις και άλλες Οδηγικές δράσεις		Επάνω στην οδηγική ζώνη χωρίς να προεξέχουν ή να κρέμονται
 Δίπλωμα Αρχηγού (Φοίνικας)	Του έχει απονεμηθεί Δίπλωμα Αρχηγού	Δεξιά στο στήθος μαζί με τα άλλα σήματα Υπόσχεσης
 Άδεια/Δίπλωμα Εκπαιδευτή	Του έχει απονεμηθεί άδεια / Δίπλωμα Εκπαιδευτή	Δεξιά στο στήθος μαζί με τα άλλα σήματα Υπόσχεσης
 Δίπλωμα Κατασκηνωτή (σκηνή)	Του έχει απονεμηθεί Δίπλωμα Κατασκηνωτή	Δεξιά στο στήθος μαζί με τα άλλα σήματα Υπόσχεσης
 Βοηθός Εφόρου (σταυρόκομπος)	Είναι Βοηθός Εφόρου	Στο δεξί πέτο, όταν συμμετέχει σε εκδήλωση/δράση μ' αυτή την ιδιότητα
 Συνεργάτης Κλάδου (κύκλοι μπλε)	Είναι Συνεργάτης Κλάδου Οδηγών	Στο δεξί πέτο, όταν συμμετέχει σε εκδήλωση/δράση μ' αυτή την ιδιότητα

 <p>Διεθνές Διαβατήριο</p>	<p>Έχει περάσει με επιτυχία Εκπαίδευση Διεθνές Διαβατήριο</p>	<p>Δεξιά στο στήθος</p>
<p>Επετειακά σήματα</p>		<p>Αριστερά στο στήθος</p>

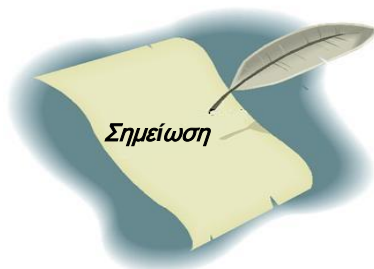
Το τριφύλλι φιλίας (σήμα Υπόσχεσης σε πολύ μικρότερο μέγεθος) δεν απονέμεται και δε φοριέται καθόλου στη στολή. Χαρίζεται μόνο ως αναμνηστικό.

Χρήσιμος Κανόνας: Τα σήματα που απονέμονται φοριούνται αριστερά από τους Οδηγούς και δεξιά από τα Στελέχη.

8.5 Η Σημαία της Ομάδας

Κάθε Ομάδα έχει τη Σημαία της με τα εξής χαρακτηριστικά:

- ❖ Είναι βαμβακερή (ή νάιλον ως πιο ανθεκτική) με το Οδηγικό Τριφύλλι στη μέση.
- ❖ Φέρει επιγραφή με τον αριθμό της Ομάδας και την περιοχή (π.χ. 1^η Ν. Σμύρνης) με μπλε σκούρα γράμματα επάνω στην άσπρη οριζόντια γραμμή του σταυρού, δεξιά και αριστερά του Τριφυλλιού.
- ❖ Οι διαστάσεις της είναι 75 X 78 cm.

Η Σημαία της Ομάδας δεν μπορεί να χρησιμοποιηθεί για την Έπαρση, διότι δεν αποτελεί την επίσημη Σημαία του Κράτους. Στην ουσία πρόκειται για λάβαρο και χρησιμοποιείται στην παρέλαση ή σε ανάλογη περίπτωση. Η Σημαία της Ομάδας δεν ανεβαίνει στον κεντρικό Ιστό αλλά σε αυτόν δεξιά του.

8.6 «Μυστικά Σινιάλα» και Σφυρίγματα

Η Ομάδα έχει «μυστικά σινιάλα» που οι Οδηγοί γνωρίζουν για να καταλαβαίνουν τι πρέπει να κάνουν ήσυχα και γρήγορα. «Μυστικά σινιάλα» μπορεί να δώσει το Αρχηγείο, οι Ενωμοτάρχες ή ακόμα και οι Οδηγοί. Μερικά από αυτά είναι:

- ♣ Ησυχία (χέρι σηκωμένο)
- ♣ Μονή γραμμή (χέρι σε πρόταση με την παλάμη κλειστή)
- ♣ Διπλή γραμμή (δύο χέρια παράλληλα σε πρόταση)
- ♣ Κάνουμε κύκλο (χέρι σηκωμένο ψηλά κάνοντας επαναλαμβανόμενες κυκλικές κινήσεις)

Όταν βρισκόμαστε σε ανοιχτό χώρο, ιδιαίτερα σε εκδρομές και στην κατασκήνωση, δίνονται ρυθμικά σήματα με σφυρίχτρα. Μερικά από αυτά είναι:

Φαγητό (φα-ί, φα-ί), κάλεσμα Ενωμοταρχών (ε-νωμο-τάρ-χες, ε-νωμο-τάρ-χες κ.ά.).

Η κάθε Ομάδα μπορεί να έχει και άλλα μυστικά σινιάλα που έχει δημιουργήσει μόνη της.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 9: ΤΕΛΕΤΕΣ

9.1 Εισαγωγή

Τελετή είναι ο ειδικός τρόπος με τον οποίο εορτάζεται ένα γεγονός και με τον οποίο δημιουργείται ατμόσφαιρα που προβάλλει και τονίζει τη σοβαρότητα και τη σημασία του. Αποτελεί και αυτή ένα μέσο αγωγής, γιατί απαιτεί αυτοπειθαρχία, συντονισμό, οργάνωση, προσεγμένη εμφάνιση και συμπεριφορά.

Στην Ομάδα υπάρχουν αρκετές ευκαιρίες για την οργάνωση και πραγματοποίηση τελετών, που όλες τους έχουν Οδηγικό χαρακτήρα και ένα συγκεκριμένο τυπικό, όχι όμως τόσο αυστηρό όσο οι επίσημες εθνικές ή θρησκευτικές τελετές.

Τέτοιες τελετές είναι η Τελετή της Υπόσχεσης, του Πετάγματος, του Περάσματος, οι διάφορες Απονομές (Διακριτικών, Κορυφών, κ.λπ.), η Έπαρση και Υποστολή της Σημαίας.

Στις Τελετές:

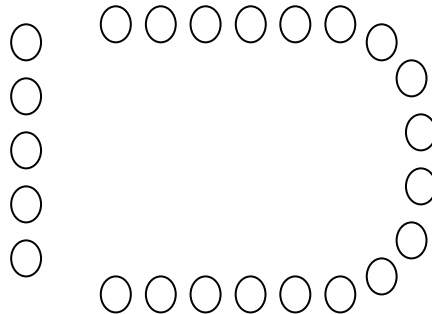
- Συμμετέχει όλη η Ομάδα, Οδηγοί και Στελέχη, εφόσον το επιθυμούν. Κάποιες φορές μπορεί να τις παρακολουθήσει και κοινό.
- Όλη η Ομάδα φοράει στολή. Αν μέλος της Ομάδας για κάποιο λόγο δε φοράει στολή, τότε συμμετέχει όπως είναι, χωρίς αυτό να σημαίνει ότι η στολή δεν είναι απαραίτητη στις τελετές.
- Δεν δίνονται παραγγέλματα, όπως ανάπαυση, προσοχή, τους ζυγούς λύσατε, κ.λπ. Σε κάποια Συγκέντρωση πριν την Τελετή εξηγείται η διαδικασία αναλυτικά και ένα άτομο που τη γνωρίζει καλά ορίζεται υπεύθυνο για την Τελετή. Είναι αυτός που κατά τη διάρκεια της Τελετής θα δώσει οδηγίες, εφόσον χρειαστεί. Το άτομο αυτό δεν είναι απαραίτητο να είναι μέλος του Αρχηγείου, μπορεί να είναι και ένας έμπειρος Ενωμοτάρχης.
- Όλοι οφείλουν να σέβονται τη διαδικασία. Η Ομάδα στέκεται σε στάση προσοχής μόνο κατά τη διάρκεια της Έπαρσης ή της Υποστολής. Την ώρα εκείνη δε δίνεται σχετικό παράγγελμα, καθώς η Ομάδα γνωρίζει από πριν τι πρέπει να κάνει.
- Δεν γίνονται παρατηρήσεις και ειδικά προσωπικές κατά τη διάρκεια της Τελετής. Αν κάτι πρέπει να επισημανθεί, αυτό μπορεί να συζητηθεί στο Συμβούλιο Ομάδας αργότερα.

9.2 Σχηματισμός Πετάλου

Η Ομάδα τοποθετείται σε πέταλο πριν από όλες τις Τελετές.

9.2.1 Απλός Σχηματισμός Πετάλου

Πριν από οποιαδήποτε Τελετή της Ομάδας οι Οδηγοί σχηματίζουν πέταλο απέναντι από το Αρχηγείο που είναι σε γραμμή, όπως φαίνεται και στο Σχήμα 1. Η θέση των Ενωμοτιών μέσα στο πέταλο δεν είναι τυχαία. Η μία Ενωμοτία στέκεται δίπλα στην άλλη. Σε κάθε Ενωμοτία μπροστά μπαίνει ο Ενωμοτάρχης και στο τέλος ο Υπενωμοτάρχης. Έτσι στις δύο άκρες του πετάλου βρίσκονται ένας Ενωμοτάρχης και ένας Υπενωμοτάρχης.

9.2.2 Επίσημος Σχηματισμός Πετάλου

Όταν θέλουμε να δώσουμε ακόμη μεγαλύτερη επισημότητα σε μία Τελετή, μπορούμε να σχηματίσουμε πέταλο με τον παρακάτω τρόπο:

Ο Υπεύθυνος Τελετής ζητά να σχηματιστούν τόσες παράλληλες σειρές όσες και οι Ενωμοτίες (όπως στο παιχνίδι της σκυταλοδρομίας). Μπροστά μπαίνουν οι Ενωμοτάρχες και ακολουθούν οι Οδηγοί της Ενωμοτίας τους με τελευταίο τον Υπενωμοτάρχη.

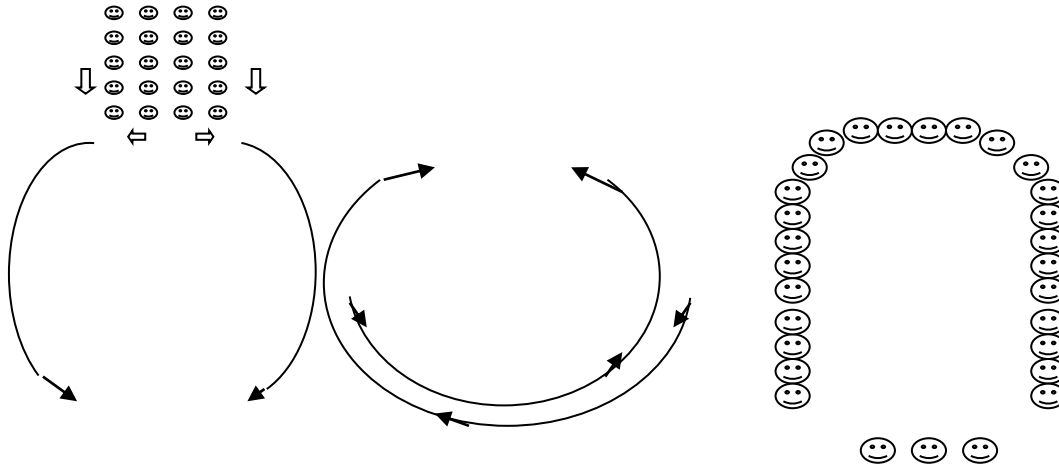
Το Αρχηγείο στέκεται απέναντι, στη βάση του πετάλου που θα σχηματιστεί.

Οι Οδηγοί σχηματίζουν πέταλο με την ακόλουθη σειρά: ξεκινούν οι δύο ακριανές Ενωμοτίες (η μία προς τα δεξιά και η άλλη προς τα αριστερά) και ακολουθούν οι δύο μεσαίες. Εάν υπάρχουν 3 ή 5 Ενωμοτίες, η μεσαία χωρίζεται στα δύο.

Οι δύο Ενωμοτάρχες που βρίσκονται πρώτοι βαδίζουν σχηματίζοντας ανοικτό κύκλο και προσέχουν να βρίσκονται στο ίδιο ύψος, έτσι ώστε να φτάσουν ταυτόχρονα μπροστά στο Αρχηγείο, όπου θα διασταυρωθούν. Συνεχίζουν να περπατούν σε ένα νοητό κύκλο, μέχρι να τον ολοκληρώσουν και να βρεθούν στις άκρες του πετάλου ο ένας απέναντι

από τον άλλο. Οι Οδηγοί βαδίζουν μέχρι να σχηματιστεί το πέταλο κρατώντας μεταξύ τους κανονικές αποστάσεις. (Σχήμα 2)

Σχήμα 2

Για να γίνει ακόμα πιο εντυπωσιακός ο σχηματισμός του πετάλου, οι Οδηγοί μπορεί να «μπλέκονται» ένας παρά έναν κατά το βάδισμά τους. Αυτό γίνεται, αν η Ενωμοτία που βρίσκεται αριστερά ξεκινήσει με κατεύθυνση προς τα δεξιά και το αντίστροφο.

9.3 Τελετή Υπόσχεσης Οδηγών

Υπόσχεση μπορεί να δοθεί στην εκδρομή, στην Εστία, στο τέλος μιας Συγκέντρωσης, στην κατασκήνωση γύρω από τη βραδινή πυρά, σε μια γιορτή της Ομάδας ή οπουδήποτε αλλού. Είναι μια σημαντική στιγμή που θα χαραχτεί στη μνήμη των Οδηγών, γιατί θα είναι η στιγμή που με τη θέλησή τους αποδέχονται κάποια ιδανικά, αξίες και ένα συγκεκριμένο τρόπο ζωής.

Η Ομάδα σχηματίζει πέταλο.

Ο Αρχηγός καλεί πρώτα τους Οδηγούς που υπήρξαν Πουλιά αναφέροντας τα ονόματά τους και το όνομα της Ενωμοτίας τους.

Εναλλακτικά, οι Ενωμοτάρχες μπορούν να καλέσουν τους Οδηγούς της Ενωμοτίας τους, λέγοντας π.χ. από την Ενωμοτία Ωρίωνα καλώ την Μαρία.

A) Αρχηγός:

Ως Πουλί έχεις υποσχεθεί να προσπαθείς με όλη σου τη δύναμη ν' αγαπάς το Θεό και την Πατρίδα, να βοηθάς τους άλλους πάντοτε και να φέρνεις τη χαρά στους γύρω σου. Θέλεις τώρα να συνεχίσεις την προσπάθειά σου ως Οδηγός;

Οδηγός:

Ναι.

Αρχηγός:

Υπόσχεσαι να προσπαθήσεις με πίστη στο Θεό ν' αγαπάς την Πατρίδα σου και να υπερασπίζεσαι την ειρήνη και την ελευθερία, να βοηθάς παντού και πάντοτε και να κάνεις τρόπο ζωής τις αξίες του Οδηγισμού;

Οδηγοί: (καθένας μόνος του):

*Υπόσχομαι να προσπαθήσω με πίστη στο Θεό
ν' αγαπώ την πατρίδα μου και να υπερασπίζομαι την ειρήνη και την
ελευθερία, να βοηθώ παντού και πάντοτε και να κάνω τρόπο ζωής
τις αξίες του Οδηγισμού.*

Την ώρα που οι Οδηγοί δίνουν την Υπόσχεσή τους, χαιρετούν με Οδηγικό Χαιρετισμό. Αμέσως μετά ο Αρχηγός καρφισώνει στο μαντήλι κάθε Οδηγού το Τριφύλλι και τον χαιρετά με Οδηγικό Χαιρετισμό και χειραψία.

Οι Οδηγοί που Υποσχέθηκαν χαιρετούν με Οδηγικό Χαιρετισμό πρώτα το Αρχηγείο και το Αρχηγείο ανταποδίδει. Έπειτα χαιρετούν την Ομάδα, που ανταποδίδει επίσης, και τέλος, επιστρέφουν στη θέση τους.

B) Στη συνέχεια, ο Αρχηγός (ή ο Ενωμοτάρχης) καλεί τα καινούργια μέλη της Οδηγικής Οικογένειας που δεν υπήρξαν Πουλιά.

Αρχηγός:

Έχεις γνωρίσει τα Οδηγικά Ιδανικά και δέχεσαι να γίνεις μέλος της Οδηγικής Οικογένειας;

Οδηγός:

Ναι.

Αρχηγός:

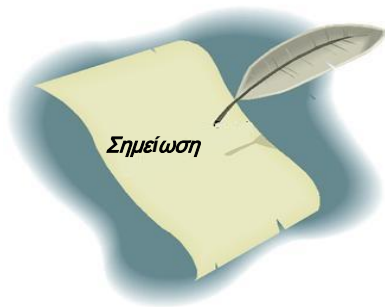
Υπόσχεσαι.....

Η υπόλοιπη διαδικασία συνεχίζεται όπως περιγράφεται πιο πάνω.

Αμέσως μετά όλη η Ομάδα τραγουδά το τραγούδι της Υπόσχεσης:

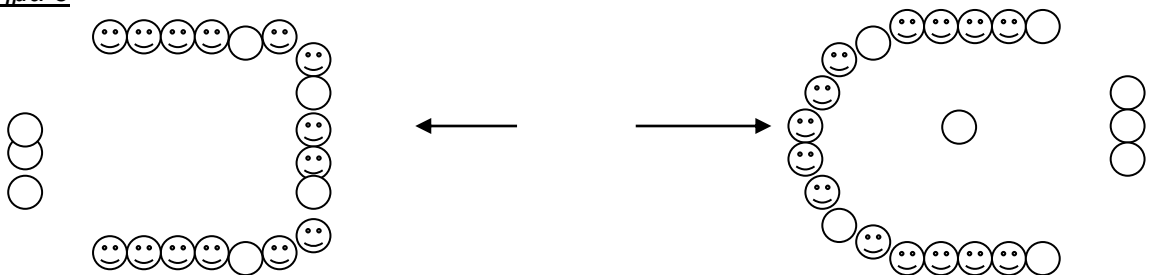
*Την Υπόσχεσή μου δίνω με καμάρι και τιμή
κι ο Θεός με παραστέκει τη μεγάλη αυτή στιγμή.
Η καρδιά μου είναι γεμάτη με μια πίστη, ένα σκοπό.
Θέλω γύρω να προσφέρω την αγάπη, το καλό.
Στην Υπόσχεση θα βρίσκω νέα δύναμη, φτερά.
Στη ζωή μου ξέρω τώρα πώς θα βρίσκω τη χαρά.*

Το Αρχηγείο φροντίζει να δημιουργήσει μια ιδιαίτερη ατμόσφαιρα και να επιλέξει έναν όμορφο χώρο ή χρονική στιγμή για την Τελετή Υπόσχεσης (κεριά, τζάκι, ανατολή ήλιου, στην ακροθαλασσιά κ.λπ.), ώστε να μείνει αξέχαστη στους Οδηγούς. Δεν παραλείπει επίσης να δώσει σε κάθε Οδηγό ένα μικρό αναμνηστικό με την ημερομηνία της Υπόσχεσης. Επιπλέον πληροφορίες για την Τελετή της Υπόσχεσης μπορείτε να βρείτε στο βοήθημα «Οδηγός για Υπόσχεση».

9.4 Τελετή Πετάγματος (Κλάδος Πουλιών – Κλάδος Οδηγών)

Το Σμήνος σχηματίζει ένα τετράγωνο που η μία του πλευρά αποτελείται από το Αρχηγείο και οι άλλες τρεις από τις Φωλιές. Το Πουλί που είναι υπεύθυνο για το Τοτέμ, το φέρνει και το τοποθετεί μπροστά και λίγο δεξιά από το Αρχηγείο. Σε μικρή απόσταση, η Ομάδα Οδηγών σχηματίζει πέταλο, έτσι ώστε τα δύο Αρχηγεία να βρίσκονται απέναντι. (Σχήμα 3)

Σχήμα 3**Α' ΜΕΡΟΣ****Αποχαιρετισμός Πουλιών – Πέταγμα**

Το Σοφό Πουλί λέει λίγα λόγια για τη σημασία της στιγμής. Μιλάει για τα χρόνια που πέρασαν τα Πουλιά στο Σμήνος και επισημαίνει πως τώρα είναι έτοιμα να ανοίξουν τα φτερά τους και να πετάξουν για την Ομάδα των Οδηγών.

Συγχρόνως, ο Αρχηγός της Ομάδας των Οδηγών απευθύνεται στους Οδηγούς, τους μιλάει για τη χαρά που δίνει σε όλους το Πέταγμα των Πουλιών στην Ομάδα και τους προτρέπει να υποδεχθούν φιλικά και να καλωσορίσουν τα Πουλιά που θα πετάξουν στην Ομάδα, ώστε να νιώσουν άνετα από την πρώτη κιόλας στιγμή. Ακόμη, υπενθυμίζει ποια Πουλιά θα πάνε σε κάθε Ενωμοτία.

Το Σμήνος τραγουδά το Α' μέρος από το τραγούδι της Τελετής Πετάγματος.

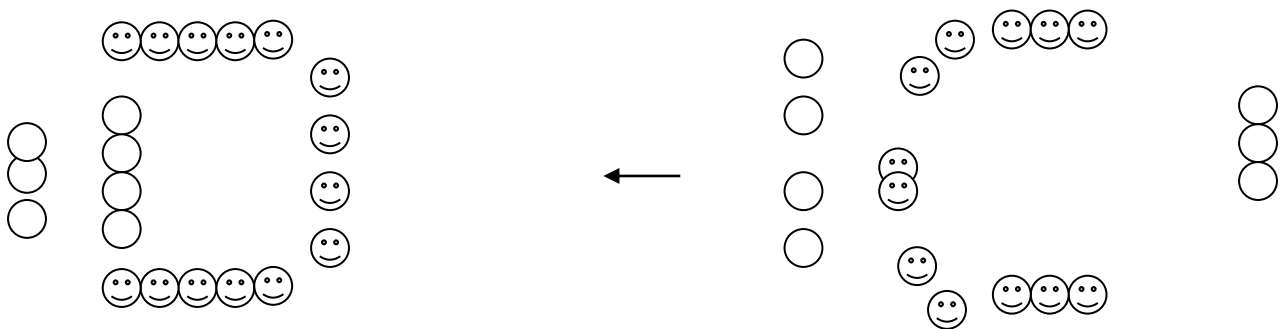
Τώρα ένα Πουλί πετά,
φεύγει για την Ομάδα.
Άλλο ένα Πουλί πετά,
φεύγει απ' τα Πουλιά

Ένα Στέλεχος του Σμήνους ζητά από τα Πουλιά

- να χαιρετήσουν το Αρχηγείο
- να χαιρετήσουν το Σμήνος. Τόσο το Αρχηγείο όσο και το Σμήνος ανταποδίδουν το Χαιρετισμό.

Την ώρα που το Σμήνος τραγουδά το Α΄ μέρος του τραγουδιού, οι Ενωμοτάρχες βγαίνουν έξω από το πέταλο (Σχήμα 4) και στέκονται ανάμεσα στην Ομάδα και το Σμήνος με μέτωπο προς το Σμήνος.

Σχήμα 4

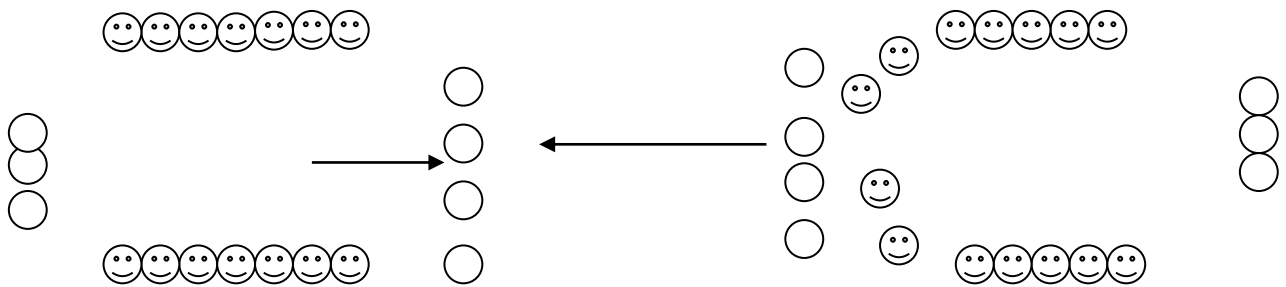
Όταν τελειώσει το τραγούδι και ο Χαιρετισμός των Πουλιών από το Σμήνος, οι Ενωμοτάρχες προχωρούν προς τα Πουλιά και το τετράγωνο των Πουλιών ανοίγει. Η Φωλιά που είναι απέναντι από το Αρχηγείο χωρίζεται στα δύο και ενώνεται με τις άλλες Φωλιές, ώστε να σχηματιστούν δύο παράλληλες γραμμές.

Τα Πουλιά που πετούν περνούν ανάμεσα από τις δύο γραμμές του Σμήνους και σταματούν μπροστά από τους Ενωμοτάρχες (Σχήμα 5).

Τα υπόλοιπα Πουλιά τραγουδούν το Β΄ μέρος του τραγουδιού:

Ώρα καλή, ώρα καλή
 στους Οδηγούς πηγαίνεις.
 Ώρα καλή, ώρα καλή
 το Σμήνος μη ξεχνάς.

Σχήμα 5

Β' ΜΕΡΟΣ

Όταν τα Πουλιά φτάσουν μπροστά στους Ενωμοτάρχες, τους χαιρετούν και οι Ενωμοτάρχες αντιχαιρετούν. Οι Ενωμοτάρχες τα ρωτούν πώς λέγονται. Κάθε Πουλί λέει το όνομά του και μετά κάθε Ενωμοτάρχης λέει το δικό του όνομα, το όνομα της Ενωμοτίας του και τα ονόματα των Πουλιών που θα πετάξουν σ' αυτή (π.χ. «Εγώ είμαι η Βίκυ, Ενωμοτάρχισσα του Ωρίωνα και περιμένουμε στην Ενωμοτία το Γιώργο και τη Στέλλα»). Ο Ενωμοτάρχης παίρνει τα Πουλιά δίπλα του και στρέφεται προς το πέταλο.

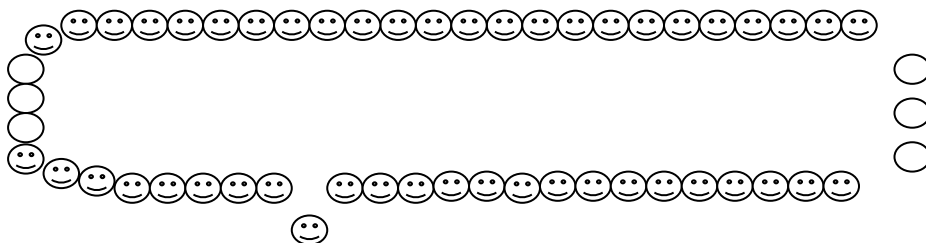
Αμέσως μετά, οι Οδηγοί που βρίσκονται στην κορυφή του πετάλου παραμερίζουν λίγο, ώστε να δημιουργηθεί άνοιγμα. Μέσα από το άνοιγμα περνούν οι Ενωμοτάρχες με τα Πουλιά. Όταν φτάσουν μπροστά στο Αρχηγείο, κλείνει το πέταλο. Κάθε Ενωμοτάρχης με τη σειρά του παρουσιάζει στην Ομάδα τα Πουλιά λέγοντας π.χ. : «Σας παρουσιάζω τον Γιώργο Παππά και την Στέλλα Γαλανού που έρχονται από το 1^ο Σμήνος». Ο Αρχηγός χαιρετά και καλωσορίζει κάθε Πουλί και συγχρόνως εκφράζει τη χαρά όλης της Ομάδας που υποδέχεται τα νέα

της μέλη. Αφού τελειώσει το καλωσόρισμα, οι Ενωμοτάρχες οδηγούν τους καινούργιους Οδηγούς στην Ενωμοτία τους στο πέταλο.

Γ΄ ΜΕΡΟΣ

Το πέταλο των Οδηγών ανοίγει πάλι και ενώνεται με τα Πουλιά σχηματίζοντας ένα ενιαίο πέταλο (Σχήμα 6), που στο βάθος του βρίσκεται το Αρχηγείο των Πουλιών, αριστερά και δεξιά τα Πουλιά του Σμήνους και μετά οι Οδηγοί. Στο άνοιγμα του πετάλου μένει πάντα το Αρχηγείο της Ομάδας.

Σχήμα 6

Οι Οδηγοί τραγουδούν το Γ΄ μέρος του τραγουδιού της τελετής πετάγματος.

*Είναι μέρα χαρωπή
για όλη την Ομάδα,
που καινούργιους Οδηγούς
δέχεται από τα Πουλιά.*

Αμέσως μετά, το Σμήνος και η Ομάδα τραγουδούν το Δ΄ μέρος μαζί.

*Όλοι μαζί, όλοι μαζί
είμαστε αδελφωμένοι.
Σ΄ ένα σκοπό, σ΄ ένα σκοπό.
για τον Οδηγισμό.*

9.5 Τελετή Περάσματος (Κλάδος Οδηγών – Κλάδος Μεγάλων Οδηγών)

Η Ομάδα Οδηγών και η Ομάδα Μεγάλων Οδηγών σχηματίζουν δύο χωριστά πέταλα σε μικρή απόσταση και αντικριστά μεταξύ τους (ώστε τα Αρχηγεία να είναι απέναντι). Ο Αρχηγός των Οδηγών εκφράζει με λίγα λόγια τη χαρά και την υπερηφάνεια του που ορισμένοι Οδηγοί του μεγάλωσαν και είναι έτοιμοι να περάσουν σε έναν άλλο Κλάδο του Οδηγισμού, στον οποίο θα τους δοθεί η ευκαιρία να αναπτυχθούν και να προσφέρουν περισσότερο.

Τους καλεί ονομαστικά. Ακούγοντας τα ονόματά τους οι Οδηγοί πηγαίνουν μπροστά στο Αρχηγείο. Χαιρετούν τα μέλη του Αρχηγείου και έπειτα την Ομάδα, η οποία ανταποδίδει το Χαιρετισμό. Στη συνέχεια, ο Αρχηγός των Οδηγών προχωρεί με τους Οδηγούς που πρόκειται να περάσουν, προς το πέταλο των Μεγάλων Οδηγών (Σχήμα 7). Τα δύο πέταλα ανοίγουν και ενώνονται.

Ο Αρχηγός των Οδηγών συστήνει τους Οδηγούς στον Αρχηγό του Κλάδου Μεγάλων Οδηγών, που τους καλωσορίζει θερμά. Ο Αρχηγός των Οδηγών επιστρέφει στη θέση του. Ο Αρχηγός των Μ.Ο. τους παρουσιάζει στην Ομάδα και έπειτα τους καλεί να μπουν στο πέταλο.

Τέλος, Οδηγοί και Μεγάλοι Οδηγοί τραγουδούν το τραγούδι της Τελετής του Περάσματος:

Μεγάλοι Οδηγοί:

*Καινούργιοι φίλοι τώρα
μας φέρνουν τη χαρά.
Μαζί θε ν'ανεβούμε
σε πιο ψηλά βουνά.*

Οδηγοί:

Ορίζοντες καινούργιοι
ξανοίγονται μπροστά.
Η ώρα έχει φτάσει
να δράσεις πιο πλατιά.

Μεγάλοι Οδηγοί:

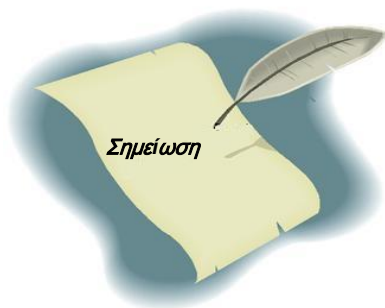
Έλα μαζί.

Οδηγοί:

Νέα ζωή.

Οδηγοί και Μεγάλοι Οδηγοί :

*Ο κρίκος μας ενώνει
σε νέα ιδανικά.
Μαζί θα βρούμε δρόμους
γεμάτους χαρά.*

Η Τελετή είναι συνήθως συγκινησιακά φορτισμένη. Το Αρχηγείο δεν ξεχνά να δώσει στους Οδηγούς που περνούν στην Ομάδα των Μ.Ο. ένα δωράκι ως αναμνηστικό, που θα τους θυμίζει για πάντα τη ζωή τους στην Ομάδα. Μπορεί επίσης να βρεθεί μαζί τους ένα βράδυ πριν την τελετή ή ένα απόγευμα, για να θυμηθούν όλα όσα πέρασαν μαζί και - γιατί όχι;- να διασκεδάσουν σε ένα πιο φιλικό κλίμα.

9.6 Απονομές**9.6.1 Απονομή Σημάτων Κορυφών και Πτυχίων**

Μια φορά μέσα στην τριμηνία ή συχνότερα, αν χρειάζεται, όπως επίσης και στην Κατασκήνωση γίνονται απονομές Προόδου.

Πριν τελειώσει η Συγκέντρωση ή η Κατασκήνωση, η Ομάδα σχηματίζει πέταλο και ο Αρχηγός αναφέρεται σύντομα στη σημασία της προσπάθειας, της προόδου, της διαρκούς βελτίωσης κ.λπ. Για κάθε Οδηγό ανακοινώνεται τι του απονέμεται. Οι Οδηγοί που ακούν το όνομά τους πλησιάζουν στο Αρχηγείο. Ο Αρχηγός βάζει το σήμα της Κορυφής ή καρφισώνει την κονκάρδα του Πτυχίου στο κορδόνι της Προόδου και χαιρετά με Οδηγικό Χαιρετισμό και χειραψία τον κάθε Οδηγό. Πρώτα γίνεται η απονομή των Κορυφών (Α΄ Κορυφή και στη συνέχεια Β΄ και Γ΄). Μετά ακολουθεί η απονομή των Πτυχίων.

Η Τελετή μπορεί να εμπλουτιστεί από το Αρχηγείο με πολλούς τρόπους. Για παράδειγμα:

Οι Οδηγοί σχηματίζουν πέταλο, στη βάση του οποίου παίρνει θέση το Αρχηγείο. Μπροστά από το Αρχηγείο είναι τα Σήματα ή τα Πτυχία, το καθένα από τα οποία είναι στερεωμένο στην άκρη κορδέλας με διαφορετικό χρώμα. Οι κορδέλες καταλήγουν στη μέση περίπου του πετάλου και στην άκρη τους είναι γραμμένα τα ονόματα των Οδηγών στους οποίους θα γίνουν απονομές. Ο Υπαρχηγός καλεί έναν-έναν τους Οδηγούς. Όποιος ακούσει το όνομά του, μπαίνει μέσα στο πέταλο, βρίσκει την άκρη της κορδέλας που έχει γραμμένο το όνομά του και την τυλίγει όλη μέχρι να φτάσει μπροστά στο Αρχηγείο. Η τελετή συνεχίζεται όπως παραπάνω.

9.6.2 Απονομή Διακριτικών Ενωμοταρχών - Υπενωμοταρχών

Η Ομάδα μπαίνει σε πέταλο.

Ο Αρχηγός απευθύνεται στην Ομάδα και μιλάει με συντομία για τη σημασία της Τελετής. Συγχαίρει τους Ενωμοτάρχες και τους Υπενωμοτάρχες για την εκλογή τους και τους εύχεται καλή και δημιουργική θητεία. Οι Ενωμοτάρχες πλησιάζουν στο Αρχηγείο για την

απονομή και ο Αρχηγός τους απονέμει τα διακριτικά (σαρδέλες) καρφισώνοντάς τα στο αριστερό πέτο και τους χαιρετά με Οδηγικό Χαιρετισμό και χειραψία. Ακολουθεί η απονομή των διακριτικών στους Υπενωμοτάρχες με τον ίδιο τρόπο.

Όσοι ήταν Ενωμοτάρχες ή Υπενωμοτάρχες την προηγούμενη χρονιά, κρατούν το ίδιο διακριτικό, δεν παίρνουν καινούργιο. Όσοι ήταν Υπενωμοτάρχες, τους προστίθεται ακόμα ένα.

Ένας άλλος τρόπος είναι να γίνει η απονομή κατά Ενωμοτία. Σε αυτή την περίπτωση καλείται ο Ενωμοτάρχης και Υπενωμοτάρχης κάθε Ενωμοτίας ξεχωριστά.

9.6.3 Απονομή Διακριτικών Αρχηγών - Υπαρχηγών - Βοηθών

Η τελετή της απονομής των Άστρων στους Αρχηγούς Ομάδας μπορεί να γίνει στο Συμβούλιο των Στελεχών, ενώ η απονομή των Άστρων ή των διακριτικών στους Υπαρχηγούς και τους Βοηθούς στη Συγκέντρωση της Ομάδας. Στον Αρχηγό η απονομή γίνεται πάντα από τον Τοπικό Έφορο ή αν απουσιάζει, από τον Έφορο Περιφέρειας. Στους Υπαρχηγούς και Βοηθούς την απονομή μπορεί να κάνει ο Αρχηγός στο τέλος της Συγκέντρωσης ή στην Κατασκήνωση έχοντας φροντίσει να δημιουργήσει την κατάλληλη ατμόσφαιρα. Για την απονομή η Ομάδα μπαίνει σε πέταλο.

Ο Αρχηγός αναφέρεται με λίγα λόγια στο γεγονός και τη σημασία του και στη συνέχεια καλεί τον Υπαρχηγό, του καρφισώνει το διακριτικό στο δεξί πέτο του γιακά και τον χαιρετά με Οδηγικό Χαιρετισμό και χειραψία. Εκείνος ανταποδίδει, έπειτα χαιρετά την Ομάδα που ανταποδίδει με τη σειρά της το χαιρετισμό και ο Υπαρχηγός επιστρέφει στη θέση του. Στη συνέχεια ο Αρχηγός καλεί το Βοηθό και επαναλαμβάνεται η ίδια διαδικασία. Μετά την απονομή μπορεί να ακολουθήσει ένα χαρούμενο, οδηγικό «κλείσιμο» που έχουμε επιμεληθεί ιδιαίτερα.

9.7 Έπαρση και Υποστολή Σημαίας

Η Τελετή Έπαρσης της Σημαίας αφορά στην Έπαρση της Εθνικής Σημαίας, Ελληνικής ή ξένης. Η Εθνική Σημαία της Ελλάδος αποτελείται από εννέα ίσου πλάτους οριζόντιες, παράλληλες γραμμές, πέντε κυανές

και τέσσερις λευκές, σε διαδοχή, έτσι ώστε η πρώτη και η τελευταία να είναι κυανές. Στο πάνω αριστερό τμήμα σχηματίζεται ένα κυανό τετράγωνο που καταλαμβάνει τις πέντε πρώτες γραμμές, μέσα στο οποίο υπάρχει λευκός σταυρός. Η Έπαρση και η Υποστολή της Εθνικής Σημαίας γίνεται με συγκεκριμένο τρόπο, σε συγκεκριμένες περιπτώσεις βάσει του νόμου 851/1978.

Γενικά:

- Η τελετή της Έπαρσης και της Υποστολής πρέπει να γίνεται με σεβασμό προς τη Σημαία. Η Σημαία δεν επιτρέπεται να αγγίξει στο έδαφος.
- Η Σημαία και ο Ιστός, όπου θα αναρτηθεί η Σημαία, πρέπει να έχουν συγκεκριμένα μεγέθη.
- Η Σημαία δεν πρέπει να χρησιμοποιείται αν είναι φθαρμένη και, όταν φθαρεί, αποσύρεται και καίγεται. Δεν απορρίπτεται ποτέ στα σκουπίδια.
- Ο Ιστός της Σημαίας κοιτάζει πάντα την Ανατολή. Ο Σημαιοφόρος κατά την Έπαρση έχει κατά πρόσωπο την Ανατολή.
- Η Έπαρση γίνεται στις 8 το πρωί και η Υποστολή στη δύση του ηλίου.

Έπαρση της Σημαίας από την Ομάδα

Γενικά:

Για την Έπαρση χρειάζεται ένας Σημαιοφόρος και δύο Παραστάτες.

Οι Παραστάτες δεν τραγουδούν και δεν χαιρετούν, αλλά έχουν ως αποκλειστική φροντίδα τους τη Σημαία και είναι έτοιμοι να βοηθήσουν το Σημαιοφόρο, αν χρειαστεί.

Κατά τη διάρκεια της Έπαρσης μπορεί να ψάλλεται ο Εθνικός Ύμνος. Εναλλακτικά, μετά την Έπαρση η Ομάδα μπορεί να τραγουδήσει κάποιο από τα τραγούδια της Σημαίας, π.χ.

Διπλός σκοπός ας αντηχήσει τώρα
στης λεβεντιάς το σύμβολο μπροστά.
Κι ας ευχηθούμε μέσα από την καρδιά μας
τη δόξα να' χει πάντα συντροφιά.

Η Τελετή:

Η Σημαία διπλωμένη στερεώνεται λίγο πριν την Έπαρση χαμηλά στον Ιστό. Η Ομάδα έχει σχηματίσει πέταλο και το Αρχηγείο βρίσκεται πίσω από τον Ιστό.

Ο Σημαιοφόρος και οι Παραστάτες προχωρούν κατευθείαν προς τον Ιστό, αν βρίσκονται ακριβώς απέναντι του, ή κάνουν ένα βήμα πίσω, προκειμένου να βγουν από το πέταλο. Στρίβουν δεξιά και κινούνται πίσω από το πέταλο μέχρι το άνοιγμά του, μπαίνουν σ' αυτό και κατευθύνονται προς τον Ιστό.

Σε απόσταση τριών βημάτων από τον Ιστό ο Σημαιοφόρος και οι Παραστάτες σταματούν. Οι Παραστάτες στέκονται προσοχή. Ο Σημαιοφόρος κάνει βήματα μπροστά, λύνει τη Σημαία και αρχίζει να την ανεβάζει αργά. Μόλις η Σημαία περάσει το ύψος του κεφαλιού του, η Ομάδα χαιρετάει. Όταν η Σημαία φτάσει στο υψηλότερο σημείο του Ιστού, η Ομάδα κατεβάζει το χέρι από το σημείο χαιρετισμού.

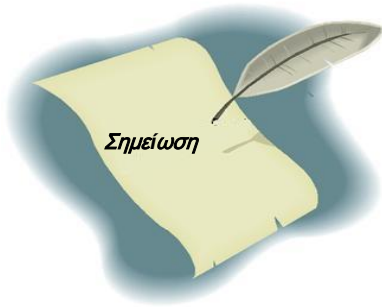
Αφού ο Σημαιοφόρος στερεώσει με «βόλτα» το σχοινί της Σημαίας στον Ιστό, κάνει ένα βήμα πίσω, χαιρετά τη Σημαία κι επιστρέφει με βήματα πίσω στη θέση του ανάμεσα στους Παραστάτες. Τότε, και οι τρεις μαζί στρίβουν αριστερά και σε μονή γραμμή βγαίνουν έξω από το πέταλο και επιστρέφουν στις θέσεις τους.

Υποστολή

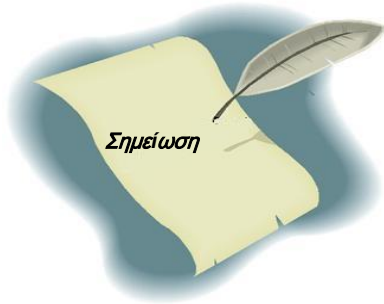
Η Υποστολή ακολουθεί το τυπικό της Έπαρσης αλλά με την εξής διαφορά: Φτάνοντας εμπρός στη Σημαία και πριν από την Υποστολή ο Σημαιοφόρος χαιρετά τη Σημαία. Κανένας άλλος δεν χαιρετά καθ' όλη τη διάρκεια της Υποστολής. Μόλις κατέβει η Σημαία, λύνεται, διπλώνεται κανονικά από τους παραστάτες και παραδίδεται στο Σημαιοφόρο. Προχωρούν και οι τρεις κατά μέτωπο και ο Σημαιοφόρος παραδίδει τη Σημαία σε ένα υπεύθυνο μέλος του Αρχηγείου. Το Στέλεχος, πριν παραλάβει τη Σημαία, χαιρετά το Σημαιοφόρο, ο Σημαιοφόρος ανταποδίδει το Χαιρετισμό και παραδίδει τη Σημαία.

Σε κατασκήνωση ή σε πολυήμερη εκδρομή η Υποστολή γίνεται ανεπίσημα. Την ώρα που ο Σημαιοφόρος αρχίζει να υποστέλλει τη Σημαία, το υπεύθυνο Στέλεχος (ο υπεύθυνος Λειτουργίας ή ο υπεύθυνος της υπηρεσίας του Εξωραϊσμού) σφυρίζει. Τότε, όλοι σταματούν κάθε ασχολία και στρέφονται προς τον Ιστό. Όταν κατέβει η Σημαία, ο υπεύθυνος σφυρίζει ξανά και τότε όλοι συνεχίζουν τη δουλειά

τους. Η Σημαία λύνεται, διπλώνεται και παραδίδεται στο υπεύθυνο Στέλεχος και φυλάσσεται με προσοχή.

Σε διάφορες περιστάσεις, όπως εκδρομές ή κατασκηνώσεις μπορούμε να κάνουμε έπαρση της σημαίας της Ομάδας ή των Ομάδων που συμμετέχουν. Σε αυτή την περίπτωση δε χρειάζεται να είναι τόσο τυπική η τελετή, καθώς δεν πρόκειται για την Έπαρση της Εθνικής Σημαίας αλλά για λάβαρο.

Όπως αναφέρθηκε και στην αρχή, τελετή είναι ο ειδικός τρόπος με τον οποίο εορτάζεται ένα γεγονός και με τον οποίο δημιουργείται ατμόσφαιρα που προβάλλει και τονίζει τη σοβαρότητα και τη σημασία του. Αυτός ο «ειδικός» τρόπος περιγράφεται αναλυτικά στις σελίδες αυτού του κεφαλαίου. Κάθε Ομάδα, ωστόσο, μπορεί να εμπλουτίζει τις τελετές (π.χ. τελετή απονομής

Διακριτικών, Σημάτων Προόδου, τελετή Πέρασματος, τελετή Υπόσχεσης) δίνοντας μικρά αναμνηστικά δώρα, τραγουδώντας το αγαπημένο τραγούδι της Ομάδας, κ.λπ. ανάλογα με την παράδοσή της και να δημιουργεί με το δικό της τρόπο μια ιδιαίτερη οδηγική ατμόσφαιρα για κάθε τελετή. Στην περίπτωση αυτή δεν υπάρχει σωστό ή λάθος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 10: ΟΜΑΔΕΣ ΝΑΥΤΟΔΗΓΩΝ

10.1 Εισαγωγή

Οι Ναυτοδηγικές Ομάδες του Κλάδου Οδηγών ιδρύθηκαν το 1991 με σκοπό να καλύψουν το ιδιαίτερο ενδιαφέρον Ομάδων για το υγρό στοιχείο, τη θάλασσα, τις λίμνες ή τα μεγάλα ποτάμια, γεγονός που ενισχύεται από το φυσικό περιβάλλον, τα ιδιαίτερα γεωγραφικά χαρακτηριστικά της Πατρίδας μας και τη συνακόλουθη κλίση των Ελλήνων για τη θάλασσα. Κατά κύριο λόγο, Ναυτοδηγικές Ομάδες του Κλάδου Οδηγών ιδρύονται σε περιοχές που βρίσκονται κοντά σε θάλασσα, λίμνη ή ποτάμι. Εφαρμόζουν τα προγράμματα του Κλάδου, προσαρμοσμένα στο υγρό στοιχείο με ιδιαίτερη έμφαση στη θάλασσα και τη ναυτική τέχνη.

Καλό είναι η πρόοδος των Οδηγών σε ναυτοδηγικά θέματα να συνεχίζεται στο Πλήρωμα του Κλάδου Μεγάλων Οδηγών.

10.2 Πρόσθετα Προσόντα Αρχηγού Ναυτοδηγικών Ομάδων

- ❖ Να είναι τουλάχιστον 20 ετών .
- ❖ Να έχει καλή φυσική κατάσταση, η οποία βεβαιώνεται αρμοδίως.
- ❖ Να ξέρει καλό κολύμπι.
- ❖ Να έχει περάσει Ναυτοδηγική Εκπαίδευση

10.3 Στολή Οδηγών Ναυτοδηγικών Ομάδων

Η στολή των Οδηγών Ν/Ο Ομάδων είναι ίδια με αυτήν των Οδηγών. Η μόνη διαφορά είναι το μαντήλι (λευκό με μπλε σκούρα τριφύλλια) που στερεώνεται με σταυρόκομπο. Το ίδιο ισχύει και για τα Στελέχη.

10.4 Ναυτοδηγικές Δράσεις

Το κυριότερο μέσο για την πραγματοποίηση του σκοπού των Ναυτοδηγικών Ομάδων είναι η ενασχόληση με το υγρό στοιχείο και η συχνή επαφή των Οδηγών με αυτό.

Η ενασχόληση με το υγρό στοιχείο όπως η κολύμβηση, το ψάρεμα, το rafting κ.ά., βοηθούν τους Οδηγούς N/O Ομάδων να αγαπήσουν το νερό και τους προσφέρουν χαρά, περιπέτεια, δύναμη, εμπειρίες και γνώσεις.

Ειδικότερα, η ενασχόληση με τη N/O λέμβο ενδυναμώνει το Ενωμοτιακό σύστημα, δίνει τη δυνατότητα στους Οδηγούς να συνεργαστούν, να αναλάβουν υπευθυνότητες και να μάθουν να ακολουθούν κανόνες μέσα από την ευχάριστη δραστηριότητα της ιστιοπλοΐας και της κωπηλασίας.

10.4.1 Ενσωμάτωση του Θαλασσινού Στοιχείου στη Λειτουργία και το Πρόγραμμα της Ναυτοδηγικής Ομάδας

Το υγρό στοιχείο διαποτίζει κάθε στοιχείο λειτουργίας της Ναυτοδηγικής Ομάδας και συμβάλλει αποφασιστικά στη διαμόρφωση του προγράμματός της.

Ονοματολογία-Διακόσμηση

Οι Ενωμοτίες έχουν συνήθως κάποιο όνομα που παραπέμπει στο υγρό στοιχείο: όνομα ζώου ή θαλασσινού οργανισμού ή θαλασσινού επαγγέλματος. Για παράδειγμα: Κοράλλια, Κοχύλια, Αχιβάδες, Μαργαριτάρια, Δελφίνια, Σφουγγαράδες. Η διακόσμηση της Εστίας και της Γωνιάς κάθε Ενωμοτίας έχει επίσης θαλασσινό θέμα, όπως και η Κραυγή της Ομάδας.

Όλα αυτά βοηθούν στη δημιουργία μιας κατάλληλης ατμόσφαιρας που προσφέρει στα παιδιά κίνητρα να ενδιαφερθούν για τη θάλασσα.

Εκπαίδευση-Πρόοδος

Η Εκπαίδευση των Οδηγών N/O Ομάδων σε ειδικά θέματα είναι απαραίτητη για την πραγματοποίηση δράσεων. Επιτυγχάνεται σταδιακά

με την πρόταση της ανάλογης θεματολογίας σε συγκεντρώσεις εκπαιδευτικού χαρακτήρα, αντίστοιχες με εκείνες των οδηγικών γνώσεων, ώστε οι Οδηγοί να προετοιμαστούν για τις ανάγκες που δημιουργούνται από ανάλογες θαλασσινές δραστηριότητες.

Τα Εκπαιδευτικά αυτά θέματα μπορεί να αφορούν:

- Ονοματολογία σκάφους και εξαρτίας
- Αρμοδιότητες στη λέμβο
- Πλεύσεις Ιστιοπλοΐας
- Διεθνή Κανονισμό Αποφυγής Συγκρούσεων (ΔΚΑΣ)
- Άγκυρες και αγκυροβολία
- Παραγγέλματα κωπηλασίας, ιστιοπλοΐας, απόπλου, κατάπλου
- Α' βοήθειες στη θάλασσα
- Καταστάσεις ανάγκης (ανατροπή, ατυχήματα, άνθρωπος στη θάλασσα, σωστικά, ρυμούλκηση)
- Πρόγνωση καιρού
- Επικοινωνία στη θάλασσα (VHF)
- Συντήρηση λέμβου
- Σημεία και χρήση ναυτικού χάρτη
- Πυξίδα και εύρεση στίγματος
- Χάραξη και τήρηση ναυτικής πορείας
- Κόμποι και συντήρηση σχοινιών

Η κατασκήνωση αποτελεί το επιστέγασμα της Οδηγικής δουλειάς. Εκεί δίνονται οι ευκαιρίες να εφαρμόσουν τα παιδιά όσα μάθανε όλο το χρόνο. Είναι επιβεβλημένο για μια Ομάδα να επιδιώξει να κάνει κατασκήνωση κοντά στη θάλασσα, όπου τα Στελέχη θα έχουν την ευκαιρία να δώσουν πολύ περισσότερες γνώσεις στους Οδηγούς Ν/Ο Ομάδων, αφού θα τους έχουν κοντά τους τόσες μέρες, πράγμα που είναι αδύνατο να το πετύχουν διαφορετικά. Αυτό θα βοηθήσει ακόμα πιο πολύ, ώστε να δεθούν τα παιδιά με τη θάλασσα.

Καλό είναι να ενθαρρύνουμε όλους τους Οδηγούς Ν/Ο Ομάδων να περάσουν Πτυχία σχετικά με το υγρό στοιχείο: Θαλάσσιων Σπορ, της Κολύμβησης, Κωπηλασίας, Ναυτοσύνης, Νερού, Φίλου της Θάλασσας.

10.4.2 Ιδέες Ναυτοδηγικών Δραστηριοτήτων

- Χειροτεχνίες με θαλασσινά θέματα, π.χ. ζωγραφική σε βότσαλα, κοχύλια κ.ά., χειροτεχνήματα με μινιατούρες πλοίων, λέμβων, φάρων, αγκυρών, τιμονιών (ναυτομοντελισμός) κ.ά.
- Κτίσματα στην άμμο.
- Κατασκευές παρατηρητήριου, εξέδρας, σχεδίας, πλωτών πυρών.
- Επισκέψεις σε Ναυτικά Μουσεία, Ναυπηγεία, Ναυτικές Εκθέσεις, Φάρους, εμπορικά πλοία ή πλοία του Πολεμικού Ναυτικού.
- Παρακολούθηση ντοκιμαντέρ με θέματα όπως: «Το Καλυψώ σε κίνδυνο» του Κουσιώ, «Μυστική αποστολή Ποσειδών», «S.O.S Κίνδυνος στην Μεσόγειο», «Κρουαζιέρα στο Σαρωνικό», «Ράλι ταχύπλοων σκαφών», «Η χαμένη Ατλαντίδα», «Η μυστηριώδης νήσος», «Ο κόκκινος Κουρσάρος», «Αργοναυτική Εκστρατεία», «Η 6^η Ήπειρος».
- Ενασχόληση με αθλήματα όπως Κολύμβηση, Σέρφινγκ, Θαλάσσιο Σκι, Κανό, Καγιάκ, Κωπηλασία, Ιστιοπλοΐα
- Ναυαγοσωστική.
- Ψάρεμα.
- Γνωριμία των Οδηγών, αν είναι δυνατόν από κοντά, με επαγγέλματα που σχετίζονται με το υγρό στοιχείο, π.χ. Σφουγγαράδες, Ψαράδες (είδη ψαρέματος, ιχθυοτροφεία), Δύτες, Ναυτικούς του Εμπορικού Ναυτικού, Βιολόγους Θαλάσσιας Πανίδας και Χλωρίδας, Ωκεανογράφους, Φαροφύλακες κ.λπ.
- Μελέτη Θαλασσινών Εθίμων σε όλη τη χώρα.
- Εξοικείωση με τη Ναυτοδηγική Λέμβο και τη συντήρησή της καθώς και την κωπηλασία.

- Εξοικείωση με τη μικρή φουσκωτή βάρκα και τη βενζινοκίνητη μηχανή της.
- Χρήση του Ναυτικού Χάρτη και των οργάνων που μας βοηθούν να χαράζουμε πορεία στη θάλασσα.
- Επαφή με Οικολογικές Οργανώσεις που βοηθούν στην Προστασία του Θαλάσσιου Πλούτου και των Υδροβιότοπων, π.χ. Κέντρο Προστασίας Άγριων Ζώων και Πουλιών, Προστασία της Χελώνας Carreta Carreta, της Φώκιας Monachus Monachus κ.λπ., βοήθεια στο έργο τους και ενημέρωση του κοινού.
- Κατασκευή ενυδρείων.
- Μελέτες που αφορούν στη Μόλυνση του Περιβάλλοντος και των Υδροβιότοπων και δράσεις για την προστασία τους.
- Καθαρισμός κάποιας ακτής και υιοθέτησή της ή καθαρισμός ενός λιμανιού.
- Διοργάνωση Ναυτικών Αγώνων, τόσο στην παραλία όσο και μέσα στη θάλασσα, με σκυταλοδρομίες, κωπηλασία, ιστιοπλοΐα, κολύμπι, διάσωση «πνιγμένου», διαγωνισμοί ψαρέματος από βάρκα κ.λπ.
- Συμμετοχή σε μία Πλωτή Κατασκήνωση.
- Εκμάθηση νησιώτικων χορών και τραγουδιών από διάφορες περιοχές της Ελλάδας.
- Φροντίδα και καθαριότητα ενός φάρου.
- Διοργάνωση παιχνιδιών στο νερό, όπως Water Polo κ.ά.
- Παιχνίδι θησαυρού όπου θα κινείστε σε κάθε σταθμό χρησιμοποιώντας ένα πλωτό μέσο.
- Παιχνίδι με τους κανόνες Διεθνή Κανονισμού Αποφυγής Συγκρούσεων, ναυτικά φώτα και φανούς, επικοινωνία στη θάλασσα.

Εκδόσεις-Πηγές

1. «**Το εγχειρίδιο του Αρμενιστή**» Εκδόσεις Ιδρύματος Ευγενίδου, διατίθεται στο Πρατήριο του ΣΕΠ
2. «**Ακτοπλοϊκή Ναυτιλία**» Εκδόσεις Ιδρύματος Ευγενίδου, διατίθεται στην ιστοσελίδα www.eugenfound.edu.gr/appdata/documents/books_pdf/e_p00002.pdf
3. «**Ναυτιλία**» Εκδόσεις Ιδρύματος Ευγενίδου, διατίθεται στην ιστοσελίδα <http://www.eugenfound.edu.gr/frontoffice/portal.asp?cpage=RESOURCE&cresrc=2587&cnode=416>
4. «**Ναυτιλιακές Γνώσεις**» Εκδόσεις Ιδρύματος Ευγενίδου, διατίθεται στην ιστοσελίδα www.eugenfound.edu.gr/appdata/documents/books_pdf/e_j00093.pdf
5. **Λιμενικό Σώμα** στην ιστοσελίδα <http://www.hcg.gr>
6. **Ελληνική Ιστιοπλοϊκή Ομοσπονδία** στην ιστοσελίδα <http://www.eio.gr> και στους τοπικούς ιστιοπλοϊκούς συλλόγους
7. **Ελληνική Κωπηλατική Ομοσπονδία Φιλάθλων Ναυτικών Σωματείων** στην ιστοσελίδα <http://www.kopilasia.gr>
8. **Φάροι της Ελλάδας** στην ιστοσελίδα <http://www.faroi.com>

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 11: ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ – ΑΣΦΑΛΕΙΑ

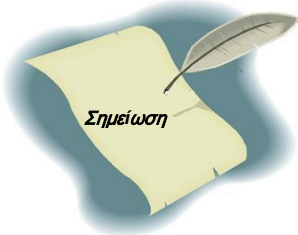
11.1 Η Επικοινωνία στην Ομάδα

Η επικοινωνία είναι μια παράμετρος που συμβάλλει καθοριστικά στην επιτυχία των Συγκεντρώσεων και γενικά στην καλή λειτουργία της Ομάδας. Η επικοινωνία είναι, στην ουσία, η μεταφορά ενός μηνύματος ή μιας πληροφορίας από τον πομπό προς το δέκτη. Είναι αμφίδρομη, όταν το μήνυμα επιστρέφει από το δέκτη προς τον πομπό. Για να είναι αποτελεσματική, πρέπει το μήνυμα να είναι ξεκάθαρο, σαφές και χωρίς παρεμβολές.

Στην Ομάδα, όποιο «μήνυμα» υπάρχει μεταδίδεται μέσα στα Συμβούλια. Για παράδειγμα, αν το Αρχηγείο θέλει να ενημερώσει τους Οδηγούς για το πρόγραμμα της επόμενης Συγκέντρωσης, για τυχόν υλικά που θα χρειαστεί να έχουν μαζί τους, για κάποια αλλαγή στην ώρα κ.λπ., όλες τις πληροφορίες θα τις δώσει στο Συμβούλιο Ομάδας. Αυτό βεβαίως σημαίνει ότι το Αρχηγείο γνωρίζει τι θα γίνει στην επόμενη Συγκέντρωση, αν η Συγκέντρωση θα έχει μεγαλύτερη διάρκεια ή θα πραγματοποιηθεί σε άλλη μέρα από αυτή που συνηθίζεται. Ενημερώνει, λοιπόν, εγκαίρως του Οδηγούς, για να μπορέσουν και εκείνοι να προσαρμόσουν το προσωπικό τους πρόγραμμα.

Μέσα στην εβδομάδα και κυρίως για λόγους επιβεβαίωσης, οι Ενωμοτάρχες - και όχι το Αρχηγείο - επικοινωνούν τηλεφωνικά ή με όποιο άλλο τρόπο θέλουν με τους Οδηγούς της Ενωμοτίας τους. Μεταδίδουν πληροφορίες και μεταφέρουν πίσω στο Αρχηγείο τα αποτελέσματα της επικοινωνίας τους (για παράδειγμα: «στην παρέλαση θα έρθουν 6 Οδηγοί»). Οι Ενωμοτάρχες και οι Υπενωμοτάρχες είναι ο κρίκος της αμφίδρομης επικοινωνίας. Το Αρχηγείο κατά τη διάρκεια της εβδομάδας επικοινωνεί άμεσα με τους Οδηγούς μόνο σε εξαιρετικές περιπτώσεις.

Οι Οδηγοί που πρόκειται να απουσιάσουν από τη Συγκέντρωση οφείλουν να επικοινωνούν με τον Ενωμοτάρχη τους.

Αν δεν υπάρξει επικοινωνία κατά τη διάρκεια της εβδομάδας, σημαίνει ότι την επόμενη φορά η Συγκέντρωση θα πραγματοποιηθεί την προβλεπόμενη ημέρα και ώρα

και ότι οι Οδηγοί δεν χρειάζεται να φέρουν κάτι ιδιαίτερο μαζί τους. Όλη η Ομάδα θα πρέπει να το γνωρίζει αυτό, για να υπάρχει αποτελεσματική επικοινωνία και να αποφεύγονται τα προβλήματα και οι ασυνέπειες.

11.2 Επαφή με Γονείς / Κηδεμόνες

Η καλή λειτουργία της Ομάδας εξαρτάται σε πολύ μεγάλο βαθμό από τις σχέσεις που αναπτύσσει το Αρχηγείο με τους γονείς / κηδεμόνες των Οδηγών. Είναι πολύ σημαντικό να τους γνωρίζει προσωπικά, να κρατάει συχνή επαφή μαζί τους και να ενδιαφέρεται ειλικρινά για τα παιδιά τους (βλ. Οργανισμό, σελ. 108).

Οι σχέσεις που θα καλλιεργήσει το Αρχηγείο με τους γονείς είναι απόδειξη των καλών του τρόπων, της υπεύθυνης συμπεριφοράς, που πάντα πρέπει να επιδεικνύει σε όλους τους τομείς της οδηγικής ζωής, καθώς και της διάθεσής του για συνεργασία.

Οι Συγκεντρώσεις Γονέων είναι ένας πρώτος καλός τρόπος για την καλλιέργεια αυτής της γόνιμης σχέσης:

α) Συγκέντρωση Γονέων με στόχο τη γνωριμία. Είναι σκόπιμο να γίνεται στην αρχή της Οδηγικής χρονιάς.

β) Συγκέντρωση Γονέων με σκοπό την ενημέρωση για συγκεκριμένη δράση της Ομάδας (εκδρομή, κατασκήνωση, εκδήλωση).

Επίσης, το Αρχηγείο μπορεί να έρθει σε επαφή με τους γονείς καλώντας τους να συμμετέχουν σε:

α) Δραστηριότητες της Ομάδας ψυχαγωγικού χαρακτήρα, όπως μπάρμπεκιου, πυρά, μουσική βραδιά κ.λπ.

β) Δραστηριότητες του Τοπικού Τμήματος ή της Περιφέρειας, όπως Εορτασμός της Ημέρας Σκέψης, κοπή πρωτοχρονιάτικης πίτας, γενέθλια Ομάδας κ.λπ.

Και στις δύο παραπάνω περιπτώσεις οι γονείς μπορούν να συμμετέχουν τόσο στο πρόγραμμα όσο και στην προετοιμασία του.

Η συνεχής και φιλική επαφή με τους γονείς παρέχει στο Αρχηγείο γνώσεις και πληροφορίες που μπορεί να αποδειχθούν πολύ χρήσιμες για την καλή λειτουργία της Ομάδας, του Τοπικού, αλλά και της Περιφέρειας γενικότερα. Για παράδειγμα, οι ειδικές γνώσεις κάποιου

γονέα / κηδεμόνα μπορούν να αξιοποιηθούν για κάποιο πτυχίο ή κατασκευή, η επαγγελματική του δραστηριότητα να χρησιμεύσει ως πηγή χορηγίας, ενώ η επιστημονική του κατάρτιση να βοηθήσει ποικιλοτρόπως. Συνεπώς, καλλιεργώντας μια καλή σχέση με τους γονείς, διευκολύνεται το έργο του Αρχηγείου και προβάλλεται ευρύτερα η εικόνα του Οδηγισμού.

Η επικοινωνία και η καλή σχέση με τους γονείς είναι απαραίτητη κυρίως για έναν ακόμα λόγο: για να μπορέσει το Αρχηγείο να γνωρίσει καλύτερα το παιδί τους (καθώς οι γονείς ξέρουν καλύτερα από όλους το χαρακτήρα του, τις ιδιαιτερότητές του κ.λπ.) και σε συνεργασία μαζί τους να συμβάλει στην προσωπική του ανάπτυξη.

Παρατήρηση: Είναι πολύ πιθανό κάποιος Οδηγός της Ομάδας να έχει χάσει έναν από τους γονείς του ή να μεγαλώνει με κάποιον κηδεμόνα. Για το λόγο αυτό, ο Αρχηγός φροντίζει να ενημερωθεί έγκαιρα και με διακριτικό τρόπο για την οικογενειακή κατάσταση κάθε παιδιού. Εκφράσεις, όπως «οι δικοί σου», αντί για «ο μπαμπάς ή η μαμά σου», είναι πιο ασφαλείς και μπορούν να προλάβουν όλους από δυσάρεστες καταστάσεις.

11.3 Ενημέρωση Τοπικού Εφόρου

Η/Ο Τοπική/-ός Έφορος ευθύνεται για τη στελέχωση και την καλή λειτουργία των Ομάδων, το συντονισμό των Οδηγικών εκδηλώσεων και την ανάπτυξη του Οδηγισμού στον τόπο του. Η φύση του έργου του Τοπικού Εφόρου είναι πολύπλευρη και είναι ο άνθρωπος ο οποίος, λόγω της εμπειρίας που διαθέτει και του ρόλου του, είναι πάντα πρόθυμος να βοηθήσει. Για τη διευκόλυνση του έργου των Τοπικών Εφόρων αλλά και για την καλύτερη εφαρμογή των Οδηγικών προγραμμάτων, είναι απαραίτητη η ενημέρωσή τους σε όλα τα επίπεδα και σε όλους τους τομείς της Οδηγικής δράσης και του Οδηγικού προγράμματος (για τον ρόλο των Τοπικών Εφόρων βλ. Οργανισμό, σελ. 77-80).

- Στην αρχή της Οδηγικής χρονιάς ή στην αρχή κάθε τριμηνίας ο Αρχηγός της Ομάδας φροντίζει να δίνει στον Τοπικό Έφορο ένα αντίγραφο του προγράμματος και να τον ενημερώνει για οποιαδήποτε αλλαγή ή ακύρωση.

- Ενημερώνει τον Τοπικό Έφορο για τις εκπαιδεύσεις / σεμινάρια / συνέδρια / συναντήσεις που θέλουν να παρακολουθήσουν τα Στελέχη της Ομάδας.
- Για οποιαδήποτε πρόβλημα παρουσιαστεί στην Ομάδα, όπως ατύχημα, περιστατικό με γονέα ή κάποιον τρίτο ή άλλο συναφές περιστατικό, ενημερώνει πρώτα τον Τοπικό Έφορο.
- Για κάθε Δράση εκτός Εστίας.

11.4 Δραστηριότητες εκτός Εστίας

Τι πρέπει να προσέξουμε:

- Ενημερώνουμε τον Τοπικό Έφορο.
- Φροντίζουμε να επισκεφτούμε από πριν το χώρο στον οποίο θα πάμε και κάνουμε από πριν τις απαραίτητες συνεννοήσεις.
- Κάνουμε προϋπολογισμό εξόδων.
- Ενημερώνουμε εγκαίρως τους γονείς και έχουμε τη σύμφωνη γνώμη τους.
- Ενημερώνουμε τους Οδηγούς για τον τόπο μετάβασης, την ώρα και το σημείο αναχώρησης και επιστροφής, το μέσο μετακίνησης και την ακριβή εξάρτυσή τους.
- Τουλάχιστον 2 Στελέχη πρέπει να συνοδεύουν τους Οδηγούς στη Δραστηριότητα εκτός εστίας. Σε περίπτωση που συμβεί κάποιο ατύχημα, το ένα παραμένει με την Ομάδα και το άλλο συνοδεύει το παιδί που χρειάζεται βοήθεια.
- Έχουμε πάντα μαζί μας φαρμακείο. (Βλ. παράρτημα στο τέλος για το τι πρέπει να περιέχει ένα φαρμακείο.)
- Φροντίζουμε να υπάρχει ένα εναλλακτικό πρόγραμμα σε περίπτωση που χαλάσει ο καιρός.
- **Είμαστε απολύτως υπεύθυνοι για την ασφάλεια των Οδηγών** η οποία αποτελεί πάντα προτεραιότητά μας!
- Είμαστε προετοιμασμένοι για όλα.

11.5 Ασφάλεια στη μετακίνηση**Μετακίνηση πεζή:**

Όταν η Ομάδα χρειάζεται να μετακινηθεί πεζή στην πόλη, θα πρέπει να κινείται πάντα σε συγκεκριμένη διάταξη, σε μονή ή διπλή γραμμή, κατά Ενωμοτίες. Ένα Στέλεχος που γνωρίζει τη διαδρομή ηγείται, ένα άλλο βρίσκεται πάντα στο τέλος της γραμμής, ενώ τα υπόλοιπα μοιράζονται ανά διαστήματα κατά μήκος της γραμμής.

Επιπλέον, όταν μετακινούμαστε στην πόλη:

- χρησιμοποιούμε τα πεζοδρόμια.
- ποτέ δεν περνάμε με κόκκινο φανάρι.
- διασχίζουμε το δρόμο από τις διαβάσεις. Όταν δεν υπάρχει διάβαση, το Στέλεχος που ηγείται διακόπτει προσωρινά την κυκλοφορία και η Ομάδα περνά πολύ γρήγορα απέναντι, διατηρώντας αυστηρά τη διάταξή της.
- έχουμε πάντα μαζί το φαρμακείο της Ομάδας, ανεξάρτητα από τη διάρκεια της μετακίνησης.

Μετακίνηση με Πούλμαν - Μέσα Μαζικής Μεταφοράς

Η Ομάδα μπορεί, επίσης, στο πλαίσιο των δραστηριοτήτων της να μετακινηθεί με πούλμαν ή με κάποιο μέσο μαζικής μεταφοράς. Ανάλογα με το μέσο που θα χρησιμοποιήσουμε, προσέχουμε τα παρακάτω:

Μετακίνηση με Πούλμαν:

- Φροντίζουμε να συνεργαζόμαστε με αξιόπιστο τουριστικό γραφείο και, αν είναι δυνατόν, να γνωρίζουμε τον οδηγό του πούλμαν. Αποφεύγουμε να χρησιμοποιούμε διώροφα πούλμαν.
- Ενημερώνουμε εκ των προτέρων ότι θα ταξιδέψουν παιδιά, έτσι ώστε να ληφθούν τα απαραίτητα μέτρα (ζώνες ασφαλείας κ.ά.).
- Ακόμα κι αν υπάρχει ανοχή από τον οδηγό, σε καμία περίπτωση δεν παραφορτώνουμε το πούλμαν και δεν τοποθετούμε βαριά αντικείμενα στα ράφια πάνω από τις θέσεις. Επίσης, διατηρούμε το διάδρομο ελεύθερο.

- Οι Οδηγοί και τα Στελέχη κάθονται στις θέσεις τους καθ' όλη τη διάρκεια της διαδρομής.

Μετακίνηση με Πλοίο:

- Για λόγους ασφαλείας, με την είσοδο στο πλοίο φροντίζουμε να μάθουμε τις διαδικασίες εγκατάλειψης του πλοίου και πού βρίσκεται ο εξοπλισμός ασφαλείας του (σωσίβια, σωστικές λέμβοι κ.λπ.).
- Η Ομάδα επιλέγει ένα σημείο συγκέντρωσης (π.χ. κατάστρωμα, σαρόνι) ως σημείο αναφοράς. Αν υπάρχει η δυνατότητα, συνεννοούμαστε εκ των προτέρων με κάποιον υπεύθυνο, ώστε να παραχωρηθεί ένας χώρος στο πλοίο αποκλειστικά για τη συγκέντρωση της Ομάδας.
- Κανένας Οδηγός δεν απομακρύνεται μόνος του, ακόμα και σε περίπτωση που θέλει να χρησιμοποιήσει την τουαλέτα. Οι Οδηγοί κινούνται σε μικρές ομάδες με ένα Στέλεχος υπεύθυνο.
- Είναι καλή ιδέα να έχουμε προετοιμάσει τραγούδια - παιχνίδια και άλλες δραστηριότητες, έτσι ώστε οι Οδηγοί να είναι απασχολημένοι και να περιορίζουν τις άσκοπες μετακινήσεις τους.

Μετακίνηση με Λεωφορείο Γραμμής - ΚΤΕΛ - Τρένο:

- Δεν ταξιδεύουμε ποτέ όρθιοι, ακόμα κι αν μας επιτρέπεται από τους υπεύθυνους.
- Τα Στελέχη κάθονται διασκορπισμένα και όχι όλα μαζί, για να έχουν οπτική επαφή με όλους.
- Οι Οδηγοί κάθονται στις θέσεις τους και δε μετακινούνται απ' αυτές κατά τη διάρκεια του ταξιδιού.
- Αποφεύγουμε να ταξιδεύουμε νύχτα.

Ανεξάρτητα από το μεταφορικό μέσο και τη διάρκεια μετακίνησης έχουμε πάντα μαζί μας το φαρμακείο της Ομάδας και δεν το τοποθετούμε στο χώρο αποσκευών. Μαζί μας έχουμε, επίσης, για ώρα ανάγκης νερό και σακούλες.

Η μετακίνηση με μέσα μαζικής μεταφοράς είναι μια ευκαιρία προβολής της εικόνας μας προς τα έξω. Προσέχουμε ιδιαίτερα την εξωτερική μας εμφάνιση, τη στολή που φορούμε και τη συμπεριφορά μας. Φροντίζουμε να είμαστε διακριτικοί, κόσμιοι και να μην ενοχλούμε τους συνταξιδιώτες.

Καλό είναι όλα τα Στελέχη να φροντίζουν να παρακολουθούν μαθήματα Α΄ Βοηθειών από αξιόπιστους φορείς (όπως είναι ο Ελληνικός Ερυθρός Σταυρός).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 12: ΠΡΟΟΔΟΣ ΣΤΕΛΕΧΟΥΣ

12. 1 Ευκαιρίες και Προοπτικές

Ο Οδηγισμός περιμένει από σένα πολλά. Σου εμπιστεύεται νέα παιδιά, σου ζητά να σταθείς κοντά τους σε μια κρίσιμη ηλικία και να δουλέψεις μαζί τους με κέφι και αίσθημα ευθύνης.

Τι προσφέρει σε σένα;

Είσαι και συ ένας νέος άνθρωπος με ενδιαφέροντα, επιθυμίες, ανησυχίες και προβληματισμούς.

Ο Οδηγισμός θα σου δώσει πολλές ευκαιρίες να διευρύνεις τους ορίζοντές σου, να αποκτήσεις νέες γνώσεις, να συζητήσεις θέματα που σε απασχολούν, να διασκεδάσεις με συνομήλικους φίλους, να κάνεις ταξίδια και εκδρομές, να συμμετάσχεις σε σεμινάρια, εκπαιδεύσεις και διεθνείς κατασκηνώσεις που οργανώνει κάθε χρόνο η Παγκόσμια Οδηγική Οργάνωση και η Ευρωπαϊκή Περιοχή. Τα τέσσερα Παγκόσμια Οδηγικά Κέντρα έχουν τις πόρτες τους πάντα ανοιχτές για σένα.

Αυτές είναι μερικές από τις δυνατότητες που σου προσφέρει ο Οδηγισμός.

Ακόμα, οι εμπειρίες που αποκτάς μέσα από τη συνεργασία με άλλους ενηλίκους και την επαφή σου με νέα παιδιά γίνονται εφόδια για τη ζωή σου, γιατί αποκτάς:

- παιδαγωγικές γνώσεις
- εμπειρία στη δημιουργική απασχόληση παιδιών
- ευελιξία στη χρήση ποικίλων παιδαγωγικών μέσων και μεθόδων
- οργανωτικές και συντονιστικές ικανότητες
- ικανότητα εργασίας σε ομάδα
- δημιουργική σκέψη και φαντασία
- ηγετική στάση
- στάση ενεργού πολίτη

Τα παραπάνω αποτελούν προσόντα που μπορούν σίγουρα να σε βοηθήσουν στην επαγγελματική σου σταδιοδρομία και την ιδιωτική σου ζωή.

12.2 Η Δική σου Πρόοδος

Για να μπορέσεις να αποκτήσεις συνειδητά αυτές τις γνώσεις, τις ικανότητες και τις δεξιότητες και να μπορέσεις να αξιοποιήσεις τις ευκαιρίες που σου προσφέρει ο Οδηγισμός, εκτός από την προσωπική σου προσπάθεια, το Σ.Ε.Ο. σου προτείνει ένα σχέδιο ατομικής προόδου πάνω στο οποίο θα βαδίσεις σύμφωνα με το δικό σου ρυθμό και το κέφι σου.

12.2.1 Γενική Εκπαίδευση

Σκοπός της είναι να σου παρέχει τα απαραίτητα εφόδια, για να ανταποκριθείς με επιτυχία στο ρόλο σου και να βελτιώνεσαι διαρκώς.

Α΄ φάση:

Σκοπός της Α΄ φάσης είναι να αποκτήσεις τις γνώσεις και τις δεξιότητες που απαιτούνται για να ανταποκρίνεσαι στις απαιτήσεις του ρόλου σου, εφαρμόζοντας τουλάχιστον μια φορά τις δραστηριότητες που προβλέπονται και εμπίπτουν σε αυτόν και έχοντας τη συνεχή στήριξη ενός εκπαιδευτή.

Β΄ φάση

Σκοπός της Β΄ φάσης είναι η διεύρυνση των γνώσεων και των δεξιοτήτων σου και η διαμόρφωση στάσεων που σου είναι χρήσιμες για την εξέλιξη του ρόλου σου στον Οδηγισμό. Επίσης, η τεκμηρίωση της Οδηγικής μεθόδου, ώστε να μπορείς να δρας συνειδητά και τεκμηριωμένα με τρόπο που να υποστηρίζεις το σκοπό του Οδηγισμού. Πραγματοποιείται σε οργανωμένες εκπαιδεύσεις Στελεχών με διακριτές θεματικές ενότητες.

Γ΄ φάση

Σκοπός της Γ΄ φάσης είναι να συνειδητοποιήσεις τι θέλεις να αλλάξεις και να βελτιώσεις στη στάση και τη συμπεριφορά σου στο ρόλο σου στην Ομάδα και να εντάξεις τη διαδικασία αυτοβελτίωσης στην καθημερινότητά σου. Πραγματοποιείται με τη συνεχή υποστήριξη του

εκπαιδευτή σου και με περιεχόμενο εξατομικευμένο, ανάλογα με τις ανάγκες σου.

12.2.2 Τεχνικές Εκπαιδεύσεις

A. Τεχνική Κατασκηνωτική Εκπαίδευση

Σου δίνει τα εφόδια για να αναλάβεις με επάρκεια την αρχηγία κατασκήνωσης και αποτελεί προϋπόθεση απόκτησης της **Άδειας Αρχηγού Κατασκήνωσης**

- **Χαρούμενο Χωριό.** Τεχνική Κατασκηνωτική Εκπαίδευση Κλάδου Οδηγών (δίπλα σε Κατασκήνωση)
- Τεχνική Τετρακλαδική Κατασκηνωτική Εκπαίδευση με συμμετοχή Στελεχών από τους 4 Κλάδους.

B. Τεχνική Ναυτοδηγική Εκπαίδευση

Στην Εκπαίδευση αυτή συμμετέχουν Στελέχη άνω των 18 ετών. Πραγματοποιείται σε συνεργασία με ειδικό φορέα (ναυτικούς ομίλους κ.ά.). Η διάρκειά της είναι συνήθως 5 ημέρες.

Γ. Τεχνική Εκπαίδευση Διεθνές Διαβατήριο

Είναι η Εκπαίδευση που έχει στόχο την προετοιμασία των συμμετεχόντων για άρτια οργάνωση ή συμμετοχή σε διεθνή Οδηγική δραστηριότητα αλλά και την προαγωγή της ιδέας της παγκοσμιότητας στην Ομάδα, στο Τοπικό και σε κάθε Οδηγική δραστηριότητα.

Δ. Εκπαίδευση Υποψήφιων Εκπαιδευτών

Σε βοηθά να μάθεις τεχνικές και μεθόδους για να μεταδίδεις τις γνώσεις σου σε νέα Στελέχη. Αποτελεί προϋπόθεση για την απόκτηση Άδειας Εκπαιδευτή.

12.2.3 Άλλες Εκπαιδεύσεις

- I. Εκπαίδευση Αρχηγών Εκπαίδευσης
- II. Εκπαιδευτική Συνάντηση Εκπαιδευτών και Υποψήφιων Εκπαιδευτών
- III. Ορίζοντες

Πρόκειται για τετραήμερη Συνάντηση Στελεχών που έχει το χαρακτήρα της επιβράβευσης προς τα Στελέχη που ολοκλήρωσαν τη Γενική τους Εκπαίδευση. Στοχεύει στο να βοηθήσει τα Στελέχη να επιλέξουν πιο «διευρυμένους» ορίζοντες.

12.2.4 Άλλες Ευκαιρίες για Πρόοδο**Κατασκήνωση**

Δίπλα σε έναν έμπειρο Αρχηγό αποκτάς πολύτιμες εμπειρίες και τεχνικές γνώσεις.

Συναντήσεις Στελεχών του Κλάδου ή της περιοχής

Γνωρίζεσαι με άλλα Στελέχη και είναι μια πηγή ανανέωσης, γνώσεων, κεφιού.

Σεμινάρια Στελεχών

Είναι ευκαιρίες για εμπάθунση σε θέματα που σ' ενδιαφέρουν.

12.2.5 Διπλώματα**Δίπλωμα Αρχηγού**

Το Δίπλωμα Αρχηγού απονέμεται σε Αρχηγούς εκπαιδευμένους και έμπειρους. Είναι η επιβράβευση των κόπων σου και της δουλειάς σου. Σου ανοίγει δρόμους πλατύτερης προσφοράς.

Δίπλωμα Κατασκηνωτή

Το Δίπλωμα Κατασκηνωτή αποτελεί αναγνώριση ότι έχεις αποδώσει καλά ως Αρχηγός Κατασκήνωσης και σου δίνει τη δυνατότητα για μεγαλύτερη δράση στον κατασκηνωτικό τομέα.

Δίπλωμα Εκπαιδευτή

Το Δίπλωμα Εκπαιδευτή αποτελεί αναγνώριση του έργου σου στον εκπαιδευτικό τομέα και επισφράγιση των ηγετικών σου ικανοτήτων. Σου ανοίγει ορίζοντες ευρύτερης δράσης.

Πού θα Βρεις Βοήθεια

Είναι χρήσιμο να ξέρεις πού θα απευθυνθείς, όταν θελήσεις να έχεις μια επαφή με κάποιον υπεύθυνο ή χρειαστείς κάτι συγκεκριμένο.

Τα γραφεία του Σώματος Ελληνικού Οδηγισμού βρίσκονται στην οδό Ξενοφώντος 10, 105 57, Σύνταγμα, Αθήνα, τηλ. 210 3235794, fax 210 3235526, e-mail seo@seo.gr

Ο Κλάδος Οδηγών είναι στη διάθεσή σου

Ο / Η Έφορος, οι Βοηθοί και οι Συνεργάτες του Κλάδου θα χαρούν για κάθε επαφή ή συνεργασία μαζί σου:

- ♣ για οτιδήποτε σε απασχολεί, σχετικά με τη δουλειά σου στην Ομάδα.
- ♣ για κάθε πιθανή ενέργεια που θα βελτιώσει το Πρόγραμμα της Ομάδας σου.
- ♣ για πληροφορίες σχετικές με δραστηριότητες του Κλάδου, Συναντήσεις κ.α.

Επικοινωνία με τον Κλάδο στο e-mail kladosodigon@seo.gr

Εκδόσεις – Βοηθήματα – Άλλες Πηγές

Υπάρχουν πολλές και ενδιαφέρουσες εκδόσεις και άλλα βοηθήματα του Σ.Ε.Ο. που μας βοηθούν στη δουλειά μας στην Ομάδα. Αναζήτησε τις στο Μαγαζάκι του Σ.Ε.Ο., στη βιβλιοθήκη της Εστίας ή ακόμα και στο σπίτι ενός παλιού Αρχηγού. Τέλος, πολύ χρήσιμη πηγή αποτελούν το αρχείο της Ομάδας, τα παλιότερα προγράμματα του Κλάδου, κ.λ.π

ΚΛΑΔΟΣ ΟΔΗΓΩΝ

- «Με Δυο Λόγια... Κλάδος Οδηγών» (ηλεκτρονική μορφή)
- «Κορυφές» (έντυπη έκδοση)
- «Καρτέλα Προόδου» (έντυπη έκδοση)
- «Καινούργια Μονοπάτια» (έντυπη έκδοση)
- «Λεύκωμα Ενωμοτίας» (έντυπη έκδοση)
- «Το κουτί με τις ιδέες» (ηλεκτρονική έκδοση ή έντυπη από το αρχείο της Ομάδας)
- «Ανάπτυξη Ομάδας» (ηλεκτρονική έκδοση)

- «Οδηγός για Υπόσχεση» (ηλεκτρονική έκδοση)
Παλιότερες εκδόσεις:

- «Τα παιχνίδια μας»
- «Μεγάλα Παιχνίδια»
- «Ας παίξουμε θέατρο»
- «Ας τραγουδήσουμε μαζί» (CD)

ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ ΤΟΥ ΚΛΑΔΟΥ ΟΔΗΓΩΝ

- «Η Πιο Μεγάλη Παρέα» (έντυπη έκδοση από το αρχείο της Ομάδας, ηλεκτρονική έκδοση στην ιστοσελίδα)
- «e-para» (ηλεκτρονική έκδοση)

ΓΙΑ ΟΛΑ ΤΑ ΣΤΕΛΕΧΗ ΚΑΙ ΜΕΛΗ ΤΟΠΙΚΩΝ ΣΥΜΒΟΥΛΙΩΝ

- «Οργανισμός Σώματος Ελληνικού Οδηγισμού»
- «Πυξίδα»
- «Θα βρούμε ένα δρόμο»
- «Θα μπορούσες και συ»
- «Πάντα έτοιμοι»
- «Βοήθημα για την έρευνα»
- «Το πρώτο και το δεύτερο βιβλίο της Λεζάρ»
- «Ναι στη Φύση»

Ακόμα πολύ χρήσιμα αρχεία και πληροφορίες θα βρεις :

Στην ιστοσελίδα του Σ.Ε.Ο. / Κλάδος Οδηγών:

<http://www.seo.gr/teams.asp?ITMID=166&LANG=GR>

την οποία καλό είναι να επισκέπτεσαι σε εβδομαδιαία βάση προκειμένου να ενημερώνεσαι για όλα τα τρέχοντα ζητήματα.

Στην σελίδα του Κλάδου Οδηγών στο Facebook:

<https://www.facebook.com/klados.odigwn>

Στο Pinterest του Κλάδου Οδηγών:

<http://www.pinterest.com/kladosodigwn/>

Στο κανάλι του Κλάδου Οδηγών:

<https://www.youtube.com/user/kladosodigwn>

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι - ΟΔΗΓΙΣΜΟΣ ΓΙΑ ΟΛΟΥΣ

ΜΕΡΟΣ Α: ΕΙΔΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ

Αλλεργίες

Τι είναι οι αλλεργίες;

Αλλεργία χαρακτηρίζεται κάθε ανώμαλη ή υπερβολική αντίδραση (υπερευαισθησία) του ανοσοποιητικού συστήματος του οργανισμού σε ουσίες οι οποίες υπό φυσιολογικές συνθήκες δεν είναι επικίνδυνες ή βλαβερές για τον οργανισμό.

Η αντίδραση αυτή προκύπτει μετά από έκθεση σε ορισμένες ουσίες, όπως η γύρη δένδρων και φυτών, πρωτεΐνες τροφίμων, τσιμπήματα εντόμων, ζώα και φάρμακα. Οι ουσίες αυτές μπορεί να εισέλθουν στο σώμα μέσω της εισπνοής, της κατάποσης ή με την επαφή στο δέρμα. Οι ουσίες που προκαλούν αυτές τις αντιδράσεις ονομάζονται **αλλεργιογόνα**.

Οι αλλεργικές αντιδράσεις είναι άμεσες, εκδηλώνονται δηλαδή μέσα σε **μερικά λεπτά μέχρι και 2 περίπου ώρες** από την επαφή με το αλλεργιογόνο. Μπορεί όμως κάποιες από αυτές να εμφανιστούν και αργότερα (επιβραδυνόμενες αντιδράσεις).

Η δράση του ανοσοποιητικού συστήματος εκδηλώνεται με ένα ευρύ φάσμα κλινικών συμπτωμάτων με ποικίλη ένταση και περιλαμβάνουν μεταξύ άλλων εξανθήματα, οιδήματα, φαγούρα, κνίδωση, έκζεμα, δερματίτιδα, επιπεφυκίτιδα, κοκκινισμένα και ερεθισμένα μάτια, άσθμα, ρινίτιδα, δύσπνοια, βήχα, φτάρνισμα, μπούκωμα, καταρροή, ναυτία, εμετό και διάρροια. Σε σοβαρότερες περιπτώσεις οι αλλεργίες μπορεί να είναι θανατηφόρες και να προκαλέσουν ακόμη και αλλεργικό σοκ, το οποίο είναι μία γενικευμένη αντίδραση στην οποία συμμετέχουν πολλά ζωτικά όργανα του οργανισμού. Οι αλλεργίες δεν είναι ποτέ μεταδοτικές.

Είναι σημαντικό να ενημερωθεί το Αρχηγείο της Ομάδας εγκαίρως, κατά προτίμηση εγγράφως, από τον ίδιο τον Οδηγό και τον κηδεμόνα του για τυχόν αλλεργία του Οδηγού (για τις ουσίες στις οποίες είναι αλλεργικός και τη σοβαρότητα της αντίδρασης).

Αναφυλαξία

Αναφυλαξία είναι η πιο σοβαρή μορφή αλλεργίας. Αν δεν αντιμετωπισθεί έγκαιρα και ορθά, μπορεί να οδηγήσει στο θάνατο.

Αυτός ο τύπος σοβαρότατης αντίδρασης μπορεί να προκύψει ως αποτέλεσμα μιας ένεσης φαρμάκου, τσιμπήματος εντόμου, κατανάλωσης τροφών, όπως είναι οι ξηροί καρποί, (ιδιαίτερα τα καρύδια ή προϊόντα που το περιέχουν) τα ψάρια, τα οστρακοειδή, το γάλα και το αυγό. Ελάχιστη ποσότητα των τροφών αυτών είναι ικανή να προκαλέσει αναφυλαξία σε αλλεργικά άτομα. Τα συμπτώματα μπορεί να εμφανιστούν εντός λεπτών ή δευτερολέπτων από την έκθεση στην προσβάλλουσα ουσία. Συνήθως το άτομο έχει πονοκέφαλο, αισθάνεται ζαλάδα και ιδρώνει. Στη χειρότερη περίπτωση το άτομο καταρρέει, έχει ασθενή σφυγμό, δεν έχει έλεγχο του σώματός του και χάνει τις αισθήσεις του. Αυτή η κατάσταση είναι απειλητική για τη ζωή του.

Αν κάποιο άτομο εκδηλώνει γενικά τέτοιου είδους αλλεργική αντίδραση, αυτό θα είναι ήδη γνωστό στον παιδίατρο ή στον παθολόγο που το παρακολουθεί και θα υπάρχει ιστορικό αγωγής, που πρέπει να ακολουθηθεί σε περίπτωση αλλεργικής αντίδρασης. Η ταχύτητα με την οποία θα αντιμετωπιστεί ένα περιστατικό αναφυλαξίας μπορεί να είναι καθοριστικής σημασίας για το άτομο που θα την παρουσιάσει. Σε πολλές περιπτώσεις είναι πιθανόν να χρειαστούν οι υπηρεσίες κάποιας ιατρικής ομάδας άμεσης βοήθειας ή και η εισαγωγή σε μονάδα εντατικής νοσηλείας. Σε άλλες περιπτώσεις η αλλεργική αντίδραση μπορεί να αντιμετωπιστεί με άμεση χορήγηση της σωστής δόσης φαρμάκου που το αλλεργικό άτομο πρέπει πάντα να έχει μαζί του.

Αν ο Οδηγός της Ομάδας έχει σχετικό ιστορικό, θα πρέπει ένα μέλος του Αρχηγείου που θα οριστεί υπεύθυνο, να παραλάβει τη φαρμακευτική αγωγή από τον κηδεμόνα και να εξουσιοδοτηθεί εγγράφως από αυτόν να χορηγήσει το φάρμακο, εάν χρειαστεί. Είναι ευθύνη του Στελέχους να διασφαλίσει ότι του έχουν δοθεί όλες οι απαραίτητες πληροφορίες για τη χρήση του φαρμάκου και ότι τις έχει κατανοήσει πλήρως.

Αντιμετώπιση

Η αντιμετώπιση κάθε αλλεργίας εξαρτάται από την ουσία που προκαλεί την αντίδραση και τη σοβαρότητά της. Το Αρχηγείο οφείλει να γνωρίζει ποια μέλη της Ομάδας και σε ποιες ουσίες είναι αλλεργικά.

Αλλεργία σε φαγητό

Οι αλλεργίες σε φαγητό ή η δυσανεξία σε φαγητό, μπορεί να προκαλέσουν εμετό, διάρροια, δερματικές αντιδράσεις και να επηρεάσουν τη συμπεριφορά του ατόμου (π.χ. υπερκινητικότητα).

- Δεν είναι συνήθως αρκετό να αφαιρεθεί απλώς από ένα έτοιμο φαγητό η ουσία που προκαλεί την αλλεργία, διότι μικρά υπολείμματα της ουσίας μπορεί να προκαλέσουν αλλεργική αντίδραση.

- Σε ανθρώπους που παρουσιάζουν αλλεργία σε συγκεκριμένα είδη διατροφής πρέπει να παρέχονται ξεχωριστά ή εναλλακτικά γεύματα.
- Κάποιοι άνθρωποι μπορεί να παρουσιάσουν αλλεργική αντίδραση, αρκεί στο άμεσο περιβάλλον τους να υπάρχει απλά η προσβάλλουσα ουσία, όπως π.χ. συμβαίνει με τα φιστίκια.
- Προσοχή πρέπει να δίνεται σε τρόφιμα του εμπορίου, τα οποία μπορεί να περιέχουν αλλεργιογόνες ουσίες.

Τσιμπήματα εντόμων

Αντιδράσεις, όπως η αναφυλαξία, μπορεί να προκύψουν σε σοβαρές περιπτώσεις τσιμπημάτων. Μπορεί να έχουν επίδραση σε όλο το σώμα ή μόνο τοπική, εκδηλώνοντας εξανθήματα και πρήξιμο (κνίδωση) στην περιοχή του τσιμπήματος. Αν έχουν μολυνθεί το πρόσωπο και ο λαιμός, μπορεί να προκύψει δυσκολία στην αναπνοή. Κρίνεται απαραίτητο να ζητηθεί ιατρική βοήθεια για να χορηγηθεί φαρμακευτική αγωγή.

Άσθμα

Τι είναι το άσθμα;

Το άσθμα είναι μια κοινή χρόνια πάθηση του αναπνευστικού συστήματος που κύριο χαρακτηριστικό της είναι η δύσπνοια, η δυσκολία αναπνοής. Το άσθμα οφείλεται σε φλεγμονή των αεραγωγών και διακρίνεται σε:

- Εξωγενές ή αλλεργικό άσθμα. Οφείλεται κυρίως στην επίδραση διαφόρων παραγόντων που προέρχονται από το περιβάλλον και λέγονται αλλεργιογόνα. Η μορφή αυτή του άσθματος προσβάλλει συνήθως την παιδική ηλικία και οφείλεται κυρίως σε αλλεργική αντίδραση του οργανισμού προς τους εξωγενείς παράγοντες. Έχει σημαντικά καλύτερη εξέλιξη από το ενδογενές, αφού το μεγαλύτερο ποσοστό των παιδιών είτε απαλλάσσονται από την νόσο τους είτε η κατάσταση της υγείας τους βελτιώνεται σημαντικά.
- Ενδογενές ή μη αλλεργικό άσθμα.

Τα άτομα με άσθμα μπορούν να ζήσουν μια κανονική ενεργή ζωή και να συμμετέχουν σε όλες τις δραστηριότητες.

Πού οφείλεται το άσθμα;

Η εμφάνιση άσθματος μπορεί να προκληθεί από:

- Απότομη αλλαγή θερμοκρασίας
- Ψυχολογικούς παράγοντες

- Καπνό τσιγάρου
- Γέλιο
- Αλλεργίες
- Λοιμώξεις κυρίως του αναπνευστικού (πχ. Γρίπη , κρυολόγημα, ιγμορίτιδα κ.λπ.)
- Σωματική άσκηση
- Περιβαλλοντική μόλυνση
- Φάρμακα
- Χημικές ουσίες
- Γύρη

Από τη στιγμή που οι αεραγωγοί στενέψουν, το άσθμα εκδηλώνεται με ένα ή περισσότερα από τα ακόλουθα συμπτώματα:

- Επίμονο βήχα
- Μία αίσθηση σφιξίματος στο στήθος
- Βαριά ανάσα
- Δυσκολία στην αναπνοή
- Δυσκολία στην ομιλία

Μια ήπια προς μέτρια επίθεση άσθματος συμβαίνει, όταν παρατηρούνται τα ακόλουθα συμπτώματα:

- Το άτομο αισθάνεται ότι δεν έχει ανάσα.
- Έχει βαριά ανάσα ή βήχα.
- Φαίνεται ότι είναι καλά.
- Μπορεί να μιλήσει κανονικά.

Έχουμε σοβαρή επίθεση άσθματος, όταν παρατηρούνται τα εξής:

- Δεν υπάρχει βελτίωση της κατάστασης με τη συσκευή ανακούφισης εισπνοής.
- Το άτομο δεν έχει αρκετή ανάσα, ώστε να μπορεί να μιλήσει.
- Έχει γρήγορη και δύσκολη αναπνοή.
- Ο σφυγμός του είναι πολύ γρήγορος.
- Τα χείλη του και τα νύχια του γίνονται μπλε.

- Το άτομο χρησιμοποιεί το στήθος του και τους μύες του λαιμού για να αναπνεύσει.

Αγωγή

Υπάρχουν δύο τύποι αγωγής για το άσθμα. Και στους δύο χρησιμοποιείται μια συσκευή εισπνοής:

- Αποφυγής: χρησιμοποιείται για να αποφευχθεί η εμφάνιση άσθματος. Πρέπει να χρησιμοποιείται τακτικά.
- Ανακούφισης εισπνοής: χρησιμοποιείται για να «σώσει» το ασθματικό άτομο, όταν αντιμετωπίζει δυσκολία αναπνοής. Οι συσκευές που επιτρέπουν στο φάρμακο να μπει κατευθείαν στους πνεύμονες είναι οι πιο δημοφιλείς.

Οι μάσκες είναι πλαστικά δοχεία που τοποθετούνται πάνω στη συσκευή εισπνοής αερολύματος πριν από τη χρήση. Με το διαχωριστή το άτομο εισπνέει πιο εύκολα το φάρμακο.

Ο *νεφελοποιητής* χρησιμοποιείται, όταν η επίθεση του άσθματος είναι πολύ σοβαρή. Ο νεφελοποιητής εισάγει αέρα ή οξυγόνο στο φάρμακο, ώστε να δημιουργηθεί ένα λεπτό νεφέλωμα, το οποίο εισπνέεται πιο εύκολα. Επιτρέπει επίσης να εισπνεύσει το άτομο μεγαλύτερη ποσότητα φαρμάκου. Ρωτήστε το ασθματικό άτομο αν χρησιμοποιεί νεφελοποιητή. Αν ναι, μάθετε πώς χρησιμοποιείται.

Ένα ασθματικό άτομο μπορεί να χρησιμοποιεί ένα μετρητή ροής αναπνοής. Αυτός δείχνει πόσο καλά λειτουργούν οι πνεύμονες. Το άτομο φυσά στο μετρητή και ενημερώνεται από την ένδειξή του.

Αντιμετώπιση

- Οι ασθματικοί θα πρέπει να έχουν πάντα τη συσκευή ανακούφισης αναπνοής μαζί τους.
- Συζητήστε με τον ασθματικό Οδηγό και τον κηδεμόνα του για τους παράγοντες που του προκαλούν μια κρίση άσθματος, καθώς και την αγωγή που χρησιμοποιεί σε τέτοια περίπτωση το παιδί. Βεβαιωθείτε ότι το παιδί έχει μαζί του τη φαρμακευτική αγωγή που χρησιμοποιεί, ότι και εσείς στο φαρμακείο σας έχετε πάντα μαζί σας ό, τι χρειάζεται και, τέλος, ότι γνωρίζετε πότε και πώς πρέπει να χρησιμοποιηθεί.
- Κάποιος που πάσχει από άσθμα γνωρίζει καλά τους παράγοντες που του προκαλούν μια κρίση άσθματος και πώς να τους αντιμετωπίσει. Μερικές

φορές αυτό σημαίνει ότι πρέπει να αποφεύγει συγκεκριμένους χώρους, δραστηριότητες ή και τρόφιμα.

- Απότομες αλλαγές της θερμοκρασίας ή μια αλλεργική αντίδραση μπορούν να προκαλέσουν μια εμφάνιση άσθματος.
- Η καταγραφή των ερεθισμάτων που προκαλούν μια επίθεση άσθματος, μπορεί να αποτρέψει μια επίθεση άσθματος.
- Μη ζητάτε από έναν Οδηγό που δείχνει συμπτώματα επίθεσης άσθματος να συνεχίσει να κάνει κάποια δραστηριότητα. Εξασφαλίστε διαρκή πρόσβαση σε μια συσκευή ανακούφισης.
- Ένα ασθματικό άτομο μπορεί να τα καταφέρνει καλύτερα σε μια έντονη και γρήγορη δραστηριότητα παρά σε μια λιγότερο επίπονη αλλά μεγαλύτερης διάρκειας.

Αντιμετώπιση μια ήπιας - μέτριας κρίσης άσθματος

- Παραμείνετε ψύχραιμοι και μην επιτρέπετε σε άλλους να μαζευτούν γύρω από το άτομο. Θυμηθείτε πως το ασθματικό άτομο έχει βιώσει ξανά κάποια κρίση άσθματος και ξέρει τι να κάνει.
- Ελέγξτε πως έχει μαζί του τα σωστά φάρμακα και ότι τα έχει πάρει. Έτσι η βελτίωση της κατάστασης της υγείας του έρχεται εντός πέντε λεπτών.
- Ελέγξτε ότι το άτομο επαναλαμβάνει την αγωγή κάθε πέντε λεπτά, αν είναι απαραίτητο.
- Επιτρέψτε στο άτομο να ξεκουραστεί σε μια βολική για αυτό θέση. Αυτή είναι, συνήθως, το να καθίσει με την πλάτη στηριγμένη κάπου και να γείρει λίγο μπροστά.
- Ενθαρρύνετε το άτομο να παίρνει βαθιές, σταθερές ανάσες μέχρι να σταθεροποιηθεί η κατάστασή του.

Αντιμετώπιση μιας σοβαρής κρίσης άσθματος

- Παραμείνετε ψύχραιμοι και μην επιτρέπετε σε άλλους να μαζευτούν γύρω από το άτομο.
- Βάλτε το άτομο να καθίσει με την πλάτη στηριγμένη κάπου και να γείρει λίγο μπροστά.
- Εξασφαλίστε ότι χρησιμοποιεί τη συσκευή ανακούφισης εισπνοής με μάσκα ή νεφελοποιητή.
- Ενθαρρύνετε το άτομο να αναπνέει αργά – είναι λιγότερο κουραστικό.

- Αν δεν υπάρχει βελτίωση εντός πέντε λεπτών, αφού χρησιμοποιηθεί η συσκευή εισπνοής, αν το άτομο φαίνεται μπερδεμένο, νυσταγμένο ή δεν μπορεί να μιλήσει καλά ή αν έχετε οποιαδήποτε αμφιβολία για την κατάστασή του, μη διστάσετε να καλέσετε ένα ασθενοφόρο ή πηγαίνετε τον πάσχοντα σε ένα νοσοκομείο το συντομότερο δυνατόν.
- Επικοινωνήστε με τον κηδεμόνα του ατόμου, αν είναι απαραίτητο.

Εξωτερικές δραστηριότητες και κατασκηνώσεις

- Δώστε την ευκαιρία στους Οδηγούς που πάσχουν από άσθμα να συμμετέχουν σε εξωτερικές δραστηριότητες και κατασκηνώσεις. Το μόνο που χρειάζεται είναι απλή λογική και προγραμματισμός.
- Συγκεντρώστε όσο το δυνατόν περισσότερες πληροφορίες από τον ίδιον τον Οδηγό και τον κηδεμόνα του.
- Πριν από μια εξωτερική δραστηριότητα, ελέγξτε την περιοχή που θα επισκεφθείτε. Αποφύγετε περιοχές με πιθανά ερεθίσματα, π.χ. περιοχές με πολλή γύρη, σκονισμένα μέρη ή μέρη με ζώα.
- Εξασφαλίστε τη γρήγορη πρόσβαση σε τηλέφωνο ή την άμεση μεταφορά με μεταφορικό μέσο σε νοσοκομείο, στην περίπτωση που χρειαστεί.
- Ελέγξτε τον υπνόσακο ή τα σκεπάσματα του Οδηγού και των άλλων Οδηγών γύρω του. Ένα πουπουλένιο μαξιλάρι ή σκέπασμα μπορεί να προκαλέσει επίθεση άσθματος, επίσης οι τρίχες κάποιου ζώου ή τα σκεπάσματα κάποιου άλλου. Φροντίστε να αερίζονται καθημερινά τα σκεπάσματα του Οδηγού.
- Εφοδιαστείτε με μια δεύτερη δόση φαρμάκου ή με μια δεύτερη συσκευή εισπνοής. Είναι πολύ εύκολο ένας Οδηγός να χάσει τα φάρμακά του.
- Εξασφαλίστε ότι ο Οδηγός που πάσχει από άσθμα έχει πάντα μαζί τα φάρμακά του και ότι παίρνει την απαιτούμενη δόση πριν από μια έντονη δραστηριότητα. Ορίστε κάποιον Στέλεχος υπεύθυνο για αυτό.
- Μην βάζετε ποτέ έναν ασθματικό Οδηγό να κοιμηθεί στο πάνω κρεβάτι μιας κουκέτας.
- Ο ασθματικός Οδηγός δεν θα πρέπει ποτέ να σκουπίζει, να ξεσκονίζει ή να απολυμαίνει χώρους.
- Μην αφήνετε τον ασθματικό Οδηγό να κάθεται κοντά στην πυρά.
- Αποφύγετε να έρχεται σε επαφή με ζώα.
- Προστατεύστε τον ασθματικό Οδηγό από απότομες αλλαγές θερμοκρασίας, όπως συμβαίνει π.χ. κατά τη διάρκεια της νύχτας, το μεσημέρι ή νωρίς το πρωί.

- Φροντίστε να συνοδεύεται πάντα ο Οδηγός από κάποιο Στέλεχος κατά τη διάρκεια νυχτερινών δραστηριοτήτων κάποιου Μεγάλου Παιχνιδιού ή πορείας.
- Παιδιά που χρησιμοποιούν μάσκες ή νεφελοποιητή είναι δύσκολο να συμμετέχουν στην κατασκήνωση.

Διαβήτης

Τι είναι ο διαβήτης;

Ο Διαβήτης κατατάσσεται στα νοσήματα διαταραχής του μεταβολισμού. Ο μεταβολισμός είναι ο μηχανισμός με τον οποίο το σώμα μας χρησιμοποιεί τις τροφές, για να δώσει ενέργεια στον οργανισμό μας. Οι περισσότερες τροφές που τρώμε διασπώνται κυρίως σε γλυκόζη. Η γλυκόζη είναι μια μορφή «ζάχαρης» στο αίμα μας και αποτελεί την κύρια πηγή «καυσίμου» για το σώμα μας.

Όταν καταναλώνουμε τις τροφές, αυτές διασπώνται σε επιμέρους συστατικά και αυτά, μεταξύ των οποίων και η γλυκόζη, προωθούνται στο αίμα μας. Τα κύτταρα του οργανισμού μας χρησιμοποιούν τη γλυκόζη αυτή προκειμένου να την μετατρέψουν σε ενέργεια για τη λειτουργία και την ανάπτυξή τους. Ωστόσο, η γλυκόζη δεν μπορεί να εισχωρήσει στα κύτταρα χωρίς την παρουσία μιας ουσίας – μεταφορέα, της ινσουλίνης. Η ινσουλίνη είναι μια ορμόνη που παράγεται στο πάγκρεας. Μετά το φαγητό, το πάγκρεας αυτόματα απελευθερώνει μια ικανή ποσότητα ινσουλίνης, έτσι ώστε να ωθήσει την υπάρχουσα στο αίμα γλυκόζη προς τα κύτταρα. Αυτή η μετακίνηση αντιστοιχεί και στη μείωση των επιπέδων σακχάρου (γλυκόζης) στο αίμα.

Ο άνθρωπος που πάσχει από Σακχαρώδη Διαβήτη έχει αρκετά αυξημένη ποσότητα γλυκόζης στο αίμα του (υπεργλυκαιμία). Αυτό συμβαίνει γιατί είτε το πάγκρεας δεν παράγει αρκετή ή καθόλου ινσουλίνη ή γιατί τα κύτταρα δεν ανταποκρίνονται επαρκώς στην ινσουλίνη που παράγεται από το πάγκρεας. Ως αποτέλεσμα παρατηρείται αυξημένη κυκλοφορία γλυκόζης στο αίμα. Η παραπάνω αυτή ποσότητα γλυκόζης αποβάλλεται από το σώμα μέσω της ούρησης. Έτσι, αν το αίμα έχει επαρκή ποσότητα γλυκόζης, τα κύτταρα δεν μπορούν να την απορροφήσουν, για να ικανοποιήσουν τις ανάγκες του σώματος σε ενέργεια.

Διαβήτη μπορεί να αναπτύξει οποιοσδήποτε σε οποιαδήποτε ηλικία. Στο σύνολό τους οι νέοι που πάσχουν από διαβήτη ακολουθούν μία αγωγή με ενέσεις ινσουλίνης και μια λογική διατροφή. Τα άτομα μεγαλύτερης ηλικίας μπορούν να ελέγχουν την κατάστασή τους με χάπια και διατροφή ή μόνο με

διατροφή. Ο διαβήτης δεν είναι μεταδοτική ασθένεια και δεν περιορίζει το διαβητικό άτομο από το να ζει μια φυσιολογική ζωή, εφόσον ακολουθείται η σωστή αγωγή.

Αγωγή

Ακολουθώντας ένα ισορροπημένο διαιτολόγιο και την κατάλληλη φαρμακευτική αγωγή τα επίπεδα του σακχάρου στο αίμα παραμένουν σε σταθερά επίπεδα. Η άσκηση, εξάλλου, μπορεί να μειώσει τα επίπεδα του σακχάρου στο αίμα. Μια μόλυνση, όμως, μπορεί επίσης εύκολα να διαταράξει την ισορροπία στον οργανισμό.

Υψηλά επίπεδα ζάχαρης στο αίμα μπορεί να οδηγήσουν στα ακόλουθα συμπτώματα υπεργλυκαιμίας: σε κούραση, ξηροστομία, καρδιακή αρρυθμία, βαθιά και συχνή αναπνοή, κνησμό (φαγούρα) και ξηρό δέρμα, πολυδιψία και υπνηλία βραχυπρόθεσμα. Μακροπρόθεσμα, τα μάτια, τα νεφρά και τα νεύρα είναι πολύ πιθανόν να παρουσιάσουν προβλήματα.

Αντιμετώπιση

- Ο Αρχηγός θα πρέπει να συζητήσει με τον Οδηγό που πάσχει από διαβήτη και με τον κηδεμόνα του, για το πώς αντιμετωπίζεται η κατάσταση του Οδηγού. Είναι σημαντικό να θυμόμαστε ότι η συχνότητα των εξετάσεων, η χρήση ενέσεων και η επιλογή της διατροφής διαφέρει μεταξύ των ανθρώπων που πάσχουν από διαβήτη. Ο εξοπλισμός χορηγείται σε κάθε διαβητικό, τον έχει σπíti/μαζί του, δεν τον προμηθεύεται το Αρχηγείο.
- Τακτικές εξετάσεις με stick ζαχάρου, για τον έλεγχο των επιπέδων ζάχαρης επιτρέπουν στο διαβητικό άτομο να καθορίσει την ακριβή ποσότητα που χρειάζεται καθώς και την ποσότητα και τον τύπο του φαγητού που μπορεί να φάει.
- Η συχνότητα των ενέσεων και των γευμάτων έχει μεγάλη σημασία για τη διατήρηση του σακχάρου σε σταθερά επίπεδα. Υπάρχει, επίσης, κάποιο όριο στην κατανάλωση ζάχαρης το οποίο πρέπει να τηρεί το άτομο που πάσχει από διαβήτη. Σε έντονες δραστηριότητες που «καταναλώνουν» περισσότερη ζάχαρη μπορεί να απαιτηθεί μικρό συμπλήρωμα στη διατροφή του διαβητικού ατόμου (π.χ. κάποιο σνακ).
- **Η υπογλυκαιμία** εκδηλώνεται όταν το σάκχαρο του αίματος είναι σε πολύ χαμηλά επίπεδα. Ακόμα και αν τηρείται αυστηρά το πρόγραμμα ελέγχου του διαβήτη, η υπογλυκαιμία μπορεί να συμβεί και θα πρέπει να αντιμετωπιστεί άμεσα. Η υπογλυκαιμία μπορεί να προκληθεί λόγω χορήγησης μεγαλύτερης δόσης ινσουλίνης, λήψης αυξημένης ποσότητας τροφής ή πολύ έντονης δραστηριότητας.

Συμπτώματα επίθεσης υπογλυκαιμίας

Εντός λίγων λεπτών ο διαβητικός Οδηγός μπορεί να εμφανίσει τα ακόλουθα συμπτώματα :

- Πείνα
- Πονοκέφαλο
- Αλλαγή διάθεσης
- Συγκεχυμένη ομιλία
- Εφίδρωση

Ένα διαβητικό άτομο έχει, συνήθως, μαζί του γλυκά ή κάποιο γλυκό ρόφημα για άμεση αντιμετώπιση της υπογλυκαιμίας. Το γάλα, τα μπισκότα για χώνεψη (digestives) ή μια μπανάνα είναι εξίσου αποτελεσματικά στην περίπτωση υπογλυκαιμίας, όπως επίσης, το μέλι ή η καραμέλα ΚΑΤΩ ΑΠΟ ΤΗ ΓΛΩΣΣΑ. Στο σημείο αυτό υπάρχει ταχεία απορρόφηση και εύκολη πρόσβαση τοποθέτησης και απόρριψης.

Αν το άτομο έχει ξεπεράσει το στάδιο «δεν αισθάνομαι» καλά και έχει χάσει τις αισθήσεις του, δεν του δίνουμε τίποτα να φάει ή να πιει!

Αν ο Οδηγός χάσει τις αισθήσεις του, χρειάζεται άμεσα ιατρική βοήθεια.

Εξωτερικές δραστηριότητες και κατασκηνώσεις

- Ο Αρχηγός ή το Στέλεχος που είναι υπεύθυνο για το φαρμακείο, θα πρέπει να δώσει ιδιαίτερη προσοχή σε κοψίματα, φουσκάλες και άλλα τραύματα, καθώς επίσης και στην γενική υγεία και υγιεινή του διαβητικού Οδηγού. Η διαδικασία επούλωσης για ένα διαβητικό άτομο είναι πιο αργή και ως εκ τούτου, μια ανοιχτή πληγή του μπορεί να μολυνθεί πιο εύκολα.
- Η έλλειψη ύπνου, η αλλαγή στις συνήθειες δραστηριότητες και η επιπλέον φυσική δραστηριότητα μπορούν να αλλάξουν τις συνήθειες απαιτήσεις του οργανισμού του Οδηγού σε ινσουλίνη και τροφή.
- Εξασφαλίστε ότι υπάρχουν κατάλληλοι χώροι για τις ενέσεις και τις εξετάσεις αίματος.
- Στο φαρμακείο της Ομάδας θα πρέπει να υπάρχει μια επιπλέον συσκευή για εξέταση αίματος, επιπλέον δόσεις ινσουλίνης, βελόνες και σύριγγες.
- Ελέγχετε τις συνθήκες φύλαξης της ινσουλίνης.
- Ελέγχετε διαρκώς πού φυλάσσονται και πού πετάγονται οι βελόνες και οι σύριγγες.

- Ιδιαίτερη προσοχή πρέπει να δοθεί στον προγραμματισμό εκδρομών, ώστε να εξασφαλίζεται η απαραίτητη διατροφή για το διαβητικό Οδηγό και η χορήγηση ινσουλίνης.
- Είναι σημαντικό ο Οδηγός να έχει μαζί του επιπλέον τροφή, πλούσια σε υδρογονάνθρακες.
- Όλα τα Στελέχη θα πρέπει να γνωρίζουν τα συμπτώματα και τη διαδικασία αντιμετώπισης μίας κρίσης υπογλυκαιμίας.

Δυσλεξία

Τι είναι η δυσλεξία;

Η δυσλεξία καθορίζεται ως σύνδρομο που εκδηλώνεται τα πρώτα χρόνια φοίτησης των παιδιών στο Δημοτικό σχολείο ως μία απροσδόκητη αποτυχία στην εκμάθηση του γραπτού λόγου, ιδιαίτερα της ανάγνωσης και γραφής, παρά την επαρκή σχολική εκπαίδευση, τη φυσιολογική νοημοσύνη και τις επαρκείς κοινωνικο-πολιτιστικές ευκαιρίες.

Η δυσλεξία περιορίζεται σε διαταραχή των δεξιοτήτων εκείνων που είναι αναγκαίες για την εκμάθηση της ανάγνωσης, της γραφής και τα ορθογραφίας. Παρουσιάζεται σε παιδιά με κανονική ή και ανώτερη νοημοσύνη που φοιτούν σε κανονικά σχολεία. Αξίζει να σημειωθεί ότι στον παγκόσμιο κατάλογο των δυσλεξικών συμπεριλαμβάνονται προικισμένοι και διάσημοι άνθρωποι με μεγάλες πνευματικές ικανότητες, όπως ο Άλμπερτ Αϊνστάιν, ο Θωμάς Έντισον, ο Χανς Κρίστιαν Άντερσεν κ.ά.

Τα συμπτώματα του συνδρόμου της δυσλεξίας είναι η δυσκολία στην ανάγνωση, στη γραφή, στην ορθογραφία, στην αφομοίωση συμβόλων και μορφών στα μαθηματικά, όπως οι πίνακες πολλαπλασιασμού, η διάσπαση προσοχής, η διαταραχή προσανατολισμού, η δυσχέρεια αντίληψης της αλληλουχίας, σύγχυση δεξιού και αριστερού.

Γύρω στο 10% του παγκόσμιου πληθυσμού έχει κάποιου βαθμού δυσλεξία.

Συνθήκες

- Μπορεί να μη σας ενημερώσει κανείς ότι κάποιος Οδηγός ή Στέλεχος έχει δυσλεξία.
- Το δυσλεκτικό άτομο μπορεί να έχει πρόβλημα να ακολουθήσει γραπτές οδηγίες, να είναι απρόθυμο να γράψει μηνύματα ή να έχει δυσκολία να διαβάσει οδηγίες.
- Κάποια άτομα μπορεί να έχουν δυσκολία να ξεχωρίσουν το «δεξιά» από το «αριστερά», να έχουν πρόβλημα με το συντονισμό και να

συμπεριφέρονται άγαρμπα ή περίεργα. Επίσης το γράψιμό τους μπορεί να είναι το «αρνητικό» του κανονικού ή να μην είναι κατανοητό.

- Τα προβλήματα αυτά προκαλούν συνήθως απογοήτευση. Το δυσλεκτικό άτομο γνωρίζει πολύ καλά ότι είναι ίσο με τους υπόλοιπους όσον αφορά την ομιλία, αλλά τα προβλήματα ανάγνωσης και γραφής τού δημιουργούν πρόβλημα. Το γεγονός ότι οι υπόλοιποι δεν κατανοούν τα προβλήματά του μπορεί να προκαλέσει επιπλέον απογοήτευση, με αποτέλεσμα το άτομο να γίνεται οξύθυμο, επιθετικό, μοναχικό ή και ανασφαλές.

Αντιμετώπιση

- Δείξτε υπομονή και ανοχή. Δώστε περισσότερο χρόνο για οδηγίες και επιπλέον βοήθεια, αν χρειαστεί.
- Οι οδηγίες θα πρέπει να δίνονται ως επί το πλείστον προφορικά. Φωτογραφίες, εικόνες, χειρονομίες, εκφράσεις του προσώπου και σχήματα, όπως ανιχνευτικά και κάποια κρυπτογραφικά, μπορούν να διευκολύνουν τη μετάδοση ενός μηνύματος κατανοητού σε όλους.
- Η διακριτικότητα και η ευαισθησία προς τα συναισθήματα του δυσλεκτικού Οδηγού έχουν μεγάλη σημασία. Μέσω της ζωής στην Ομάδα η αυτοπεποίθηση του Οδηγού μπορεί να ενισχυθεί με τον κατάλληλο χειρισμό. Ενημερωθείτε από τους κηδεμόνες ή και τους καθηγητές του Οδηγού αν ακολουθούν κάποια συγκεκριμένη μέθοδο για την επίλυση των προβλημάτων και συνεργαστείτε μαζί τους.

Εξωτερικές δραστηριότητες και κατασκηνώσεις

- Εξασφαλίστε ότι οι πίνακες και οι ταμπέλες είναι γραμμένες με τέτοιο τρόπο, ώστε να γίνονται κατανοητές και από το δυσλεκτικό Οδηγό.
- Έχετε πάντα υπόψη σας ότι ο δυσλεκτικός Οδηγός είναι ισότιμο μέλος της Ενωμοτίας ή υποομάδας, συμμετέχει σε όλες της τις δραστηριότητες της Ομάδας εντός και εκτός της Εστίας (π.χ. Μεγάλα Παιχνίδια) και μπορεί να βοηθήσει την Ενωμοτία του, όπως και τα υπόλοιπα μέλη της.
- Φροντίστε να ενημερωθούν, πάντα με διακριτικότητα, όλοι όσοι χρειάζεται για την κατάσταση του Οδηγού ή του Στελέχους.

Δυσπραξία

Η δυσπραξία ορίζεται ως «έλλειμμα ή ανωριμότητα στην κίνηση» και σε πολλές περιπτώσεις σχετίζεται με προβλήματα ομιλίας, αντίληψης και σκέψης. Η αιτία των δυσκολιών αυτών δεν είναι απολύτως γνωστή, αλλά θεωρείται ότι σχετίζεται με την ελλιπή ανάπτυξη εγκεφαλικών νεύρων πριν τη

γέννηση του παιδιού. Σχεδόν το ένα δέκατο των μαθητών μπορεί να εμφανίσει συμπτώματα δυσπραξίας, σε διαφορετικό βαθμό και με διαφορετική συμπτωματολογία.

Οι κινήσεις των παιδιών που εμφανίζουν δυσπραξία μπορεί να είναι αδέξιες ή περιέργες, ο συντονισμός των χεριών, των ματιών και όλου του σώματος μπορεί να είναι προβληματικός, όπως και η ισορροπία τους είτε κατά τη στάση είτε κατά την κίνηση. Επίσης, η ομιλία είναι πιο αργή ή δύσκολα κατανοητή. Μερικά παιδιά χρησιμοποιούν χειρονομίες, όταν μιλούν. Ένα άτομο με δυσπραξία δεν μπορεί να ολοκληρώσει μια εργασία με μια λογική σειρά και μπορεί να ξεχνά τι πρέπει να κάνει. Ένα δευτερεύον σύμπτωμα μπορεί να είναι η δυσκολία στην κοινωνικοποίηση.

Συνθήκες

- Οι δυσκολίες στο συντονισμό χεριών και ματιών μπορεί να επηρεάσει τη γραφή του Οδηγού και την ευκολία με την οποία κάνει διάφορα πράγματα, όπως π.χ. να χρησιμοποιήσει ένα ψαλίδι.
- Ένας Οδηγός που αντιμετωπίζει πρόβλημα με τη συνολική κίνηση του σώματός του μπορεί να είναι απρόθυμος να συμμετάσχει σε κινητικά παιχνίδια.
- Ένας Οδηγός με δυσπραξία είναι πιο πιθανό να σκοντάψει, γι' αυτό θα πρέπει να μπαίνει στην αρχή ή στο τέλος μίας γραμμής. Επίσης μπορεί να μην καταλάβει ότι έχει χτυπήσει και συνεπώς, αν πέσει κάτω, θα πρέπει κάποιο Στέλεχος να τον ελέγξει για κάποιο πιθανό χτύπημα.
- Ένας Οδηγός με δυσπραξία μπορεί να κουραστεί πιο γρήγορα από τους υπόλοιπους Οδηγούς.
- Παρά την κανονική νοημοσύνη του, ένας Οδηγός με δυσπραξία μπορεί να έχει πρόβλημα στο να οργανώσει τις κινήσεις και τις σκέψεις του.
- Οδηγοί με επιπλέον προβλήματα μάθησης αντιμετωπίζουν ακόμα μεγαλύτερες δυσκολίες. Αν το περιβάλλον είναι θορυβώδες ή επικρατεί σύγχυση, θα πρέπει οι οδηγίες που θα δοθούν να επαναληφθούν σε αυτούς προσωπικά. Ένα σημείωμα υπενθύμισης μπορεί επίσης να βοηθήσει.
- Οι ζωγραφιές και τα σχέδια ενός δυσπρακτικού Οδηγού μπορεί να είναι ανοργάνωτες, ο Οδηγός όμως μπορεί να περιγράψει καλύτερα τι σχεδιάζει.
- Ο δυσπρακτικός Οδηγός έχει δυσκολία να ελέγξει τον τόνο της φωνής του.
- Ο δυσπρακτικός Οδηγός απογοητεύεται εύκολα από τις δυσκολίες που αντιμετωπίζει ή από την ελλιπή απόδοσή του. Ως εκ τούτου χρειάζεται

βοήθεια για να κάνει το καλύτερο που μπορεί και να ενισχυθεί η αυτοπεποίθησή του.

Αντιμετώπιση

- Τα δυσπρακτικά άτομα μπορεί να παρακολουθούνται από κάποιον γιατρό και να δέχονται βοήθεια από φυσιοθεραπευτή, λογοθεραπευτή ή κάποιον άλλον ειδικό. Δεν ακολουθούν κάποια φαρμακευτική αγωγή, εκτός κι αν υπάρχουν επιπλέον προβλήματα υγείας.
- Η καλύτερη προσέγγιση για να βοηθηθεί ένας δυσπρακτικός Οδηγός είναι η ενημέρωση από τον ίδιο τον Οδηγό και τους κηδεμόνες του και η κατανόηση των δυσκολιών που αντιμετωπίζει. Απλές αλλαγές στην παρουσίαση μίας δραστηριότητας, η υποστήριξη και η καθοδήγηση εξασφαλίζουν τις συνθήκες, ώστε ο δυσπρακτικός Οδηγός να μπορεί να αναπτύξει τις ικανότητές του και να χαρεί τη ζωή στην Ομάδα.

Εξωτερικές δραστηριότητες και κατασκηνώσεις

- Πληροφορηθείτε από τον Οδηγό και τους κηδεμόνες του για τον τρόπο που αντιμετωπίζει τις δυσκολίες στην καθημερινότητά του.
- Φροντίστε να είναι σημειωμένα τα ρούχα και τα αντικείμενα του Οδηγού γιατί είναι πολύ πιθανό να χαθούν.
- Προτείνετε στον Οδηγό να μη φορά ρούχα με πολλά κουμπιά και φερμουάρ.
- Ο δυσπρακτικός Οδηγός θα έχει έντονες προτιμήσεις στο φαγητό. Συζητήστε μαζί του και με τους κηδεμόνες του και φροντίστε να έχει μια ισορροπημένη διατροφή.
- Ο δυσπρακτικός Οδηγός έχει χαμηλό το αίσθημα του κινδύνου και χρειάζεται επιπλέον προσοχή.
- Κάποια άτομα με δυσπραξία αντιμετωπίζουν ακράτεια, κυρίως τη νύχτα. Καλό θα ήταν να κοιμούνται κοντά στην έξοδο της σκηνής ή του δωματίου και κοντά σε τουαλέτα.

Επιληψία

Τι είναι η επιληψία:

Η επιληψία είναι μία διαταραχή του νευρικού συστήματος που έχει ως αποτέλεσμα μια τάση προς νευρικές κρίσεις (σπασμούς), οι οποίες διαφέρουν από άτομο σε άτομο. Περίπου ένας στους 200 ανθρώπους πάσχει από επιληψία. Μπορεί να προσβάλει οποιοδήποτε άτομο σε οποιαδήποτε ηλικία

και δεν είναι μεταδοτική. Επίσης δεν επηρεάζει τις νοητικές ικανότητες του ατόμου.

Τύποι κρίσεων

Υπάρχουν τρεις τύποι κρίσεων:

1. *Γενικευμένη τονική – κλονική*. Το άτομο έχει απλανές βλέμμα, το σώμα γίνεται άκαμπτο και εν συνεχεία μπορεί να τρέμει. Οι περιοχές γύρω από το στόμα και τα νύχια των χεριών ενδέχεται να γίνουν μπλε και το άτομο ίσως να αρχίζει να βγάζει άναρθρες κραυγές. Καθώς η αναπνοή και το φυσιολογικό χρώμα επανέρχονται, μπορεί να υπάρξει ακράτεια.
2. *Γενική απουσία*. Μετά από μια στιγμιαία απώλεια των αισθήσεων, όπου το άτομο έχει ανέκφραστο και ακίνητο βλέμμα για λίγα δευτερόλεπτα, αυτό επανέρχεται γρήγορα και συνεχίζει την όποια δραστηριότητά του.
3. *Μερική* (επηρεάζει μια συγκεκριμένη περιοχή του εγκεφάλου). Τα άτομα μπορεί να αναγνωρίζουν μία «αύρα» ή μία «προειδοποίηση». Μπορεί να ακολουθήσουν σύγχυση ή επαναλαμβανόμενες κινήσεις. Επίσης πολλά άτομα μπορεί να βιώνουν νυχτερινές επιληπτικές κρίσεις που προκύπτουν, ενώ κοιμούνται.

Γενικές πληροφορίες

- Πολλά άτομα ελέγχουν την επιληψία τους μέσω φαρμακευτικής αγωγής.
- Δεν υπάρχουν ορατά ή εξωτερικά σημάδια, τα οποία φανερώνουν ότι κάποιος πάσχει από επιληψία, μέχρι του σημείου να πάθει κάποια κρίση.
- Ένας επιληπτικός, στον οποίο η διάγνωση έχει γίνει πρόσφατα, ή κάποιος που προσαρμόζεται σε νέα φαρμακευτική αγωγή για την επιληψία του, μπορεί να εμφανίζει συχνές κρίσεις και λήθαργο.
- Ερεθίσματα για μία κρίση μπορεί να είναι το άγχος, η υπερκόπωση, κάποια ασθένεια ή ορμονικές αλλαγές. Σε ορισμένες περιπτώσεις έντονα φώτα μπορεί να προκαλέσουν μία κρίση.

Αντιμετώπιση

- Παραμείνετε ήρεμοι κατά τη διάρκεια της κρίσης του παιδιού και μη προσπαθήσετε να την καταστείλετε.
- Ενθαρρύνετε τους υπόλοιπους να συνεχίσουν τις δραστηριότητές τους σε απόσταση, αν είναι απαραίτητο.
- Μη του δώσετε να φάει ή να πιεί κάτι. Μη του χορηγήσετε φαρμακευτική αγωγή, μέχρι να ανακτήσει πλήρως τις αισθήσεις του.

- Μιλάτε ήρεμα στο άτομο.
- Αποτρέψτε τραυματισμό του, βάζοντας ένα μαξιλάρι πίσω από το κεφάλι του και απομακρύνοντας επικίνδυνα αντικείμενα.
- Όταν οι σπασμοί σταματήσουν, γυρίστε το παιδί στο πλευρό του, για να είναι ελεύθερη η αναπνευστική οδός.
- Μια αίσθηση υπνηλίας και σύγχυσης μπορεί να έπονται της κρίσης.
- Μια φάση ύπνου συχνά ακολουθεί τις γενικευμένες κρίσεις. Καθησυχάστε το παιδί και τους υπολοίπους γι' αυτό.
- Μπορεί να υπάρξει κάποια ακράτεια ούρων. Προσπαθήστε να αντιμετωπίσετε τη δυσάρεστη θέση στην οποία θα βρεθεί το παιδί.

Όταν έχετε ένα παιδί με επιληψία στην Ομάδα είναι σημαντικό να:

- Μιλήσετε στο παιδί και στους κηδεμόνες του σχετικά με τις κρίσεις του, τα ερεθίσματα και τους τρόπους αντιμετώπισης.
- Ενημερωθείτε για τη φαρμακευτική αγωγή που ακολουθεί το παιδί και τους τρόπους αντιμετώπισης μιας επείγουσας κατάστασης.
- Να γνωρίζετε ότι μια σειρά από συνεχείς κρίσεις άνω των 20 λεπτών απαιτεί άμεση ιατρική περίθαλψη.
- Βεβαιωθείτε ότι έχετε επαρκή βοήθεια μέσα στην Ομάδα και ότι όλα τα Στελέχη έχουν επίγνωση της κατάστασης και γνωρίζουν τι πρέπει να κάνουν.

Εξωτερικές δραστηριότητες

- Όταν οργανώνετε μια εξωτερική δραστηριότητα, ενημερωθείτε από το παιδί και τους κηδεμόνες του για τη φαρμακευτική αγωγή που ακολουθεί.
- *Μαγείρεμα* – οποιαδήποτε πηγή ζέστης μπορεί να αποδειχθεί επικίνδυνη σε περίπτωση μίας επιληπτικής κρίσης.
- *Κολύμπι* – άμεση και κοντινή επίβλεψη του παιδιού είναι απαραίτητη. Αν η κρίση συμβεί μέσα στο νερό, στηρίξτε το κεφάλι του, ώστε να μείνει έξω από το νερό.
- *Κωπηλασία / Ιστιοπλοΐα* – το παιδί πρέπει να φορά διαρκώς σωσίβιο και να επιβλέπεται άμεσα.
- *Αναρρίχηση / Επίσκεψη σπηλιάς/ Κατάδυση* – μία τέτοια δραστηριότητα απαιτεί ειδική άδεια από το γιατρό.
- Συζητήστε με το παιδί και τον κηδεμόνα του πώς μπορεί το παιδί να υποστηριχτεί με τον καλύτερο τρόπο μέσα στην Ομάδα.

ΜΕΡΟΣ Β: ΑΝΑΠΗΡΙΕΣ

ΑΝΑΠΗΡΙΕΣ

- Νοητική Στέρση
- Προβλήματα Όρασης
- Προβλήματα Ακοής
- Κινητικά προβλήματα

Νοητική Στέρση

Απλοί κανόνες προσέγγισης ατόμων με νοητική υστέρηση

ΝΑ ΕΙΣΤΕ Ο ΕΑΥΤΟΣ ΣΑΣ

Αντιδράτε με το συνήθη τρόπο, συστηθείτε, ρωτήστε το όνομά του και χρησιμοποιήστε το κατά τη συνομιλία σας μαζί του.

ΜΟΙΡΑΣΤΕΙΤΕ ΤΙΣ ΣΚΕΨΕΙΣ ΣΑΣ

Μιλήστε στο άτομο για τον εαυτό σας και τη δουλειά σας και αφήστε το παιδί να μιλήσει για τον εαυτό του και τι του αρέσει. Είναι ευκολότερο να μιλάτε με κάποιον, όταν ασχολείστε και οι δύο με την ίδια δραστηριότητα.

ΑΝ ΔΕΝ ΚΑΤΑΛΑΒΑΙΝΕΤΕ ΤΙ ΣΑΣ ΛΕΕΙ

Ζητήστε να επαναλάβει αυτό που είπε, να το πει με άλλο τρόπο, ή να σας δείξει σε τι αναφέρεται ή να ζητήσει τη βοήθεια κάποιου φίλου ή φίλης του. Μπορείτε ακόμη να κάνετε μία υπόθεση και μετά να ελέγξετε αν είναι σωστή. Είναι σημαντικό να προσπαθείτε να καταλάβετε τι εννοεί. Σύντομα θα αρχίσετε να συνηθίζετε και να καταλαβαίνετε τον τρόπο ομιλίας του. Αυτό που απαιτείται είναι απλώς λίγη παραπάνω συγκέντρωση στην αρχή και υπομονή.

ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΕΙΣΤΕ ΑΠΛΗ ΓΛΩΣΣΑ

Ένα άτομο με νοητική στέρωση δεν έχει το ίδιο πλούσιο λεξιλόγιο με εσάς. Να του μιλάτε αργά, καθαρά και με απλές λέξεις, ώστε να μπορεί να κατανοήσει αυτά που του λέτε.

ΜΗΝ ΕΚΠΛΗΣΣΕΣΤΕ ΜΕ ΤΟΝ ΑΥΘΟΡΜΗΤΙΣΜΟ ΤΟΥ

Πολλοί άνθρωποι με νοητική υστέρηση δρουν αυθόρμητα, δείχνουν τα συναισθήματά τους πιο άμεσα και πιο γρήγορα από τους άλλους.

Η συμπεριφορά τους μπορεί να είναι ασυνήθιστη κάποιες φορές, μπορεί να ακούγονται υπερβολικά φιλικοί, να στέκονται πολύ κοντά, να κρατούν το χέρι σας ή να μιλούν υπερβολικά δυνατά. Αυτό συμβαίνει, γιατί συνήθως δεν έχουν πείρα στην επαφή ή δεν γνωρίζουν τους "κοινωνικούς κανόνες" που ισχύουν για όλους μας. Είναι σημαντικό να είστε ο εαυτός σας σε τέτοιες περιπτώσεις. π.χ. εάν αισθάνεστε άβολα όταν σας αγκαλιάζουν, απομακρυνθείτε ευγενικά, απαλά αλλά και σταθερά έπειτα από λίγα δευτερόλεπτα.

ΟΤΑΝ ΣΥΝΑΝΤΑΣ ΕΝΑ ΑΤΟΜΟ ΜΕ ΝΟΗΤΙΚΗ ΣΤΕΡΗΣΗ

- ✓ Δώσε ευκαιρίες στα άτομα με νοητική στέρωση να εκφράσουν τη γνώμη τους. Έχουν και εκείνα τις προτιμήσεις τους.
- ✓ Ένα καθυστερημένο άτομο έχει τα ίδια δικαιώματα με τους άλλους, δεν μπορεί όμως πάντα να τα διεκδικήσει. Σεβάσου αυτά τα δικαιώματά του.
- ✓ Τα καθυστερημένα άτομα είναι συνήθως πολύ πρόθυμα να βοηθάνε τους άλλους. Μην εκμεταλλεύεσαι αυτήν την προθυμία.
- ✓ Πολλά καθυστερημένα άτομα έχουν δυσκολίες στην ομιλία. Ποτέ μην τα κοροϊδεύεις. Περίμενε με υπομονή να ολοκληρώσουν ό,τι έχουν να σου πουν.
- ✓ Όποτε είναι εφικτό, δείχνε και εξήγησε συγχρόνως πώς γίνεται π.χ. μία χειροτεχνία ή πώς παίζεται ένα παιχνίδι. Οι οδηγίες που θα δώσεις πρέπει να είναι απλές και ξεκάθαρες.
- ✓ Έχε υπομονή. Αυτό που εσύ κάνεις σε 5', ένα καθυστερημένο άτομο θα το κάνει σε 15' ή 20'.
- ✓ Δείξε του εμπιστοσύνη και παραδοχή, για ν' ανταποκριθεί θετικά.

- ✓ Λίγα καθυστερημένα άτομα είναι σε θέση να καταλάβουν υπονοούμενα ή το χιούμορ σου. Μίλα απλά, φυσικά, ξεκάθαρα. Μην τους μιλάς σαν να μιλάς σε μωρά.
- ✓ Αν εκνευριστεί, θα πει ότι κάτι το ενοχλεί. Βρες τι φταίει.
- ✓ Να θυμάσαι πάντα ότι τα καθυστερημένα άτομα έχουν φοβερή διαίσθηση. Αισθάνονται τότε ο άλλος είναι λυπημένος, χαρούμενος κ.λπ., παρόλο που δεν μπορούν ίσως να καταλάβουν το γιατί.
- ✓ Μην περιμένεις ότι όλα τα καθυστερημένα άτομα θα αντιδράσουν ή θα αισθανθούν με τον ίδιο τρόπο. Κάθε άτομο είναι μοναδικό.
- ✓ Το πιο σημαντικό : χαμογέλα τους και γίνε φίλος τους.

Τα Θετικά χαρακτηριστικά των ατόμων με νοητική στέρωση

- ☺ Έμφαση στην ανάπτυξη του συναισθήματος
- ☺ Αυθορμητισμός στην εκδήλωση
- ☺ Ανταπόκριση στα συναισθήματα των άλλων και όχι στην κοινωνική τους θέση ή ρόλο
- ☺ Αναγνώριση και ανταπόκριση της θετικής συμπεριφοράς των άλλων
- ☺ Γνήσιο ενδιαφέρον για το κοινό καλό
- ☺ Αγάπη όχι "υπό όρους"
- ☺ Δείχνουν εμπιστοσύνη στους άλλους ακόμα και όταν εκείνοι τους έχουν απογοητεύσει.
- ☺ Δε δείχνουν ιδιαίτερο ενδιαφέρον για χρήματα ή άλλα υλικά αγαθά.
- ☺ Προκαλούν θετικά συναισθήματα στους άλλους (αλληλοβοήθεια, πραότητα κ.ά.).
- ☺ Είναι ικανοί να χαίρονται με μικρά πράγματα.
- ☺ Είναι ειλικρινείς.
- ☺ Δεν βαριούνται με στερεότυπες δουλειές ρουτίνας.

Ο Τ Α Ν Σ Υ Ν Α Ν Τ Α Σ Α Τ Ο Μ Ο Π Ο Υ Δ Ε Β Λ Ε Π Ε Ι

- ✓ Όταν μπεις σ' ένα δωμάτιο, όπου βρίσκεται ένα τυφλό άτομο, πες δυο λόγια και το όνομά σου, για να ξέρει ότι βρίσκεσαι εκεί. Όταν σκοπεύεις να φύγεις, πρέπει να το ενημερώσεις.
- ✓ Όταν χαιρετάς ένα τυφλό άτομο, πιάσε εσύ το χέρι του, εκείνο δεν μπορεί να δει το δικό σου χέρι.
- ✓ Μην ξεχνάς ότι ένα τυφλό άτομο ακούει. Μη του μιλάς δυνατά. Μίλα απευθείας σ' αυτό και όχι στο συνοδό του.
- ✓ Όταν βρίσκεστε σε μια μεγάλη παρέα, χρησιμοποίησε το όνομά του ή άγγιξέ του ελαφρά το χέρι, για να καταλάβει ότι απευθύνεσαι σ' αυτό.
- ✓ Να είσαι σαφής, όταν του δίνεις προφορικές οδηγίες.
- ✓ Κάνε του μία περιγραφή του περιβάλλοντος όπου βρίσκεται και πες του ποιοι είναι γύρω του.
- ✓ Χρησιμοποίησε τις λέξεις «βλέπω» ή «κοιτάζω» με φυσικό τρόπο, όπως τις χρησιμοποιεί εκείνο.
- ✓ Οδηγείς καλύτερα ένα άτομο που δεν βλέπει, αν σε κρατά από το μπράτσο και περπατάς μισό βήμα μπροστά. Το ίδιο ισχύει και για τις σκάλες, πρέπει να βρίσκεσαι πάντα ένα σκαλί πριν απ' αυτό. Αν υπάρχει κουπαστή, τοποθέτησε το χέρι του σ' αυτή. Πες του πότε αρχίζετε να κατεβαίνετε ή να ανεβαίνετε.
- ✓ Άφηνε πάντα τις πόρτες τελείως ανοιχτές ή τελείως κλειστές. Έτσι το άτομο που δεν βλέπει θα αποφύγει πολλά χτυπήματα. Για τον ίδιο λόγο μην αφήνεις ποτέ ντουλάπια ανοιχτά.
- ✓ Όταν μπαίνεις σε αυτοκίνητο, βάλε το χέρι του στο χερούλι της πόρτας και πες του πού θα καθίσει.

Προβλήματα Ακοής

ΟΤΑΝ ΣΥΝΑΝΤΑΣ ΕΝΑ ΚΩΦΟ Ή ΒΑΡΗΚΟΟ ΑΤΟΜΟ

- ✓ Μίλα αργά, καθαρά, χωρίς να ξεφωνίζεις. Είναι ανώφελο.
- ✓ Βεβαιώσου ότι βλέπει καλά το στόμα σου και ότι υπάρχει ο κατάλληλος φωτισμός, ώστε όλες οι κινήσεις των χειλιών σου να γίνονται αντιληπτές.
- ✓ Ενοχλεί πολύ να έχεις στο στόμα σου τσιγάρο, φαγητό, τσίχλα κ.λπ.
- ✓ Δείξε τα συναισθήματά σου με την έκφραση του προσώπου σου και με κινήσεις. Π.χ. δεν μπορεί να καταλάβει από τον τόνο της φωνής σου ότι αστειεύεσαι ή ότι είσαι λυπημένος.
- ✓ Χρησιμοποίησε χαρτί και μολύβι για να γράψεις μικρές απλές φράσεις, όταν δε γίνεσαι κατανοητός.
- ✓ Πολλοί κωφοί μαθαίνουν να μιλούν, όμως δεν προφέρουν τέλεια και ο τόνος της φωνής τους μπορεί να είναι πολύ υψηλός και δυνατός.
- ✓ Όταν θέλεις να μάθεις σε ένα κωφό άτομο να κάνει κάτι, δείξε του τον τρόπο πρακτικά. Π.χ. μη λες μόνο τους κανόνες ενός παιχνιδιού, παίξε μία φορά το παιχνίδι.
- ✓ Αν χρησιμοποιείς νοηματική, λέγε συγχρόνως και την κάθε λέξη. Πολλοί κωφοί χρησιμοποιούν και τις δύο μεθόδους.
- ✓ Και μην ξεχνάς ότι ένα άτομο που δεν ακούει μπορεί να έχει τα ίδια ενδιαφέροντα με εσένα.

Κινητικά Προβλήματα

ΟΤΑΝ ΣΥΝΑΝΤΑΣ ΕΝΑ ΑΤΟΜΟ ΜΕ ΚΙΝΗΤΙΚΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ

- ✓ Να θυμάσαι πάντα ότι ένα άτομο που έχει κάποιο κινητικό πρόβλημα, μπορεί να κάνει περισσότερα πράγματα απ' ό, τι εσύ νομίζεις.
- ✓ Πρόσφερε τη βοήθειά σου, όταν τη χρειάζεται πραγματικά.
- ✓ Μη σπρώχνεις το αναπηρικό καρότσι. Ρώτησε πρώτα αυτόν που το χρησιμοποιεί αν θέλει να μετακινηθεί.

- ✓ Ένα σπαστικό άτομο μπορεί να έχει πρόσθετες λειτουργίες στην ομιλία. Έχε υπομονή, άκουσε με προσοχή τι έχει να σου πει, μην το διακόπτεις, αν μάντεψες τι θέλει να πει, άφησέ το να ολοκληρώσει.
- ✓ Μίλα πάντα απευθείας στο άτομο που έχει κάποιο πρόβλημα και όχι στο συνοδό του.
- ✓ Όταν μιλάς σε κάποιον που κάθεται σε αναπηρικό καρότσι, μη στέκεσαι όρθιος, κάθισε στο ίδιο ύψος με εκείνο.
- ✓ Μην απομακρύνεις ποτέ από ένα άτομο με κινητικό πρόβλημα τα πράγματα που το βοηθούν στην κίνησή του, όπως πατερίτσες, κ.λπ.
- ✓ Τα άτομα με κινητικές δυσκολίες ακούνε, μιλάνε, αντιλαμβάνονται όπως κι εσύ. Οι αντιδράσεις τους ποικίλλουν όπως οι δικές σου και εξαρτώνται από το πώς αισθάνονται στη συγκεκριμένη στιγμή.

ΠΡΟΣΟΧΗ. Όλα όσα αναφέρονται στο παρόν παράρτημα, αν και έχουν γραφτεί με προσοχή και επιμέλεια, είναι απλώς πληροφορίες! Αν έχετε στην Ομάδα παιδί με οποιαδήποτε από τις παραπάνω ιδιαιτερότητες (ή άλλες που πιθανά δεν αναφέρονται), οφείλετε να ενημερωθείτε από τους γονείς ή τους κηδεμόνες του και από γιατρό που παρακολουθεί το παιδί για την κατάστασή του, τη φροντίδα που απαιτείται, τους τρόπους αντιμετώπισης πιθανών δυσκολιών και τις δυνατότητες συμμετοχής του στις δραστηριότητες της Ομάδας.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ - ΑΣΦΑΛΕΙΑ

ΜΕΡΟΣ Α: ΦΑΡΜΑΚΕΙΟ

Περιεχόμενο Φαρμακείου

Είδος - Φάρμακο	Περίπτωση	Ποσότητα
Φυσιολογικός ορός	Καθαρισμός τραυμάτων	(1) μπουκάλι ή 1 κουτί αμπούλες
Αντισηπτικό σπρέι (π.χ. octenisept)	Καθαρισμός τραυμάτων	(1) μπουκάλι
Αντισηπτικό (π.χ. betadine)	Απολύμανση τραυμάτων	(1) μπουκάλι
Επουλωτικό σπρέι (π.χ. Pulvo)	Περιποίηση εκδορών	(1)
Αναλγητικά (Depon / Ponstan)	Πονοκέφαλος, πυρετός κ.λπ.	(2) κουτιά + (2) μπουκάλια
Αντισηπτικό κολλύριο (Tobradex / Tobrex)	Ερεθισμός ματιών, όχι τραυματισμός	(1) μπουκάλι
Δραμαμίνες	Ναυτίες	(2)
Fenistil αλοιφή	Τσιμπήματα	(1)
Κορτιζονούχα αλοιφή (Fucicort)	Ερεθισμούς του δέρματος χωρίς πληγές από τσιμπήματα	(1)
Αντιισταμινικό χάπι ή σιρόπι (xozal, zirtek)	Αλλεργικές αντιδράσεις	(1)
Κηραλοιφή / Beranthol	Ερεθισμοί δέρματος (κοκκινίλες από ήλιο, κάψιμο, ξηροδερμία), Εγκαυματα 1 ^{ου} Βαθμού	(1)
Ψυκτικό spray ή ξηρός πάγος	Μυοσκελετικές κακώσεις	(1)
Τσιρότα	Μικρές πληγές	(2) κουτιά
Λευκοπλάστ	Συγκράτηση γαζών/επιδέσμων	(1)
Αποστειρωμένα γαζάκια 10X10	Καθαρισμός / κλείσιμο πληγών	(2) κουτιά

Αποστειρωμένα γαζάκια 36X50	Καθαρισμός / κλείσιμο μεγαλύτερων πληγών	(1) κουτί
Γάζες	Τραύματα	(2) κουτιά
Ελαστικοί επίδεσμοι για χέρι και πόδι	Επίδεση σκέλους	(2) 8 εκ. (2) 12 εκ.
Compeed	Φουσκάλες	(4)
Fucidin γάζες	Εγκαύματα-κρουοπαγήματα-τραύματα ανοιχτά	(1) κουτί (10 γάζες)
Τριγωνικός επίδεσμος	Συγκράτηση μέλους	Εναλλακτικά μπορεί να χρησιμοποιηθεί το μαντήλι της στολής
Βαμβάκι	Καθαρισμός πληγής	(1) πακέτο
Σύριγγες 2 ml,5ml, 10ml, 20 ml	Δοσομετρητές, χρήση βελόνας για αγκάθια, για φυσιολογικό ορό	(από 1)
Θερμόμετρο	Μέτρηση θερμοκρασίας	(2)
Οινόπνευμα	Απολύμανση	(1) μπουκάλι
Απολυμαντικό gel χεριών	Απολύμανση	(1) μπουκάλι
Γλωσσοπίεστρα		
Γάντια μιας χρήσης	Προστασία	(1) κουτί
Παραμάνες	Συγκράτηση γαζών, επιδέσμων	Διάφορα μεγέθη – 10
Ψαλίδι	Κόψιμο ρούχων κ.λπ.	(1)
Τσιμπιδάκι	Απομάκρυνση ξένου σώματος	(1)
Σακούλες	Εμετό, σκουπίδια	(4-5)
Μπλοκ - στυλό		(1)
Αναπτήρα		(1)
Φακό και μπαταρίες		(1)
Σερβιέτες		
Κατάσταση με τηλέφωνα (έκτακτης ανάγκης, Κέντρου Υγείας, Γιατρών, Γονέων)		

Έντυπο με οδηγίες για αντιμετώπιση περιστατικών (Α΄ Βοήθειες)		
Έντυπο με τα περιεχόμενα του φαρμακείου και τις ημερομηνίες λήξης		
Αυτοκόλλητα αιμοστατικά τσιρότα ή αιμοστατικό βαμβάκι	Αιμορραγία	προαιρετικά
Πτυσσόμενη αλουμινένια κουβέρτα δύο όψεων	Υποθερμία / ηλίαση, θερμοπληξία, Κρουσπαγήματα (Διατήρηση Θερμοκρασίας)	προαιρετικά
Μαντηλάκια εμφυσήσεων	ΚΑΡΠΑ	προαιρετικά
Συσκευή αναρρόφησης	Για δήγματα εντόμων, φιδιών	προαιρετικά
Ξύδι	Τσίμπημα σφήγκας	προαιρετικά

Για πολύωρες ή πολυήμερες δράσεις, ειδικά εκτός πόλης, προσθέτουμε επιπλέον:

Lysopaine	Πονόλαιμος	(1) κουτί
Buscopan	Κοιλιακό άλγος, Πόνοι Περίόδου	(1) κουτί
Tab Zantac 150 mg (αντιόξινο)	Στομαχόπονος	(1) κουτί
Αντιβηχικό σιρόπι	Βήχας	(1) μπουκάλι
Κατά της διάρροιας (π.χ. Imodium, Ecerfuril)	Διάρροια	(1) κουτί
Υπακτικό/καθαρτικό π.χ. Duphalac	Δυσκοιλιότητα	(1) κουτί
Αντιεμετικό (π.χ. Vomex, primperan)	Εμετός	(1) κουτί
Αντιφλεγμονώδες χάπι (π.χ. Mesulid)	Αντιμετώπιση φλεγμονής (μόνο για ενήλικες)	(1) κουτί
Αντιφλεγμονώδης αλοιφή	Αντιμετώπιση φλεγμονής	(1) σωληνάριο

Χρήσιμες Οδηγίες

- ⇒ Το φαρμακείο είναι απαραίτητο σε κάθε δράση εντός και εκτός Εστίας.
- ⇒ Το φαρμακείο πρέπει να βρίσκεται σε ειδικό κουτί / σακίδιο το οποίο να διαθέτει ειδική σήμανση και να μπορεί να μεταφερθεί στις δράσεις εκτός Εστίας.
- ⇒ Στην Εστία φυλάσσεται σε χώρο χωρίς υγρασία, έντονες οσμές και υψηλές θερμοκρασίες (ποτέ στο μπάνιο).
- ⇒ Στις δράσεις εκτός Εστίας ο Υπεύθυνος Φαρμακείου φροντίζει να το τοποθετεί σε μέρος δροσερό και σκιερό.
- ⇒ Ο Υπεύθυνος Φαρμακείου φροντίζει για την καλή διατήρηση όλων των φαρμάκων και ενημερώνεται για τις οδηγίες κάθε σκευάσματος. Ελέγχει το φαρμακείο σχολαστικά και σε μηνιαία βάση και αντικαθιστά οτιδήποτε έχει λήξει ή φθαρεί.
- ⇒ Ο Υπεύθυνος Φαρμακείου δεν δίνει φάρμακο χωρίς να συμβουλευτεί γιατρό και να τον ρωτήσει για τη δοσολογία. Διαβάζει πάντα τις εσώκλειστες οδηγίες. Πριν τελικά χορηγήσει το φάρμακο ενημερώνει και παίρνει την άδεια του γονέα ή κηδεμόνα.
- ⇒ Ο Υπεύθυνος Φαρμακείου ενημερώνεται συχνά για την κυκλοφορία νέων φαρμάκων και την πιθανή απόσυρση κάποιων άλλων.
- ⇒ Γνωρίζει Α΄ Βοήθειες, ενημερώνεται όμως και ανανεώνει τις γνώσεις του παρακολουθώντας σεμινάριο Α΄ Βοηθειών.
- ⇒ Το οξυζενέ και το βάμμα ιωδίου καλό είναι να μην χρησιμοποιούνται. Το οξυζενέ μπορεί να αντικατασταθεί από σπρέι τύπου octenisept και το βάμμα από betadine. Συνιστάται προσοχή και στη χρήση betadine, καθώς δεν κάνει να χρησιμοποιείται σε άτομα με θυρεοειδή.
- ⇒ Σε περίπτωση πολυήμερης δράσης ή κατασκήνωσης, αυξάνουμε την ποσότητα των φαρμάκων σε όποια σκευάσματα χρειαστεί.
- ⇒ Η αλοιφή fucidin δε χρησιμοποιείται σε πληγές

- ⇒ Σε παιδιά κάτω των 50 κιλών δεν δίνουμε αναλγητικά δισκία αλλά αναλγητικό σιρόπι ανάλογα με τα κιλά τους.
- ⇒ Δεν βάζουμε κολλύριο σε περίπτωση τραυματισμού στο μάτι. Το χρησιμοποιούμε μόνο για ερεθισμούς και μόνο με συμβουλή γιατρού.

ΜΕΡΟΣ Β: Α΄ ΒΟΗΘΕΙΕΣ

Εισαγωγή

Οι **Α΄ Βοήθειες** είναι η βοήθεια που δίνεται σε ένα ξαφνικό τραυματισμό ή ασθένεια με όσα μέσα υπάρχουν, έως ότου παρασχεθεί ιατρική βοήθεια.

Σκοπός:

- Να διατηρηθεί ο πάσχων στη ζωή.
- Να εμποδιστεί η επιδείνωση της κατάστασής του.
- Να ανακουφιστεί από τον πόνο.
- Να βοηθηθεί στην ανάρρωσή του.
- Να υποστηριχθεί ψυχολογικά. Γι' αυτό:
 1. Μιλάμε με τον πάσχοντα και του εξηγούμε τι πρέπει να κάνουμε ή τι κάνουμε.
 2. Ζητάμε την άδεια του πάσχοντος για να του προσφέρουμε βοήθεια.
 3. Απαντούμε στις ερωτήσεις του με ειλικρίνεια και σιγουριά.
 4. Δίνουμε κουράγιο και θάρρος.
 5. Ρωτούμε πώς μπορούμε να ειδοποιήσουμε τους δικούς του ανθρώπους.
 6. Δεν τον αφήνουμε ποτέ μόνο του.

Σχέδιο δράσης Πρώτων βοηθειών

- Ελέγχουμε την ασφάλεια τη δική μας και του θύματος.
- Εκτιμούμε την κατάστασή του (τις αισθήσεις του, αν αναπνέει, αν έχει σφυγμό).
- Ζητούμε από το θύμα, αν μπορεί, να μας περιγράψει τι συνέβη.
- Αν υπάρχουν και άλλα άτομα στο χώρο που δεν έχουν τραυματιστεί, τους ζητάμε να βοηθήσουν είτε φροντίζοντας για την

ασφάλεια της περιοχής, είτε για να γίνει κλήση στο ΕΚΑΒ είτε για να απομακρύνουν τους περιέργους.

- Αν έχουμε τις γνώσεις, παρέχουμε βοήθεια.
- Καλούμε το ΕΚΑΒ (166).
- Είμαστε ψύχραιμοι.

Κλήση σε υπηρεσία έκτακτης ανάγκης

Με απόλυτη σαφήνεια και ακρίβεια ενημερώνουμε την υπηρεσία για τα εξής:

1. Τι έγινε.
2. Πού έγινε και αν υπήρξαν ιδιαίτερες συνθήκες π.χ. χιόνι
3. Πότε έγινε.
4. Αν υπήρχαν και πόσοι τραυματίες.
5. Ποιος καλεί (όνομα, ιδιότητα).
6. Αριθμός τηλεφώνου από το οποίο γίνεται η κλήση.
7. Άλλες σημαντικές πληροφορίες

Δε φωνάζουμε, διατηρούμε την ψυχραιμία μας.

Δεν κλείνουμε ποτέ πρώτοι το τηλέφωνο, περιμένουμε να κλείσει ο άλλος.

Σε περιπτώσεις που δε χρειάζεται η παροχή ιατρικής βοήθειας (π.χ. εκδορές, τσιμπήματα εντόμων / τσούχτρας χωρίς αλλεργικές αντιδράσεις, αγκάθια από αχινό ή ακίδα στο δέρμα, κράμπες) και εφόσον έχουμε τις απαραίτητες γνώσεις, ανακουφίζουμε οι ίδιοι τον πάσχοντα.

"Ιδιαίτερη προσοχή πρέπει να δίνεται στις παρακάτω περιπτώσεις, καθώς συνήθως αντιμετωπίζονται λάθος. Η σωστή πρακτική είναι αυτή που περιγράφεται:"

Σε περίπτωση που «γυρίσει η γλώσσα», κάνουμε έκταση της κεφαλής (ανύψωση της κάτω γνάθου), για να επανέλθει η γλώσσα στη θέση της και σε καμία περίπτωση δεν βάζουμε το χέρι μας ή άλλο αντικείμενο μέσα στο στόμα του ασθενούς.

Σε περίπτωση ξένου αντικείμενου στο στόμα, το αφαιρούμε μόνο, εφόσον το βλέπουμε τουλάχιστον κατά τα 2/3 και είμαστε σίγουροι ότι μπορούμε να το αφαιρέσουμε, διαφορετικά υπάρχει κίνδυνος να το σπρώξουμε περισσότερο μέσα.

Σε περίπτωση λιποθυμίας, ιδιαίτερα αν πρόκειται για μεγάλο σε ηλικία άτομο, δεν σηκώνουμε τα πόδια του ασθενούς ψηλά.

Σε περίπτωση φωτιάς χρησιμοποιούμε για τη μύτη και το στόμα **ένα στεγνό** και όχι βρεγμένο βαμβακερό πανί.

Σε περίπτωση δήγματος (τσίμπημα), δε ρουφάμε το δηλητήριο, ούτε χαράσσουμε την πληγή.

Τηλέφωνα έκτακτης ανάγκης

ΕΚΑΒ	166
ΑΣΤΥΝΟΜΙΑ	100
ΠΥΡΟΣΒΕΣΤΙΚΗ	199
ΛΙΜΕΝΙΚΟ	108
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΚΤΑΚΤΟΥ ΑΝΑΓΚΗΣ	112
ΚΕΝΤΡΟ ΔΗΛΗΤΗΡΙΑΣΕΩΝ	2107793777
ΚΟΝΤΙΝΟΤΕΡΟ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟ / ΚΕΝΤΡΟ ΥΓΕΙΑΣ	
ΠΑΙΔΙΑΤΡΟΣ	
ΓΕΝΙΚΟΣ ΙΑΤΡΟΣ	
ΓΟΝΕΙΣ / ΚΗΔΕΜΟΝΕΣ	

Περιστατικό	Συμπτώματα	Αντιμετώπιση
Τραύμα επιφανειακό ή ρηχό	Διακοπή της συνέχειας του δέρματος, πιθανά κόκκινο με αιμορραγία ή χωρίς.	Καλός καθαρισμός με φυσιολογικό ορό και γάζα από το κέντρο προς τα έξω, για να απομακρυνθούν τυχόν ακαθαρσίες. Τοποθετούμε

		αντισηπτικό διάλυμα. Αν κρίνουμε ότι είναι απαραίτητο, καλύπτουμε το τραύμα με τσιρότο ή γάζα.
Τραύμα βαθύ ή μεγάλο	Διακοπή της συνέχειας του δέρματος σε βάθος ή σε μεγάλη έκταση.	Η ίδια όπως στα απλά τραύματα αλλά είναι απαραίτητη στη συνέχεια η μεταφορά σε νοσοκομείο
Αιμορραγία μικρή		Άμεση πίεση στο τραύμα. Συνήθως σταματάει μόνη της. Όταν σταματήσει, περιποιούμαστε την πληγή.
Αιμορραγία μεγάλη		Άμεση πίεση στο σημείο με γάζα. Κάθε φορά που ποτίζει, δεν την αφαιρούμε, απλώς προσθέτουμε κι άλλες. Ανυψώνουμε το μέλος, εάν γίνεται, πάνω από το ύψος της καρδιάς. Κρατάμε τον πάσχοντα ήρεμο και ξαπλωμένο. Εάν δεν έχουμε τις απαραίτητες γνώσεις, δεν κάνουμε τίποτα άλλο! Μεταφέρουμε τον ασθενή στο νοσοκομείο.
Ρινορραγία	Αιμορραγία από τη μύτη	Τοποθετούμε τον πάσχοντα σε καθιστή θέση και του ζητούμε να σκύψει λίγο προς τα μπροστά και να αναπνέει από το στόμα. Πιέζουμε κάτω από τον χόνδρο. Τοποθετούμε κρύα επιθέματα στο μέτωπο. Αν η ρινορραγία επιμένει, τοποθετούμε στο ρουθούνι γάζα με fucidin. Για να την αφαιρέσουμε, τη βρέχουμε πρώτα. Αν χρειαστεί τοποθετούμε άλλη. Αν η ρινορραγία κρατάει

		πάνω από 20 λεπτά, μεταφέρουμε τον ασθενή στο νοσοκομείο
Ωτορραγία	Αιμορραγία από το αυτί	Διώχνουμε το αίμα από το αυτί γυρνώντας το κεφάλι του ασθενούς στο πλάι. Τον μεταφέρουμε στο νοσοκομείο.
Ξένο σώμα: αχινός	Πόνος, αγκάθια στο δέρμα	Αν τα αγκάθια πιάνονται, καθαρίζουμε την περιοχή, πιέζουμε και τα αφαιρούμε με ένα τσιμπιδάκι. Μετά πλένουμε με αντισηπτικό. Αν όχι, περιμένουμε λίγες μέρες να βγουν τα αγκάθια μόνα τους.
Ξένο σώμα: αγκίστρι	Πόνος	Μεταφορά στο νοσοκομείο
Ξένο σώμα: μεγάλο	Πόνος, ίσως και αιμορραγία	Δεν το πειράζουμε. Το στηρίζουμε για να μην αλλάξει θέση, όταν το θύμα μετακινηθεί. Μεταφέρουμε τον πάσχοντα στο νοσοκομείο.
Ξένο σώμα στο πρόσωπο / αυτί / μάτι	Πόνος	Δεν το πειράζουμε. Μεταφέρουμε τον πάσχοντα στο νοσοκομείο.
Διάστρεμμα / στραμπούληγμα	Πόνος, πρήξιμο, αδυναμία κίνησης μέλους, ερυθρότητα, οίδημα	Διατηρούμε το μέλος σε ακινησία. Τοποθετούμε κρύα επιθέματα και κάνουμε επίδεση με ελαστικό επίδεσμο. Μεταφέρουμε στο νοσοκομείο.
Κάταγμα ανοιχτό	Το οστό έχει διαπεράσει το δέρμα ή υπάρχει τραύμα στην περιοχή. Πόνος, πρήξιμο, αδυναμία κίνησης μέλους, οίδημα, παραμόρφωση,	Διατηρούμε το μέλος του πάσχοντα σε ακινησία με χρήση νάρθηκα. Τοποθετούμε κρύα επιθέματα και προσέχουμε να μην μολυνθεί το τραύμα! Βάζουμε μόνο

	παράδοξη θέση του άκρου.	φυσιολογικό ορό και αποστειρωμένες γάζες. Μεταφέρουμε στο νοσοκομείο.
Κάταγμα κλειστό, εξάρθρωση	Πόνος, πρήξιμο, αδυναμία κίνησης μέλους, οίδημα, παραμόρφωση, παράδοξη θέση του άκρου.	Διατηρούμε το μέλος σε ακινησία με χρήση νάρθηκα. Τοποθετούμε κρύα επιθέματα. Μεταφέρουμε τον πάσχοντα στο νοσοκομείο.
Κράμπια	Πόνος, τράβηγμα.	Εφαρμόζουμε πίεση αντίθετα από την φορά που προκλήθηκε η κράμπια και κάνουμε μασάζ στο συγκεκριμένο σημείο.
Ακρωτηριασμοί	Αποκοπή μέλους.	Τοποθετούμε το αποκομμένο μέλος σε καθαρό πανί μέσα σε σακούλα και μετά σε άλλη σακούλα με κρύο νερό ή πάγο. ΔΕΝ ξεπλένουμε / ΔΕΝ καθαρίζουμε το μέλος. Μεταφέρουμε τον πάσχοντα στο νοσοκομείο.
Έγκαυμα Α' Βαθμού	Κοκκίνισμα, τσούξιμο, πόνος στο σημείο.	Τοποθετούμε το σημείο κάτω από τρεχούμενο νερό. Συνήθως αυτό το έγκαυμα περνάει σε μισή ώρα. Αν χρειαστεί βάζουμε αλοιφή τύπου beranthol.
Έγκαυμα Β' Βαθμού	Καταστροφή της επιδερμίδας, πόνος, φουσκάλες.	ΔΕ σπάμε τις φουσκάλες. Ξεπλένουμε με φυσιολογικό ορό, τοποθετούμε επίθεμα για εγκαύματα (π.χ. γάζα με fucidin), δένουμε με επίδεσμο και μεταφέρουμε το θύμα στο νοσοκομείο.
Έγκαυμα Γ' Βαθμού	Σταχτί δέρμα, πόνος περιφερειακά και όχι στο κέντρο.	Άμεση μεταφορά του θύματος στο νοσοκομείο.

<p>Ηλίαση</p>	<p>Πονοκέφαλος, ζαλάδα, ερυθρότητα, εφίδρωση, ίσως πυρετός</p>	<p>Μεταφέρουμε τον πάσχοντα στη σκιά. Αφαιρούμε οτιδήποτε τον σφίγγει. Τοποθετούμε κρύες κομπρέσες στο λαιμό και το κεφάλι. Δίνουμε νερό ή χυμό ή αλατόνερο.</p>
<p>Θερμοπληξία</p>	<p>Υπερβολική θερμοκρασία του σώματος, μεγαλύτερη από 39,5 βαθμούς. Διακοπή της εφίδρωσης. Ερυθρό, θερμό και ξηρό δέρμα. Ταχύς και δυνατός σφυγμός. Πτώση αρτηριακής πίεσης. Κεφαλαλγία. Ζάλη – Ναυτία. Σύγχυση. Λιποθυμία. Απώλεια συνείδησης.</p>	<p>Μεταφέρουμε τον πάσχοντα σε σκιερό μέρος και προσπαθούμε να μειώσουμε τη θερμοκρασία του, π.χ. τυλίγοντάς τον με ένα δροσερό βρεγμένο σεντόνι. Ελέγχουμε συνεχώς τη θερμοκρασία του σώματός του και συνεχίζουμε τις προσπάθειες ψύξης μέχρι η θερμοκρασία του σώματός του να πέσει στους 38 βαθμούς. Του δίνουμε να πει υγρά (όχι αλκοόλ) και τον μεταφέρουμε στο νοσοκομείο. Η θερμοπληξία είναι απειλητική για τη ζωή!</p>
<p>Λιποθυμία</p>	<p>Απώλεια αισθήσεων, αναπνοή και σφυγμοί κανονικοί</p>	<p>Ξαπλώνουμε το θύμα, φροντίζουμε να έχει καθαρό αέρα ανοίγοντας τα παράθυρα και απομακρύνουμε τον κόσμο. Όσο περιμένουμε να συνέλθει, εξετάζουμε τακτικά την αναπνοή και τους σφυγμούς. Όταν συνέλθει, παραμένει ξαπλωμένος για 15 λεπτά ακόμα. Αν το κρίνουμε απαραίτητο, τον μεταφέρουμε στο νοσοκομείο. (Δεν τον χτυπάμε, δεν του δίνουμε να μυρίσει τίποτα.)</p>

<p>Δήγμα φιδιού</p>	<p>Έντονος πόνος, οίδημα σκληρό με φυσαλίδες και εκχυμώσεις. Ακόμα: κεφαλαλγία, ναυτία, εμετός, εφίδρωση, πυρετός, ταχυκαρδία, συμπτώματα καταπληξίας Δηλητηριώδες: σημάδια από 2 δόντια</p>	<p>Εάν προλάβουμε, παρατηρούμε καλά το φίδι προκειμένου να το περιγράψουμε στο γιατρό. ΔΕΝ κόβουμε, ΔΕ ρουφάμε στο σημείο του δήγματος. Δεν επιτρέπουμε στο θύμα να περπατήσει. Το τοποθετούμε σε ημικαθιστή θέση. Πλένουμε με νερό και σαπούνι. Κάνουμε επίδεση ακριβώς πάνω στο σημείο. Αν γίνεται, τοποθετούμε το μέλος κάτω από το ύψος της καρδιάς. Μεταφορά στο νοσοκομείο.</p>
<p>Δήγμα αράχνης</p>	<p>Ερυθρότητα, οίδημα, κνησμός, κυάνωση (μόνο για είδος που φέρει δηλητήριο επικίνδυνο για τον ανθρώπινο οργανισμό)</p>	<p>Καθαρισμός με νερό και σαπούνι. Μεταφορά στο νοσοκομείο</p>
<p>Δήγμα σκορπιού</p>	<p>Έντονος πόνος, ερυθρότητα</p>	<p>Παγωμένα επιθέματα για την αντιμετώπιση του πόνου, αντισταμινική αλοιφή για την ερυθρότητα, αναλγητικά για τον πόνο. Μεταφέρουμε τον πάσχοντα στο νοσοκομείο, εφόσον πονάει πολύ.</p>
<p>Δήγμα τσούχτρας</p>	<p>Έντονος πόνος, εικόνα εγκαύματος. Το δήγμα μπορεί ακόμα να προκαλέσει δύσπνοια, κράμπες, ναυτία, εμετό, κατάρρευση</p>	<p>Βγάζουμε προσεχτικά τα πλοκάμια με πανί χωρίς να έρθουμε σε επαφή. Ξεπλένουμε με θαλασσινό νερό. Ρίχνουμε ξύδι (1 μέρος ξύδι και 3 μέρη νερού) ή κορτιζονούχα αλοιφή. Τοποθετούμε κρύα επιθέματα. Αν τα συμπτώματα δεν υποχωρούν, αναζητούμε ιατρική βοήθεια.</p>

Τσίμπημα μέλισσας	πόνος, οίδημα, κοκκίνισμα, φαγούρα και κάψιμο	Αφαιρούμε το κεντρί και καθαρίζουμε την περιοχή. Τοποθετούμε κρύα επιθέματα και fenistil
Τσίμπημα σφήκας	πόνος, οίδημα, κοκκίνισμα, φαγούρα και κάψιμο	Αφαιρούμε το κεντρί, καθαρίζουμε την περιοχή. Τοποθετούμε κρύα επιθέματα, fenistil ή ξύδι
Αλλεργικές αντιδράσεις	Ήπια: ερυθρότητα, κνησμός,	Αντιισταμινική αλοιφή, χάπι ή σιρόπι
Αλλεργικό σοκ	Δύσπνοια, σφύριγμα στην αναπνοή, πρήξιμο, ερυθρότητα	Άμεση μεταφορά στο νοσοκομείο.
Δηλητηρίαση		Άμεση μεταφορά στο νοσοκομείο
Υπογλυκαιμία		Λίγη ζάχαρη ή μέλι κάτω από την γλώσσα

Χρήσιμα links

- I. Ελληνική Εταιρεία Καρδιοαναπνευστικής Αναζωογόνησης:
<http://www.eekaa.com/>
- II. Ελληνικός Ερυθρός Σταυρός: <http://www.redcross.gr/>
<http://www.samarites.gr/>
- III. Α΄Βοήθειες:
http://www.pospid.gr/sites/default/files/prwtes_bohtheies.pdf

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙΙ - ΕΝΤΥΠΑ

Κατά τη διάρκεια της Οδηγικής χρονιάς οι γονείς των Οδηγών θα κληθούν να συμπληρώσουν κάποια έντυπα με πληροφορίες και στοιχεία τους που είναι πολύ χρήσιμα για τη σωστή λειτουργία της Ομάδας και του Τοπικού Τμήματος.

Ο Αρχηγός της Ομάδας θα πρέπει με τη σειρά του να ενημερώνει τον Τοπικό Έφορο για τα ακριβή στοιχεία της Ομάδας του (μέλη Αρχηγείου, αριθμός παιδιών, πρόδος, προγραμματισμός Ομάδας κ.λπ.), στοιχεία απαραίτητα για το Τοπικό Τμήμα αλλά και για τους Κλάδους.

Έντυπα προς Γονείς και Κηδεμόνες

Έντυπο «Αίτηση Εγγραφής» και συνοδευτικό «Γράμμα προς τους γονείς»

Στέλνονται από τα Κεντρικά Γραφεία του Σ.Ε.Ο. στον Αρχηγό είτε απευθείας είτε μέσω Τοπικού Εφόρου. Αφορούν τους καινούργιους Οδηγούς της Ομάδας και απευθύνονται στους γονείς τους προκειμένου να ενημερωθούν για τον Οδηγισμό, τις Συγκεντρώσεις της Ομάδας, το Αρχηγείο και να προβούν στην εγγραφή του παιδιού τους.

Στο «Γράμμα προς τους γονείς» υπάρχουν κενά πεδία, όπου η κάθε Ομάδα μπορεί να συμπληρώσει τα στοιχεία της (Αρχηγείο, ώρα και τόπος Συγκεντρώσεων κ.λπ.).

Η «Αίτηση Εγγραφής» συμπληρώνεται και επιστρέφεται στο Αρχηγείο.

Τις πληροφορίες για το Αρχηγείο, την ώρα και τον τόπο των Συγκεντρώσεων κ.λπ. πρέπει να τις παίρνουν και οι παλιοί Οδηγοί με ξεχωριστή γραπτή ενημέρωση.

Έντυπο «Δήλωση Συμμετοχής» ή «Υπεύθυνη Δήλωση»

(ακολουθεί υπόδειγμα)

Συμπληρώνεται από το γονέα σε περίπτωση εκδρομής ή οποιασδήποτε μετακίνησης της Ομάδας με μεταφορικό μέσο και πριν την κατασκήνωση. Αν το πρόγραμμα της εκδρομής περιλαμβάνει Extreme sport, ζητείται χωριστή δήλωση για τη συμμετοχή του Οδηγού σ' αυτό. Τέλος, αν προβλέπεται μπάνιο στη θάλασσα, στην Υ.Δ. ο γονέας θα πρέπει να συμπληρώσει το σχετικό πεδίο αναφέροντας ότι το παιδί του γνωρίζει / δε γνωρίζει κολύμπι.

Έντυπο «Πιστοποιητικό Υγείας»

Πριν την πραγματοποίηση διήμερης ή τριήμερης εκδρομής και πριν την κατασκήνωση συμπληρώνεται από γιατρό το πιστοποιητικό υγείας για κάθε Οδηγό που θα συμμετάσχει. Σε κάθε περίπτωση, το Αρχηγείο είναι ενήμερο για την κατάσταση υγείας του παιδιού από την πρώτη στιγμή που έρχεται στην Ομάδα. Έχει πάντα μαζί του τα πιστοποιητικά Υγείας, όταν πραγματοποιεί δράσεις στη φύση.

Έντυπα προς τους Κλάδους και την Κεντρική Διοίκηση του Σ.Ε.Ο.

Έντυπο «Αρχηγεία Ομάδων»

Στο έντυπο αυτό συμπληρώνονται στην αρχή κάθε Οδηγικής χρονιάς με ευθύνη του Τοπικού Εφόρου τα Αρχηγεία των Ομάδων (ονοματεπώνυμο, βαθμός, ηλικία, στοιχεία επικοινωνίας κ.λπ.).

Έντυπο «Στοιχεία Ομάδων»

Με ευθύνη του Τοπικού Εφόρου συμπληρώνονται στο έντυπο αυτό τα στοιχεία που αφορούν την κάθε Ομάδα (αριθμός μελών, φύλο κλπ).

Έντυπο «Δήλωση – Πρόθεση Συμμετοχής σε Κατασκήνωση»

Με το έντυπο αυτό που αποστέλλεται στον Κλάδο Οδηγών, ο Αρχηγός της Ομάδας δηλώνει ότι επιθυμεί η Ομάδα του να συμμετάσχει σε κάποια κατασκήνωση που θα πραγματοποιηθεί το καλοκαίρι. Πέρα από τη δήλωση, όμως, ο Αρχηγός συνεχίζει τις προσπάθειές του και επικοινωνεί προσωπικά με Αρχηγούς κατασκηνώσεων, προκειμένου να εντάξει την Ομάδα του στο δυναμικό κάποιας από τις κατασκηνώσεις που θα πραγματοποιηθούν.

Υπόδειγμα επικοινωνίας με γονείς για εκδρομή

ΤΟΠΙΚΟ ΤΜΗΜΑ

Αγαπητοί γονείς,

Σας ενημερώνουμε ότι**(Ομάδα)** θα πραγματοποιήσει εκδρομή
στ..... **(τόπος)**
(ημερομηνία). Η αναχώρηση θα γίνει
.....**(ώρα και μέρος)** και η επιστροφή
.....**(ώρα και μέρος)** Η μεταφορά θα γίνει
με πούλμαν της εταιρείας.....**(επωνυμία)**. Θα διανυκτερεύσουμε
.....**(κτίριο/σκηνές)**. Το κόστος συμμετοχής για κάθε
παιδί είναι.....**(ποσό)** και περιλαμβάνει μεταφορά, διαμονή,
διατροφή και έξοδα προγράμματος. Στόχος της εκδρομής
είναι.....**(περιγραφή**
στόχου). Σας παρακαλούμε να μας απαντήσετε έως
.....**(ημερομηνία)** για το αν θα συμμετάσχει το παιδί
σας στην εκδρομή και αν ναι να μας παραδώσετε την υπεύθυνη δήλωση
συμπληρωμένη, καθώς και το κόστος συμμετοχής.
Για περισσότερες πληροφορίες μην διστάσετε να επικοινωνήσετε μαζί μας
στ.....**(στοιχεία επικοινωνίας)**

Σας ευχαριστούμε πολύ,

Με εκτίμηση
Η/Ο Αρχηγός
(ονοματεπώνυμο)

.....
ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΔΗΛΩΣΗ

Ο/ Η υπογεγραμμένος /η
γονέας/ κηδεμόνας της /τουδηλώνω
υπεύθυνα ότι δέχομαι η κόρη μου / ο γιος μου να συμμετάσχει στην εκδρομή που θα
γίνει**(τόπος, ημερομηνία)**.

Τηλέφωνα Επικοινωνίας:

**Ονοματεπώνυμο
& Υπογραφή**

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ V - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ-ΣΤΟΧΟΣ

Αξιολόγηση

Τι είναι η αξιολόγηση;

Μια διαδικασία μέσα από την οποία συνοψίζουμε, διευκρινίζουμε, επισημαίνουμε, αναδεικνύουμε θετικά στοιχεία, αναγνωρίζουμε λάθη ή παραλείψεις, ανατροφοδοτούμε τη σκέψη μας, με στόχο τη βελτίωση.

Γιατί αξιολογούμε;

- Για να δούμε αν πετύχαμε το στόχο μας.
- Για να επιβραβεύσουμε και να ενθαρρύνουμε.
- Για να εντοπίσουμε και να κατανοήσουμε τα λάθη μας.
- Για να διαπιστώσουμε τα δυνατά και τα αδύνατα σημεία μας.
- Για να αξιοποιήσουμε τα θετικά στοιχεία κάθε προσπάθειας που κάνουμε.
- Για να βελτιώσουμε τις ικανότητες και τις δεξιότητές μας.
- Για να γνωρίσουμε καλύτερα τον εαυτό μας και να ενισχύσουμε την αυτοπεποίθησή μας.
- Για να αναπτύξουμε υπευθυνότητα.
- Για να προσπαθήσουμε περισσότερο την επόμενη φορά.
- Για να πάρουμε σωστότερες αποφάσεις στο μέλλον.

Τι αξιολογούμε;

- Το έργο και όχι τον άνθρωπο.
- Την προσπάθεια που κατέβαλε.
- Συγκεκριμένα ποιοτικά ή ποσοτικά στοιχεία.

Πώς αξιολογούμε;

- Με ειλικρίνεια
- Με αντικειμενικότητα
- Με ευθύτητα
- Με ευγένεια
- Με θετική στάση

- Με ευαισθησία
- Με κατανοητή γλώσσα και τρόπο
- Με ξεκάθαρους κανόνες που αποδέχονται όλοι
- Με αιτιολογημένες παρατηρήσεις
- Με τρόπο που δεν αποθαρρύνει αλλά, αντίθετα, προδιαθέτει θετικά για την επόμενη προσπάθεια.

Πότε αξιολογούμε:

Στο Συμβούλιο Ομάδας

- Κάθε Συγκέντρωση, εκδρομή ή δράση, κάθε μέρα της κατασκήνωσης και την κατασκήνωση συνολικά.
- Την τριμηνία
- Τη χρονιά
- Τα Μονοπάτια στην Ατομική Πρόοδο των Οδηγών

Στο Συμβούλιο Ενωμοτίας

- Κάθε δράση της Ενωμοτίας (π.χ. Δραστηριότητα)

Αξιολογούμε μια δράση, όταν έχει ολοκληρωθεί. Αξιολογούμε όμως και τα επί μέρους στάδια δουλειάς, για να είμαστε σε θέση να διορθώσουμε, να επισπεύσουμε, να εντείνουμε, να ελέγξουμε την πορεία μας ή να βαδίσουμε πιο σίγουροι στην υλοποίηση του στόχου που θέσαμε.

Αξιολογούμε πάντα σε σχέση με το στόχο που έχουμε θέσει!

Μικρά μυστικά:

- ☺ Στην αξιολόγηση τοποθετείται πρώτος αυτός που έχει δουλέψει για το έργο.
- ☺ Η αξιολόγηση είναι πολύ σημαντικό εργαλείο για όλους. Για να μάθουν να το χρησιμοποιούν οι Οδηγοί, πρέπει πρώτα να δουν να το χρησιμοποιεί το Αρχηγείο. Αν το Αρχηγείο δεν κάνει ή δε δέχεται αξιολόγηση, τότε ούτε οι Οδηγοί θα μάθουν να αξιολογούν.
- ☺ Είναι καλό η αξιολόγηση να κλείνει με τα θετικά στοιχεία του έργου που αξιολογείται.

Παράδειγμα Αξιολόγησης Μονοπατιού Ατομικής Προόδου Οδηγών:

Βήμα 1^ο: Στο Συμβούλιο Ομάδας θέτουμε τα κριτήρια με βάση τα οποία θα αξιολογήσουμε τα Μονοπάτια που θα περάσουν οι Οδηγοί (πρωτοτυπία, σωστή προετοιμασία, προσεγμένη παρουσίαση, φαντασία, μέσα στο θέμα).

Βήμα 2^ο: Καταλήγουμε, συμφωνούμε και αποδεχόμαστε όλοι τα κριτήρια.

Βήμα 3^ο: Κατά την αξιολόγηση:

A. τοποθετείται πρώτα αυτός που έχει δουλέψει για το Μονοπάτι (αν είναι ο ίδιος ικανοποιημένος από την ποιότητα της δουλειάς του, αν αισθάνεται ότι σημείωσε πρόοδο προετοιμάζοντας το Μονοπάτι, κ.λπ.),

B. επισημαίνουμε τα θετικά στοιχεία και τεκμηριώνουμε την άποψή μας,

Γ. επισημαίνουμε με πολλή ευγένεια τα αρνητικά στοιχεία, αν υπάρχουν, και δικαιολογούμε επαρκώς τη γνώμη μας λαμβάνοντας υπόψη όχι μόνο τα κριτήρια που θέσαμε στο 1^ο βήμα αλλά και άλλους παράγοντες που πολλές φορές κάνουν ένα Μονοπάτι να μην ανταποκρίνεται απόλυτα στις προσδοκίες μας. Ένας τέτοιος παράγοντας είναι η έλλειψη εμπειρίας από τον Οδηγό που παρουσιάζει το πρώτο του Μονοπάτι. Τέλος, **Δ.** προτείνουμε λύσεις, αν χρειάζεται, και ενθαρρύνουμε τον Οδηγό να συνεχίσει την Ατομική του Πρόοδο.

Παράδειγμα προφορικής αξιολόγησης για ένα Μονοπάτι: «Πιστεύω πως το Μονοπάτι που παρουσίασες ήταν μέσα στο θέμα και πως έχει γίνει καλή προετοιμασία, καθώς προσέγγισες το θέμα από πολλές πλευρές και αξιοποίησες πολλές πηγές. Θεωρώ, όμως, πως η παρουσίαση δεν είχε αρκετή φαντασία και πρωτοτυπία, γιατί ένιωσα να κουράζομαι όσο το παρακολουθούσα και να χάνω το ενδιαφέρον μου. Στο μέλλον σου προτείνω να προσπαθήσεις να κάνεις πιο δημιουργικές παρουσιάσεις.

ΟΧΙ Αξιολόγηση στο άτομο: «Δεν ήσουν καλός στην παρουσίαση.»

ΝΑΙ Αξιολόγηση στο έργο: «Η παρουσίαση δεν ήταν καλή.»

Στόχος

Στόχος είναι οτιδήποτε επιδιώκει κανείς, το αντικείμενο των προσπαθειών του, είναι σημείο στην επίτευξη ενός σκοπού. Έχει την ίδια κατεύθυνση με το σκοπό αλλά είναι πιο συγκεκριμένος, μετρήσιμος και επαληθεύσιμος.

Στην Οδηγική μας ζωή κάθε δράση, από τη Συγκέντρωση μέχρι την κατασκήνωση και από την Ατομική Πρόοδο μέχρι την Αυτοδιοίκηση έχει το στόχο της. Ορίζοντας το στόχο, ορίζουμε τι θέλουμε να πετύχουμε, ποιο είναι το αποτέλεσμα το οποίο περιμένουμε στο τέλος της προσπάθειάς μας.

Όταν θέτουμε στόχους:

Έχουμε λιγότερο άγχος.
Επικεντρωνόμαστε στο έργο καλύτερα.
Έχουμε μεγαλύτερη αυτοπεποίθηση.
Αποδίδουμε περισσότερο.
Παίρνουμε μεγαλύτερη ικανοποίηση
Οργανώνουμε καλύτερα το χρόνο μας.

Γιατί καθορίζοντας στόχους μπορούμε:

Να εστιάζουμε σωστά.
Να έχουμε ξεκάθαρη κατεύθυνση και περισσότερη βεβαιότητα στα βήματα που κάνουμε.
Να βελτιώνουμε την απόδοσή μας.
Να επισημαίνουμε και να αντιμετωπίζουμε ανασταλτικούς παράγοντες.
Να ελέγχουμε τυχόν λάθη ή / και παραλείψεις.
Να εντείνουμε τις προσπάθειές μας.
Να αξιοποιούμε καλύτερα το χρόνο που διαθέτουμε.
Να ξεπερνάμε τις αμφιβολίες και την αναβλητικότητα.

Οι στόχοι που βάζουμε κάθε φορά πρέπει να έχουν τα εξής χαρακτηριστικά. Πρέπει να είναι:

<u>Συγκεκριμένοι, ξεκάθαροι.</u> Μαζί με το στόχο ή τους στόχους πρέπει να προσδιορίζεται το τι, το πώς, το πότε, το πού, το γιατί, τα αναμενόμενα αποτελέσματα και να καθορίζονται οι ενέργειες για την προσέγγισή τους.	S	pecific
<u>Μετρήσιμοι.</u> Να προσδιορίζονται ποσοτικά τα οφέλη και τα αποτελέσματα από την επίτευξη των στόχων.	M	asurable
<u>Εφικτοί, πραγματοποιήσιμοι.</u> Να μπορούν να πραγματοποιηθούν με βάση τους διαθέσιμους πόρους μας.	A	chievable
<u>Ρεαλιστικοί.</u> Να είναι μέσα στα όρια και τις δυνατότητές μας (τα πλεονεκτήματα και τα προτερήματά μας) και να είναι σχετικοί με το σκοπό που έχουμε θέσει.	R	ealistic ή (Relevant)
<u>Χρονικά προσδιορισμένοι με δεσμευτικό χαρακτήρα.</u> Να δηλώνεται ο χρόνος που θα ολοκληρωθούν και να υπάρχει σχετική δέσμευση.	T	ime-Bound

(Ένας εύκολος τρόπος για να θυμόμαστε τα χαρακτηριστικά των στόχων είναι το ακρωνύμιο «**SMART**».)

Κάθε στόχος πρέπει να ξεκινάει με τη λέξη "Να".

Παράδειγμα:

Αν πούμε « Θα θέλαμε να έχουμε περισσότερα παιδιά στην Ομάδα.», αυτό δεν είναι στόχος, είναι ευχή.

Αν πούμε «Να αποκτήσει η Ομάδα περισσότερα παιδιά.», αυτό είναι στόχος αλλά δεν είναι smart στόχος.

Αν πούμε όμως «Να γίνουν ενέργειες για να αποκτήσει η Ομάδα μας 5 καινούργια παιδιά έως το τέλος της πρώτης τριμηνίας.», τότε ο στόχος μας είναι Smart.

Διαδικασία που ακολουθείται στη στοχοθεσία:

Αξιολόγηση: Αποτυπώνουμε την πραγματικότητα με βάση τα κριτήρια που μας ενδιαφέρουν.

Στόχος: Διατυπώνουμε το επιδιωκόμενο αποτέλεσμα, το επίπεδο στο οποίο θέλουμε να φτάσουμε, την κατάσταση όπως επιθυμούμε να διαμορφωθεί.

Προγραμματισμός: Σχεδιάζουμε και καταγράφουμε τις δράσεις που πιστεύουμε ότι θα μας οδηγήσουν στο επιθυμητό αποτέλεσμα.

Δράση: Πραγματοποιούμε τις δράσεις.

Αξιολόγηση: Αξιολογούμε αν οι δράσεις που επιλέξαμε και πραγματοποιήσαμε εξυπηρέτησαν το στόχο που είχε τεθεί.

Αν πράγματι πετύχαμε το στόχο μας, αξιολογούμε τις σωστές επιλογές και ενέργειές μας και τις λαμβάνουμε υπόψη μας για τον επόμενο στόχο που θα ορίσουμε.

Αν το αποτέλεσμα δε μας ικανοποιεί, αξιολογούμε τα λάθη και τις αδυναμίες μας, τους παράγοντες που μας δυσκόλεψαν, επαναδιατυπώνουμε το στόχο και προγραμματίζουμε ξανά.

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ

ΑΡΙΘΜΗΤΙΚΗ ΔΥΝΑΜΗ

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ	Η Ομάδα μας έχει μόνο 15 παιδιά και ο μικρός αυτός αριθμός δυσκολεύει την καλή λειτουργία της.
ΣΤΟΧΟΣ	Η Ομάδα μας να αποκτήσει άλλα 5 παιδιά έως το τέλος της πρώτης τριμηνίας.
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ	Προετοιμάζουμε παιχνίδια για παιδιά σε σχολεία μέσα στο Νοέμβρη
ΔΡΑΣΗ	2 παιχνίδια σε 3 σχολεία. Συμμετείχαν 20 παιδιά
ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ	Τα παιχνίδια ήταν καλά προετοιμασμένα, άρεσαν στα παιδιά και από τα 20 ήρθαν 5 στην Ομάδα. Πετύχαμε το στόχο μας κατά 100%.

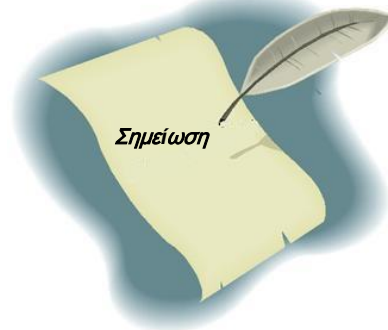
Στόχοι στην Ομάδα:

- **Χρονιάς:** Στην αρχή της χρονιάς στο πρώτο στάδιο του Προγραμματισμού όλη η Ομάδα καθορίζει το στόχο ή τους στόχους της χρονιάς.

- **Τριμηνίας:** Στην αρχή κάθε τριμηνίας, κατά την επανάληψη των σταδίων Προγραμματισμού, καθορίζονται από όλη την Ομάδα οι στόχοι της τριμηνίας, που είναι σύμφωνοι με τον στόχο / τους στόχους χρονιάς.
- **Συγκέντρωση, εκδρομή, δράσης κ.λπ.:** Σε κάθε Συγκέντρωση, εκδρομή, δράση κ.λπ. καθορίζονται με ευθύνη του Αρχηγού οι επιδιωκόμενοι στόχοι, που είναι σύμφωνοι με τους στόχους της τριμηνίας / χρονιάς.
- **Ενωμοτία:** Πρόκειται για τους στόχους που θέτει για κάθε δράση της η Ενωμοτία και αφορά στη δική της ζωή. Π.χ. η Ενωμοτία επιλέγοντας Δραστηριότητα ορίζει ποιος είναι ο στόχος της.
- **Παιδαγωγικοί στόχοι:** Το Αρχηγείο πρέπει να φροντίζει σε κάθε δραστηριότητα, δράση ή πρόγραμμα της Ομάδας να υπάρχει παιδαγωγικός στόχος.
- **Στόχοι για τα παιδιά:** Το Αρχηγείο φροντίζει να βάζει στόχους για κάθε παιδί ξεχωριστά αλλά και για το σύνολο της Ομάδας.

Όταν αξιολογούμε, μετράμε πόσο μετακινηθήκαμε, πόσο βελτιωθήκαμε. Ο στόχος ορίζει κάθε φορά τον προορισμό προς τον οποίο κινούμαστε και κάνει τη μέτρηση αυτή πιο εύκολη και πιο απτή. Ο στόχος δεν είναι αυτοσκοπός, είναι εργαλείο. Το Αρχηγείο εκπαιδεύει τα παιδιά με το προσωπικό του παράδειγμα να αξιολογούν και να αυτοαξιολογούνται και τα βοηθά να κατανοήσουν πόσο μετακινούνται και βελτιώνονται.

Πολύ χρήσιμο σχετικό αρχείο είναι το Πρόγραμμα Χρονιάς του Κλάδου Οδηγών 2011 - 2012 «Κινούμενος Στόχος»"

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ IV - ΧΡΗΣΙΜΑ ΑΡΧΕΙΑ ΓΙΑ ΕΚΔΡΟΜΗ

Διατροφή

(Οι πληροφορίες προέρχονται από το βιβλίο «ΕΘΝΙΚΟΣ ΔΙΑΤΡΟΦΙΚΟΣ ΟΔΗΓΟΣ για παιδιά και εφήβους» Για το Ινστιτούτο Προληπτικής, Περιβαλλοντικής και Εργασιακής Ιατρικής, Prolepsis)

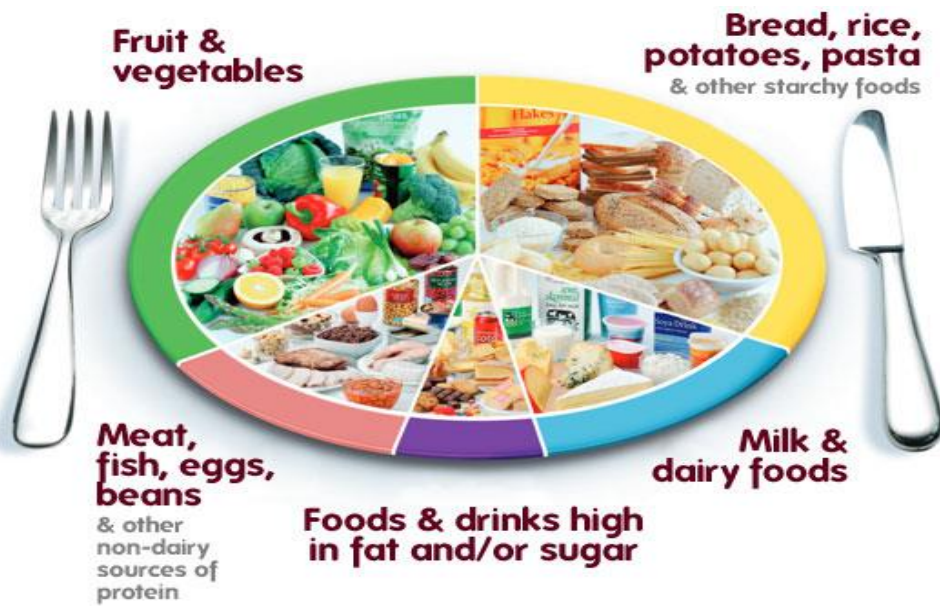
Ως Διατροφή ορίζεται η επιστήμη που μελετά τις θρεπτικές ύλες σε σχέση με την επίδρασή τους στον ανθρώπινο οργανισμό, μελετά δηλαδή τις ποσοτικές ανάγκες του οργανισμού σε θρεπτικές ύλες, την πέψη και την απορρόφησή τους, καθώς και τους τρόπους αποθήκευσής τους στον οργανισμό, όταν λαμβάνονται μεγαλύτερες ποσότητες από τις αναγκαίες, και τέλος τα αποτελέσματα της μειωμένης ή υπερβολικής λήψης θρεπτικών υλών από τον άνθρωπο.

Ο όρος Δίαιτα αναφέρεται στον τρόπο ή σύστημα διατροφής και ζωής. Παρόλα αυτά στην πράξη ο ορισμός της δίαιτας αφορά μια ειδική διατροφή που περιλαμβάνει ένα συγκεκριμένο σύνολο τροφίμων και συνήθως αποκλείει κάποια άλλα τρόφιμα και αποβλέπει σε κάποιο σκοπό (π.χ. τη μείωση της χοληστερόλης του αίματος ή την αύξηση του αιματοκρίτη). Συνήθως διαιτολόγια χρησιμοποιούν άτομα που υποφέρουν από παθολογικές καταστάσεις.

Το πιάτο της υγιεινής διατροφής- The eatwell plate

Μια υγιεινή και ισορροπημένη διατροφή περιέχει ποικιλία τροφών και από τις 5 ομάδες τροφίμων.

Το πιάτο της υγιεινής διατροφής απεικονίζει τις 5 ομάδες τροφίμων και την αντίστοιχη ποσότητα από την κάθε μία που καλό είναι να καταναλώνουμε καθημερινά.

Ομάδα φρούτων και λαχανικών

Λαχανικά

- Όλα τα ωμά λαχανικά (π.χ. μαρούλι, λάχανο, καρότο, ντομάτα, αγγούρι, κρεμμύδι κ.ά.).
- Όλα τα μαγειρεμένα λαχανικά (π.χ. μπρόκολο, κουνουπίδι, κολοκυθάκια, χόρτα, παντζάρια κ.ά.).
- Τα αμυλώδη λαχανικά (π.χ. αρακάς, καλαμπόκι, κολοκύθα).
- **ΔΕΝ** περιλαμβάνεται η πατάτα και οι ποικιλίες της.

Ενδεικτική κατανάλωση λαχανικών: 2 - 3 μερίδες ημερησίως

1 μερίδα ισοδυναμεί με περίπου 150-200 γρ. ωμά ή μαγειρεμένα λαχανικά

Παραδείγματα μερίδας:

- 1 φλιτζάνι των 240 ml μαγειρεμένα λαχανικά
- 2 φλιτζάνια των 240 ml ωμά πράσινα φυλλώδη λαχανικά (π.χ. μαρούλι, ρόκα, σπανάκι κ.ά.).
- 2 μέτρια καρότα
- 1 μέτριο αγγούρι
- 1 ντομάτα

Φρούτα

- Όλα τα ωμά φρούτα (π.χ. πορτοκάλι, μήλο, αχλάδι, μπανάνα, ροδάκινο κ.ά.).
- Όλα τα αποξηραμένα φρούτα (π.χ. δαμάσκηνα, σταφίδες, βερίκοκα κ.ά.).
- Οι φυσικοί χυμοί φρούτων (100% χωρίς προσθήκη ζάχαρης).

Ενδεικτική κατανάλωση φρούτων: 2 - 3 μερίδες ημερησίως

1 μερίδα ισοδυναμεί με περίπου 120-200 γρ. φρούτα

Παραδείγματα μερίδας:

- 1 μέτριο φρούτο: μήλο, πορτοκάλι, αχλάδι
- 8 φράουλες
- 1 φέτα καρπούζι
- 15 κεράσια
- 2 μικρά ακτινίδια
- 4 αποξηραμένα φρούτα
- 1 ½ κουταλιά της σούπας σταφίδες
- ½ ποτήρι φυσικός χυμός 125ml

Ομάδα δημητριακών, ψωμί, ρύζι, ζυμαρικά & πατάτες

Δημητριακά (ψωμί, ρύζι, ζυμαρικά) και Πατάτες

Εδώ ανήκουν:

Τα δημητριακά

- Σιτάρι, βρόμη, κριθάρι, σίκαλη κ.ά.
- Ρύζι

Τα προϊόντα δημητριακών

- Αλεύρι
- Ψωμί
- Απλά αρτοσκευάσματα (π.χ. φρυγανιές, παξιμάδια, κριτσίνια, κράκερς).
- Σύνθετα αρτοσκευάσματα (π.χ. ζύμες, πίτες).
- Ζυμαρικά (π.χ. μακαρόνια, κριθαράκι, χυλοπίτες).
- Διάφορα προϊόντα δημητριακών (π.χ. πλιγούρι, τραχανάς).
- Δημητριακά πρωινού

Η πατάτα και οι ποικιλίες της

Ενδεικτική κατανάλωση αυτής της ομάδας τροφίμων : 5 - 6 μερίδες ημερησίως

1 μερίδα ισοδυναμεί με :

- 1 φέτα ψωμί 30 γρ.
- 2 φρυγανιές
- ½ φλιτζάνι μαγειρεμένα ζυμαρικά ή ρύζι
- ½ φλιτζάνι δημητριακά πρωινού
- ½ κουλούρι Θεσ/νίκης
- 1 πατάτα μέτρια (120-150 γρ. μαγειρεμένη)

Σύσταση: προτιμήστε προϊόντα ολικής άλεσης.

Ομάδα γάλακτος και γαλακτοκομικών προϊόντων

Γάλα και γαλακτοκομικά προϊόντα

Εδώ ανήκουν:

- Το γάλα
- Τα γαλακτοκομικά προϊόντα (π.χ. γιαούρτι, τυρί, ξινόγαλο κ.ά.).
- **ΔΕΝ** περιλαμβάνεται το βούτυρο (συγκαταλέγεται στα λίπη και έλαια)

Ενδεικτική κατανάλωση: 3 - 4 μερίδες ημερησίως

1 μερίδα ισοδυναμεί με :

- 1 ποτήρι γάλα 250 ml
- 200 γρ. γιαούρτι
- 30 γρ. τυρί (φέτα, γραβιέρα)
- ½ ποτήρι γάλα εβαπορέ

Ομάδα που περιλαμβάνει τα όσπρια, το κόκκινο και το λευκό κρέας, τα αυγά, τα ψάρια & τα θαλασσινά

Όσπρια

- Οι φακές
- Τα φασόλια
- Τα ρεβίθια
- Η φάβα
- Τα ξερά κουκιά
- Οι ποικιλίες όλων των παραπάνω

Ενδεικτική κατανάλωση: 3 μερίδες την εβδομάδα

1 μερίδα ισοδυναμεί με : 120-150 γρ. μαγειρεμένα όσπρια χωρίς ζουμί

Κόκκινο κρέας

- Μοσχάρι, βοδινό
- Χοιρινό
- Αρνί, πρόβατο
- Κατσίκι, γίδα
- Κυνήγι: αγριογούρουνο, ελάφι, ζαρκάδι
- Όλα τα επεξεργασμένα προϊόντα των παραπάνω

Λευκό κρέας

- Κοτόπουλο
- Γαλοπούλα
- Πάπια
- Κουνέλι
- Κυνήγι: φασιανός, ορτύκι, πέρδικα
- Όλα τα επεξεργασμένα προϊόντα των παραπάνω

Ενδεικτική κατανάλωση για κόκκινο και λευκό κρέας: 2 - 3 μερίδες την εβδομάδα

1 μερίδα ισοδυναμεί με : 90-120 γρ.

Αυγά

Ενδεικτική κατανάλωση: 4 - 7 αυγά την εβδομάδα

Τα αυγά αποτελούν σημαντική πηγή πρωτεΐνης υψηλής βιολογικής αξίας. Αποτελούν ένα από τα βασικά τρόφιμα της διατροφής των παιδιών.

Προτιμήστε το αυγό βραστό και λιγότερο συχνά τηγανητό.

Εναλλακτικός τρόπος μαγειρέματος είναι η ομελέτα ψητή στο φούρνο, που μπορεί να συνδυαστεί με λαχανικά (π.χ. μανιτάρια, πιπεριές, ντομάτα).

***Να μην ξεχνάμε να λαμβάνουμε υπόψη μας το «κρυφό» αυγό, το αυγό που περιέχουν τα κέικ, τα κουλούρια, οι πίτες, οι χυλοπίτες κ.λπ.

Ψάρια και θαλασσινά

- Τα ψάρια (π.χ. σαρδέλα, μαρίδα, γόπα, γαύρος, αθερίνα, ροφός, συναγρίδα, σφυρίδα, μπακαλιάρος, γαλέος, τόνος, λαβράκι, σαργός, τσιπούρα, λυθρίνι).
- Τα θαλασσινά μαλάκια, τα οστρακοειδή, τα οστρακόδερμα (π.χ. καλαμάρι, σουπιά, χταπόδι, γαρίδα, μύδια, στρείδια).

Ενδεικτική κατανάλωση: 2 - 3 μερίδες την εβδομάδα

1 μερίδα ισοδυναμεί με : 120-150 γρ.

Ομάδα λιπών και ελαίων, ελιές & ξηροί καρποί

Προστιθέμενα λίπη και έλαια, ελιές και ξηροί καρποί

- Τα προστιθέμενα λίπη και έλαια:
 - Ελαιόλαδο
 - Άλλα έλαια φυτικής προέλευσης (σπορέλαια): ηλιέλαιο, καλαμποκέλαιο, σογιέλαιο, σησαμέλαιο κ.ά.
 - Μαργαρίνη
 - Βούτυρο
- Οι ελιές
- Οι ξηροί καρποί
 - Καρύδια, αμύγδαλα, φιστίκια, φουντούκια κ.ά.
 - Ηλιόσποροι, σουσάμι κ.ά.

- Προϊόντα επάλειψης που προέρχονται από τα παραπάνω (π.χ. ταχίνι)

Ενδεικτική κατανάλωση: 3 - 4 μερίδες ημερησίως

1 μερίδα ισοδυναμεί με :

- 15 ml ελαιόλαδο (1 κουταλιά της σούπας)
- 10-12 ελιές
- 25 γρ. ταχίνι
- 1 χούφτα ξηρών καρπών π.χ. 18 αμύγδαλα περίπου

ΓΝΩΡΙΖΟΥΜΕ ΟΤΙ:

- Το εξαιρετικό παρθένο ελαιόλαδο, λόγω του τρόπου παραγωγής του, είναι επιπλέον πλούσιο σε αντιοξειδωτικές ουσίες και θα πρέπει να προτιμάται για τη διατροφή των παιδιών.
- Εκτός από τα λίπη και έλαια που προσθέτουμε στο φαγητό, σχεδόν όλα τα τρόφιμα περιέχουν λιπαρά.

Προστιθέμενα σάκχαρα: ζάχαρη, γλυκαντικές ύλες, μέλι, μαρμελάδα

Καλό είναι να καταναλώνονται με μέτρο και προσοχή.

Νερό και Αφεψήματα

Φροντίζουμε ώστε τα παιδιά να πίνουν αρκετό νερό κατά τη διάρκεια της ημέρας

Ενδεικτική κατανάλωση : 6 - 8 ποτήρια νερό

Έως 2 ποτήρια άλλα υγρά (γάλα, ροφήματα, χυμοί, σούπες)

Συγκεντρωτικός πίνακας μερίδων Ομάδων Τροφίμων

Ομάδα		Ενδεικτική κατανάλωση σε μερίδες	Ισοδύναμο μερίδας σε γραμμάρια
Φρούτα & λαχανικά	φρούτα	2-3 μερίδες ημερησίως	120-200 γρ.
	λαχανικά	2-3 μερίδες ημερησίως	150-200 γρ.
Δημητριακά, ψωμί, ρύζι, ζυμαρικά, πατάτες		5-6 μερίδες ημερησίως	αναλόγως επιλογής
Γάλα & γαλακτοκομικά προϊόντα		3-4 μερίδες ημερησίως	αναλόγως επιλογής
Όσπρια, κόκκινο κρέας, λευκό κρέας, αυγό, ψάρια & θαλασσινά	όσπρια	3 μερίδες την εβδομάδα	120-150 γρ.
	κόκκινο & λευκό κρέας	2-3 μερίδες την εβδομάδα	90-120 γρ.
	αυγό	4-7 αυγά την εβδομάδα	
	ψάρια & θαλασσινά	2-3 μερίδες την εβδομάδα	120-150 γρ.
Λίπη, έλαια, ελιές, ξηροί καρποί		3-4 μερίδες ημερησίως	αναλόγως επιλογής

Κάθε πράγμα στον καιρό του...

ΜΑΡΤΙΟΣ

ΦΡΟΥΤΑ Λεμόνια, μανταρίνια, μούσμουλα, μπανάνες, πορτοκάλια, φράουλες.

ΛΑΧΑΝΙΚΑ Αβοκάντο, αγκινάρες, άνηθος, καρότα, κρεμμυδάκια φρέσκα, λάχανο, μαιντανός, ματζάρι.

μαρούλι, παντζάρια, πράσα, ραπανάκια, ρόκα, εσλάτα φριτζέ, εσέκουλα, επανάκι, σπαράγγια, φινόκιο, κουνουπίδι, άνηθος, λαχανάκια βρυξελλών, ραβδίκα, εέλινο, μπρόκολο, μήλα

ΑΠΡΙΛΙΟΣ

ΦΡΟΥΤΑ μαρούλι, βερίκοκα, κεράσια, λεμόνια, μανταρίνια, μούσμουλα, πορτοκάλια, ροδάκινα, φράουλες.

ΛΑΧΑΝΙΚΑ Αβοκάντο, αγκινάρες, άνηθος, καρότα, κρεμμυδάκια φρέσκα, μαιντανός.

μαρούλι, παντζάρια, ραπανάκια, ρόκα, εσλάτα φριτζέ, εκόρδο, επανάκι, σπαράγγια, φινόκιο, κουνουπίδι, λάχανο, εέσκουλα, λαχανάκια βρυξελλών, ραβδίκα, εέλινο, μπρόκολο, κρεμμυδάκια φρέσκα, μαιντανός.

ΜΑΙΟΣ

ΦΡΟΥΤΑ Βερίκοκα, κεράσια, μούσμουλα, νεκταρίνια, ροδάκινα, φράουλες, αβοκάντο.

ΛΑΧΑΝΙΚΑ Αγκινάρες, άνηθος, αρακάς, καρότα, κολοκυθάκια, κρεμμυδάκια φρέσκα, μαιντανός, μαρούλι.

παντζάρια, εσλάτα φριτζέ, εκόρδο, σπαράγγια, φασολάκια, φινόκιο, αντίδια, κοκιά, λάχανο, ραπανάκια, ρόκα, επανάκι, αγγούρια, μελιτζάνες, ντομάτες, κρεμμυδάκια ξερά, κρεμμυδάκια φρέσκα, μαρούλι.

ΙΟΥΝΙΟΣ

ΦΡΟΥΤΑ Αχλάδια, βατόμουρα, βερίκοκα, δαμάκηνια, καρπούζι, κεράσια, μούσμουλα, νεκταρίνια, πεπόνι, ροδάκινα, φράουλες.

ΛΑΧΑΝΙΚΑ Αβοκάντο, αγγούρια, αντζούλια (γλυκισίδια), θλιθα, καρότα.

κολοκυθάκια, μαιντανός, μελιτζάνες, μπάμες, ντομάτες, πατάτες, παντζάρια, πιπεριές, φασολάκια, αντίδια, αρακάς, κοκιά, κρεμμυδάκια φρέσκα, μαρούλι, ραπανάκια, εσλάτα φριτζέ, σπαράγγια, φινόκιο, εκόρδο, κρεμμυδάκια ξερά

Στον πίνακα μπορείτε να βρείτε ενδεικτικά την ιδανική εποχή κατανάλωσης διαφόρων φρούτων και λαχανικών η οποία μπορεί να αλλάξει ανάλογα με τα χαρακτηριστικά της περιοχής παραγωγής. Μην ξεχνάτε ότι η κατανάλωση προϊόντων στην εποχή που παράγονται ευνοεί την υγεία, την τσέπη μας και το περιβάλλον!

ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ

ΦΡΟΥΤΑ Γκρέιπφρουτ, λεμόνια, μανταρίνια, μήλα, μπανάνες, πορτοκάλια.

ΛΑΧΑΝΙΚΑ Αβοκάντο, αγκινάρες, άνηθος, καρότα, κουνουπίδι, κρεμμυδάκια φρέσκα, λαχανάκια βρυξελλών, λάχανο.

μαιντανός, ματζάρι, μαρούλι, μπρόκολο, παντζάρια, πράσα, ραβδίκα, ραπανάκια, ρόκα, εέλινο, εέσκουλα, επανάκι, φινόκιο, ματαρίνια, πατάτες, εσλάτα φριτζέ, κουνουπίδι

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ

ΦΡΟΥΤΑ Ακτινίδια, γκρέιπφρουτ, λεμόνια, μανταρίνια, μήλα, μπανάνες.

ΛΑΧΑΝΙΚΑ Αβοκάντο, κολοκύθα, καρότα, κουνουπίδι, κρεμμυδάκια φρέσκα, λαχανάκια βρυξελλών, λαχανίδες (παραπούλια), λάχανο, μαιντανός.

μανταρίνια, μαρούλι, μπρόκολο, παντζάρια, πράσα, ραβδίκα, ράπα (ραββα), ρόκα, εέλινο, εέσκουλα, επανάκι, πορτοκάλια, αγκινάρες, άνηθος, πατάτες, εσλάτα φριτζέ, φινόκιο, κουνουπίδι

ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ

ΦΡΟΥΤΑ Ακτινίδια, γκρέιπφρουτ, λεμόνια, λωτοί, μανταρίνια, μήλα, μπανάνες, πορτοκάλια, αβοκάντο.

ΛΑΧΑΝΙΚΑ Καρότα, κολοκύθα, κουνουπίδι, κρεμμυδάκια φρέσκα, λαχανάκια βρυξελλών.

λάχανο, ματζάρι, αγκινάρες, άνηθος, μαιντανός, μαρούλι, πατάτες, παντζάρια, πράσα, ρόκα, εσλάτα φριτζέ, εέσκουλα, επανάκι, φινόκιο, ραβδίκα, εέλινο, μπρόκολο

ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ

ΦΡΟΥΤΑ Ακτινίδια, αχλάδια, γκρέιπφρουτ, λεμόνια, λωτοί, μανταρίνια, μήλα, μπανάνες, πορτοκάλια, ροδάκινα, σταφύλια, εσέκουλα, λαχανάκια βρυξελλών, λάχανο.

ΛΑΧΑΝΙΚΑ Καρότα, κολοκύθα, κουνουπίδι, κρεμμυδάκια φρέσκα, λαχανάκια βρυξελλών.

βρυξελλών, λάχανο, μαιντανός, ματζάρι, μαρούλι, μπρόκολο, πράσα, ρόκα, εέλινο, εέσκουλα, επανάκι, αγκινάρες, άνηθος, πατάτες, παντζάρια, εσλάτα φριτζέ, φινόκιο, φασολάκια

ΙΟΥΛΙΟΣ

ΦΡΟΥΤΑ Αχλάδια, βατόμουρα, βερίκοκα, δαμάκηνια, καρπούζι, κεράσια, νεκταρίνια, πεπόνι, ροδάκινα, εσέκουλα.

ΛΑΧΑΝΙΚΑ Αγγούρια, αντζούλια (γλυκισίδια), θλιθα, κολοκυθάκια.

μαιντανός, μελιτζάνες, μπάμες, ντομάτες, πιπεριές, φασολάκια, σταφύλια, αντίδια, αρακάς, καρότα, εκόρδο, κρεμμυδάκια ξερά, καλαμπόκι

ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ

ΦΡΟΥΤΑ Αχλάδια, βατόμουρα, βερίκοκα, δαμάκηνια, καρπούζι, κεράσια, νεκταρίνια, πεπόνι, ροδάκινα, εσέκουλα.

ΛΑΧΑΝΙΚΑ Αγγούρια.

αντζούλια (γλυκισίδια), θλιθα, κολοκυθάκια, μελιτζάνες, μπάμες, ντομάτες, πιπεριές, φασολάκια, αντίδια, καρότα, εκόρδο, κρεμμυδάκια ξερά, καλαμπόκι

ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ

ΦΡΟΥΤΑ Ακτινίδια, αχλάδια, κολοκύθα, λεμόνια, λωτοί, μανταρίνια, μήλα, μπανάνες, νεκταρίνια, πορτοκάλια, ροδάκινα, σταφύλια, εσέκουλα, λαχανάκια βρυξελλών, λάχανο.

ΛΑΧΑΝΙΚΑ Καρότα, κολοκύθα, κρεμμυδάκια φρέσκα, λαχανάκια βρυξελλών.

μαιντανός, ματζάρι, μαρούλι, μελιτζάνες, ντομάτες, πατάτες, πράσα, ρόκα, εέλινο, γκρέιπφρουτ, άνηθος, αντίδια, παντζάρια, εσέκουλα, επανάκι, φινόκιο, φασολάκια, κολοκυθάκια, πιπεριές, λαχανάκια βρυξελλών, μπρόκολο

ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ

ΦΡΟΥΤΑ Ακτινίδια, αχλάδια, κολοκύθα, βερίκοκα, δαμάκηνια, καρπούζι, κεράσια, νεκταρίνια, πεπόνι, ροδάκινα, σταφύλια, εσέκουλα.

ΛΑΧΑΝΙΚΑ Αγγούρια.

κολοκυθάκια, κολοκύθα, μελιτζάνες, ντομάτες, πατάτες, πιπεριές, ρόκα, εέλινο, φασολάκια, αντίδια, κρεμμυδάκια φρέσκα, μαρούλι, παντζάρια, ρόκα, επανάκι, μπάμες

Κατανάλωση γευμάτων

Καθημερινά τα παιδιά άνω των 2 ετών θα πρέπει να καταναλώνουν 3 κύρια γεύματα (πρωινό, μεσημεριανό, βραδινό) και τουλάχιστον 1 ενδιάμεσο μικρογεύμα (δεκατιανό ή / και απογευματινό) σε σταθερές ώρες.

Τύποι Γευμάτων

Πρωινό γεύμα

Το πρωινό αποτελεί σημαντικό γεύμα της ημέρας. Η συστηματική κατανάλωση πρωινού γεύματος σχετίζεται με τις πιο υγιεινές διατροφικές συνήθειες, με μειωμένη κατανάλωση τροφίμων πλούσιων σε ζάχαρη και λίπος και μικρότερη πιθανότητα εμφάνισης αυξημένου σωματικού βάρους. Η παράλειψή του έχει συσχετιστεί με αίσθημα κόπωσης και μείωση της ικανότητας συγκέντρωσης του ανθρώπου που επηρεάζει την επίδοσή του.

Τι περιλαμβάνει ένα υγιεινό πρωινό;

- Γαλακτοκομικά προϊόντα (γάλα, γιαούρτι, τυρί)
- Δημητριακά, κατά προτίμηση ολικής άλεσης (π.χ. ψωμί, φρυγανιά, βρόμη)
- Φρούτα

Ιδέες για υγιεινό πρωινό

- Γάλα, βρόμη, μέλι, φρούτο
- Τυρί, ψωμί ολικής άλεσης, φρούτο
- Γιαούρτι, φρυγανιές ολικής άλεσης, φρούτο
- Γάλα με δημητριακά ή μούσλι και φρούτο
- Γάλα ή χυμό, ψωμί με βούτυρο και μέλι ή μαρμελάδα ή ταχίни και φρούτο
- Γάλα ή χυμό, ψωμί, τυρί κίτρινο (κασέρι ή γραβιέρα), βραστό αυγό και φρούτο

ΔΕΝ ΞΕΧΝΑΜΕ ΟΤΙ:

Το πρωινό μπορεί να περιλαμβάνει και λαχανικά.

Για παράδειγμα

- Παξιμάδι με τυρί (π.χ. κατίκι, ανθότυρο, κασέρι κ.λπ.) και ντομάτα
- Σπιτική χορτόπιτα με τυρί (π.χ. σπανακόπιτα, πρασόπιτα, μανιταρόπιτα κ.ά.)
- Σάντουιτς με ψωμί ολικής άλεσης, τυρί, ντομάτα, μαρούλι
- Ομελέτα με λαχανικά (πιπεριές, ντομάτα, μανιτάρια)

Καλό είναι: στο πρωινό να υπάρχει και χυμός φρούτων (χωρίς προσθήκη ζάχαρης, αν είναι δυνατόν) για τα παιδιά που δεν καταναλώνουν γάλα.

Μεσημεριανό και βραδινό

Εκτός από το είδος και την ποιότητα των τροφίμων που καταναλώνουμε, σημασία έχει επίσης η ποσότητα και η αναλογία μεταξύ των ομάδων τροφίμων σε κάθε κύριο γεύμα.

Παρακάτω απεικονίζονται ενδεικτικά οι προτεινόμενες **αναλογίες** ενός κυρίως γεύματος.

- Σαρδέλες ψητές με χόρτα, ψωμί ολικής άλεσης, φρούτο εποχής και νερό.
- Μπριάμ με τυρί φέτα, ψωμί ολικής άλεσης, φρούτο εποχής και νερό.
- Μπάμιες με κοτόπουλο, σαλάτα εποχής, ψωμί ολικής άλεσης, φρούτο εποχής και νερό.
- Φασολάδα με σαλάτα αγγουροντομάτα, ψωμί ολικής άλεσης, φρούτο εποχής και νερό.
- Χταπόδι με κοφτό μακαρονάκι, σαλάτα με βραστά λαχανικά, φρούτο εποχής και νερό.
- Μοσχάρι με ρύζι, σαλάτα με ωμά λαχανικά, φρούτο εποχής και νερό.
- Κοτόπουλο με πατάτες, σαλάτα εποχής, φρούτο εποχής και νερό.
- Μακαρόνια με σάλτσα, τυρί, σαλάτα εποχής, φρούτο εποχής.

Παραδείγματα για μεσημεριανό ή βραδινό γεύμα.

Λαχανικά	Φασολάκια λαδερά	Σαλάτα	Σαλάτα
Πρωτεΐνη	τυρί	Κοτόπουλο	Φακές (φυτική πρωτεΐνη), τυρί
Δημητριακά, ψωμί, ζυμαρικά, πατάτες	Πατάτα ή / και ψωμί	Πατάτες ή ρύζι ή / και ψωμί	ψωμί

Φροντίζουμε να μην έχουμε κρέας και το μεσημέρι και το βράδυ της ίδιας ημέρας και προσπαθούμε να εξασφαλίσουμε μια ισορροπία στα γεύματα: αν το μεσημεριανό είναι πιο «ελαφρύ», το βραδινό πρέπει να είναι κάτι πιο χορταστικό και αντίστροφα.

Ενδιάμεσα μικρογεύματα (δεκατιανό και απογευματινό)

Ένα υγιεινό δεκατιανό μικρογεύμα μπορεί να περιλαμβάνει:

- Φρούτα
- Φρουτοσαλάτα
- Φρούτο και αυγό βραστό με ψωμί
- Φρυγανιές/παξιμαδάκια ολικής άλεσης με τυρί
- Γιαούρτι με μέλι και καρύδια ή άλλους ξηρούς καρπούς
- Σάντουιτς με ψωμί ολικής άλεσης, τυρί και λαχανικά (μαρούλι, ντομάτα κ.λπ.).
- Μπαστουνάκια λαχανικών (αγγούρι, καρότο), ντοματίνια και ντίπ σε διάφορες γεύσεις (γιαουρτιού: γιαούρτι, λεμόνι, μουστάρδα, ντομάτας: ντομάτα, τυρί Φιλαδέλφεια και ελαιόλαδο, με ανθότυρο, ελαιόλαδο και κομματάκια ελιάς, ταραμοσαλάτα, πάστα ελιάς και πολλά άλλα πολυπλοκότερα, γευστικότερα και θρεπτικότερα όπως χούμους ή γουακαμόλε).
- Αυγόφετες
- Σπιτικό κέικ ή μπισκότα και φυσικό χυμό
- Τσουρέκι και χυμό
- Ψωμί με μερέντα
- Τηγανίτες
- Μπάρες Δημητριακών
- 1-2 φλιτζάνια ποπ κορν χωρίς βούτυρο
- Μπατόν σαλέ (αλμυρά κουλουράκια)
- Ζελέ με φρούτα
- Σαντουιτσάκια με τονοσαλάτα
- Smoothies
- Κριθαρένια παξιμάδια με τυρί cottage και ντομάτα

**Στο κρύο να προτιμάτε «γλυκές» τροφές για τόνωση και ζεστασιά,
στη ζέστη «δροσερές» τροφές που δίνουν ενέργεια.**

ΓΝΩΡΙΖΟΥΜΕ ΟΤΙ:

- Η κατανάλωση σταθερών και συχνών γευμάτων κατά τη διάρκεια της ημέρας συμβάλλει στην καλή υγεία.

ΔΕΝ ΞΕΧΝΟΥΜΕ ΟΤΙ:

Ένα καλομαγειρεμένο φαγητό και ένα όμορφα στρωμένο τραπέζι μας φέρνει πιο κοντά, διώχνει την κούραση και εξομαλύνει τις εντάσεις.

Μας κάνει να ανοιχτούμε και να μιλήσουμε με μεγαλύτερη άνεση.

Παράδειγμα διαιτολογίου 2ήμερης εκδρομής

	ΠΡΩΙΝΟ	ΔΕΚΑΤΙΑΝΟ	ΜΕΣΗΜΕΡΙΑΝΟ	ΑΠΟΓΕΥΜΑΤΙΝΟ	ΒΡΑΔΙΝΟ
1 ^η μέρα		Σπιτικό κέικ με χυμό χωρίς προσθήκη ζάχαρης	Φασολάκια λαδερά, σαλάτα εποχής, ψωμί, φρούτο εποχής	Τηγανίτες και ζεστό ή κρύο τσάι	Σπετζοφάι (χωριάτικο λουκάνικο με χρωματιστές πιπεριές και σάλτσα ντομάτας), πιλάφι, σαλάτα εποχής, ψωμί, φρούτο εποχής.
2 ^η μέρα	Γάλα με ψωμί, βούτυρο μαρμελάδα ή μέλι ή ταχίνι, φρούτο και φυσικό χυμό	Κριθαρένια παξιμάδια με τυρί cottage και ντομάτα	Παστίσιο, σαλάτα εποχής, ψωμί, φρούτο εποχής	Μπάρα δημητριακών	

Υπόδειγμα 1. Διαιτολόγιο

ΜΕΡΑ	ΠΡΩΙΝΟ	ΔΕΚΑΤΙΑΝΟ	ΜΕΣΗΜΕΡΙΑΝΟ	ΑΠΟΓΕΥΜΑΤΙΝΟ	ΒΡΑΔΙΝΟ
1η					
2η					
3η					

Μετά την κατάρτιση του διαιτολογίου της εκδρομής υπολογίζουμε τις ποσότητες τροφίμων που θα χρειαστούμε. Για το ποσοτολόγιο χρήσιμος είναι ο πίνακας που ακολουθεί.

Χρήσιμες συμβουλές για τις ποσότητες

- 1 κιλό κρέας = 4-5 άτομα (αν είναι πολλά αγόρια 4)
- 1 κιλό κιμάς για μακαρόνια = 6-7 άτομα
- 1 κιλό κιμάς για μπιφτέκια = 5-6 άτομα
- 1 κιλό τυρί φέτα= 30 άτομα
- 1 κιλό ψωμί = 20 φέτες
- 1 πακέτο μακαρόνια ½ κιλού = 4-5 άτομα
- 1 πακέτο κριθαράκι ½ κιλού = 6-7 άτομα
- 1 πακέτο ρύζι ½ κιλού (πιλάφι συνοδευτικό)= 7 άτομα
- 1 κιλό πατάτες για τηγάνι = 4 άτομα (1 μεγάλη πατάτα το άτομο)
- 1 κιλό πατάτες για φούρνο = 5 άτομα (1 πατάτα το άτομο)
- 1 κιλό πατάτες (γαρνίρισμα ή πατατοσαλάτα) = 5 άτομα (1 πατάτα το άτομο)
- 1 φακελάκι ½ κιλού όσπρια = 6-7 άτομα
- 2 ντομάτες = 4 άτομα (1/2 ντομάτα το άτομο στη σαλάτα)
- 1 κιλό κολοκυθάκια, μελιτζάνες κτλ. = 5-6 άτομα
- 1 Βιτάμ για πρωινό = 15 άτομα (10 γραμμάρια η μερίδα)
- 1 κουτί γάλα εβαπορέ = 4-5 άτομα
- 1 καρπούζι μεσαίο = 20
- Λάδι ή λίπος : 30 γρ. το άτομο (ποσότητα φαγητού και σαλάτας μαζί)
- Πελτές ντομάτα = 10 γρ. το άτομο
- Μαρμελάδα : 50 γρ. το άτομο
- Ζάχαρη : 20 γρ. το άτομο
- Κακάο : 5 γρ. το άτομο
- Ελιές : 50 γρ. το άτομο

Υπόδειγμα 2. Ποσοτολόγιο

ΜΕΡΑ	ΠΡΩΙΝΟ	ΔΕΚΑΤΙΑΝΟ	ΜΕΣΗΜΕΡΙΑΝΟ	ΑΠΟΓΕΥΜΑΤΙΝΟ	ΒΡΑΔΙΝΟ
1η					
2η					
3η					

ΛΙΣΤΑ ΥΛΙΚΩΝ

ΣΥΝΟΛΙΚΕΣ ΠΟΣΟΤΗΤΕΣ	ΑΓΟΡΕΣ (πού, πότε)

Διαλέγοντας τρόφιμα για εκδρομές

Μεταφρασμένο από:

http://www.foodauthority.nsw.gov.au/Documents/industry_pdf/excursions.pdf

Όταν διαλέγουμε τρόφιμα για να καλύψουμε τις διατροφικές ανάγκες των παιδιών κατά τη διάρκεια μιας εκδρομής, φροντίζουμε ιδιαίτερα για τη σωστή μεταφορά τους και την άριστη διατήρησή τους μέχρι την ώρα που τα τρόφιμα αυτά θα καταναλωθούν.

Διαλέγοντας φαγητά

- Αποφεύγουμε να παίρνουμε τροφές οι οποίες αλλοιώνονται μετά από 4 ώρες.
- Διαλέγουμε ασφαλείς εναλλακτικές λύσεις (π.χ. τρόφιμα που δε θέλουν ψυγείο όπως κρύα σάντουιτς χωρίς υλικά που χαλάνε, κράκερ, μακράς διάρκειας τυποποιημένο γάλα και χυμό, κέικ, ολόκληρα φρούτα).

Πακετάρισμα

- Τοποθετούμε τα τρόφιμα στο ψυγείο πριν την εξόρμηση, για να παγώσουν.

- Βάζουμε τα τρόφιμα σε ειδικές σακούλες μεταφοράς τροφίμων μαζί με παγοκύστη ή με κάποιο παγωμένο ρόφημα, για να τα διατηρούνται κρύα.
- Τα τυλίγουμε καλά ή τα σφραγίζουμε σε καθαρά δοχεία μεταφοράς.
- Αποθηκεύουμε ξεχωριστά ωμά και μαγειρεμένα τρόφιμα.
- Έχουμε μαζί μας υγρά μαντηλάκια χεριών ή υγρό απολυμαντικό, σε περίπτωση που δεν υπάρχει νερό, για να καθαρίσουμε τα χέρια σας πριν από την παρασκευή του γεύματός μας.

Μεταφορά

- Μειώνουμε τον απαιτούμενο χρόνο διατήρησης των τροφίμων προετοιμάζοντας το φαγητό μας λίγο πριν την ώρα αναχώρησης για την εκδρομή.
- Γνωρίζουμε το χρόνο που θα χρειαστεί να παραμείνουν τα τρόφιμα σε υψηλή θερμοκρασία ή εκτεθειμένα στον ήλιο.
- Αποφεύγουμε να ανοίγουμε τα συσκευασμένα μας τρόφιμα, παρά μόνο την ώρα που πρόκειται να καταναλωθούν.

Σερβίρισμα

- Πλένουμε σωστά τα χέρια μας πριν αγγίξουμε το φαγητό μας.
- Προσπαθούμε να καταναλώσουμε την τροφή μας μέσα σε 2 ώρες από την ώρα που ετοιμάστηκε.

Παραδείγματα τροφών υψηλού ρίσκου μεταφοράς	Παραδείγματα τροφών ασφαλούς μεταφοράς
<ul style="list-style-type: none"> • Σάντουιτς που περιέχουν κρέας ή τυρί • Ζεστά φαγητά • Έτοιμες σαλάτες • Έτοιμες φρουτοσαλάτες, τεμαχισμένα φρούτα • Επιδόρπια που περιέχουν κρέμα ή αυγά • Γάλα φρέσκο, κρέμα, μαλακά τυριά 	<ul style="list-style-type: none"> • Σάντουιτς με μαρμελάδα ή φιστικοβούτυρο • Ψωμί • Κράκερ, κριτσίνια, παξιμάδια • Λαχανικά • Ολόκληρα φρούτα • Μπισκότα, μπάρες δημητριακών • Σκληρά τυριά π.χ. γραβιέρα • Γάλα μακράς διάρκειας UHT • Αποξηραμένα φρούτα

Άλλα Παραδείγματα :

- Ανάλατοι ξηροί καρποί, όπως αμύγδαλα, καρύδια, φουντούκια, κάστανα
- Παστέλια, μαντολάτα

- Μέλι
- Σπιτικές πίτες και πιτάκια, όπως χορτόπιτες, λουκανικοπιτάκια (χωρίς προσθήκη αυγού μέσα)
- Πατάτες βραστές ή ψητές
- Ελιές
- Σπιτικά φαγητά όπως κεφτεδάκια, μπιφτέκια
- Ντολμαδάκια γιαλαντζί (σπιτικά ή κονσέρβα)
- Διάφορες κονσέρβες, όπως καλαμπόκι, αρακάς, κόκκινα φασόλια, πολυσαλάτες.
- Ψάρια κονσέρβα
- Σπιτικά σάντουιτς

ΞΗΡΑ ΤΡΟΦΗ

Η ξηρά τροφή είναι τροφές που καλύπτουν τις ανάγκες του ανθρώπου σε θρεπτικές ουσίες χρήσιμες στο ανθρώπινο σώμα αλλά και με θερμιδική αξία ικανή για την αντιμετώπιση του ημερήσιου σωματικού κάματος, όταν οι συνθήκες δεν επιτρέπουν την παρασκευή φρέσκου φαγητού ή την προετοιμασία ενός πλούσιου σε θρεπτική αξία γεύματος.

Η ξηρά τροφή πρέπει να είναι έτσι συσκευασμένη, ώστε να μπορεί να μεταφερθεί εύκολα και με ασφάλεια χωρίς να υπάρχει η πιθανότητα αλλοίωσης. Πρέπει, επίσης, να μπορεί να καταναλωθεί με όλες τις καιρικές συνθήκες και σε δύσκολα φυσικά περιβάλλοντα.

Είναι ιδιαίτερα σημαντικό η ξηρά τροφή να περιλαμβάνει τροφές νόστιμες, υγιεινές και άριστης ποιότητας, που μπορούν για σύντομο χρονικό διάστημα να αντικαταστήσουν το φρέσκο μαγειρεμένο φαγητό.

ΞΗΡΑ ΤΡΟΦΗ ΕΠΙΒΙΩΣΗΣ

Από το βιβλίο: “Με το σακίδιο στην πλάτη. Ένας οδηγός επιβίωσης στη φύση”

Οι ξηρές τροφές σας επιτρέπουν να είστε αυτόνομοι χωρίς να υπερφορτώνετε το σακίδιό σας. Θυμηθείτε όμως ότι η προετοιμασία για κατανάλωση αρκετών ειδών ξηράς τροφής απαιτεί πολύ νερό. Οι κονσέρβες προσφέρουν ποικιλία σε ένα γεύμα, είναι όμως βαριές στη μεταφορά.

Τα φρέσκα συστατικά, όπως σκόρδο και κρεμμύδι, είναι πάντα ευπρόσδεκτα.

Είδη ξηράς τροφής

Τροφές πλούσιες σε θερμίδες

Τα γλυκά ενισχύουν το σάκχαρο του αίματος προσφέροντας ενέργεια και διατηρώντας τη θερμοκρασία του σώματος σταθερή.

Π.χ. αφυδατωμένο παγωτό, σκόνη σοκολάτας, καραμέλες.

Πρωινό

Τα δημητριακά, το μούσλι και οι ξηροί καρποί προσφέρουν ένα πρωινό γεύμα γεμάτο ενέργεια και βιταμίνες. Επίσης, περιέχουν φυτικές ίνες που διευκολύνουν την πέψη.

Π.χ. αποξηραμένα φρούτα, δημητριακά, ξηροί καρποί.

Όσπρια

Π.χ. φακές, φασόλια

Προσφέρουν πρωτεΐνες και φυτικές ίνες, χρειάζεται όμως να «φουσκώσουν» καλά στο νερό, πριν μαγειρευτούν.

*Το ρύζι περιέχει χρήσιμους υδατάνθρακες για ενέργεια.

Τα σνάκ

Μικρά σνακ κατά τη διάρκεια της ημέρας εξασφαλίζουν ενέργεια κόβοντας την πείνα.

Π.χ. σνακ με μούσλι, μπισκότα κρέμας ή σοκολάτας, μαύρη σοκολάτα.

Ροφήματα

Τα ροφήματα με ζάχαρη προσφέρουν θερμίδες κάνοντας σας να αισθάνεστε άνετα και ζεστά. Το γάλα σε σκόνη είναι πηγή ασβεστίου, ενώ το κακάο είναι πλούσιο σε θερμίδες.

Π.χ. στιγμιαίος καφές, γάλα σε σκόνη, κακάο.

Κύρια γεύματα

Αφυδατωμένες τροφές που κυκλοφορούν στο εμπόριο. Οι τροφές αυτές πρέπει να μουλιάσουν καλά, πριν βράσουν.

Π.χ. η γνωστή σε όλους μας σόγια, εξειδικευμένα σκευάσματα για ορειβάτες και λάτρεις της επιβίωσης στη φύση.

Συστατικά

Πρόσθετες ουσίες που μπορούν να προστεθούν σε ένα γεύμα.

Π.χ. αλεύρι, ζάχαρη, αλάτι.

Η γεύση

Καθετί που προσθέτει γεύση σε ένα γεύμα είναι χρήσιμο να το μεταφέρετε, ειδικά αν πρόκειται να στηρίξετε τη δίαιτά σας σε αφυδατωμένες τροφές. Σε μικρές ποσότητες θα νοστιμέψει τα γεύματά σας.

Π.χ. ντοματοπολτέ, κύβοι ζωμού, κους-κους.

Κρέας και ψάρι

Το κρέας και το ψάρι είναι πλούσια σε πρωτεΐνες.

Είναι δύσκολο να διατηρηθούν φρέσκα. Οι κονσέρβες τους θα πρέπει να καταναλώνονται αμέσως μόλις ανοιχτούν.

Επίσης τα παστά προϊόντα τους μπορούν να μεταφερθούν και να καταναλωθούν.

Υπηρεσία Μαγειρέματος

- Ετοιμάζει το πρωινό γάλα, το μεσημεριανό και το βραδινό.
- Πλένει τα σκεύη που χρησιμοποιεί κατά την προετοιμασία του φαγητού.
- Χώρος Μαγειρείου:
- Κρατάει πάντα το χώρο του Μαγειρείου καθαρό.
- Καθαρίζει με χλωρίνη τον πάγκο, σκεπάζει και κλείνει καλά τα υλικά που χρησιμοποιεί.
- Τοποθετεί τα καθαρά σκεύη στην κατασκευή και φροντίζει να είναι πάντα σκεπασμένα με τουλουπάνια.
- Φροντίζει να είναι πάντα καλοστημένη η κατασκευή και η τέντα.
- Πλένει τις πετσέτες και τα τουλουπάνια που χρησιμοποιεί με χλωρίνη.
- Μαζεύει τα σκουπίδια της και τα τοποθετεί στο χώρο που μαζεύονται όλα τα σκουπίδια.

Υπηρεσία Σερβιρίσματος

- Καθαρίζει με απορρυπαντικό και νερό την Τραπεζαρία (τραπέζια και πάγκους) και το χώρο του Σερβιρίσματος πριν και μετά από κάθε γεύμα.
- Κόβει ψωμί, γεμίζει τις κανάτες με νερό, ετοιμάζει τη σαλάτα.
 - Πλένει και σερβίρει τα φρούτα.
- Προετοιμάζει το χώρο όπου γίνεται το σερβίρισμα, ώστε να υπάρχουν για όλους διαθέσιμα πιάτα μαχαιροπήρουνα, ποτήρια και χαρτοπετσέτες.
- Σερβίρει το φαγητό (άτομα ≈ κατσαρόλες).
- Κατά τη διάρκεια κάθε γεύματος φροντίζει να ανανεώνει το ψωμί και το νερό στα τραπέζια.
- Καθαρίζει πολύ καλά τα πιάτα και τα σκεύη του σερβιρίσματος (με το ψωμί που περισσεύει και με χαρτί κουζίνας), προτού τα μεταφέρει στο πλύσιμο πιάτων.
- Ετοιμάζει το δεκατιανό και τα απογευματινό.

- Μαζεύει τα σκουπίδια της και τα τοποθετεί στο χώρο που μαζεύονται όλα τα σκουπίδια.

Υπηρεσία πλ. Πιάτων

- Πλένει ποτήρια, κανάτες, μαχαιροπήρουνα, πιάτα και σκεύη σερβιρίσματος (με αυτή τη σειρά) μετά από το πρωινό, το δεκατιανό, το γεύμα, το απογευματινό και το βραδινό.
- Τοποθετεί τα πλυμένα (χωριστά ποτήρια, πιάτα, μαχαιροπήρουνα, σκεύη σερβιρίσματος) σε καθαρές λεκάνες και τα σκεπάζει με τουλουπάνια.

Υπηρεσία Εξωραϊσμού

- Κρατάει καθαρό όλον τον χώρο.
- Μεταφέρει τα σκουπίδια στους κάδους αποκομιδής του Δήμου.
- Πλένει και ετοιμάζει τις λάμπες το πρωί, ανάβει τις λάμπες και τις τοποθετεί στο χώρο, πριν νυχτώσει.
- Κάνει Έπαρση και Υποστολή.
- Φυλάει σκοπιά το βράδυ.

Υπηρεσία Καθαριότητας

- Καθαρίζει και απολυμαίνει τακτικά στη διάρκεια της ημέρας τις τουαλέτες και τα ντουζ και φροντίζει να διατηρούνται καθαρά.
- Μαζεύει τα σκουπίδια της και τα τοποθετεί στο χώρο που μαζεύονται όλα τα σκουπίδια.

Υλικό και Εξάρτηση

Υλικό για εκδρομή

Στην εκδρομή και στις εξορμήσεις μας εκτός Εστίας φροντίζουμε να παίρνουμε μαζί μας μόνο ό,τι πραγματικά χρειαζόμαστε, τίποτα παραπάνω, τίποτα λιγότερο. Κάθε φορά αξιολογούμε και επιλέγουμε τι ακριβώς θα χρειαστούμε λαμβάνοντας υπόψη τις συνθήκες που θα αντιμετωπίσουμε στο χώρο που πάμε, τον καιρό, τη διάρκεια της εκδρομής, την εμπειρία της Ομάδας κ.λπ.

Ενδεικτικά μπορεί να χρειαστούν:

- Σκηνές για όλα τα άτομα και το υλικό (αν πρόκειται για διανυκτέρευση σε σκηνές) και τα απαραίτητα για το στήσιμο νάιλον, πασσαλάκια, βαριοπούλες, σκουπάκια.
- Τεντάκια, πάτωμα για τουαλέτες και βρυσάκια (αν δεν υπάρχουν χτιστές), σαπούνια, σακούλες, χαρτί υγείας, απολυμαντικό, σκούπα, γάντια.
- Υλικά για το μαγείρεμα, ανάλογα με το διαιτολόγιο τρόφιμα και σκεύη: γκαζάκια, κατσαρόλες, τηγάνια, σουρωτήρι, κουτάλες, λεκάνες, σακούλες, χαρτί κουζίνας, πετσέτες, τουλουπάνι.
- Υλικά για το σερβίρισμα, μαχαίρια, λεκάνες, ξύλα κοπής, ψωμιέρες, σαλατιέρες, βετέξ, χαρτοπετσέτες, χαρτί κουζίνας, σακούλες.
- Υλικά για πλύσιμο πιάτων, λεκάνες, απορρυπαντικό, σφουγγάρια.
- Υλικά για φωτισμό, λάμπες, φυτίλια, ψαλιδάκι, χωνί, πετρέλαιο.
- Ξυλεία, σκοινιά.
- Εργαλεία, καρφιά.
- Σημαία.
- Υλικό προγράμματος, χαρτιά, χαρτόνια, μαρκαδόροι, ψαλίδια, κόλλες, συρραπτικά, σελοτέιπ, πινέζες, υφάσματα, σήματα διάφορα.
- Φαρμακείο

Ατομική Εξάρτυση

✦ ΟΔΗΓΙΚΗ ΣΤΟΛΗ

✦ ΑΛΛΑ ΡΟΥΧΑ (ανάλογα τη διάρκεια και την εποχή)

- Μπλουζάκια (λευκά & μπλε)
- Παντελόνια (μπλε)
- Κάλτσες και εσώρουχα
- Πουλόβερ ή Φούτερ ή Fleece
- Αδιάβροχο (πάντα)
- Μπουφάν (για χειμερινή εκδρομή)
- Μαγιό (αν υπάρχει δυνατότητα για μπάνιο στην θάλασσα ή για ντους)
- Καπέλο (πάντα)

✦ ΠΑΠΟΥΤΣΙΑ

- Παπούτσια κλειστά
- Σαγιονάρες

✦ ΕΙΔΗ ΑΤΟΜΙΚΗΣ ΥΓΙΕΙΝΗΣ

- Οδοντόβουρτσα, οδοντόπαστα
- Σαπούνι, σαμπουάν, σφουγγάρι
- Χτένα, βούρτσα
- Πετσέτες προσώπου και σώματος
- Προσωπικά είδη

✦ ΓΙΑ ΤΗ ΘΑΛΑΣΣΑ

- Πετσέτα θαλάσσης
- Αντηλιακό
- Γυαλιά ηλίου

✦ ΓΙΑ ΤΟΝ ΥΠΝΟ

- Sleeping Bag
- Υπόστρωμα
- Σεντόνι και μαξιλάρι αν χρησιμοποιείς
- Πυτζάμες (καλοκαιρινές / χειμερινές ανάλογα την εποχή)
- Επιπλέον κουβέρτα (για χειμερινή εκδρομή)

✦ ΓΙΑ ΤΟ ΦΑΓΗΤΟ

- Καραβάνα ή 2 Πλαστικά πιάτα (1 βαθύ και 1 ρηχό)
- Κουταλομαχαιροπήρουνο
- Κύπελλο

όλα να είναι μαρκαρισμένα

✦ ΑΚΟΜΗ

- Οδηγική ταυτότητα
- Το βιβλίο του Κλάδου
- Τα 5 πράγματα
- Μικρό σακίδιο
- Σουγιά και πυξίδα (αν έχεις)
- Φακό και εφεδρικές μπαταρίες
- Παγούρι
- Σακούλα για τα λερωμένα ρούχα
- Ένα κομμάτι νάιλον

✦ ΠΡΟΑΙΡΕΤΙΚΑ

- Φωτογραφική μηχανή
- Μουσικό όργανο
- Επιτραπέζιο παιχνίδι
- Εντομοαπωθητικό

Όλα τα πράγματά σας πρέπει να είναι τακτοποιημένα σε σακίδιο πλάτης και στα χέρια σας να μην κρατάτε τίποτα.

Τακτοποίηση

Ο τρόπος που γεμίζουμε το σακίδιο είναι σημαντικός γιατί μπορεί να επηρεάσει την ισορροπία, τον τρόπο που στεκόμαστε και την αναπνοή μας. Ο βασικός κανόνας είναι τα ελαφριά πράγματα να τοποθετούνται χαμηλά και τα πιο βαριά ψηλότερα. Το αποτέλεσμα είναι το κέντρο βαρύτητας να είναι ψηλά στην πλάτη, κάνοντας πιο εύκολη τη μεταφορά. Το βάρος θα είναι το ίδιο, όπως και να τοποθετηθούν τα πράγματα στο σακίδιο, αλλά καλό είναι να χρησιμοποιούνται οι σωστοί μύες για τη μεταφορά του. Πράγματα που μπορεί να χρειαστούμε κατά τη διάρκεια της πορείας, τοποθετούνται στις πλαϊνές τσέπες (π.χ. φακός, σουγιάς, χαρτομάντιλα) ή πάνω-πάνω (φούτερ), για εύκολη πρόσβαση. Το αδιάβροχο είναι πάντα σε πρώτη ζήτηση πάνω-πάνω. Σε περίπτωση που αναμένεται βροχή, βάζουμε τα πράγματά μας σε σακούλες, πριν τα τοποθετήσουμε στο σακίδιο. Αυτό βοηθά επίσης για να διατηρείται το σακίδιο τακτοποιημένο.

Εάν έχουμε επιλέξει να μείνουμε σε σκηνές:

Σε περίπτωση αέρα

- Τεντώνουμε τα σχοινιά των σκηνών.
- Οπλίζουμε τις σκηνές με χιαστί σχοινιά.
- «Ράβουμε» τις πόρτες των σκηνών.
- Μαζεύουμε από έξω τα πράγματά μας.
- Απασχολούμε τα παιδιά.
-

Σε περίπτωση βροχής

- Χαλαρώνουμε τα σχοινιά των σκηνών (λακουβίτσα στον ορθοστάτη: αυτόματο χαλάρωμα σε δυνατή βροχή).
- Ανοίγουμε αυλάκια.
- Χτυπάμε τα πασσαλάκια.
- Συγκεντρώνουμε τα παιδιά και τα πράγματά τους στο κέντρο της σκηνής.
- Απασχολούμε τα παιδιά.

Σε περίπτωση καταιγίδας

- Αναζητούμε καταφύγιο σε κάποιο κτήριο.
- Απομακρυνόμαστε από το νερό.
- Δεν πλησιάζουμε σε εκτεθειμένα μεταλλικά αντικείμενα και ψηλά δέντρα.
- Καλύπτουμε τα καρφιά στους ορθοστάτες των σκηνών με μάλλινο ύφασμα ή ξύλινα κοκοράκια.
- Δε χρησιμοποιούμε τηλέφωνο. Ο κεραυνός μπορεί να διοχετευθεί στο καλώδιο.
- Εάν βρεθούμε σε ακάλυπτο χώρο, μαζευόμαστε σε εμβρυϊκή θέση, έτσι ώστε μόνο τα πόδια μας να ακουμπάνε στο έδαφος. Με αυτόν τον τρόπο η επιφάνεια του σώματός μας μειώνεται στο ελάχιστο.

Βασικά βήματα στο στήσιμο σκηनों τύπου Ιγκλού

Οι ιγκλού στήνονται γρήγορα και εύκολα. Υπάρχουν πολλοί τύποι σκηνης ιγκλού και η καθεμιά έχει το δικό της τρόπο στησίματος.

Πρώτη μας φροντίδα να καθαρίσουμε καλά το έδαφος από πέτρες, ξύλα κ.ά., ώστε το μέρος που θα στήσουμε τη σκηνή να είναι όσο το δυνατόν επίπεδο και ο πάτος να μην κινδυνεύει να σκιστεί. Στρώνουμε ένα προστατευτικό νάιλον εκεί όπου θα τοποθετήσουμε τον πάτο της σκηνης. Για καλύτερη μόνωση στρώνουμε πάνω στο νάιλον εφημερίδες. Απλώνουμε τη σκηνή πάνω στο νάιλον, συναρμολογούμε τις μπανέλες και τις περνάμε μέσα από τις πάνινες ταινίες της σκηνης και τις στηρίζουμε πάνω στη σκηνή, στο ποντούζι» στη βάση της σκηνης. (Ποντούζι είναι ο μεταλλικός κρίκος επάνω στο ύφασμα, με τρύπα στη μέση στις τέσσερις γωνίες της σκηνης). Όταν υπάρχουν δύο ποντούζια ανά γωνία της σκηνης, στο εξωτερικό ποντούζι περνάμε πασσαλάκι και καρφώνουμε, για να τεντωθεί ο πάτος της σκηνης και στο εσωτερικό περνάμε τις άκρες από τις μπανέλες. Αν υπάρχουν μόνο τέσσερα ποντούζια στις τέσσερις γωνίες, είναι για τις μπανέλες. Τεντώνουμε τον πάτο της σκηνης καλά και πασσαλώνουμε τα τέσσερα γωνιακά πασσαλάκια της σκηνης. Έτσι η σκηνή τεντώνεται αμέσως. (Σε κάποιους τύπους σκηνης πρώτα καρφώνουμε τα τέσσερα γωνιακά πασσαλάκια σε γωνία 45° με το χώμα, λοξά προς τα έξω και ύστερα συναρμολογούμε τις μπανέλες). Δένουμε τα κορδονάκια της οροφής στις μπανέλες. Πασσαλώνουμε τα υπόλοιπα πασσαλάκια της σκηνης, εάν και όσα υπάρχουν. Τοποθετούμε ύστερα πάνω από τη σκηνή την τέντα και δένουμε τα εσωτερικά κορδονάκια της τέντας στις μπανέλες. Στο τέλος πασσαλώνουμε και τα πασσαλάκια της τέντας., πρώτα τις 4 γωνίες και έπειτα τα υπόλοιπα. Τοποθετούμε τους ορθοστάτες εισόδου, εάν υπάρχουν, και σφίγγουμε τους εντατήρες. Όταν τελειώσουμε, σκάβουμε ένα χαντάκι παράλληλα με τα πλαϊνά τελειώματα της σκηνης κα συνεχίζουμε το χαντάκι στις 4 γωνίες της σκηνης με κατεύθυνση τη νοητή προέκταση της διαγωνίου της σκηνης.

Σε περίπτωση βροχής

Χαλαρώνουμε τα σχοινιά των σκηनों (λακκουβίτσα στον ορθοστάτη).

Ευχαριστίες

Ο «Οδηγός στην Ομάδα» είναι ένα βοήθημα για τα Στελέχη του Κλάδου Οδηγών, το οποίο κυκλοφόρησε για πρώτη φορά το Μάρτιο του 2006 σε έντυπη μορφή. Όσοι εργάστηκαν και βοήθησαν για να δημιουργηθεί, αναφέρονται παρακάτω ακριβώς όπως αναφέρονταν στις τελευταίες σελίδες του. Σήμερα (Μάιος 2015) κυκλοφορεί η δεύτερη έκδοσή του, η οποία αυτή τη φορά είναι σε ηλεκτρονική μορφή και περιλαμβάνει και τις αλλαγές στο Παιδαγωγικό Πρόγραμμα του Κλάδου που έγιναν το 2014.

Για την ανανεωμένη αυτή έκδοση εργάστηκαν:

Η Έφορος Κλάδου Οδηγών **Λάμπρου Ρεβέκα**,

Οι Βοηθοί της

Ματίνα Αγγελοπούλου, Μανόλης Μίμνης, Ινώ Ζυγούρη,

Γιώργος Αρβάλης, Κική Μάκου, Κέλλυ Φραγκουδάκη,

Δανιήλ Βεργιάδης, Μαρίνα Αλεξοπούλου.

Η Συνεργάτης και Εκπαιδευτρια του Κλάδου Οδηγών

Κατερίνα Τριανταφύλλου,

η οποία δούλεψε ακούραστα, όχι μόνο διορθώνοντας όλα τα κείμενα αλλά και με ουσιαστικές και βοηθητικές παρεμβάσεις σε αυτά.

Την ευχαριστούμε θερμά,

χωρίς εκείνη το αποτέλεσμα θα ήταν πολύ διαφορετικό!

Επίσης, θέλουμε να ευχαριστήσουμε:

την **Λίλα Μιχαηλίδου**, πρώην Έφορο του Κλάδου Οδηγών

για τις συμβουλές της,

την **Βανέσσα Λαρίση**, επίσης πρώην Έφορο του Κλάδου

και τους Βοηθούς και Συνεργάτες της για το υλικό που μας παρέδωσαν.

Τέλος, θα ήταν παράλειψη να μην ευχαριστήσουμε-τις **Σταυρούλα Μπαλόκα, Χαρά Κυριλή και Άντζυ Τερζάκη** για τις συμβουλές τους.

Για το έντυπο αυτό εργάστηκαν:

Η Έφορος Κλάδου Οδηγών
Λίλα Μιχαηλίδου
και οι Βοηθοί της
**Βανέσσα Λαρίσση, Ροδούλα Μπεκυρά, Έλλη Σαμουηλίδου,
Γωγώ Τρέτση, Βίκυ Χριστάκη.**

Επίσης, συμμετείχαν στη συγκέντρωση του υλικού και τη συγγραφή των κειμένων, οι ακόλουθοι Συνεργάτες / Εκπαιδευτές του Κλάδου:

Μαρίνα Αλεξοπούλου
Αννίτα Βασιλακοπούλου
Σόφη Μπέλμπα
Ναυσικά Παπαβλασοπούλου
Κατερίνα Πορτελάνου
Νατάσσα Σταματοπούλου
Άντζυ Τερζάκη
Δήμητρα Χατζηδημητρίου
Μαύρα Χατζηδημητρίου
Εύη Χριστοδούλου

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Θα θέλαμε να ευχαριστήσουμε θερμά τη **Σοφία Θανοπούλου**, πρώην Έφορο του Κλάδου, τους Βοηθούς και τους Συνεργάτες της, που μας εμπιστεύτηκαν ένα μεγάλο μέρος του υλικού, το οποίο είχε συγκεντρωθεί παλαιότερα και βοήθησαν έμπρακτα στην υπερπήδηση των δυσκολιών και την ενθάρρυνση της όλης προσπάθειας.

Ακόμα, θα θέλαμε να ευχαριστήσουμε τη **Χριστίνα Μηλιώνη**, τέως Έφορο του Κλάδου και τους Βοηθούς της, καθώς και όσους με τις παρατηρήσεις, τις υποδείξεις και τις πολύτιμες συμβουλές τους υποστήριξαν ουσιαστικά την ολοκλήρωση της προσπάθειας. Ιδιαίτερα, θα θέλαμε να ευχαριστήσουμε τις: **Ρίτσα Μπούκη, Όλγα Μπουχάγιαρ, Κατερίνα Τριανταφύλλου και Άντζελα Τρούσα.**

Θα ήταν παράληψη να μην ευχαριστήσουμε τον **Dr. Ανδρέα Γ. Κωνσταντόπουλο** - Καθηγητή Πανεπιστημίου Αθηνών - Διευθυντή Β΄ Παιδιατρικής Κλινικής για τις υποδείξεις του.

Για την ευγενική τους χορηγία και την έμπρακτη υποστήριξη στην αναπαραγωγή του Βοηθήματος, ευχαριστούμε ιδιαίτερα τον κ. Τάσο Φιλιππάκο, Διευθύνοντα Σύμβουλο και τον κ. Θεόδωρο Δαμιανό, Πρόεδρο του Δ.Σ. της Ε.Α.Β. Α.Ε.

Η διόρθωση των κειμένων είναι της **Γεωργίας Μπεκυρά** και η στοιχειοθέτηση έγινε από τον **Σταύρο Μύθο**. Χωρίς την αμέριστη συμπαράστασή τους, τις ατέλειωτες ώρες δουλειάς, την επιμονή και την υπομονή τους, δε θα τα είχαμε καταφέρει. Τους ευχαριστούμε θερμά.

ΟΔΗΓΟΣ ΣΤΗΝ ΟΜΑΔΑ, ΒΟΗΘΗΜΑ ΣΤΕΛΕΧΩΝ ΚΛΑΔΟΥ ΟΔΗΓΩΝ
ΣΩΜΑ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΟΔΗΓΙΣΜΟΥ
ΑΘΗΝΑ, ΜΑΡΤΙΟΣ 2006

Βιβλιογραφία

1. **Οδηγός στην Ομάδα**, Σώμα Ελληνικού Οδηγισμού, Κλάδος Οδηγών, Μάρτιος 2006.
2. **Με Δυο Λόγια... Κλάδος Οδηγών**, Σώμα Ελληνικού Οδηγισμού, Κλάδος Οδηγών, Σεπτέμβριος 2014.
3. **Policy on the Education of Girls and Young Women in WAGGGS**, WAGGGS, Δεκέμβριος 2006.
4. **Educational Program Guidelines**, WAGGGS
5. **Handbook for Leaders of the Scout section**, WOSM 2013.
6. **Διαφορές των Φύλων στο Εκπαιδευτικό Επίτευγμα: Μελέτη για τα μέτρα που λαμβάνονται και την κατάσταση που επικρατεί σήμερα**, Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Δίκτυο Ευρυδίκη, 2010.
http://www.inital.gr/images/files/el_el.pdf

Από την έκδοση του 2006:

1. **Τελετές**, Σώμα Ελληνίδων Οδηγών, 1964
2. **Νέοι Δρόμοι**, Σώμα Ελληνίδων Οδηγών, Κλάδος Οδηγών, Αθήνα 1974.
3. **Καινούρια Μονοπάτια**, Σώμα Ελληνίδων Οδηγών, Κλάδος Οδηγών, 1974
4. **Αυτοδιοίκηση στους Τρεις Κλάδους**, Σώμα Ελληνίδων Οδηγών, 1980.
5. **Δρόμοι**, Σώμα Ελληνίδων Οδηγών, 1988.
6. **Η Εστία μας**, Σώμα Ελληνίδων Οδηγών, 1988.
7. **Αυτοδιοίκηση στα Μέτρα των Παιδιών**, Σώμα Ελληνίδων Οδηγών.
8. **Καινούρια Μονοπάτια**, Σώμα Ελληνίδων Οδηγών, Κλάδος Οδηγών, 1997
9. **Καινούρια Μονοπάτια**, συνοδευτικό φυλλάδιο, Κλάδος Οδηγών, 1997
10. **Προσανατολισμοί των Μεγάλων Οδηγών**, Σώμα Ελληνίδων Οδηγών, Αθήνα, Δεκέμβριος 1998
11. **Οργανισμός Σώματος Ελληνίδων Οδηγών**, 1999.
12. **Η Ζωή στο Σμήνος**, Σώμα Ελληνίδων Οδηγών, Κλάδος Πουλιών, 2000.
13. **Παιχνίδι Ζωής**, Τάντα Θεοδωρίδου, 2001.
14. **Including Disabilities**, The Guide Association, 2003.

ΟΔΗΓΟΣ ΣΤΗΝ ΟΜΑΔΑ, ΕΚΔΟΣΗ ΔΕΥΤΕΡΗ
ΒΟΗΘΗΜΑ ΣΤΕΛΕΧΩΝ ΚΛΑΔΟΥ ΟΔΗΓΩΝ
ΣΩΜΑ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΟΔΗΓΙΣΜΟΥ
ΑΘΗΝΑ, ΜΑΙΟΣ 2015